

Helyi Esélyegyenlőségi Program

TÓTKOMLÓS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

2023-2028

Tartalom

Bevezetés	5
A település bemutatása	5
Értékeink, küldetésünk	21
Célok	21
Tótkomlós Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja – Felülvizsgálat 2025.....	24
1. Jogszabályi háttér bemutatása	29
1.1. A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása	29
1.2. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.....	29
1.3. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő törvényi szabályozás rövid bemutatása	31
2. Stratégiai környezet bemutatása	39
2.1. Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal	42
2.2. A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása.....	46
2.3. A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása.....	50
HEP Felülvizsgálat – 2025 - stratégiák.....	53
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	56
3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet.....	57
3.2. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció	60
3.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások	76
3.4. Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció.....	83
3.5. Telepek, szegregátumok helyzete	89
3.6. Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés	90
3.7. Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása	101
3.8. A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal.....	103
3.9. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	104
HEP Felülvizsgálat - 2025.....	105
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	112
4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)	112
4.2. Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége	133
4.3. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése.....	133
4.4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége	144
4.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	155
HEP Felülvizsgálat - 2025.....	156
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	165
5.1. A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége.....	165
5.2. A munkaerő-piaci és családi feladatokat összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.).....	169
5.3. Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe.....	171
5.4. A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak	172
5.5. Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaatthon, családok átmeneti otthona).....	173
5.6. A nők szerepe a helyi közéletben	174

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések.....	174
5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	175
HEP Felülvizsgálat - 2025.....	176
A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak	178
Családon belüli erőszak és a nők kiszolgáltatottsága.....	178
6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége	180
6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.).....	181
6.2 Idősök munkaerő-piaci helyzete.....	184
6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés.....	186
6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen ..	189
6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	189
HEP Felülvizsgálat - 2025.....	190
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	192
7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái	193
7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei	197
7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés	197
7.4. Fogyatékkal élő személyek sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen.....	200
7.5 A fogyatékkal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések.....	200
7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	201
HEP Felülvizsgálat - 2025.....	202
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	204
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	207
1. A HEP IT részletei	209
Jövőképünk.....	210
2024. májusban átadásra került a felújított Tótkomlói Művelődési Központ és Városi Könyvtár, ahol az akadálymentesítés is megtörtént.	237
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	241
2024. májusban átadásra került a felújított Tótkomlói Művelődési Központ és Városi Könyvtár, ahol az akadálymentesítés is megtörtént.	253
3. Megvalósítás.....	255
3.1 A megvalósítás előkészítése.....	255
3.2 A megvalósítás folyamata	255
3.3 Monitoring és visszacsatolás.....	258
3.4 Nyilvánosság	258
3.5 Kötelezettségek és felelősség.....	258
3.6 Érvényesülés, módosítás	259
4. Elfogadás módja és dátuma.....	261

*„Próbáljátok megérteni egymást, felfedezni a jót, ami társaitokban van!
Mindig keressetek legalább egy pozitív pontot, és arra építsetek.
Ha egy emberben végképp nem sikerül semmi jót találni, akkor kérjetelek
meg valakit, hogy segítsen!”*

Terez anya

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet** alapján megjelent **Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum** szerint átdolgozva, Tótkomlós Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

A település története:

A honfoglalás kori leletek szerint településünk és környéke különböző népek által lakott terület volt, a régészek Árpád-kori falvak nyomaira bukkantak. Ebből a korai időszakból a nagykopáncsi kápolna őrzi a román építészeti stílus emlékét. Később az oklevelek tanúsága szerint a komlói puszta Hunyadi János birtoka volt. 1484-ben Mátyás király tulajdonát képezte, aki Komlóst, fiának Corvin Jánosnak adományozta. A terület a törökdúlás idején többször cserélt gazdát, a szerencsétlen lakosság

a hódítók elől elmenekült.

Az elnéptelenedett komlói birtok báró Rudnyánszky József tulajdona lett. A báró szentandrászi jobbágyság szorgalmuk és példás magaviseletük miatt szerette, ezért a vallási villongások miatt beleegyezett lakhelyük elhagyására, és a telepítésre vonatkozó szerződést velük 1746. január 8-án meg is kötötte. Mintegy 80 szlovák család érkezett a komlói pusztára.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Az ideköltözöttek lázas építőmunkába kezdtek, folyamatosan építették lakóházaikat, az istentisztelet megtartására szolgáló imaházat, az iskolát, egy tanítói lakással együtt. Szexty György lelkész vezetésével 1795-ben megépítették a most is pompázó monumentális evangélikus templomot.

A komlóiak száma, vagyona és műveltsége is gyarapodott. A XIX. század második felében a magyar ajkú lakosok egyre többen lettek, ezért az ő lelki épülésükre évente négyszer magyar istentiszteletet tartottak.

A kiegyezés után, 1893-ban felépült a községháza, amelyet közös összefogással építettek. Az I. világháborúig újabb létesítmények bizonyították, hogy a lakosság és az előljáróság tudta, a haza hasznos polgárai csak úgy lehetnek, ha a polgárosodás útját követik. Ezt a lázas építő tevékenységüket a komlóiak a II. világháború végéig folytatták.

Hosszú évtizedekre meghatározta a falu sorsát, a település lakosságának szerkezetét az 1946/48-as szlovák-magyar lakosságcsere. A siker, vagyis a minél nagyobb számú áttelepítés érdekében a befogadó ország és a helyi szlovákság szervezetei egyaránt komoly propagandát fejtettek ki. Tótkomlósról 939 család, szám szerint 3254 lakos választotta az új hazát. Ezzel párhuzamosan megkezdődött a magyar anyanyelvűek áttelepítése Tótkomlóra, ám lényegesen kevesebben érkeztek, mint amennyien távoztak, mindössze 400 család, azaz mintegy 1500 betelepülő jött.

1989-90. nagy politikai változásokat hozott hazánkban és a szomszédos országokban is. Újjáéledt a többpártrendszer, Magyarország államformája ismét köztársaság lett. A fordulat éve után változás történt a helyi közigazgatási rendszerben is. Az 1990. tavaszán megtartott országgyűlési, majd a helyhatósági választások után ismét önkormányzati képviselő-testületek irányítják a helyi ügyeket.

A település lendületes fejlődésnek köszönhető, hogy Göncz Árpád a Magyar Köztársaság Elnöke Tótkomlós nagyközséget 1993. november 1-jével várossá nyilvánította.

Szlovák település – Slovenský Komlőš

A mai város közelében a 16-17. században már létezett település, amely mindössze 9 házból állt, és a török dúlás idején pusztult el. Az ásatások során előkerült leletek alapján e település lakói magyarok voltak, a mai települést viszont a történelmi Magyarország északi, szlovák lakta megyéiből idetelepült szlovák családok alapították. Az erről szóló szerződést báró Rudnyánszky József földbirtokossal kötötték 1746. január 8-án. A szlovák családok Szent György napján érkeztek az akkor már 150 éve lakatlan Komlós pusztára.

Az első lakók fő foglalkozása az állattartás és a földművelés volt. A népesség gyorsan szaporodott, (1766-ban már a 450 lakóház 3468 léleknek nyújtott otthont, majd 1884-ben a

népesség elérte a 6973 főt). Elődeink tudták, hogyan ereszthetnek gyökeret, ezért iskolát (az evangélikus egyház a századfordulóra 10 iskolát tartott fenn), imatermet építettek. Évtizedeken át csak szlovák nyelven folyt az oktatás és az egyházi szertartás, de a később érkező zsidókat és magyarokat is befogadták.

A község mintegy száz évig megőrizte tiszta szlovák jellegét. A magyar nyelvű oktatás csak az 1850-es években az újonnan épült községi iskolában indult. A mai értelemben vett kulturális élet a múlt század végén bontakozott ki. Ekkor sorra alakultak a különböző olvasóköri, egyesületek, amelyeknek nagy szerepe volt a nemzetiségi identitás és kultúra ápolásában. A történelem sokszor megtépázta Tótkomlóst is. A két világháború falunkba is gyászt hozott, sokan nem tértek haza, majd a szlovák - magyar lakosságcsere viszontagságait kellett átélni. (1945-ben 10984 fő élt a községben. Az 1946-48-as magyar-szlovák lakosságcsere népességsökkenést eredményezett, hisz több mint 3000 szlovák ajkú települt ki az akkori Csehszlovákiába.) Időközben a falu itt maradó szlovák lakosai bizonyosságot tettek a befogadásról, az elfogadásról.

Tótkomlós település történetét Gajdács Pál 1896-ban első ízben kiadott műve örökítette meg. Z minulosti Slovenského Komlóša, azaz Tótkomlós monográfiája és a ŽIAL', ŽIAL', ŽIAL' MI JE című népdalgyűjtemény is történelmünkről tanúskodik. Koppány János gyűjteményében szintén visszatekintést nyerhetünk elődeink életébe. Antal György - Juraj Dolnozemský, mai helyi szlovák írónk V okovách času címmel a 260 éves évfordulóra verseskötetet jelentetett meg. Településünk szülötte Závada Pál Kossuth-díjas író, városunk díszpolgára több kötetében megírta az itt élt szlovákság életfilozófiáját.

Nem csak írott anyagok, hanem tárgyi emlékek is őrzik szlovák gyökereinket, amelyeknek az 1886-ban épült Tájház – Magyarország első tájháza – ad otthont, valamint a korabeli szlovákság mindennapjait, szokásait mutatja be a Tanyamúzeum, a Koppány-féle gyűjtemény, a Szlovák Emlékház.

A szlovák nyelv és kultúra megőrzésére büszkék vagyunk, arra, hogy itt a szlovákok és magyarok békében élnek egymás mellett. A nemzetiségi település, az együttélés sokszínű és gazdag kultúrát eredményez, és olyan gazdaságot ad, mint egymás értékeinek megbecsülését, a tőlünk különbözőek elfogadását, az esélyek azonos megteremtését.

A település elhelyezkedése:

Tótkomlós Magyarország Dél-alföldi területén, Békés-megyében - Orosházától 18 km-re, délre - található település, mely földrajzi elhelyezkedésénél fogva azon települések egyike, amelynek vonzáskörzete részben egy másik megyéhez is, Csongrádhoz tartozik: Nagyér, Ambrózfalva, Csanádalberti, Pitvaros.

A tengerszint felett mintegy 93-99 m között fekszik, a Maros hordalékkúpjához kapcsolódó, Tisza völgy irányában lejtő jellemzően sík területen.

Tótkomlós város közigazgatási területe 12539,7 ha, melyből 460,4 ha belterület, 11941,1 ha külterület és 138,1 ha zártkert.

A település közúton és vasúton egyaránt megközelíthető.

Két fontos útvonal keresztezi a várost a 4432-es Békéscsabáról-Makón irányába és a 4427-es Orosházáról-Mezőhegyes irányában.

A várost vasúthálózat köti össze Orosházával és Mezőhegyessel, mely kétirányú átmenő forgalmat biztosít a települések között.

A település infrastruktúrája:

A belső úthálózat kiépítettsége még nem teljes körű. 2004. évben a 109 utcából a kiépített pormentes utak száma 66 db volt – összesen mintegy 31,6 km. Később 3 utcában betonút és további 8 utcában útalap készült, mely 60% fölé emelte a kiépítettséget. További bővítésnek köszönhetően 2010. év végére még 5 utca megközelítőleg 1600 m-el növelte meg a szilárd burkolatú útjaink hosszát. A város belterületében lévő utak karbantartása, felújítása folyamatosan történik.

Városunk fejlődését jelentős mértékben segítik a különféle pályázatok útján elnyert támogatási keretek.

A TOP-3.1.1-15-BSI-2016-00012 elnyert, Tótkomlós kerékpárforgalmi hálózatának fejlesztése című pályázat keretében 2792 méter hosszúságú kerékpárút kialakítására került sor, vissza nem térítendő európai uniós támogatás segítségével megvalósuló fejlesztés volt.

Tótkomlós városának célja, hogy a települést összefüggően átszője a kerékpárforgalmi hálózat rendszere. A kerékpárnak, mint járműnek a lehető legszélesebb szerepkört kellett adnia a közlekedési célú és a szabadidős célú közlekedési igények kiszolgálásában.

A projekt a Széchenyi 2020 program keretében valósult meg, elszámolható összköltsége: 376,6 millió forint volt. A beruházás 2021. 04. 30-án fejeződött be.

Tótkomlóson a több mint 3100 belterületi ingatlanból a lakott ingatlanok száma 2900, melyből ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások aránya 93 %.

A KEOP-1.2.0 (2F) 09-2010-0087 csatornahálózat és szennyvíztisztítási projekt 2014. március – 2015. október közötti időszakban történő műszaki beruházásnak köszönhetően, 2291 db ingatlan szennyvízhálózat rákötése történt meg. A lakossági rácsatlakozás tervezett költsége 267.000,- Ft volt, a tényleges lakossági hozzájárulás összege lakásonként 58.000,- Ft-ba került. A különbözet összegét többlettámogatást nyújtó pályázatok útján sikerült csökkenteni. A csatornahálózat kialakítása során az ingatlanok előtti terület és az utcák, utak helyreállítása megtörtént.

Tótkomlós városban 2015-ben az ivóvíz rekonstrukció befejeződött.

„Tótkomlós városközpontjának környezettudatos megújítása” címmel (projektazonosító: TOP2.1.2-16-BS1-2017-00002) befejeződött a 200 millió forint összegű vissza nem térítendő európai uniós támogatás segítségével megvalósuló fejlesztés. A projekt a Széchenyi 2020 program TOP-2.1.2-16 Zöld város kialakítása című konstrukció keretében valósult meg.

Tótkomlós városának célja volt, egy multifunkciós zöld piac kialakítása árusítóhelyekkel, a terület növényesítése a Luther Márton és a Gajdács Pál utcák között. A jelenlegi piactér melletti, romos terület lakhatatlanná vált, indokolt volt az épületeinek lebontása, a terep rendezése. A terület elrendezése után 165 m²-es fedett rész és egy 60 m²-es emelvény kialakításával multifunkciós terület épült. A helyszín használható piaci napokon árusító területnek, de alkalmas szabadtéri közösségi rendezvények, vetítések megtartására is.

A Luther Márton utca újraaszfaltozásra került 1780 m² területen. A meglévő akadálymentes pakolók és parkolók újrafestése valósult meg, valamint új parkolóhelyek kerültek kialakításra, 23 db parkolót és egy akadálymentes parkolót létesítettünk. A parkolóban elektromos töltőállomás is kihelyezésre került, a Gajdács Pál utca rossz minőségű földes útjainak aszfaltozása is megtörtént.

A VP6-19.2.1-49-12-17 Kisléptékű turisztikai fejlesztések – „A rózsza gyógyít” című projekt célja a meglévő gyógymedence burkolatának lebontása és a pályázat keretében a medence belső felületének újraburkolása, időtálló, esztétikus és nem utolsó sorban a medence használatának megfelelő minőségű burkolóanyaggal ellátása volt. A támogatás intenzitása 85% volt, a támogatás összege 9.462.290, - Ft. A projekt befejezési határideje 2022.05.10. napja volt, jelenleg az elszámolás zajlik.

Folyamatban lévő pályázataink, melyek a település infrastruktúrájának fejlődését eredményezik:

TOP-PLUSZ-2.1.1-21-BS1-2022-00007 „A tótkomlósi Idősek Háza energetikai fejlesztése” elnevezésű projekt elnyert összköltsége 62.967.253, - Ft, a támogatás intenzitása 100%. A projekt során a Tótkomlós, Széchenyi utca 18. szám alatti Idősek Háza energetikai fejlesztése fog megvalósulni. A fejlesztés során az épület homlokzat és födém hőszigetelése, külső

nyílászáróinak cseréje, új hő-termelő berendezés beépítése, meglévő világítótestek cseréje LED-es rendszerűre, valamint napelemes rendszer telepítése fog megvalósulni. Továbbá az épület projektarányos akadálymentesítésére is sor fog kerülni. Jelenleg a kiviteli tervdokumentáció készítése van folyamatban, ezt követően kezdődhet meg a közbeszerzés a kivitelező kiválasztására vonatkozóan. A projekt tervezett fizikai befejezése 2023.05.15. napja.

TOP-PLUSZ-2.1.1-21-BS1-2022-00013 „A tótkomlói Művelődési Ház energetikai fejlesztése” című projekt elnyert összköltsége 437.025.022, - Ft, a támogatás intenzitása 100%. A projekt a Tótkomlós, Erzsébet utca 2/a. szám alatti Művelődési Ház energetikai fejlesztésére vonatkozik, ezen belül az épület homlokzati és földem hőszigetelése, külső nyílászáróinak cseréje, meglévő világítótestek cseréje LED-es rendszerűre, 200 kW-os hőszivattyús rendszer telepítésére és napelemes rendszer telepítésére vonatkozik, továbbá a szellőző és légkondicionáló rendszerek fejlesztésére. További cél az épület akadálymentesítése és azbesztmentesítése. A kiviteli tervdokumentáció készítése folyamatban van. A tervezett fizikai befejezés időpontja: 2023.09.15.

„Tótkomlós kerékpárforgalmi hálózatának bővítése” címmel a TOP-PLUSZ-1.2.1-21-BS1-2022-00034 számú projekt elnyert összköltsége 69.999.935, - Ft, a támogatás intenzitása 100%. A tervezett kerékpárút hossza 516 m. A fejlesztéssel érintett terület a Fő utca Luther utcától a Zrínyi utcáig terjed. A tervezett befejezés időpontja: 2025.05.31.

A település gazdasági jellemzői:

Tótkomlós gazdaságában a mezőgazdaság, élelmiszeripar, a kézműipar, könnyűipar a meghatározó a szolgáltatások mellett. Évszázados hagyománya van az őrlésnek a városban, ma is működő malom, jelentős mennyiségű gabonát dolgoz fel. A városban több szárító, magtár, takarmánygyártó üzem, ezen kívül állattartó nagyüzemi telep működik.

A lakosság túlnyomó részben ma is mezőgazdasággal foglalkozik ez a helyiek egyik megélhetési forrása. A kapcsolódó vállalkozások (keveréktakarmány gyártás, malomipar, tojástermelés) is jelentős foglalkoztatók. A 90-es években a kis- és középvállalkozások száma emelkedett, s néhány könnyűipari vállalkozás is működik a településen. 2020-ban a településen 440 egyéni vállalkozó és 190 vállalkozás (Zrt., Bt., Kft.,) működik.

A városban a külföldi érdekltségű vállalkozások is jelentős munkalehetőséget biztosítanak a lakosság számára.

A MAS 2003. Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. két gyárépületben, összesen 4000 m² területen foglalkoztat helyi, illetve környékbeli munkavállalókat. A foglalkoztatottak száma 100 fő.

RIMAX Ipari és Kereskedelmi Kft. fő tevékenysége mezőgazdasági, erdészeti gépek és kellékek gyártása, dolgozói létszáma meghaladja a 300 főt. A településen elsősorban a szántóföldi növénytermesztés jellemző, amelyet kiegészít a takarmánynövények termesztése. Nagy jelentőségű továbbá az állattenyésztés, különösen a baromfitenyésztés liba és a sertéstartás.

Tótkomlós Város Önkormányzata jelentős erőfeszítéseket tesz új munkahelyek létesítése érdekében. 2019 őszén az önkormányzat megkereste a Főnix MMK Kft.-t, a megváltozott munkaképességű dolgozók foglalkoztatásával foglalkozó céget. A településen és a környékbeli

településeken élő megváltozott munkaképességű személyek - rehabilitációs ellátásban, illetve rokkantnyugdíjban részesülők – számára egy olyan munkahely létesült, ahol a helyi és a környékbeli települések lakosai tudnak dolgozni. A megváltozott munkaképességű dolgozók részére a képességeikhez és az egészségi állapotukhoz igazított munkatevékenységet biztosítanak.

A sikeres tárgyalásokat követően - melyet a fellépő vírushelyzet hátráltatott – 2020 szeptemberében a Táncsics utcai 10. szám alatti épületben került kialakításra a foglalkoztató, ahol kezdetben 30 fő dolgozott.

Jelenleg kb. 100 fő dolgozik, 4 órás munkaidőben, 2 műszakban. A dolgozók kb. 40%-a helyi lakos, a többiek a környező településekről járnak be. A számadatokból jól látható, hogy igény van az ilyen jellegű munkahelyekre. A dolgozók szívesen végzik a munkát, e családoknál plusz jövedelem bevételi forrást jelent, arról nem beszélve, hogy mentálisan is pozitív hatása van, ismét fontosnak érezhetik magukat e csoporthoz tartozó, munkát vállaló személyek.

A Főnix MMK Kft. hosszú távú célja, hogy véglegesen letelepedjen Tótkomlóson. 2022-ben Tótkomlós Város Önkormányzata a Főnix Kft. kérésére egy másik épületet biztosít, ahol a dolgozók részére optimálisabb feltételt teremt a munkafolyamatok elvégzéséhez. Ez az épület vélhetően 2023-ban tud átköltözni a Rákóczi utca 8. szám alá. Az átköltözést követően – a tervek szerint - profilt és létszámot fog bővíteni.

A település nevezetességei:

A városba érkezőket több nevezetesség is várja. Közülük kiemelkedik az 1795-ben, késő barokk stílusban épült evangélikus templom, a Nagykopáncs határában található Árpád-kori kápolna, az Erzsébet ligeti millenniumi emlékpark, az Erzsébet ligetben található Mária-emlékhely, a Tótkomlói Szlovák Emlékház, a Tótkomlói Szlovák Tájház, a Koppány János Szlovák Néprajzi Gyűjtemény és a tanyavilág emlékét őrző Tanyamúzeum, mely a hagyományos gazdálkodás emlékének tárháza.

A város büszkesége és gyakran látogatott idegenforgalmi központja a Rózsafürdő, mely 1942 óta áll folyamatosan a környék, valamint a helyi lakosság rendelkezésére. A város szívében található fürdőben a strandfürdőzés mellett kiemelkedő gyógyászati tevékenység is folyik, mely a feltörő 46°C-os, magas kvasav tartalmú természetes alkálihidrogén-karbonátos gyógyvízre épül. A reumatológiai szakrendelés keretében fizioterápiás, valamint a termálvízre épülő balneoterápiás kezelések vehetők igénybe a reumatikus betegségek és a mozgásszervi elváltozások kezelése, gyógyítása céljából. A megújult létesítmény hangulatos, családias környezettel, modern gyógy- és strandszolgáltatásokkal áll a vendégek rendelkezésére.

A település demográfiai helyzete:

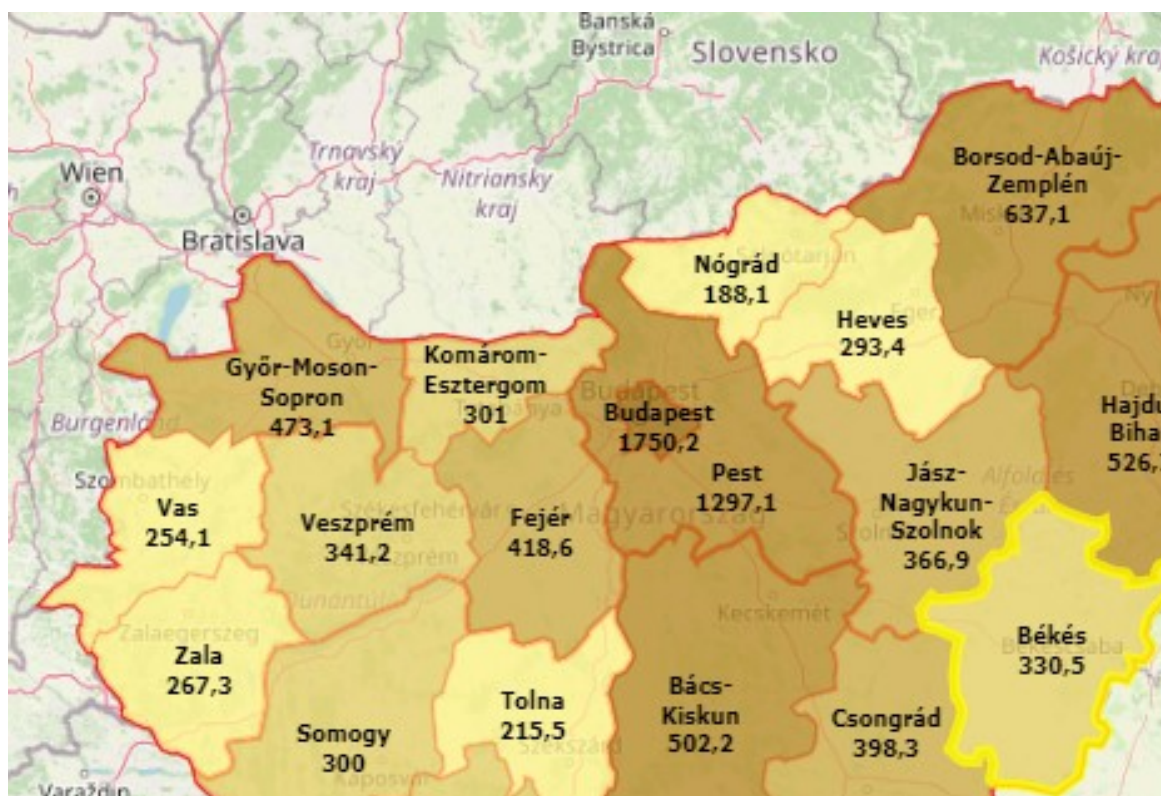
Tótkomlós város lélekszáma Magyarország legtöbb településéhez hasonlóan folyamatosan csökken.

1945-ben még 10.984 fő lakott a településen, míg napjainkban már csak 6257 fő a város lakosságának száma.

Lakónépesség (1000 fő)

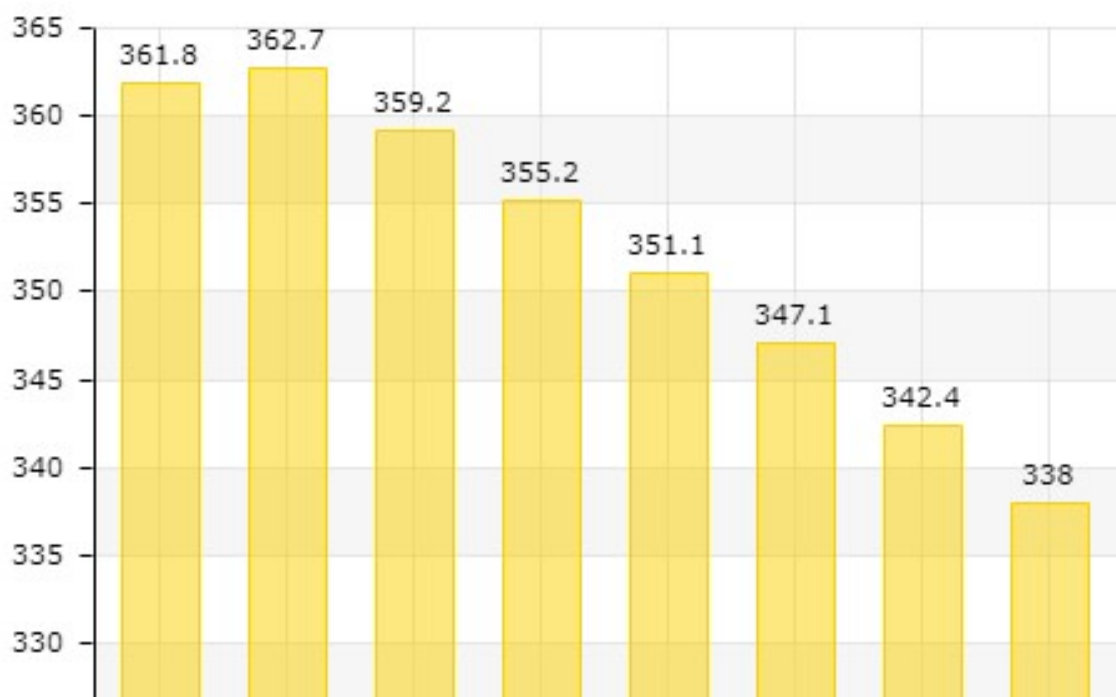
A lakónépesség az adott területen lakóhellyel rendelkező, és másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma. Ezres nagyságrendben kerül megadásra.

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A Békés megyei lakónépesség adatait vizsgálva megállapítható, hogy 2011-től 2019-ig a 32200 fővel csökkent. Tótkomlós város lakosságának alakulása a megyei tendenciával megegyező.

A legnagyobb lélekszámcsökkenés Tótkomlóson 1945-1946-ban, valamint 1980-1990-es évek között következett be. A lakosságszám csökkenése lelassult, de nem állt meg a népesség fogyása. 2011-től 2019-ig 573 fővel csökkent a városunk lakónépessége. A csökkenés több tényező együttes hatásának eredménye, ilyen a születések és halálozások aránya, valamint a fiatalabb korosztály elvándorlása a városból mely az utóbbi évek jellemző tendenciájává vált.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	-5,81
2017	-15,89
2018	-2,13
2019	-2,87
2020	-3,27
2021	7,50

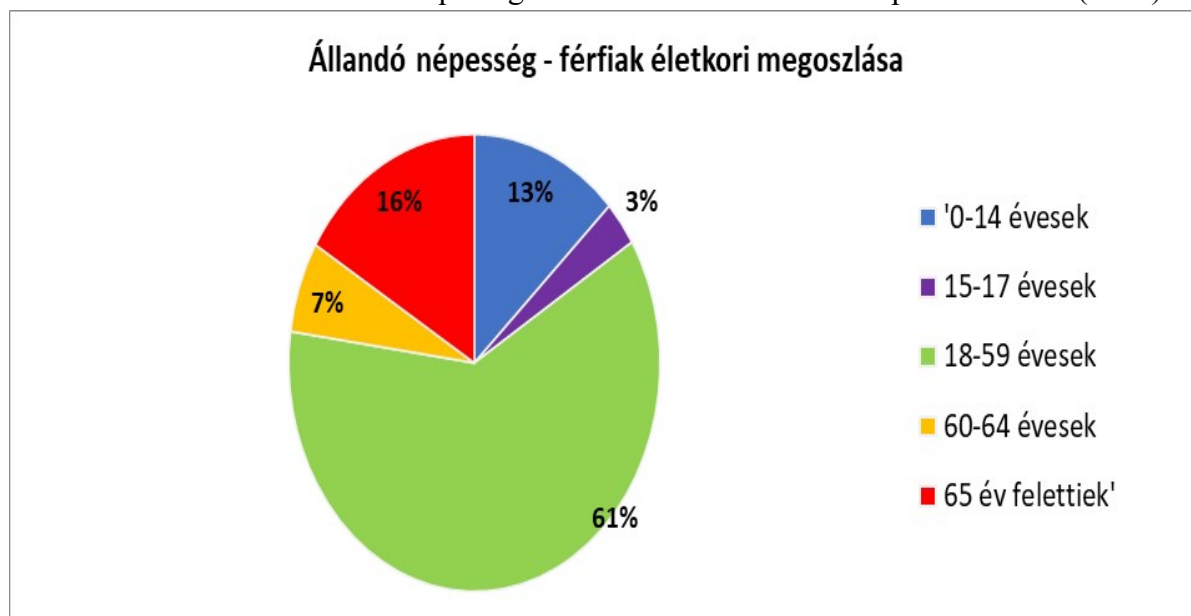
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	2 795	3 032	5827	47,97%	52,03%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			135	2,32%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	362	380	742	6,21%	6,52%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	89	85	174	1,53%	1,46%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	1 707	1 602	3309	29,29%	27,49%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	180	202	382	3,09%	3,47%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	457	763	1220	7,84%	13,09%

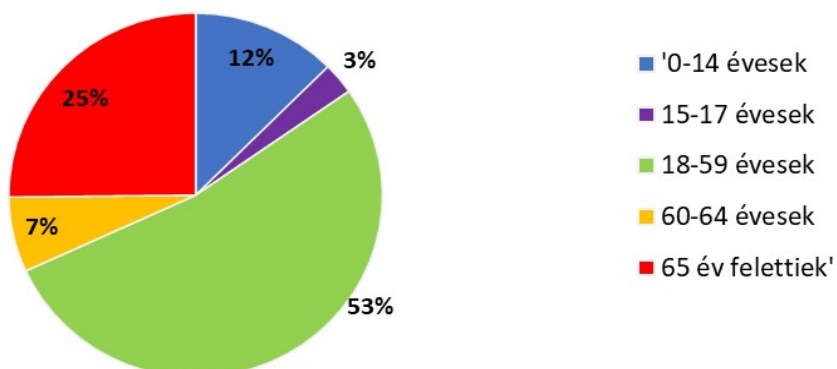
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

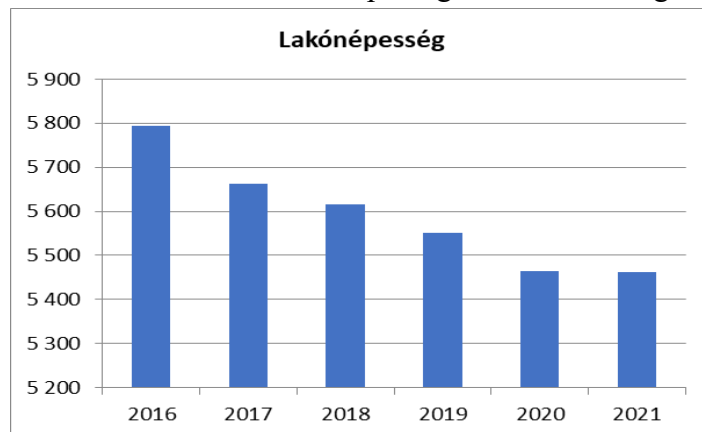
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	5 794	bázis év
2017	5 662	97,72%
2018	5 615	99,17%
2019	5 552	98,88%
2020	5 464	98,41%
2021	5 463	99,98%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az ábrán jól látható, hogy a lakónépesség száma folyamatosan csökken. A csökkenés több tényező együttes hatásának eredménye, melyből kiemelkedő fontosságú a munkalehetőségek szűkössege. A tanulmányaikat befejező szakmai végzettséggel rendelkező fiatalok jelentős része nem marad városunkban, mert nem tud elhelyezkedni a tanult szakmai végzettségével.

A város állandó lakossága 5.755 fő, lakónépessége 5.523 fő volt 2021. január 1-én.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-8,55
2017	-8,73
2018	-8,34
2019	-11,10
2020	-12,16
2021	-9,52

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A fiatalabb korosztály elvándorlása a városból magával vonzza a csökkenő gyermekszületések számát. Az ábra jól szemlélteti, hogy sajnálatos módon a gyermekek élve születésének aránya az elhalálozásokhoz viszonyítva magas. Ezáltal az idősök aránya folyamatosan növekszik, ami a város elöregedését vonja maga után.

Születések és halálozások száma

Év	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 11.30-ig
Születés	38	44	50	40	39	44	58	50	44	37	35	39	20
Halálozás	86	112	94	90	94	106	108	92	89	93	100	89	73

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A táblázat adatai szerint a születések száma folyamatosan csökkent az előző évekhez képest, a halálozások száma ugyanakkor az évek folyamán növekszik.

Az adatokból megállapítható, hogy a település lélekszáma évről évre csökken, a halálozások száma lényegesen meghaladja a születések számát, ez a különbség is tovább nőtt 2021-ben. 2022-ben a halálozások száma csökkent, viszont a születések száma is a november 30-i állapot szerint csökkenést mutat, tehát az arány közel azonos. Településünket a megyei átlaghoz hasonlóan nemcsak az előregedés jellemzi, hanem az elvándorlás is.

2020 elején és 2021-ben egy rég nem látott világjárvány indult el Ázsiából, amely csakhamar Európát, így Magyarországot is elérte.

A koronavírus-járvány több hullámban támadta meg az emberek egészségét, életét, illetve a gazdaságot is. A járvány elleni védekezés ezért kezdettől több fronton zajlik, az egészségügyi védekezés mellett fontos a magyar gazdaság és munkahelyek védelme is.

A Kormány a SARS-CoV-2 koronavírus okozta tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzésére, illetve következményeinek elhárítására veszélyhelyzetet hirdetett ki 2020. március 16-tól. A járványhelyzet csökkentése, megelőzése érdekében rendkívüli intézkedésekkel összefüggő, jogszabályokat alkotott.

A veszélyhelyzet kialakulása az élet számos területén, a járványhelyzet és a korlátozó intézkedések a gazdasági életre, a lakosságra, a különböző életkori csoportokra negatív hatást gyakorol, mely településünkön is tapasztalható.

Mint számos más gazdaságot befolyásoló tényező, a pandémia társadalmi, gazdasági, szociális, egészségügyi hatásai a következő időszakban jelentkeznek mérhetően.

A jelenlegi időszakot tekintve az előre nem tervezett kiadásokhoz és járványhelyzet kezeléséhez a humán erőforrások biztosításához szükséges feltételeket igyekezett biztosítani településünk. A szociális alapszolgáltatásban a dolgozókra 2020 óta a járványhelyzet kialakulása miatt számos plusz feladat hárult az idős korosztály kiemelt veszélyeztetettségének megszüntetése, csökkentése érdekében.

Tótkomlós állandó lakosainak száma 2010-től

Év (I. 1.)	Állandó lakosok száma (fő)
2010	6.390
2011	6.321
2012	6.257
2013	6.195
2014	6.133
2015	6.113
2016	6.058
2017	5.999
2018	5.873
2019	5.839
2020	5.827
2021	5.755
2022	5.765

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Az állandó lakosság száma korcsoportonkénti bontásban 2010 – 2022. évekre vonatkozóan

Év (I.1)	Lakos (fő)	18 év alattiak (fő)	18 év alattiak aránya a teljes népességhez (%)	19-60 év közöttiek (fő)	19-60 év közöttiek aránya a teljes népességhez (%)	61 év felettiak (fő)	61 év felettiak aránya a teljes népességhez (%)
2010	6.390	1.202	19	3.694	58	1.494	23
2011	6.321	1.154	18	3.674	58	1.493	24
2012	6.257	1.130	18	3.635	58	1.492	24
2013	6.195	1.098	18	3.617	58	1.480	24
2014	6.133	1.066	17	3.564	58	1.503	25
2015	6.113	1.064	17	3.541	58	1.508	25
2016	6.058	1.045	17	3.473	57	1.540	26
2017	5.999	1.034	17	3.427	57	1.538	26
2018	5.873	972	16,5	3.335	57	1.566	26,5
2019	5.839	961	16,46	3.307	56,64	1.571	26,9
2020	5.827	978	16,78	3.303	56,68	1546	26,53
2021	5.755	965	16,77	3.272	56,85	1518	26,38
2022	5765	981	17,01	3.270	56,72	1514	26,26

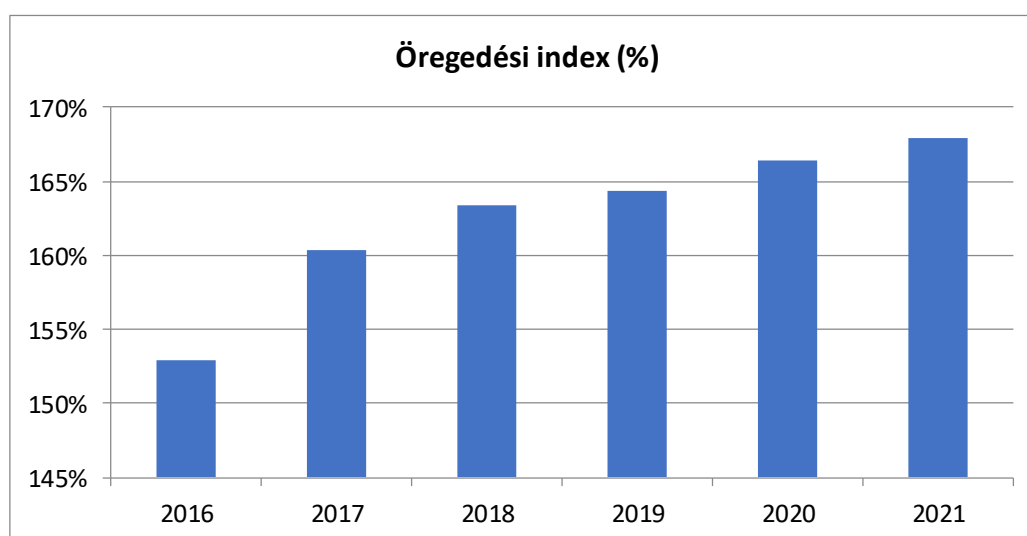
Forrás: Helyi adatgyűjtés

A táblázatból jól kivehető, hogy a lakosok száma valamennyi korcsoportban csökkent. A településen élő 61 év felettek aránya a teljes népességhez viszonyítva növekedett. A 2019. és a 2021. januári adatok azonban mutatják, hogy míg a 0-18 éves és a 19-60 éves korosztályban a lakosság csökkent, addig a 61 év feletti lakosok száma nőtt. Ez a tendencia figyelhető meg a 2019. január 1-ei adatok vizsgálatakor is, ugyanakkor 2020. elején némi növekedés tapasztalható a 18 év alatti korosztályban, a 61 év feletti lakosok száma viszont csökkent az előző két évhez viszonyítva. A 2021. és 2022. januári adatok alapján a lakosság száma csökkent az előző évekhez képest, viszont a 19-60 év közöttiek %-os aránya a teljes népességhez viszonyítva növekedést mutat. Sajnos ez a mutató összehasonlítva a lakosok csökkenő számával, a 61 év felettek számával, azt mutatja, hogy az idősek halálozás száma emelkedett az előző időszakhoz képest.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	1 164	761	152,96%
2017	1 171	730	160,41%
2018	1 186	726	163,36%
2019	1 220	742	164,42%
2020	1 228	738	166,40%
2021	1 253	746	167,96%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

3. számú táblázat – Öregedési index

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Tehát, bár nem nagymértékben, de előregedő lakosságról beszélhetünk.

Értékeink, küldetésünk

Küldetésünk a társadalmi felzárkózás, a mélyszegénység megszüntetése és az esélyegyenlőség terén az álláskereső, alacsony végzettségűek, megváltozott munkaképességűek, a mélyszegénységben élők és romák helyzetének segítése, a nők az idősek, a gyermekek és a fogyatékkal élők segítése a felzárkózásban. Az etnikai csoportok és az eltérő társadalmi státuszú rétegek közti határok megszüntetése, valamint a területi társadalmi különbségek csökkentése.

Esélyegyenlőségi programunk elkészítése során arra törekedtünk, hogy a településünkön élő

- mélyszegénységben élők,
- romák
- nők
- gyerekek
- idősek
- fogyatékkal élők

esélyegyenlőségének megvalósulását előmozdítsuk, valamint az egyenlő bánásmód feltételeit biztosítsuk. Mindezt tesszük Magyarország Alaptörvényének II. cikkében foglaltakra tekintettel azon meggyőződésből, „hogyan az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzatot élete fogantatásától védelem illeti meg”.

A HEP összeállításakor azonosulunk Magyarország Alaptörvényének XV. cikkében megfogalmazott értékekkel is, miszerint „Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

A HEP összeállításakor már az előkészítés fázisától kezdve arra törekszünk, hogy a tervünk valós igények felmérésén alapuljon, és maga a program, valamint a program kialakítása során kikristályosodó intézkedési terv reális szükségletek kielégítésére irányuljon. Ennek érdekében a lehető legszélesebb körű szakmai partnerség kialakítására törekszünk az esélyegyenlőségi célcsoportokkal foglalkozó állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetekkel úgy a program kidolgozása, mint annak megvalósítása során.

Fontosnak tarjuk, hogy Tótkomlós Város Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja – a hatékony megvalósíthatóság érdekében – társadalmi elfogadottságot is élvezzen. Ennek érdekében törekszünk az egyenlő hozzáférés biztosítására, valamint arra, hogy a program széles körű nyilvánosságot kapjon.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Tótkomlós Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás,
- a szociális biztonság,
- az egészségügy,
- az oktatás és
- a lakhatás

területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

Tótkomlós Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja – Felülvizsgálat 2025

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. §-a alapján a települési önkormányzat ötévente öt évre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programot (a továbbiakban: HEP) fogad el, amelyet kétévente át kell tekinteni és szükség esetén felül kell vizsgálni, ennek érdekében a jogszabályi előírásnak megfelelően évente legalább egy alkalommal HEP-Fórum megtartására kerül sor.

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete 9/2023. (I.26.) kt határozatával fogadta el Tótkomlós Város új, 5 évre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját.

2024. december 5-én, a Tótkomlós Város Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósítási folyamatát koordináló éves HEP-Fórum az intézményvezetők, a civilszervezetek tagjai, és a nemzetiségi önkormányzatok képviselői aktív részvételével megrendezésre került. Ezt követően a <https://hep.tef.gov.hu> oldalra a szükséges adattartalom feltöltésre került. A 2024. évi HEP-Fórumon megfogalmazott célok, feladatok a 2025. évi felülvizsgálathoz nagy segítséget nyújtanak.

2025. október 14-én megrendezésre került az éves HEP-Fórum. A 2025. évi felülvizsgálat előkészített anyagát a HEP-referensek megküldték a fórum meghívott vendégeinek. A vitaindító, gondolatébresztő anyag a 2023-ban elfogadott programban megfogalmazott helyzetelemző részét egészítette ki az elmúlt két év változásaival.

A fókuszban lévő esélyegyenlőségi célcsoportokra vonatkozó változások ismertetése, problémák feltárása táblázatba foglalva, illetve szöveges elemzéssel történtek.

Az Intézkedési tervben megfogalmazott beavatkozások, melyek a konkrét elmozdulást segítik a HEP-Fórumot követően kerültek rögzítésre.

Tótkomlós Város településének arculata, hagyományait, kulturális értékeit, infrastruktúráját, gazdasági jellemzőit tekintve a felülvizsgálattal érintett időszakban jelentős változás nem történt. Az elmúlt két évben azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni a demográfiai adatok változását.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2021)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	2 757	3 008	5765	47,82%	52,18%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			130	2,25%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	374	372	746	6,49%	6,45%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	81	87	168	1,41%	1,51%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	1 672	1 592	3264	29,00%	27,61%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	160	174	334	2,78%	3,02%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	470	783	1253	8,15%	13,58%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 2021. évi adatok alapján a település állandó népessége 5 765 fő, amelyből 2 757 fő férfi (47,82%) és 3 008 fő nő (52,18%). A nemek aránya tehát enyhén a nők irányába tolódik, ami megfelel az országos tendenciáknak, hiszen a nők várható élettartama jellemzően magasabb, különösen az idősebb korcsoportokban.

A korcsoportos megoszlás alapján a település népessége előregedő szerkezetű. A 0–14 éves korosztály 746 főt tesz ki, ami az össznépesség mintegy 12,9%-a. A 15–17 évesek további 168 fővel (kb. 2,9%) járulnak hozzá a fiatalok arányához. Összességében tehát a 17 év alatti gyermekek és fiatalok aránya mindössze 15,8%, ami alacsony érték és az utánpótlás korosztály szűkülésére utal. Ez a tendencia hosszabb távon a helyi oktatási és gyermekjóléti intézményrendszer kihasználtságát is befolyásolhatja.

Az aktív korú népesség (a 18–59 éves korosztály) a legnépesebb csoport: 3 264 fő, ami az állandó népesség 56,6%-át jelenti. Ezen belül a férfiak aránya kissé magasabb (1 672 fő), mint a nőké (1 592 fő). Ez a korcsoport képezi a település gazdasági, társadalmi és közösségi életének meghatározó részét, ugyanakkor a viszonylag alacsony fiatalodási ráta és a magas idősödési arány hosszabb távon munkaerő-utánpótlási kihívásokat is felvethet.

A 60–64 éves korosztály 334 főt számlál, ami az össznépesség közel 5,8%-a, míg a 65 év felettiek száma 1 253 fő, azaz 21,7%-ot képviselnek. Ez az arány kimagasló, és egyértelműen jelzi a település népességének elöregedő tendenciáját. A nők ebben a korosztályban lényegesen felülreprezentáltak: a 65 év felettiek között a nők aránya 13,58%, a férfiaké mindössze 8,15%. Ennek oka egyrészt a nők hosszabb várható élettartama, másrészt a férfiak körében tapasztalható magasabb halandóság. A női többlet a magasabb korosztályokban szociális és egészségügyi szempontból is jelentős, mivel az időskori ellátás, gondozás és egészségmegőrzés terén fokozott igényeket teremt.

Összességében megállapítható, hogy a településen az időskorú népesség aránya meghaladja a gyermekkorúakét, ami elöregedő korstruktúrát mutat. A demográfiai folyamatok alapján a népesség utánpótlása nem biztosított, és a népességszökkenés veszélye fennáll. Ez a trend középtávon befolyásolhatja az oktatási, szociális, egészségügyi és munkaerőpiaci szükségleteket, illetve indokoltá teszi az idősekre irányuló szociális szolgáltatások további erősítését. Emellett fontos a fiatal családok helyben tartását és letelepedését ösztönző intézkedések kidolgozása is, például lakhatási, gyermekellátási vagy foglalkoztatási programok formájában.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2018	5 512	bázis év
2019	5 437	98,64%
2020	5 346	98,33%
2021	5 341	99,91%
2022	5 299	99,21%
2023	5 238	98,85%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 2018–2023 közötti időszakban a település lakónépessége folyamatos csökkenést mutatott, ami jól illusztrálja az országos népességfogyás helyi szinten is érvényesülő tendenciáját.

A 2018-as bázisévben a lakónépesség száma 5 512 fő volt, amelyhez viszonyítva 2019-ben 5 437 főre csökkent, vagyis a népesség 98,64%-át érte el az előző évinek. A csökkenés mértéke ekkor még mérsékelt volt, de a következő években is folytatódott.

2020-ra a lakónépesség száma 5 346 főre esett vissza, ami az előző évhez képest további 1,7%-os csökkenést jelentett. A 2021-es évben a csökkenés üteme ugyan némileg mérséklődött (5 341 fő, azaz a 2020. évi népesség 99,91%-a maradt), de a tendencia összességében nem fordult meg. Ezt követően 2022-ben ismét csökkenés figyelhető meg: a lakónépesség 5 299 főre mérséklődött, ami 99,21%-át jelentette az előző évi értéknek.

A legfrissebb, 2023. év végi adat szerint a település lakónépessége 5 238 fő, ami 2018-hoz képest összesen 274 fős csökkenést jelent, azaz mintegy 5%-os népességvesztést hat év alatt.

A folyamatos népességfogyás hátterében több tényező állhat. Egyrészt a természetes fogyás, vagyis a születések számának tartósan alacsony, míg a halálozások számának magasabb volta. Másrészt a fiatal korosztályok elvándorlása a nagyobb városok vagy a munkaerőpiaci lehetőségeket kínáló térségek felé is jelentős befolyásoló tényező lehet. A népességsökkenés különösen az előregedő korstruktúrával együtt komoly demográfiai kihívást jelent a település számára, hiszen hosszabb távon csökkentheti a gazdasági aktivitást, és növelheti a szociális ellátórendszer terheltségét.

A település népességszámának alakulása tehát negatív irányú, de mérsékelt ütemű csökkenést mutat az elmúlt hat év során. Bár a visszaesés mértéke nem drasztikus, a tartós tendencia a helyi közszolgáltatások tervezése, a szociális és esélyegyenlőségi intézkedések kialakítása szempontjából is figyelembe veendő. Fontos feladat a fiatal korosztályok helyben tartása és a családalapítást támogató programok erősítése, amelyek hozzájárulhatnak a népesség megtartásához és a közösség hosszú távú fenntarthatóságához.

Születések és halálozások száma

Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Születés	44	37	35	39	21	40	42
Halálozás	89	93	100	89	102	85	95

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A 2018 és 2024 közötti időszakban a településen a születések és a halálozások száma közötti különbség minden évben negatív természetes szaporodási egyenleget mutatott, vagyis minden évben többen haltak meg, mint ahány gyermek született. Ez a tendencia jól illeszkedik a lakónépesség folyamatos csökkenését mutató adatokhoz, és egyértelműen jelzi a település demográfiai előregedését és természetes fogyását.

2018-ban 44 gyermek született, míg 89 fő halálozott el, ami 45 fős természetes fogyást jelentett. A következő években a születésszám fokozatosan csökkent: 2019-ben 37, 2020-ban 35, majd 2021-ben 39 újszülöttet regisztráltak. A legalacsonyabb érték 2022-ben volt, mindössze 21 születéssel, amely az időszak legalacsonyabb születési rátáját mutatja, és valószínűleg a COVID-19 járvány utóhatásai, illetve a kedvezőtlen társadalmi-gazdasági környezet is hozzájárultak ehhez. 2023-ban némi pozitív elmozdulás tapasztalható, ekkor 40 gyermek született, 2024-ben 42 gyermek született, ami a megelőző évhez képest kedvező emelkedést jelent, ám a korábbi évek szintjét még nem éri el,

A halálozások száma ezzel szemben minden évben magas maradt. 2018-ban 89 haláleset történt, 2019-ben 93, 2020-ban pedig 100, ami az időszak legmagasabb értéke volt. 2021-ben a halálozások száma visszatért a 89 fős szintre, majd 2022-ben ismét emelkedett 102 főre, végül 2023-ban 85 haláleset történt, ami ugyan némi csökkenést mutat, 2024-ben 95 haláleset történt, megállapítható, hogy továbbra is jelentősen meghaladja a születések számát.

A születések és halálozások egyenlege településünkön minden vizsgált évben negatív volt:

- 2018: - 45 fő
- 2019: - 56 fő
- 2020: - 65 fő
- 2021: - 50 fő

- 2022: - 81 fő
- 2023: - 45 fő
- 2024: - 53 fő

Ez azt jelenti, hogy a hat év alatt a település természetes fogyása összesen 395 főt tett ki. A negatív természetes szaporodás mértéke tehát jelentős, és meghatározó szerepet játszik a lakónépesség tartós csökkenésében, amelyet az 1. számú táblázat is tükröz.

A fenti adatok alapján megállapítható, hogy a településen a halálozások száma évről évre stabilan meghaladja a születéseket, ami a népesség elöregedésének, az alacsony termékenységi rátának és a fiatal korosztályok elvándorlásának együttes következménye. A természetes fogyás mellett a migrációs veszteségek tovább erősíthetik a népességcsökkenés tendenciáját.

E demográfiai folyamatok hosszú távon több társadalompolitikai és esélyegyenlőségi kihívást is felvetnek. Egyrészt a gyermeklétszám csökkenése miatt a helyi oktatási és gyermekjóléti intézmények kihasználtsága várhatóan mérséklődik, másrészt az időskorú lakosság arányának növekedése fokozott igényt teremt az egészségügyi, gondozási és szociális ellátások iránt. A természetes fogyás mérséklésének lehetséges eszközei között szerepel a fiatal családok helyben tartását, letelepedését és gyermekvállalását ösztönző intézkedések erősítése, valamint a családbarát helyi szolgáltatások fejlesztése.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1. A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gytv.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület – törvényi felhatalmazás alapján – egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti. Ezek az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő rendeletek Tótkomlóson a következők:

- A helyi közművelődési feladatok ellátásáról szóló 10/2022. (V. 27.) Önkormányzati rendelet célja, hogy Tótkomlós város kulturális egységét szem előtt tartva, a város polgárai művelődési érdekeinek és kulturális szükségleteinek figyelembevételével – a helyi

hagyományok, lehetőségek és sajátosságok alapján – meghatározza a közművelődési alapszolgáltatások körét, azok ellátásának módját, feltételeit és finanszírozási formáit.

- A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról szóló 25/2021. (XI. 26.) Önkormányzati rendelet célja, hogy meghatározza a Tótkomlós Város Önkormányzata által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat, azok igénybevételének rendjét és ezzel segítse az időseket, egészségügyi és szociális helyzetük miatt rászorultakat mindennapi életvitelük fenntartásában, egészségügyi állapotuk javításában, szükség esetén otthont nyújtó ellátás biztosításában.
- A pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról szóló Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testületének 5/2015. (II. 26.) önkormányzati rendelet célja Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete szociális igazgatási feladatai helyi végrehajtásának, valamint a települési pénzbeli és természetbeni ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályozása.
Feladata a lakhatási támogatás, a gyógyszer-kiadások viseléséhez nyújtott támogatás, a adósságcsökkentési támogatás, a rendkívüli települési támogatás (különös méltánylást érdemlő esetben is), a köztemetés megállapítása, valamint az egyszeri tüzelőanyag természetbeni támogatás megállapítása.
- A lakáscélú helyi támogatásokról szóló 12/2018. (IX. 28.) számú önkormányzati rendelet célja, hogy Tótkomlós város népességmegtartó erejének növelése érdekében segítse az arra rászoruló családok, személyek lakásigényének kielégítését. Segítséget nyújt a városban lakóházat építeni, új, vagy használt lakást vásárolni szándékozó rászorulóknak. Meghatározza a jogosultak körét, a támogatásra való jogosultság feltételeit.
- A természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti ellátásokról szóló 26/2021. (XI.26.) számú önkormányzati rendelet célja, hogy a helyi sajátosságoknak megfelelően meghatározza a Tótkomlós Város Önkormányzata által biztosított természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti ellátásokat, azok igénybevételének rendjét, melyekkel az Önkormányzat segítséget nyújt a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése, a gyermek törvényben foglalt jogainak, érdekeinek érvényesítése érdekében, segítse a szülőket a gyermekükről való gondoskodásban.
- A Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselői Rendelkezési Alapjáról szóló 6/2004. (II.24.) számú rendelet rendeltetése a közérdekűnek minősülő feladatok anyagi támogatása. Közérdekűnek minősül a cél akkor, ha az Tótkomlós város érdekeit szolgálja. Az önkormányzati képviselő és a bizottságok nem képviselő tagjai a külön önkormányzati rendeletben megállapított tiszteletdíjáról járulékaival együtt – egészben, vagy részben – lemondhat a Képviselői Rendelkezési Alap javára. Az önkormányzati képviselő a Rendelkezési Alapot a lemondott tiszteletdíj összegének erejéig az alábbi feladatok támogatására fordíthatja: településfejlesztésre, lakásgazdálkodásra, vízrendezésre, csapadékvíz elvezetésre, környezetvédelemre, helyi közutak fenntartására, építésére, köztisztaságra, településtisztaságra, nevelésre, oktatásra, közművelődési, művészeti, kulturális és szlovák hagyományörző tevékenységre, sporttevékenységre, egészségügyi

ellátásra, szociális ellátásra, gyermek és ifjúságvédelemre, idősekről és fogyatékosokról való gondoskodásra, közbiztonságra, tűzvédelemre, katasztrófa-elhárításra.

- 7/2003. (II.25.) számú önkormányzati rendelet a társadalmi szervezetek önkormányzati támogatásáról szóló rendelet célja a társadalmi szervezetek támogatása, azok társadalmilag hasznos tevékenységének elősegítése.
- 26/2002. (XII.17.) számú önkormányzati rendelet az önkormányzat közművelődési feladatairól szól, mely rendelet célja, hogy a társadalom művelődési érdekeinek és kulturális szükségleteinek figyelembevételével – a helyi hagyományok, lehetőségek és sajátosságok alapján – meghatározza az önkormányzat által támogatandó közművelődési lehetőségek körét, azok ellátásának módját, feltételeit és finanszírozási formáit. Az önkormányzat a közművelődési tevékenységének szabályozása során arra törekszik, hogy biztosítsa Tótkomlós város polgárainak jogát a kulturális örökség javainak és ezeknek a történelem alakulásában, a nemzeti, nemzetiségi önismeret formálásában betöltött szerepének megismerésére, a közművelődési intézmény szolgáltatásainak igénybevételére, műveltségének, készségeinek élete minden szakaszában való gyarapítására, közművelődési jogai érvényesítése céljából, szervezeti és tartalmi segítségre, közösség létrehozásához, közművelődési közösségi szintér szervezéséhez, és a jogszabályban meghatározottak szerinti szervezet alapításához, működtetéséhez.
- A felsőoktatási hallgatók és a felsőoktatási tanulmányokat kezdő fiatalok ösztöndíjrendszeréről szóló 5/2001. (II.20.) számú önkormányzati rendelet célja, hogy a szellemi javakhoz való hozzáférés egyenlő esélyének megteremtése érdekében mindazok számára elérhetővé tegye az első diploma megszerzését, akik számára a felsőoktatásba történő bejutás, illetve felsőoktatási tanulmányaik folytatása szociális helyzetük miatt súlyos nehézségekbe ütközik.

1.3. Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő törvényi szabályozás rövid bemutatása

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gytv.) szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat érintő módosításairól:

Házi segítségnyújtás átalakítása:

- „Szt. 63. § (2) A házi segítségnyújtás keretében szociális segítséget vagy – a szociális segítség tevékenységeit is magába foglaló – személyi gondozást kell nyújtani.
- (3) Szociális segítség keretében biztosítani kell
 - a) a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,
 - b) a háztartási tevékenységben való közreműködést,
 - c) a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,
 - d) szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítségét.
- (4) Személyi gondozás keretében biztosítani kell

- a) az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,
- b) a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,
- c) a (3) bekezdés szerinti feladatokat.

(5) Házi segítségnyújtás igénybevételét megelőzően vizsgálni kell a gondozási szükségletet. A szolgáltatás iránti kérelem alapján az intézményvezető, ennek hiányában a jegyző által felkért szakértő végzi el az igénylő gondozási szükségletének vizsgálatát. A gondozási szükséglet vizsgálata keretében meg kell állapítani azt, hogy az ellátást igénylő esetében szociális segítség vagy személyi gondozás indokolt. A megállapított gondozási szükségletet a működést engedélyező szerv felülvizsgálhatja és módosíthatja.

(6) Ha a gondozási szükséglet – az annak vizsgálatáról szóló miniszteri rendeletben meghatározott értékelő adatlap (a továbbiakban: értékelő adatlap) szerint – III. fokozatú, a szolgáltatást igénylőt az intézményvezető, ennek hiányában a jegyző által felkért szakértő tájékoztatja a bentlakásos intézményi ellátás igénybevételének lehetőségéről. Ebben az esetben a szolgáltatást igénylő az intézményi elhelyezés időpontjáig házi segítségnyújtásra jogosult.

(7) Amennyiben a házi segítségnyújtás során

- a) szociális segítség biztosítása esetén személyi gondozási feladatok ellátása válik szükségessé, a gondozási szükséglet vizsgálatát ismételten el kell végezni,
- b) szakápolási feladatok ellátása válik szükségessé, a házi segítségnyújtást végző személy kezdeményezi az otthonápolási szolgálat keretében történő ellátást.

- „Szt. 92/L. § (1) A működést engedélyező szerv szociális igazgatási bírságot (a továbbiakban: bírság) szabhat ki

a) szociális szolgáltatást a szolgáltatói nyilvántartásba véglegessé vált döntéssel történő bejegyzés nélkül vagy a szolgáltatói nyilvántartásból történő, végrehajtható törlést követően nyújtó, illetve ilyen szolgáltatást működtető vagy szervező személlyel, szervezettel és az ilyen szervezet nevében - különösen a szolgáltatás iránt érdeklődőknél, illetve az igénybe vevőknél - eljáró személlyel szemben,

b) a fenntartóval, a jogsértés során a fenntartó nevében eljáró személlyel, illetve a szociális szolgáltató, intézmény vezetőjével szemben, ha a fenntartó, illetve a szociális szolgáltató, intézmény az ellátottak e törvényben biztosított valamely jogát megsérti, így különösen, ha az ellátottak, törvényes képviselőik, illetve az ellátotti érdek-képviselői szervek felé fennálló tájékoztatási, bejelentési kötelezettséget megszegik, az ellátottat vagy az ellátotti érdekképviselői szervet akadályozzák jogai gyakorlásában, illetve abban, hogy a működést engedélyező szervhez, más hatósághoz vagy az ellátott jogi képviselőhöz forduljon, vagy a szociális szolgáltató, intézmény vezetője, illetve a fenntartó a panaszt határidőben nem vizsgálja ki.”

- „Szt. 136. § (6) Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvénnyel megállapított 92/L. § (1) bekezdés 1) pontját 2016. január 1-jétől abban az esetben is alkalmazni kell, ha a gondozási szükséglet vizsgálata 2016. január 1-jét megelőzően történt.”

- „Szt. 136. § (7) Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény hatálybalépésekor házi segítségnyújtásban részesülő személyek

gondozási szükségletét a 2016. évi állami támogatás igényléséig, de legkésőbb 2015. december 31-éig – az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvénnyel kihirdetett, 2016. január 1-jén hatályba lépő szabályok alapján – felül kell vizsgálni.”

- „Szt. 136. § (4) A 2015. augusztus 1-jén házi segítségnyújtásban részesülők esetén a gondozási szükséglet vizsgálata során – a 2015. augusztus 1-jét megelőzően hatályos rendelkezések alapján – megállapított pontszámot és gondozási óraszámot a fenntartó 2015. szeptember 30-áig rögzíti a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások, szolgáltatások finanszírozásának ellenőrzése céljából vezetett nyilvántartásban.”

A családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás integrálása, család- és gyermekjóléti szolgálatok és központok kialakítása:

- „Szt. 86. § (1) A települési önkormányzat köteles biztosítani

a) a családsegítést, ha polgármesteri hivatalt működtet vagy a közös önkormányzati hivatal székhelye a településen van,”

- „Szt. 64. § (4) A családsegítés keretében biztosítani kell

d) a közösségfejlesztő programok szervezését, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztést,

f) a kríziskezelést, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat,

g) a szociál- és nyugdíjpolitikaért felelős miniszter által kijelölt településen és fővárosi kerületben működő családsegítést ellátó szolgáltatónak a menedékjogról szóló törvényben meghatározott integrációs szerződésbe foglalt társadalmi beilleszkedés elősegítését,”

h) a járásszékhely településen működő családsegítést ellátó szolgáltatónak a család szociális helyzetének átfogó vizsgálata alapján igénybe venni javasolt szociális szolgáltatásokat meghatározó, a szolgáltatást nyújtó szolgáltatóra – a jogosultsági feltételek fennállása esetén – kötelező szociális diagnózis készítését azzal, hogy a feladat ellátásába bevonhatja a nem járásszékhely településen működő családsegítést ellátó szolgáltatót.

i) a nagy létszámú intézmények átalakítását követően támogatott lakhatást igénybe vevők utánkövetését biztosító esetmenedzseri feladatokat.

- „Szt. 64. § (6) Családsegítés a gyermekjóléti szolgáltatással egy szolgáltató – a család- és gyermekjóléti szolgálat – keretében működtethető. A család- és gyermekjóléti szolgálat ellátja a családsegítés (4) bekezdés szerinti feladatait, valamint a Gyvt. 39. és 40. §-a szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat.”

Gyermekjóléti feladatoként jelenik meg 2018. január 1-jei hatálybalépéssel az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység:

- „Gyvt. 94. § (2a) Polgármesteri hivatalt működtető települési önkormányzat, a közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti települési önkormányzat, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti szolgálatot működtetni. A közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti települési

önkormányzat által működtetett gyermekjóléti szolgálat ellátási területe a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó települések lakosságára terjed ki. Amennyiben a gyermekjóléti szolgálat fenntartója társulás, a társulás társulási megállapodásban megjelölt székhelye kizárólag az e bekezdés szerint feladatellátásra kötelezett önkormányzat lehet

(4) A járásszékhely település, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat és a megyei jogú város lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti központot működtetni. A járásszékhely településen működő gyermekjóléti központ ellátási területe a járás lakosságára terjed ki.”

„Család- és gyermekjóléti szolgálat

40. § (1) Gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel egy szolgáltató - a család- és gyermekjóléti szolgálat (a továbbiakban: gyermekjóléti szolgálat) - keretében működtethető. A gyermekjóléti szolgálat ellátja a 39. § és a (2) bekezdés szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti feladatait. (1a) A települési önkormányzat a gyermekjóléti szolgálatot önálló intézményként, szolgáltatóként vagy más intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységeként működteti.”

„Család- és gyermekjóléti központ

40/A. § (1) Család- és gyermekjóléti központnak (a továbbiakban: gyermekjóléti központ) az a járásszékhely településen működő gyermekjóléti szolgálat minősül, amely önálló intézményként, illetve szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működik.

(2) A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgálatnak a 39. §, a 40. § (2) bekezdése és az Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti általános szolgáltatási feladatain túl

a) a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosít

aa) utcai és – ha a helyi viszonyok azt indokolják – lakótelepi szociális munkát,

ab) kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást, ide nem értve a 62/E. § és a 132. § (6) bekezdése szerinti közvetítői eljárást,

ac) – ha a helyi viszonyok azt indokolják – kórházi szociális munkát,

ad) gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,

ae) jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást,

af) családkonzultációt, családterápiát, családi döntéshozó konferenciát;

ag) óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet;

b) a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, amelynek keretében

ba) kezdeményezi a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,

bb) javaslatot készít a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,

bc) együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnismétlés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását,

bd) a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében családgondozást végez – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,

be) utógondozást végez – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,

bf) védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, családgondozást végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet (a továbbiakban: pénzfelhasználási terv) készít;

c) szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára.

(3) Gyermekjóléti szolgálatot állami fenntartó, egyházi fenntartó és nem állami fenntartó is működtethet.

A gyermekjóléti központ feladatainak ellátására a települési önkormányzat egyházi fenntartóval és nem állami fenntartóval ellátási szerződést nem köthet.”

- „Szt. 136. § (8) Családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás 2016. január 1-jétől kizárólag egy szolgáltató keretében működtethető.

(9) A települési önkormányzat 2015. október 31-éig felülvizsgálja a családsegítés, illetve a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátásának módját, szervezeti kereteit és az e feladatok biztosítására kötött ellátási szerződést. A települési önkormányzat 2015. november 30-áig dönt a családsegítés, illetve a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátásának a 2016. január 1-jétől hatályos rendelkezéseknek megfelelő biztosítása módjáról. A fenntartó a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett adatoknak a (8) bekezdésben foglaltak biztosításához szükséges módosítását 2015. november 30-áig kérelmezi. Ha a fenntartó a kérelmet határidőben benyújtja, az eljárás befejezéséig úgy kell tekinteni, mintha a kérelmezett adatomódosítás jogerősen be lenne jegyezve a szolgáltatói nyilvántartásba.”

- „Gyvt. 174. § (4) Gyermekjóléti szolgáltatás és családsegítés 2016. január 1-jétől kizárólag egy szolgáltató keretében működtethető.

(5) A települési önkormányzat 2015. október 31-éig felülvizsgálja a családsegítés, illetve a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátásának módját, szervezeti kereteit és az e feladatok biztosítására kötött ellátási szerződést. A települési önkormányzat 2015. november 30-áig dönt a családsegítés, illetve a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátásának a 2016. január 1-jétől hatályos rendelkezéseknek megfelelő biztosítása módjáról. A fenntartó a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett adatoknak a (4) bekezdésben foglaltak biztosításához szükséges módosítását 2015. november 30-áig kérelmezi. Ha a fenntartó a kérelmet határidőben benyújtja, az eljárás befejezéséig úgy kell tekinteni, mintha a kérelmezett adatomódosítás jogerősen be lenne jegyezve a szolgáltatói nyilvántartásba.

(6) Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvénnyel megállapított 40/A. §-t a 2016. január 1-jén folyamatban lévő ügyekben is

alkalmazni kell. A nem járásszékhely településen működő gyermekjóléti szolgálat a járásszékhely településen működő gyermekjóléti központnak átadja

a) 2016. január 10-éig a nála folyamatban lévő 40/A. § (2) bekezdés b) pontja szerinti ügyek iratanyagát, és

b) 2016. január 31-éig a nála lezárt 40/A. § (2) bekezdés b) pontja szerinti ügyek iratanyagát.”

- „Szt. 58/A. § (2) A központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatásra való jogosultság további feltétele

d) támogató szolgáltatás és közösségi alapellátás esetén a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott, új feladatmutatónak a szociális szolgáltatások területi lefedettségét figyelembe vevő, jogszabály szerinti finanszírozási rendszerbe történő befogadása (a továbbiakban: befogadás), az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv által fenntartott szociális szolgáltatók és szociális intézmények, valamint a 131/A. §-ban foglalt szociális szolgáltatások kivételével.

(2g) Támogató szolgáltatás és közösségi alapellátás esetén a (2c) bekezdés nem alkalmazható, a befogadásra a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által meghatározott és közleményben közzétett kapacitások, vagy a (2f) bekezdésben foglaltak alapján kerülhet sor.”

-, „Szt. 136. § (5) 2016. január 1-jétől a területi lefedettséget figyelembe vevő finanszírozási rendszerbe – a rendelkezésre álló kapacitástól függetlenül – törvény erejénél fogva befogadottnak minősül az a támogató szolgáltatás és közösségi alapellátás, valamint a hozzájuk tartozó feladatmutató, amely után a fenntartó 2015. október 1-jén hatályos finanszírozási szerződés alapján támogatásra jogosult. A 2016. január 1-jét megelőzően hatályos 131/A. § alapján nyújtott állami támogatásra 2015. december 31-ét követően is a 2016. január 1-jét megelőzően hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni.”

-, „Szt. 131/A. § A szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás és az utcai szociális munka működtetését az állam – a jogszabályban meghatározott eljárási rend szerint kiválasztott – fenntartókkal kötött finanszírozási szerződések útján támogatja. A finanszírozási szerződést – ha jogszabály másként nem rendelkezik – három évre kell megkötöni. Az éves támogatási összeget a költségvetési törvény állapítja meg.”

- „Gyvt. 145/C. § A gyermekek esélynövelő szolgáltatásai, a krízisközpontok, a félutas házak és a titkos menedékházak működtetését az állam - kormányrendeletben meghatározott eljárási rend szerint kiválasztott - fenntartókkal kötött finanszírozási szerződések útján támogatja. A finanszírozási szerződés legfeljebb három évre köthető meg. A fenntartóval a finanszírozási szerződést a szociálpolitikai feladatok ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv köti meg.”

- „Gyvt. 174. § (3) A fenntartó 2016. február 1-jéig köteles kérelmezni a 2015. december 31-én működő Gyerekházának bejegyzését a szolgáltatói nyilvántartásba. Ha a fenntartó a kérelmet határidőben benyújtja, a Gyerekházat az eljárás befejezéséig úgy kell tekinteni, mintha jogerősen be lenne jegyezve a szolgáltatói nyilvántartásba.”

Jelentési kötelezettségről:

- „Az Szt. 20. § (5) Nem kell vezetni

a) a (2) és (4) bekezdés szerinti adattartalmú nyilvántartást falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, népkonyha, szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátása, utcai szociális munka esetén,

(6) Csak a (2) bekezdés a) pontja és a (4) bekezdés a) pontja szerinti adatokat kell nyilvántartásba venni

a) nappali melegedő és éjjeli menedékhely esetében, valamint

b) családsegítés esetében, ha a jogszabályban meghatározott szakmai tevékenység az első interjú kapcsán tett intézkedéssel lezárható.”

- „Az Szt. 20/C. § (2) Nem kell az (1) bekezdés szerinti nyilvántartásba venni az adatokat falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, népkonyha, szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátása és utcai szociális munka esetén.

(3) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti adatok közül csak a 20. § (2) bekezdés a) pontja és a 20. § (4) bekezdés a) pontja szerinti adatokat kell nyilvántartásba venni

a) nappali melegedő és éjjeli menedékhely esetében, valamint

b) családsegítés esetében, ha a jogszabályban meghatározott szakmai tevékenység az első interjú kapcsán tett intézkedéssel lezárható.”

- „Gyvt. 139. § (3a) Gyermekjóléti szolgáltatás esetében csak a (2) bekezdés a) pont aa) és ac) alpontja szerinti adatokat kell nyilvántartásba venni, ha a gyermekjóléti szolgáltatás nyújtása az első találkozást követően tett intézkedéssel lezárható.”

Diszpécserközpontok kijelölése:

- „Szt. 65/E. § (2) A szociálpolitikáért felelős miniszter regionális illetékességgel diszpécserközpontokat jelöl ki az utcai szociális munkát végző, jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő szervezetek közül. A kijelölés visszavonásig szól.”

Belépési hozzájárulás támogatott lakhatás esetén

- „Szt. 117. § (2b) A 117/C. § szabályait nem lehet alkalmazni arra az igénybe vevőre, aki fogyatékos személyek, pszichiátriai vagy szenvedélybetegek ápoló-gondozó otthonában rendelkezik intézményi jogviszonnyal a támogatott lakhatás igénybevételét megelőzően.”

Tótkomlós Város Önkormányzata Képviselő-testületének és szerveinek Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 16/2019. (X. 29.) önkormányzati rendelet mellékletei tartalmazzák:

A képviselő-testület által a jegyzőre átruházott hatáskörök jegyzékét, mely hatáskörök az alábbiak:

1. Dönt a gyógyszer-kiadások viseléséhez nyújtott támogatás ügyében,
2. Dönt a lakhatási támogatás iránt benyújtott kérelem ügyében.
3. Kiadja a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás végzésének feltételeiről szóló 385/2014. (XII. 31.) Korm. rendelet 7. § (1b) bekezdés szerinti igazolást.
4. A közösségi együttélés alapvető szabályait sértő magatartások vonatkozásában az eljárást lefolytatja és a közigazgatási bírságot kiszabja.

A képviselő-testület által a polgármesterre átruházott hatáskörök jegyzékét, mely hatáskörök az alábbiak:

1. dönt különös méltánylást igénylő rendkívüli települési támogatás megállapítására irányuló kérelem ügyében,
2. dönt köztemetés ügyében,
3. dönt szociális otthoni beutalás ügyében,
4. dönt az ingatlan-nyilvántartásban az önkormányzat javára bejegyzett elidegenítési és terhelési tilalom ranghelyének megváltoztatásáról,
5. az önkormányzati rendeletben fennálló feltételek teljesülése esetén engedélyezi a jelzálogjog, illetve az elidegenítési és terhelési tilalom alóli mentesítést, és az új ingatlanra történő bejegyzést,
6. dönt elővásárlási jog gyakorlásának kérdésben,
7. a szociális intézményi ellátást engedélyezi vagy megszünteti, amennyiben a kérelmező, vagy ellátott az intézményvezető döntését vitatja,
8. döntés szociális foglalkoztatás kérdésében, amennyiben az intézményvezető döntését a kérelmező vagy foglalkoztatott vitatja,
9. dönt személyi térítési díj fizetésének kérdéséről és összegéről, amennyiben az ellátott, annak törvényes képviselője, vagy a térítési díjat megfizető személy az intézményvezető döntését vitatja,
10. eljár közterület-használat engedélyezéssel kapcsolatos ügyekben,
11. eljár házszámozással kapcsolatos ügyekben,
12. megkötí az 1 ha-nál nem nagyobb földrészletre vonatkozó haszonbérleti szerződéseket, a jogszabályban meghatározott keretek között, a képviselő-testület által meghatározott haszonbérleti díj szerint,
13. kiadja a tulajdonosi hozzájárulást az Alföldvíz Zrt. befogadó nyilatkozata alapján a tótkomlói szennyvíztisztító telepen kommunális szennyvíz elhelyezésére,
14. véleményezi az érintett települések településrendezési terveit, helyi építési szabályzatait azok készítése, illetve módosítása során,
15. dönt a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény 21. § (4) bekezdése szerinti hozzájárulás kérdésében.
16. dönt az újszülöttek támogatásának megállapításáról.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Az Európai Unióban élő roma népesség társadalmi-gazdasági helyzetére vonatkozó legfrissebb adatok szerint a romák adatai lényegesen rosszabbak a többségi társadalomhoz képest.

A mélyszegénység az életmódot meghatározóan alakító jellemző, ami nem egyszerűsíthető le a jövedelmi szegénységre. A szegénység meghatározóan korlátozza az egyén autonómiáját, cselekvési lehetőségeit, az egyéni tehetségek kibontakoztatását – ami pedig minden esélyteremtési, esélyegyenlőségi törekvés célja. A mélyszegénységben élők esetében nem egyszerűen a létbizonytalanságról van szó, hanem a létbiztonság egymással összefüggő rendszereinek megrendüléséről. A társadalmi sérülékenység kiterjedése összefügg a jóléti állam visszaszorulásával, az esélyegyenlőség csökkenésével, a társadalmi egyenlőtlenségek növekedésével. Az életutak tervezhetetlensége, a korai iskolaelhagyás, az alacsony munkavállalói kompetenciák, a kitartás és a figyelemkoncentráció hiánya, a családi problémák, a tartozások, a szegénységgel járó pszichés terhek, a fizikai állóképesség, a szociális készségek, az alkalmazkodóképesség vagy a szabálytartás hiánya, amelyek jellemzik a társadalmi sérülékenységben élőket.

„A Kormány célja, hogy Magyarország minden magyar biztonságos otthona legyen, mindenkinek megadva a jó élet lehetőségét.

A Kormány

- elismeri a karitatív szervezetek, más társadalmi szereplők e cél érdekében 2019-ben kifejtett tevékenységét;
- elengedhetetlennek tartja, hogy a korábban megkezdett hosszú távú fejlesztési és gazdaságélénkítő program
- a korábban a Magyarország egyes területei közötti gazdasági egyenlőtlenség csökkentése érdekében az Új Roma Stratégiával (2019–2030) összefüggő feladatok meghatározásáról szóló 1426/2019. (VII. 26.) Korm. határozat 2. pont a) alpontjában kijelölt összesen 83 településen folytatódjék,
- induljon el további 37 településen...”

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta el a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A Stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és

specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik.

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

A „Legyen Jobb a Gyermekeknek” Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azokat a gyerekeket kell elsődlegesen előnyben részesíteni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

A Kormány biztosítani kívánja, hogy a nőknek a férfakkal azonos jogai legyenek a mindennapokban, és a nők férfitársaikkal azonos esélyt kapjanak az érvényesülésre. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőség politikájának stratégiai elve előtérbe helyezi a nemi dimenziókat. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőség politikájának stratégiai elve nem cél, hanem olyan eszközrendszer, út, mely a nemek közötti egyenlőséghez vezet. Ennek a stratégiai módszernek az alkalmazásával megközelíthetjük, majd elérhetjük a nők és férfiak társadalmi egyenlőségét.

A szakmapolitikai döntéseket úgy kell meghozni, hogy azok a nők és férfiak társadalmi egyenlőségének megvalósulását elősegítsék, ez egyben az EU-tagságunkból eredő elvárás is. A Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia 6 prioritást határoz meg: 1. A nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági függetlenségének megteremtése, a fizetési és foglalkoztatási aránytalanságok felszámolása, a nők és a szegénység, a nők és az egészség szempontjainak figyelembevétele. 2. A szakmai, a magán- és a családi élet fokozottabb összehangolásának támogatása. 3. A férfi-női részvétel aránytalanságai csökkentésének támogatása a politikai és gazdasági döntéshozatalban, valamint a tudomány területén. 4. Az erőszak elleni hatékony fellépéshez, a megelőzéshez szükséges intézkedések megtétele. 5. A nemekhez kötődő sztereotípiák visszaszorításának támogatása. 6. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőség politikájának stratégiai elve célkitűzéseinek megvalósításához elengedhetetlen változások szakmai megalapozása (képzés, intézményrendszer, nemekre érzékeny költségvetés, nemekre bontott adatgyűjtés).

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

A XXI. század egyik legpozitívabb eredménye a születéskor várható élettartam meghosszabbodása. A fejlett országokban ez az egyik legnagyobb társadalmi siker - és egyben a legnagyobb kihívás is. Magyarországon is szükségessé vált az időspolitikai kialakítása, az Idősügyi Nemzeti Stratégia (a továbbiakban: Stratégia) elkészítése. Hosszú távú célkitűzései - tekintettel arra, hogy igen sokrétű és átfogó változásokra van szükség - 2034-ig kerülnek megfogalmazásra, a cselekvés iránya, az elérendő célállapot, valamint a célállapot eléréséhez szükséges fejlesztendő területek.

Két ütemezésben kerül végrehajtásra: I. ütemterv 2010-2022-ig, a II. ütemterv pedig 2023-2034-ig tervezett. Így biztosítható, hogy a Stratégia megvalósításának ütemezése követni tudja az ország gazdasági fejlődését, alkalmazkodjon a társadalom- és gazdaságpolitikához, lehetőséget biztosítva a mindenkori kormánynak arra, hogy az aktuális gazdasági-társadalmi környezethez viszonyulva határozza meg a fejlesztéshez szükséges beavatkozási feladatokat.

Az Európai Unió Szociálpolitikai Ütemterve célkitűzésként határozza meg a humánszolgáltatások modernizálását és fejlesztését a társadalmi és demográfiai struktúrák változásaira adott válaszként úgy, hogy a védelem szerepe produktív tényezőként jelenjen meg.

Az Európai Bizottság 2002 márciusában kiadott dokumentumában rögzíti, hogy „az öregedési politikáknak széles életpályát és a társadalomra kiterjedő közelítést kell elfogadniuk, figyelembe véve az ENSZ globális kezdeményezéseit és alapelveit”. Az ENSZ 1991-ben elfogadott, időse emberekkel kapcsolatos alapelveiben az áll, hogy olyan időspolitikára van szükség, amely az egész élet során biztosítja a függetlenséget, a részvételt, a gondoskodást, az önmegvalósítást és a méltóságot.

Az uniós tagállamok feladata a foglalkoztatás javítása, ezen belül az idősök aktivitásának elősegítése. Indokolt és elkerülhetetlen a nyugdíjrendszer, az egészségügy és a szociális ellátás rendszerének újragondolása, fejlesztése, e területek összehangolása, valamint a nyitott és versenyképes informatikai gazdaság fejlesztése.

Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

Magyarország az elmúlt években, évtizedekben jelentős jogalkotási lépéseket tett a fogyatékos emberek életminőségének javítása, önálló életvitelének és társadalmi integrációjának elősegítése érdekében.

A fogyatékoságügyi szakterület egyik legfőbb jellemzője, hogy az élet valamennyi területét, és így szinte minden államigazgatási ágazatot egyaránt érint.

Az Országos Fogyatékoságügyi Program (OFP), mint a fogyatékos emberek életkörülményeinek javítását, társadalmi befogadását és esélyegyenlőségük biztosítását célul kitűző stratégia a 2015-2025. közötti időszakra határozza meg az állam és intézményrendszerének feladatait a területen. A programhoz középtávú intézkedési tervek tartoznak, melyek 3-4 éves időszakokban fogalmazzák meg a célok elérése érdekében szükséges lépéseket és rendelnek azokhoz határidőket, erőforrásokat.

A fogyatékos emberek érdekképviselői szervezeteivel közösen együtt határozzák meg a következő időszak legfontosabb prioritásait.

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió

Az Országos Fejlesztési Konceptió és az Országos Területfejlesztési Konceptió (a továbbiakban: OFTK) az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy 2030-ig szóló hosszú távú jövőképet, valamint fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg. Ezek alapján középtávú fejlesztési prioritásokat fogalmaz meg a 2014–2020-as európai uniós programidőszak nemzeti fejlesztéspolitikája számára. Az OFTK képezi a Partnerségi Megállapodás koncepcionális hátterét, megalapozza az uniós források felhasználásra irányuló operatív programok tartalmát, továbbá orientálja a hazai fejlesztési források felhasználását.

Az OFTK célja:

- egyrészt az ágazati és a területi tervek közötti összhang megteremtésére irányul. Az eddig egymástól elkülönítetten működő, önálló ágazati stratégiákkal és programokkal szemben a Kormány feladatának tekinti, hogy egységes keretbe foglalva együtt kezelje a nemzeti fejlesztési és a területfejlesztési koncepciókat, hogy megteremtődjön hosszú és középtávra is az ágazati és a területi fejlesztéspolitikák közötti, valamint a szakpolitikai célok területi dimenziói közötti összhang, és ezen keresztül kerüljenek kijelölésre az átfogó célok és fejlesztési prioritások.
- másrészt a hazai fejlesztéspolitika és az európai uniós támogatások közötti összhang megteremtése. Középtávon (2014–2020 között) kijelölte azokat a stratégiai fókuszokat, amelyek az ország hosszú távú céljainak megvalósulását szolgálják. A nemzeti prioritások igazodnak az Európai Unió által megfogalmazott programozási keretekhez.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Meg kell említeni azokat a dokumentumokat², koncepciókat, melyek konkrét tervek is meghatároznak saját területre vonatkoztatva. A már meglévő, illetve tervezett stratégiákkal összhangban kerül megalkotásra a HEP is. Ezek a teljesség igénye nélkül és aktualizálás alatt a következők:

- költségvetési koncepció
- gazdasági program
- szociális szolgáltatástervezési koncepció
- településfejlesztési stratégia
- településrendezési terv
- településszerkezeti terv

² (Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció stb.)

- településfejlesztési koncepció

A 2013. évtől az önkormányzati feladatellátás, ezzel együtt a finanszírozási rendszer is alapjaiban változott meg. A korábban az önkormányzatok által ellátott feladatok egy része az államhoz került. A feladatát rendeződés megjelenik a közoktatásban, a szociális, a gyermekvédelmi és az igazgatási ágazatban egyaránt. Az önkormányzati szervek által ellátott államigazgatási feladatok mértéke mérséklődött, a feladatok egy része a 2013. január 1-jétől létrejövő járási hivatalokhoz került át. Az új rendszerben a feladatellátás az eddigi állami-önkormányzati feladatmegosztás jelentősen megújuló formát jelent. Tótkomlós város költségvetése tartalmában és formájában is megfelelően követte a változásokat.

Költségvetési koncepció

Tótkomlós Város költségvetési koncepciója előkészítését a központi szabályozások, valamint a helyben rendelkezésre álló források és költségvetési kiadási szükségletek ismeretében tervezzük. A költségvetési koncepció egy összefoglaló azokról a lehetőségekről és várható kötelezettségekről, amelyek befolyásolják a költségvetés elkészítését, de egyben irányt is mutat a Képviselő-testület szándékairól, amely alapján Tótkomlós város stabil működését az adott évben biztosítani tudja.

A Képviselő-testület legfontosabb stratégiai célkitűzései:

1. A csökkenő lakosságszám kompenzálása érdekében továbbra is támogatni szeretné a városban letelepedni szándékozók, illetve a gyermeket vállaló családokat.
2. Kiemelt célnak tekinti a szociális intézmények működtetését és a szociális támogatási rendszer fenntartását a nehéz gazdasági helyzetben.
3. Tótkomlós jelentős kulturális és nyelvi hagyományokkal rendelkező város, ezen értékek megismertetése fontos célja a Képviselő-testületnek. Lehetőségeihez képest támogatja a helyi kulturális- és sport tevékenységet végző civil szervezeteket, egyházakat, egyenrangú partneri kapcsolat keretében. Elősegíti nagy múltú hagyományaink ápolását rendezvényekkel, ezek megismertetését a fiatalokkal.
4. Célja olyan beruházások, projektek elindítása, amelyek segítségével városunk élhetőbb településsé válik, ezáltal kívánja elősegíteni a helyben maradást, illetve a városból elköltözöttek visszatérését.
5. Elkötelezett az épített és természeti környezet védelme iránt, nagy figyelmet fordít az illegális hulladéklerakók felszámolására, a talaj szennyezésének csökkentésére, a közterületek gondozására, az érzékeny ivóvízbázis védelmére. Környezetvédelmi alapot képzett a jogszabályi előírásoknak megfelelően a beszedett talajterhelési díjakból. A környezetvédelmi alap egyik felhasználási lehetőségeként szabályozta, hogy meghatározott összeggel támogatja azokat az ingatlantulajdonosokat / használókat, akik anyagi okok miatt nem csatlakoztak rá a műszakilag rendelkezésre álló szennyvíz közcsontrára. Az alap felhasználható ezen kívül környezetvédelmi kiadások finanszírozására is.

A költségvetés-tervezési lehetőségeit alapvetően a külső jogi szabályozás és belső tényezők, vagyis az Önkormányzat saját erőforrásainak rendelkezésre állása, a több éves kötelezettségek határozzák meg. Fontos megjegyezni, hogy az Önkormányzati feladatellátását megfelelő

szakmai kompetenciákkal és nagyfokú elköteleződéssel rendelkező munkatársakkal lehet jól végrehajtani.

Gazdasági program 2020 – 2025

- A képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.
- A gazdasági program, a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól.

Tótkomlós Város Önkormányzatának Képviselő-testülete három fő cél elérését tűzte ki maga elé:

Gazdasági szerkezet diverzifikálása

- A város gazdasági alapját vállalkozások, szlovákság, kultúra és a turizmus adja.
- A turizmus terén megfelelő fejlesztések végrehajtásával, a látnivalók és programok körének kiszélesítésével, új turisztikai szolgáltatások megteremtése
- A város és környezetének (kistérség) mezőgazdasági adottságaira építve ki kell alakítani minőségi helyi (bio)termékek helyi termelésének és értékesítésének feltételeit,
- A stabil és diverzifikált gazdasági struktúra kialakításához fontos a fejlett és innovatív vállalkozások ösztönzése és újabb vállalkozások bevonása és indítása, a tevékenységüket segítő infrastruktúra megteremtése.

Fenntartható kisvárosi környezet kialakítása

- Megújuló energiák részarányának növelése az energiafelhasználásban, megújuló energiahasznosításon és energiaracionalizáláson alapuló projektek és tevékenységek támogatása;
- A külső és belső megközelíthetőség és elérhetőség javítása a gyalogos és a kerékpáros közlekedést ösztönző megoldásokkal, a közösségi közlekedés feltételeinek javításával (de minimum megőrzésével);
- Zöldterületek felújítása, bővítése, változatosabbá tétele különböző rekreációs funkciókkal (játszótér, sétány, sportpálya, futópálya stb.)
- A természeti és épített környezet állapotának további javítása a vonzó településkép, magas életminőség és értékálló ingatlanállomány biztosítása érdekében.

Hatékony városmarketing-tevékenység és image-fejlesztés

- Vonzó, „zöld városkép” kialakítása további beruházásokkal, szabályozási eszközökkel, civil szervezetek segítségével, és az ingatlantulajdonosok ösztönzésével, városképet meghatározó elemek fejlesztésével;
- Egy nyitott, fejlődő és fejlődőképes település arculatának kialakítása, amely lakossági megtartó-erő, települési vonzerő és befektetési célterületként is előnybe tudja helyezni a várost versenytársaival szemben;

- A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése a helyi lakosok igényeinek folyamatos monitorozásával, a városfejlesztési tevékenységben a társadalmi részvétel további elősegítésével, és a helyi identitástudatot is erősítő a turisták mellett az itt lakókat is célcsoportnak tekintő rendezvények, a város hagyományos értékeire és történelmi adottságaira építő programok és kulturális tevékenységek segítségével.

Településfejlesztési Koncepció (2013)

A településfejlesztés összetett feladatainak összehangolása, fenntarthatóságuk biztosítása – törvényi felhatalmazás alapján – a helyi önkormányzat feladata.

A településfejlesztési koncepció:

- biztosítja a településfejlesztés összehangolt megvalósulását,
- megalapozza a település rendezését,
- rendszerbe foglalja a város közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket.

A koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszereknek van döntő szerepe.

Tótkomlós Város Településfejlesztési koncepciója tartalmazza:

- a Tótkomlós Város Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata Képviselő-testületének 91/2013. (XII. 02.) SZNÖ határozatában megfogalmazott célokat;
- Tótkomlós város történeti áttekintését;
- a településen működő nemzetiségi önkormányzatokat (Tótkomlós Város Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata, Tótkomlós Város Cigány Nemzetiségi Önkormányzata);
- a település intézményrendszerét az egyes intézmények által ellátott feladatok ismertetésével;
- körvonalazza a település lakossága szociális helyzetét és ellátottságát;
- bemutatja a település kulturális életét;
- a településen működő civil szervezeteket;
- áttekintést ad a település idegenforgalmi adottságairól, lehetőségeiről;
- ismerteti a településen működő, jelentős számú munkavállalót alkalmazó gazdasági társaságokat

(például: Komlós Településszolgáltatási Kft., Rimax Kft., MAS 2003 Kft.).

Tótkomlós Város Szociális Szolgáltatástervezési koncepciója 2021-ben került átdolgozásra.

A jogszabályi rendelkezések betartásával a koncepció megvalósításával elérni kívánt céljaink:

1. Meghatározni a szociális szolgáltató rendszerünkre vonatkozó fejlesztési prioritásokat,
2. A megvalósításához szükséges eszközöket,
3. Célkitűzéseink a szociális ellátás területén:
 - a növekvő igények miatt a szociális ellátórendszerünk legoptimálisabb kialakítása,
 - az intézményi ellátások korszerűsítése,
 - családi és lakókörnyezetben nyújtott ellátások kiépítése,
 - a hiányzó intézményi formák létrehozása,

- az intézményi ellátásokhoz a hozzáférhetőség javítása,
 - az esélyegyenlőség megteremtése,
 - a nem állami szereplők részvételének erősítése, együttműködés, az ellátások lehetséges összehangolása,
 - a szociális, foglalkoztatási, egészségügyi, oktatási rendszerek összehangolása,
 - a szociális igazgatás korszerűsítése,
4. Megfelelő információkkal ellátni az ágazati irányítást végző szerveket,
 5. Elősegíteni az állami, - nem állami és egyházi fenntartók együttműködését a szociális szolgáltatások működtetése és fejlesztése terén.

A szolgáltatástervezési koncepció bemutatja a települési önkormányzat ellátási kötelezettségének helyzetét, a városban élő lakosság szociális szükségletének összegzését. Bemutatja a településen működő alapszolgáltatásokat és a szakosított szociális ellátásokat.

A koncepció feladata, hogy rávilágítson a településen működő szociális ellátórendszer hiányosságaira, kijelölje az irányokat egy résmentes szociális védőháló kialakításához a településen, elősegítse egy egységes „szociális szolgáltató politika” kialakítását a településen. Információkat biztosítson egyéb fejlesztési koncepciók, programok, tervek kidolgozásához és megvalósításához(pl. területfejlesztési koncepció, rekonstrukciós program, Helyi Esélyegyenlőségi program, fogyatékkal élők ellátásának korszerűsítése, stb.), valamint információkkal segítse a döntéshozókat, illetőleg a szolgáltatások biztosításában résztvevőket.

Tótkomlós Város Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervének alapvető célja, hogy biztosítsa a településen a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését. Az oktatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyegyenlőségének biztosításán túl célul tűzi ki az esélyteremtést, támogató lépések, szolgáltatások megvalósítását a hátrányos helyzetű gyermekek hátrányának kompenzálása és az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében.

Az Önkormányzat a fentiekben bemutatott programjaival, terveivel, stratégiáival, koncepcióival és valamennyi egyéb dokumentumával, valamint az azokban foglalt alapvetésekkel és célokkal jelen Helyi Esélyegyenlőségi Programunk harmonizál. A HEP-ben feltárt problémás területek megoldására vonatkozó intézkedési tervek kialakításakor törekszünk a fenti dokumentumokkal való lehető legteljesebb mértékű összhang kialakítására.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Tótkomlós Város Önkormányzatának társulásokban való részvételét biztosító együttműködési – társulási megállapodások

- Orosházi Kistérség Többcélú Társulása Orosháza. Célja a területfejlesztés, egészségügyi ellátás (hétvégi orvosi ügyeletben valósul meg összevontan tótkomlói telephellyel), szociális ellátás, család-, gyermek- és ifjúságvédelem (gyermekjóléti szolgálat, családsegítő szolgálat) közoktatás, közművelődés, (könyvtári szolgáltatás, közös pályázat) katasztrófavédelem, közrend és közbiztonság területein való együttműködés.

- Dél-Alföldi Regionális Fejlesztési Zrt. (DARFT) Szeged – Ivóvíz-minőségjavító konzorcium döntő részben KEOP pályázaton elnyerhető vissza nem térítendő támogatással megvalósuló vízgazdálkodási projekteket kíván megvalósítani.
- Marosháti Kistérség Turizmusáért Közhasznú Egyesület Mezöhegyes. A turizmus helyi és térségi szereplők együttműködésének erősítése, hálózatba szerveződésének segítése. A lakosság identitástudatának erősítése. TDM program végrehajtása, partnerségek kialakítása a turizmus területén a szereplőkkel. Közösségi életterek szervezése, ismertség növelése, turistaforgalom növelése, életminőség javítása, marketing menedzsmenti munka, kiállításokon való képviselés.
- Dél-Békés megyei Vízgazdálkodási Társulat Orosháza. Feladata a vízi létesítmények tervezése, megvalósítása, a kezelésében lévő létesítmények üzemeltetése, fenntartása, hasznosítása, vízkormányzás, valamint vízkárelhárítás, védekezés.
- „Közép-Békési Térség” Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás Békéscsaba. A megye területén az ivóvíz biztosítása hálózat formájában, valamint szennyvízelvezetési szolgáltatás.
- Délkelet-Alföld Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulás (DAREH) Orosháza. Célja a társult tagok közigazgatási területén belül a települési szilárd hulladék begyűjtésére, elhelyezésére, ártalmatlanítására szolgáló létesítmények létrehozása és üzemeltetése. Hulladék-égetőmű létesítése, hulladékátrakó állomások, kezelőmű, válogatók létesítése, udvarok és szigetek kialakítása, rekultiváció megoldása pályázat keretében.
- Magyar Önkormányzatok Szövetsége Gödöllő. Cél az önkormányzatok érdekképviselői szerepkörének felvállalása, tervek előkészítése, érdekegyeztető szerepkör vállalása, nemzetközi kapcsolatok elősegítése.
- Tótkomlói Önkéntes Tűzoltóság Tótkomlós. A 6 társult település művelési körzeteiben a tűz megelőzési feladatok elvégzése, segítségnyújtás a jogszabályok alapján, a hatósági előírásoknak megfelelő tűzvédelmi követelmények megvalósításában, részt vesz a lakosság tűzvédelmi felvilágosításában, a tűzvédelmi propagandájában.
- Vasutas Települések Szövetsége Mezöhegyes. Célja a közös érdekképviselő, a vasutas települések arculatának kialakítása (pályázatok) szárnyvonalak fenntartása.
- Hajdúvölgy – Körösmente Térség Fejlesztéséért Közhasznú Egyesület /Leader/ Csorvás. A vidéki területeken történő változások támogatása, gazdálkodási tevékenységek fejlesztése, foglalkoztatás elősegítése, a vidéki területek vonzóbbá tétele, intézkedések a vidék elnéptelenedése felé mutató tendenciák visszafordítására. Helyi vidékfejlesztési stratégiák kidolgozása a szinergia megerősítésére.
- Körös-völgyi oázis Egészségturisztikai Egyesület Békéscsaba. Célja az egészségturizmus komplex fejlesztése és versenyképességének fokozása a működési területen, környezetvédelem és a természeti értékek védelme s ezek kölcsönhatásainak a falusi és ökoturizmusban rejlő rekreációs lehetőségeinek felkutatása, népszerűsítése. Információgyűjtés, feldolgozás, pályázatok készítése, kiadványok népszerűsítése, kiállításokon való közös megjelenés, továbbképzések.
- Orosháza és Térsége Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás Orosháza és a Békés Megyei Ivóvízminőség-javító önkormányzati Társulás Konzorciuma Békéscsaba. Az aradi vízátervezésen alapuló pályázat megvalósítása az ivóvízminőség-javítás érdekében.

- Konzorcium Kondoros gesztorságával a „Belvízrendezés az élhetőbb településekért – Komplex belvízrendezési program 16 békés megyei településen” tárgyú projekt megvalósítására jött létre, mely folyamatban van, vízjogi létesítési engedélyes tervek beszerzése mellett. A projekt keretében megvalósult vízi létesítmények üzemeltetése és 15 éves fenntartása.
- Tótkomlós és Térségi Állati Hulladék-Kezelési Társulás Tótkomlós. 24 település konzorciumával megvalósított állati hulladék kezelő létesítmény üzemeltetése, utógondozása. A tagok az állati hulladékkezelésen belül vállalták, hogy részt vesznek az állati hulla elkülönített gyűjtési és átmeneti tárolási rendszerének kialakítása után is, annak működtetését, fenntartását Tótkomlós gesztorságával. A projekt kötelező fenntartási ideje ez évben lejár, a későbbiekben ezt a feladatot együttműködési megállapodás formájában kívánják fenntartani.
- Hét Határ Határon Átnyúló Önkormányzati Szövetség. Feladata konferenciák szervezése, a Kárpát-medencei magyar közösségek segítése, partnerségek, közös projektek tekintetében.

Tótkomlós Város Önkormányzatának testvérvárosi kapcsolatainak bemutatása

Település	Testvér-település neve, állama	Kapcsolat: -működő -szünetelő	Kapcsolat jellemző területei, formái	Kapcsolat létrejöttének időpontja
Zvolen - Zólyom	Szlovákia	Működő	Kulturális	1995. augusztus 20.
Brectu - Bereck	Románia (Erdély)	Működő	Kulturális, gazdasági, civil, oktatási	1995. október 28.
Nadlac - Nagylak	Románia	Működő	Kulturális, civil, oktatási	1997. december 5.
Galanta - Galánta	Szlovákia	Működő	Kulturális, civil	1999. augusztus 12.
Neunkirchen am Brand	Németország	Működő	Kulturális, civil	2000. április 16.
Jolsva - Jelšava	Szlovákia	Működő	Kulturális, civil	2004. augusztus 20.
Magyarkanizsa	Szerbia	Működő	Kulturális, civil	2009. október 20.
Gerasdorf bei Wien	Ausztria	Működő	Kulturális, civil	2022. augusztus 20.

A testvér-települési együttműködések a polgárok érdekében, a kölcsönös társadalmi, gazdasági értékek gyarapítása, a kulturális, turisztikai programok megvalósítása céljából jöttek létre a városok vezetősége által. Céljaik, hogy a települések lakossága közötti barátságot tovább ápolják, a települések lakosai, társadalmi szervezetek, intézmények, vállalkozások közös tevékenységeik széleskörű bővítésére törekedjenek. Tovább erősítsék nem csak a szlovák-magyar barátságot, hanem más nemzetek közötti jó kapcsolatokat is.

Az együttműködésekről aláírt megállapodások is tanúskodnak.

(Tótkomlós a testvértelepülések bemutatásáról több alkalommal rendezett kiállítást, illetve a testvértelepülések irányát és távolságát jelző emlékoszlop került átadásra 2006-ban.)

Érdekesség, hogy Nagylak-Tótkomlós-Jelsava tekintetében egy hármass kapcsolódás áll fenn.

Tótkomlós Város Önkormányzata minden évben az augusztus 20-ai napokhoz kapcsolódóan a Tótkomlói Napok rendezvénysorozatára hívja a testvértelepüléseket, de ezen túlmenően évközben is többször megfordulnak nálunk a városok vezetői, képviselői. Ilyenek alkalmak, a bográcsos főző verseny, Fúvószenekari Fesztivál, illetve mazsorett fesztiválok.

A Nagylak és Tótkomlós települések tekintetében a helyi cigány nemzetiségi önkormányzatnak is van élő kapcsolata, hisz egymás folklór rendezvényein a csoportok kölcsönösen fellépnek.

A szlovákok lakta testvértelepüléseken a helyi szlovák nemzetiségi önkormányzat delegált tagjai is képviseltetik magukat a városi önkormányzat mellett, akik visszahívják a nagylakiakat saját rendezvényeikre, mint pl. Száraz-kolbász versenyre, gasztronómiai bemutatóra. Az utóbbira Galántáról és Jelsaváról is érkeznek vendégek.

A Tótkomlói Ifjúsági Fúvószenekar már több alkalommal gazdagította a Neunkirchen am brandi ifjúsági és folklór zenekar évfordulója alkalmából rendezett fesztivált, amellet, hogy már minden testvér-településünkön megfordultak.

A galántai napok alkalmával a helyi ping-pong csapat is rendszeresen képviselteti magát igen eredményesen a nemzetközi megmérettetés keretében. Galántán több alkalommal mutatkozhattak be helyi alkotók (festők, kézművesek), mint ahogy Jelsván és Nagylakon is.

Jelsavával a helyi civil szférából a Száraz-ér Menti Vadásztársaságnak, illetve a Tűzoltó Egyesületnek van folyamatos kapcsolata. Közös vadászatok vannak mindkét helyen, illetve szakmai konferenciákat bonyolítottak.

Zólyomban Sávolt Zoltán szőnyegszövő és Medovarszky Györgyné keramikus helyi alkotók mutatták be munkáikat, illetve Nagylakon is bemutatkozhattak, és árulhattak termékeikből.

Bereckben a delegáción túlmenően családi kapcsolatok alakultak ki, helyi származású festőnk készített ott képeket, illetve fotókiállításuknak, fafaragójuknak adtunk helyet. A március 15-ei példaértékű megemlékezésre többször ment ki fiatalokból álló csoport, illetve az erdélyi vidék megismerése céljából 3 alkalommal szerveztünk csoportot 12-18 éves korosztályú fiataloknak. A két település között gazdasági kapcsolat is kialakult a magánszférában.

Magyarokanizsáról többször látogatnak el művészemberek városunkba. Részünkről a focisták barátságos mérkőzés erejéig voltak kinn két alkalommal. A Rákóczi Szövetség Helyi Szervezete is felvette a kapcsolatot az ottani képviselőkkel, akik már közös programokon gondolkodnak.

Nagylak és Tótkomlós önkormányzatai már többször nyújtottak be sikeres pályázatot a HURO pályázatoknak köszönhetően, mely a további lakossági kapcsolatépítést, a közös múlt kutatását, a médiában történő megjelenést célozta meg, s valósítottuk meg (rendezvény, konferenciák, könyvek, honlapok). A két város közelsége miatt (30 km) talán e várossal a legszerteágazóbb a kapcsolatunk, s a látogatások havi szintűek, mind a csoportok, mint a városvezetés, mind a lakosság tekintetében (utóbbinál fürdőlátogatás, vásárlási cél stb.)

Tótkomlóson sikeres testvér-települési találkozóra 2006-ban került sor az EACEA keretében Tótkomlós testvér-települési kapcsolatának erősítése az aktív európai polgárság jegyében, azóta hasonló pályázataink azonban nem nyertek. Ugyanakkor Jelsavával és Zólyommal közreműködőként részt vettünk hasonló találkozókon, ahol a kultúra bemutatkozásán kívül a helyi gasztronómiával is előállhattunk.

Testvér-településeinkkel a további tartalmas kapcsolatok kialakításának a pályázati lehetőségeken túl csak a távolságok szabnak határt.

Gerasdorf bei Wien Alsó-Ausztria Weinviertel kerületében található, Bécs északi városhatárán. Lakossága mintegy 11 000 fő. A város polgármestere Alexander Vojta. Tótkomlós 2022. augusztus 20-án írta alá Gerasdorf-fal a testvérvárosi megállapodást. A két város között annak kapcsán jött létre, hogy városunk szülöttjét, Benedek István Gábor íróét édesanyjával ide deportálták. Braun Rózsa ebben a nehéz időszakban sokat segített az üldözötteknek, ezért tiszteletére utcát neveztek el a Bécs melletti kisvárosban. Városaink között létrejött kapcsolat a tervek szerint kulturális jellegű lesz, de a lehetőségekhez mérten gazdasági jelleget is ölthet a jövőben.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A HEP összeállításához szükséges adatok egy jelentős részét csak az egyes célcsoportokkal kapcsolatban álló, így hiteles információt nyújtani tudó intézmények bevonásával tudtuk összegyűjteni.

A hatékony adatgyűjtés érdekében, 2022. december 1-jén HEP Fórumot hívtunk össze.

A Fórum hatékony munkájának következtében az adatok jelentős részét sikerült begyűjteni. Adathiányok elsősorban a nőket és a fogyatékkal élőket érintő területeken jelentkeztek – ezekről az adott fejezetben részletesen szólunk.

Az adatgyűjtéssel, valamint a feltárt adathiányokkal kapcsolatban megjegyzendő, hogy a városban nincsenek szegregátumok, ezért a szegregátumokkal kapcsolatos adatok gyűjtése Tótkomlós város esetében nem volt releváns.

A 2022. évi HEP felülvizsgálatában és a 2023. évi új HEP összeállításában a helyi adatgyűjtésben és a fórumon az alábbi intézmények, alapítványok nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek vettek részt:

Témacsoportonként:

A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége

- Tótkomlós Város Cigány Nemzetiségi Önkormányzata
- Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ
- Védőnői Szolgálat
- Orosházi Kistérség Gyermejjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat
- Nagycsaládosok Tótkomlói Egyesülete
- Tótkomlós Evangélikus Szeretetszolgálat/ Szeretetotthona
- Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testületének Szociális Bizottsága.

A gyermekek esélyegyenlősége

- Orosházi Kistérség Gyermejjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat
- Nagycsaládosok Tótkomlói Egyesülete
- Boldog Mosolyért Alapítvány
- „Iskoláért, a jövő polgárért” Alapítvány
- Tótkomlói Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat
- Tótkomlós Város Cigány Nemzetiségi Önkormányzata
- Magyar Vöröskereszt I. Tótkomlói Alapszervezete
- Védőnői Szolgálat
- Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ
- Evangélikus Egyházi Óvoda
- Diófa úti Óvoda (Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános iskola és Óvoda)
- Ligeti Óvoda
- Jankó János Általános Iskola és Gimnázium
- Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános iskola
- Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testületének Szociális Bizottsága.

A nők esélyegyenlősége

- Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ
- Védőnői Szolgálat
- Tótkomlós Város Önkormányzata, mint közfoglalkoztató.

Az idősek esélyegyenlősége

- Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ
- Városi Nyugdíjasklub Tótkomlós
- Tótkomlós Evangélikus Szeretetszolgálat/ Szeretetotthona
- Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testületének Szociális Bizottsága.

A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

- Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ

- Városi Nyugdíjasklub Tótkomlós
- Tótkomlós Evangélikus Szeretetszolgálat/ Szeretetotthona
- Mozgáskorlátozottak Tótkomlói Egyesülete.

A célok megvalósításának lépéseit és végrehajtásuk tervezett ütemezését az IT tartalmazza.

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatokat a 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” című dokumentum tartalmazza. Ennek megfelelően információgyűjtés (levelek, elektronikus levelek, telefon és személyes megbeszélés útján), valamint adatgyűjtés történt. Az adatok forrása az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (<https://www.teir.hu>) adatbázisai, a Központi Statisztikai Hivatal honlapjának Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programja (OSAP) (http://www.ksh.hu/adatgyujtesek_adatatvetelek), továbbá helyi adatok, melyek figyelembevételével került sor az IT felülvizsgálatára.

Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (MNTFS) 2030

Magyarország Kormányának olyan stratégiai dokumentuma, amelynek célja, hogy meghatározza azokat az eszközöket, beavatkozási területeket és irányokat, amelyek elősegítik a társadalmi felzárkózást, hátrányos helyzetű csoportok – különösen a roma közösségek - , társadalmi, gazdasági és kulturális integrációját, és csökkentse a szociális egyenlőtlenségeket.

A stratégia több alapelvre és célkitűzésre épül, ilyenek például:

- igazságos társadalmi részvétel biztosítása, törvényesség
- hátrányos helyzetű csoportok, különösen roma közösségek helyzetének javítása
- területi felzárkózás
- infrastrukturális, szolgáltatási hiányosságok
- gyermekkor támogatása: egészség, oktatás, szociális szolgáltatások
- foglalkoztatás bővítése, munkaerőpiaci integráció
- lakhatási feltételek javítása, szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása
- közösségfejlesztés és integráció ösztönzése: társadalmi kapcsolatok erősítése, esélyteremtő szolgáltatások, mentoring hálózatok kialakítása.

Szerepe a HEP-ben: Ez a dokumentum adja a felzárkózás-politika helyi szintű (települési) leképezésének stratégiai keretét.

„Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia (2007–2032)

Magyarország hosszú távú, 25 évre szóló gyermekpolitikai programja, amelynek célja a gyermekszegénység csökkentése, a gyermekek jólétének növelése és az esélyegyenlőség megteremtése. Az Országgyűlés 2007-ben fogadta el a stratégiát azzal a szándékkal, hogy egy generáció alatt jelentősen javuljon a magyarországi gyermekek életminősége.

A stratégia abból az alapfelismerésből indul ki, hogy Magyarországon sok gyermek él szegénységben, hátrányos helyzetű családban vagy elmaradott térségben, ahol az oktatáshoz, egészségügyi ellátáshoz és lakhatáshoz való hozzáférés korlátozott. Ezek a tényezők tartósan befolyásolják a gyermekek életútját, és hozzájárulnak a szegénység újratermelődéséhez. A program célja ezért nem pusztán az anyagi szegénység csökkentése, hanem az is, hogy a gyermekeknek egyenlő esélyük legyen a fejlődésre, tanulásra és a társadalmi beilleszkedésre.

A stratégia központi elve, hogy a gyermekek jólléte nem kizárólag a családok felelőssége, hanem az egész társadalomé. Az állam feladata, hogy olyan szociális, oktatási és egészségügyi rendszert működtessen, amely minden gyermek számára biztosítja az alapvető szükségletek kielégítését. Kiemelt figyelmet fordítanak a korai életkorban nyújtott segítségre, hiszen a gyermekek életének első éveiben történő beavatkozás hosszú távon meghatározza esélyeiket.

A stratégia végrehajtása hároméves cselekvési tervek mentén történik, amelyeket a kormány dolgoz ki és fogad el. Minden ilyen időszakban konkrét intézkedéseket, felelős szervezeteket és forrásokat határoznak meg. A megvalósítás előrehaladását egy független értékelő bizottság követi, amely jelentéseket készít a program eredményeiről és hiányosságairól.

Szerepe a HEP-ben: Alapot biztosít az oktatási, szociális és egészségügyi területen megfogalmazott gyermekjóléti intézkedésekhez.

Országos Fogyatékoságügyi Program (2015–2025)

Magyarország átfogó kormányzati stratégiája, amely a fogyatékossgal élő emberek jogainak védelmét, társadalmi befogadását és esélyegyenlőségét hivatott előmozdítani. Az Országgyűlés 15/2015. (IV. 7.) OGY határozattal fogadta el a programot, amely tízéves időtávra határozza meg a hazai fogyatékoságügyi politika céljait és feladatait.

A program a 2015–2025 közötti időszakra szól, és az előző, 2007–2013-as fogyatékoságügyi program folytatásának tekinthető. A fő célja, hogy Magyarország teljesítse az ENSZ Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezményéből (CRPD) fakadó kötelezettségeit, valamint a 2010/48/EK tanácsi határozatban rögzített uniós elvárásokat.

Szerepe a HEP-ben: Meghatározza az akadálymentesítéssel, önálló életvitellel és foglalkoztatással kapcsolatos helyi célokat és feladatokat.

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)

Célja a nők társadalmi, gazdasági és családi szerepének megerősítése, valamint az esélyegyenlőség előmozdítása. Fő hangsúlyt fektet a **munka és a magánélet közötti egyensúly** megteremtésére, a női vezetői szerepek növelésére, a nők vállalkozóvá válásának támogatására, valamint a családban vállalt szerepük elismerésére.

A dokumentum két nagyobb dimenzió köré szerveződik: a *családban betöltött szerep* erősítése, és a *társadalmi szerepvállalás* növelése.

Családi élet és munkavállalás összehangolása

Arra törekszik, hogy a nőknek ne kelljen választaniuk a család és a munka között; az intézkedések támogatják, hogy mindkét tevékenységet képesek legyenek végezni. Ide tartozik például a bölcsődei férőhelyek bővítése, a munkaadói és állami segítség a gyermekgondozási feladatokban, valamint a nem fizetett (háztartási, gondozási) munka egyenlőtlen terheinek csökkentése.

Társadalmi szerepek erősítése

Ez azt jelenti, hogy a nők nagyobb szerepet kapjanak azokban a területeken, ahol most alacsony a részvételük: gazdasági vezetés, közélet, vállalkozások, MTMI pályák (matematika,

természettudomány, műszaki, informatikai szakok). Továbbá a nők és férfiak közötti gazdasági, egészségi és szociális védelmi különbségek csökkentése is cél.

Szerepe a HEP-ben: Kötelező keretet ad a nők, mint HEP célcsoport helyi beavatkozásaihoz. Alapot biztosít az önkormányzati szintű, helyi jellegű foglalkoztatási programokhoz, a gyermekgondozási szolgáltatások fejlesztéséhez (bölcsődei, óvodai férőhelyek) és a családbarát környezet erősítését célzó intézkedésekhez.

Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia (2024–2034)

A **bűnözés mennyiségi csökkentése és az állampolgárok biztonságérzetének javítása** a bűnalkalmak mérséklésével, a bűnözést kiváltó okok hatásának csökkentésével, valamint az áldozattá válás megelőzésével. Kiemelt területek: gyermek- és ifjúsági bűnmegelőzés, az internetes bűnözés és az ismételt bűnelkövetés (reintegráció).

A stratégia kiemeli, hogy a bűnmegelőzés nemcsak az igazságszolgáltatás, rendvédelem feladata, hanem széles társadalmi együttműködést igényel (önkormányzatok, civilek, oktatási intézmények, közösségek).

Szerepe a HEP-ben: Keretet biztosít a helyi szintű közbiztonsági és bűnmegelőzési intézkedésekhez. Ösztönzi az önkormányzatok, a rendészeti szervek és a civil szervezetek közötti partnerség erősítését a helyi közbiztonsági problémák kezelésében, különös tekintettel a veszélyeztetett gyermekek és fiatalok prevenciós programjaira, valamint a közösségi bűnmegelőzés fejlesztésére.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység (a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó, részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad.

A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a

- munkahelyek megszűnésére,
- a munkanélküliségre,
- a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére,
- nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira,
- a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, és
- a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is

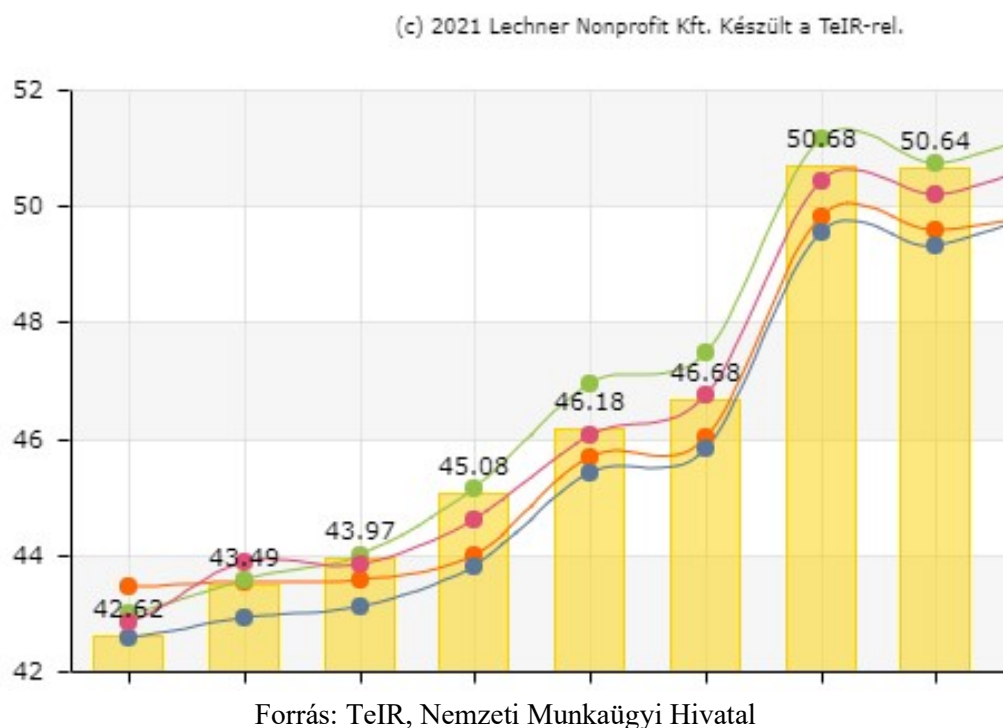
sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt.

A szegénység és mélyszegénység fogalmát az alábbiak szerint határozzák meg:

A szegénységgel és társadalmi kirekesztődéssel kapcsolatos mutatószámok listáját 2001-ben határozta meg az Európai Unió, e szerint Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-ánál kevesebből élők. Ennek megfelelően a szegénységben élő, meghatározásánál a háztartások összes nettó jövedelmét kell figyelembe venni úgy, hogy minden egyes háztartástag munkából, társadalmi juttatásból, illetve vagyontól származó jövedelmét összegezni kell, majd csökkenteni szükséges a fizetendő adókkal és járulékokkal. A KSH legfrissebb, 2011. évi felvételéből származó kimutatása szerint a szegénységi küszöb forintban kifejezve alig haladta meg a nettó 62.000 Ft-ot.³ A mélyszegénységgel sújtottak közé azokat sorolják, akiknek különösen alacsony, a medián jövedelmek 40%-a alatti a jövedelme.

3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet

SZJA alapot képező jövedelemmel rendelkezők száz állandó lakosra vetített száma.

³ <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/laekindikator/laekindikator11.pdf>

A város jövedelemszerző képessége, személyi jövedelemadó adatok 2016-2021-ig a következők:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Adófizetők száma/fő	2.382	2.396	2.441	2.474	2.479	3.526
Adóerő-képesség Ft	96.597.564,- -	94.826.298,- -	104.750.031,-	117.251.531,-	136.596.737,-	169.608.433,-
Személygépjárművek száma	2.190	2.257	1.773	1.853	1.923	nincs adat
Személygépjárművek éves adó/Ft	30.358.008,- -	30.693.445,- -	36.911.798,-	33.111.147,-	35.564.701,-	7.406.374,-
Magán-személyek kommunális adója hátralék/Ft	17.314.082,- -	16.746.570,- -	19.106.454,-	19.219.035,-	15.924.901,-	9.563.576,-

Forrás: Helyi adatgyűjtés

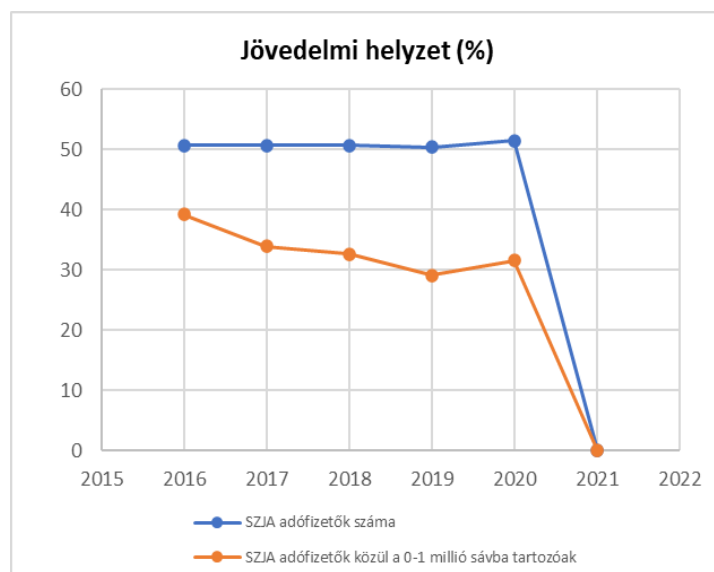
Tótkomlós teljes lakosságának helyzetéről ad számot a település adóerő-képessége, a személygépjárművek száma/éves adó, a magánszemélyek kommunális adója hátralékának mértéke. Az elmúlt három évet vizsgálva a város adóerőképessége növekedést mutat, az adó beszedésének mértéke a mutatók alapján hatékonyabb.

A 2021-től a gépjárműadó bevételét a központi költségvetés javára kell befizetni, a gépjárműadóval kapcsolatos adóztatási feladatokat a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) vette át. A fenti táblázatban 2021. évre vonatkozóan a gépjárművek számát tekintve ezért nincs adat. Tótkomlós város jövedelemszerző képességét csökkenti az ideiglenes iparüzési adó megszüntetése is. Az önkormányzati működéshez szükséges bevételek csökkentek, ez a következő években az önkormányzat gazdasági működését jelentősen befolyásolni fogja. Kérdés a szociális szolgáltatásokra és a szociálisan rászoruló lakosok támogatására a továbbiakban a város tudja-e biztosítani a megfelelő feltételeket.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	50,68	39,14
2017	50,64	33,89
2018	50,68	32,61
2019	50,32	29,09
2020	51,43	31,59
2021	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.1. számú táblázat – Jövedelmi helyzet

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A szociálisan nehéz helyzetben élő lakosok helyzetével kiemelten kell foglalkozni. A hátrányos helyzetű emberek beilleszkedését a társadalomba, elfogadottságukat elősegíti, ha dolgoznak, ha megélhetésüket munkából származó jövedelemből tudják biztosítani. Természetesen a hátrányos helyzet jellege, súlyosságának foka erőteljesen befolyásolja a munkavállalás lehetőségét. Fontos azonban, hogy a városban milyen a foglalkoztatottság mértéke, a munkanélküliek aránya, a munkaerőpiac általános helyzete.

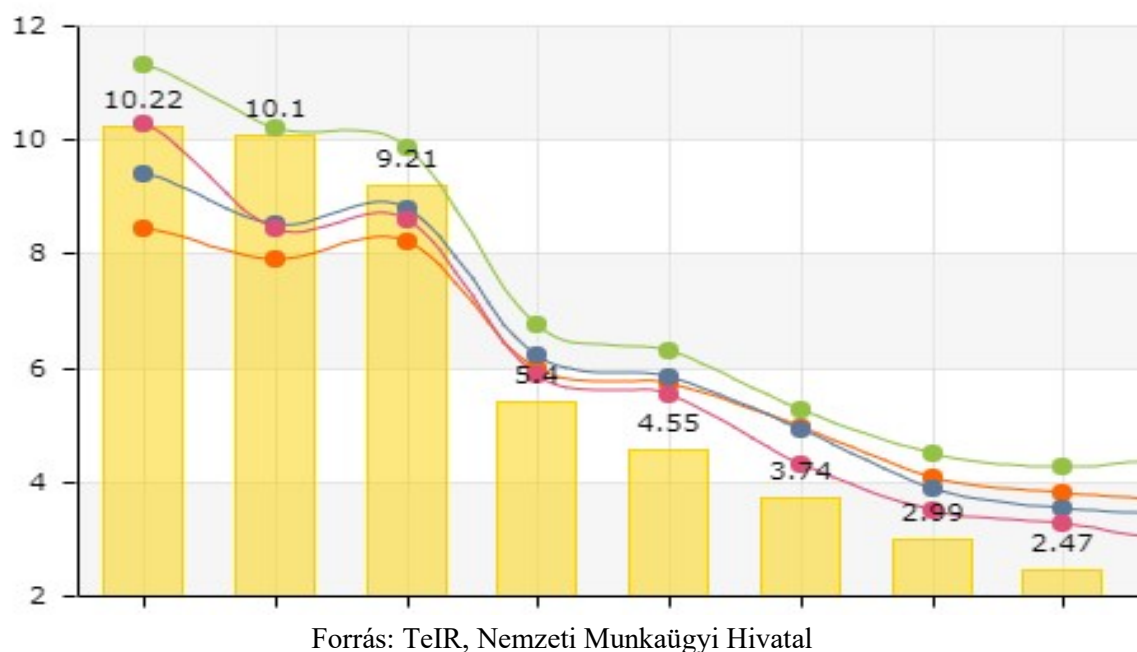
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

Nyilvántartott álláskeresők száma száz 15-64 éves állandó lakosra

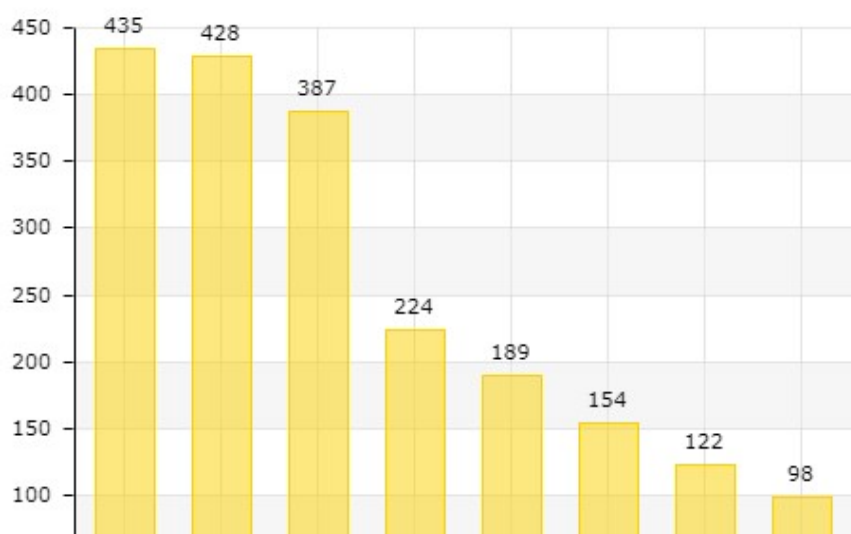
(c) 2021 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Regisztrált munkanélküliek száma összesen (fő)

Regisztrált munkanélküli az a személy, aki a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, és öregségi nyugdíjra nem jogosult, valamint rehabilitációs járadékban nem részesül, és az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony kivételével munkaviszonyban nem áll, egyéb kereső tevékenységet sem folytat, elhelyezkedése érdekében az illetékes Foglalkoztatási Osztállyal együttműködik, és akit az illetékes Foglalkoztatási Osztály álláskeresőként nyilvántart.

(c) 2021 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

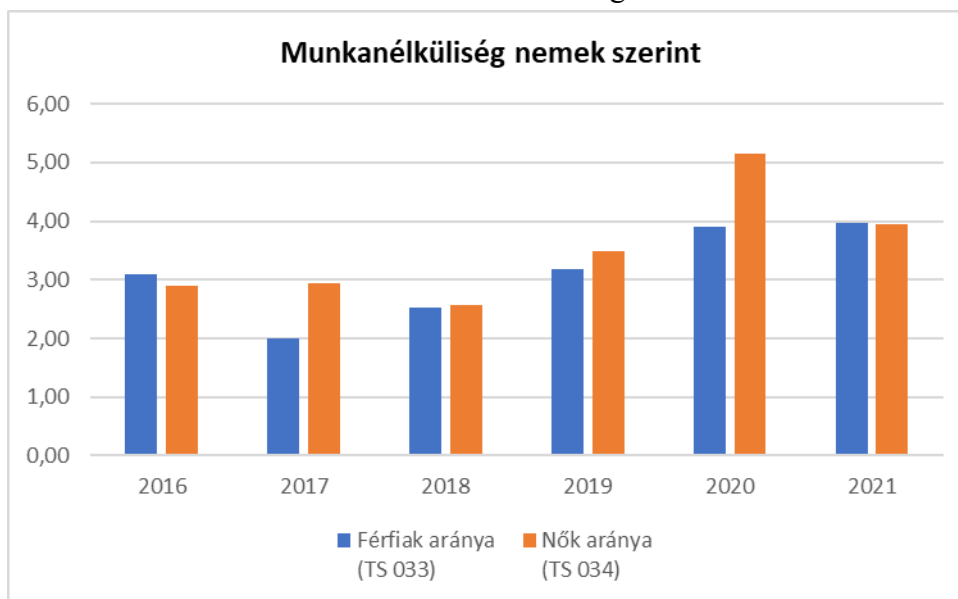
A nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportonként változó. 2012-től az aktív korú nyilvántartott álláskeresők száma folyamatosan csökkent.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	3,09	2,89	2,99%
2017	2,01	2,94	2,48%
2018	2,53	2,56	2,55%
2019	3,19	3,49	3,34%
2020	3,90	5,15	4,53%
2021	3,97	3,94	3,96%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.1. számú táblázat – Munkanélküliségi ráta nemek szerint

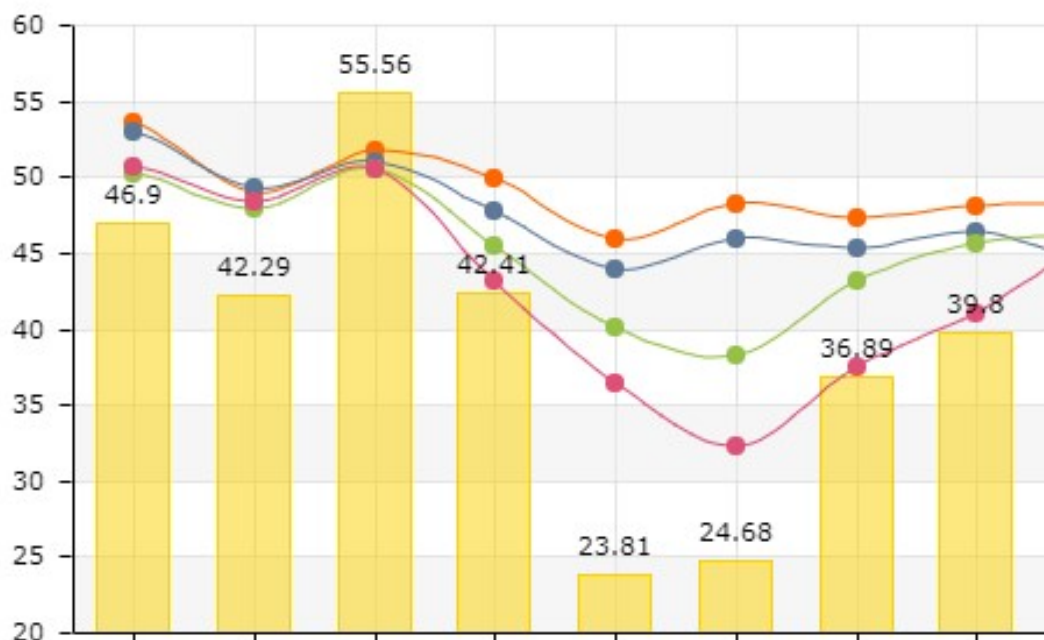

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Tartós munkanélküliek aránya (%)

180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek az összes munkanélküli százalékában.

(c) 2021 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

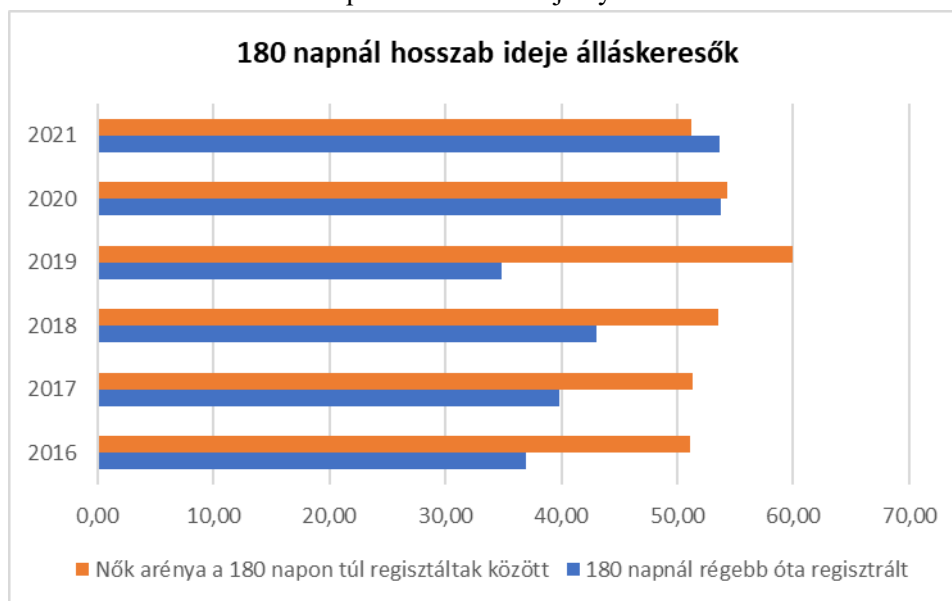

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	36,89	51,11
2017	39,80	51,28
2018	43,00	53,49
2019	34,88	60,00
2020	53,80	54,35
2021	53,69	51,25

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla – A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya

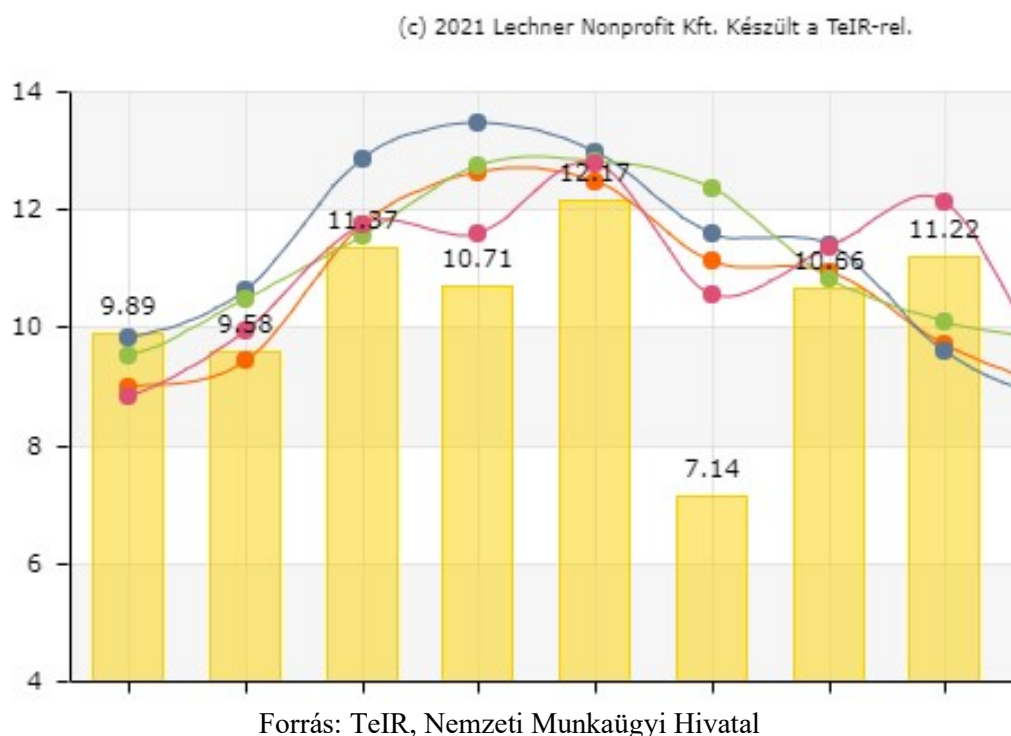

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 180 napnál régebben nyilvántartott munkanélküliek esetében megfigyelhető mind a nők, mind a férfiak esetében a csökkenés. A nyilvántartott, regisztrált munkanélküliek közül a tartós munkanélküliek nehezebben tudnak állást találni, mely adódhat a szakképzettség hiányából, az alacsony iskolai végzettségből, valamint a közfoglalkoztatási programok létszámának csökkenése is befolyásolja mindezt. Összességében a tartós munkanélküliek száma csökkenést mutat településünkön.

Hazánkban a gazdasági és a társadalmi átalakulással összefüggésben a 90-es évek elejétől szinte folyamatosan csökkent a fiatalok munkaerő-piaci részvétele. Ennek egyik magyarázó tényezője a fiatalok oktatásban, képzésben töltött idejének meghosszabbodása. Az alacsony munkapiaci aktivitáshoz az is hozzájárul, hogy Magyarországon nem igazán elterjedt a tanulás melletti munkavégzés. A globális válság a fiatalok foglalkoztatása tekintetében is éreztette hatását, egyrészt a munkaerő-kereslet jelentős visszaesése és a munkaerő-piacra belépni szándékozó fiatalok elhelyezkedési esélyeinek romlása. Mindezekből ered, hogy a fiatalok munkanélküliségi rátája 2008-2012-ig jelentősen emelkedett hazánkban, s az emelkedés mértéke európai összevetésben is kiemelkedőnek számított.

A pályakezdő álláskereső aránya a nyilvántartott álláskeresők között

Ahogy a diagram is mutatja városunkban a pályakezdő álláskereső létszáma 2014-től csökkenést mutat, bár 2019-ben az előző évhez viszonyítva a pályakezdő álláskereső száma emelkedett, mely valamennyi iskolai végzettségi csoportba tartozó fiatalot érint.

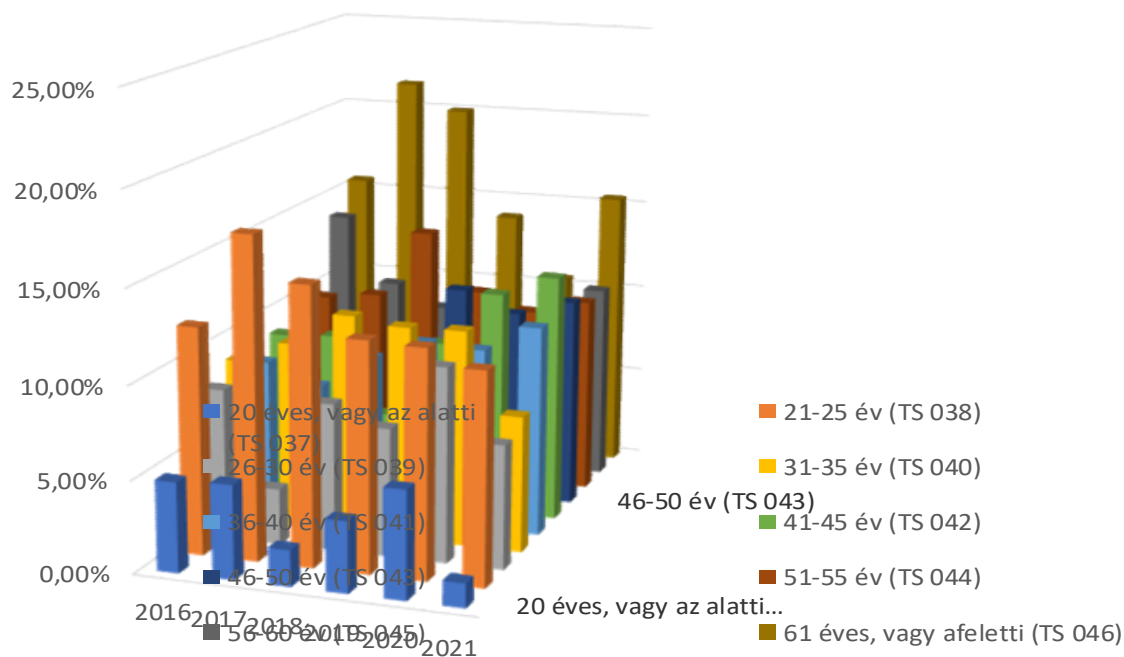
Településünkön az Önkormányzat, a Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ, az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat az oktatási intézmények ezen társadalmi réteg felzárkóztatását, helyzetbe hozását segítik.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	122	98	100	129	171	149
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	6,00	5,00	2,00	5,00	10,00	2,00
	%	4,92%	5,10%	2,00%	3,88%	5,85%	1,34%
21-25 év (TS 038)	Fő	15,00	17,00	15,00	16,00	21,00	17,00
	%	12,30%	17,35%	15,00%	12,40%	12,28%	11,41%
26-30 év (TS 039)	Fő	10,00	3,00	8,00	9,00	18,00	10,00
	%	8,20%	3,06%	8,00%	6,98%	10,53%	6,71%
31-35 év (TS 040)	Fő	11,00	10,00	12,00	15,00	20,00	11,00
	%	9,02%	10,20%	12,00%	11,63%	11,70%	7,38%
36-40 év (TS 041)	Fő	10,00	7,00	9,00	13,00	17,00	17,00
	%	8,20%	7,14%	9,00%	10,08%	9,94%	11,41%
41-45 év (TS 042)	Fő	11,00	9,00	5,00	12,00	21,00	20,00
	%	9,02%	9,18%	5,00%	9,30%	12,28%	13,42%
46-50 év (TS 043)	Fő	11,00	6,00	6,00	15,00	18,00	17,00
	%	9,02%	6,12%	6,00%	11,63%	10,53%	11,41%
51-55 év (TS 044)	Fő	12,00	10,00	14,00	14,00	17,00	16,00
	%	9,84%	10,20%	14,00%	10,85%	9,94%	10,74%
56-60 év (TS 045)	Fő	17,00	10,00	9,00	12,00	11,00	16,00
	%	13,93%	10,20%	9,00%	9,30%	6,43%	10,74%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	19,00	21,00	20,00	18,00	18,00	23,00
	%	15,57%	21,43%	20,00%	13,95%	10,53%	15,44%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.2. számú táblázat – Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskereső korcsoportok szerint

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

Településünkön a nyilvántartott álláskeresők nagy többsége rendelkezik 8 általános iskolai végzettséggel, csak csekély számban rendelkeznek 8 általános évfolyamnál alacsonyabb iskolai végzettséggel. Az alapfokúnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezőkről nem áll rendelkezésünkre megfelelő adat.

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyei településünkön jónak mondhatók. A közeli foglalkoztatási centrumok (nagyvárosok, megyeszékhely) elérhetősége különböző közlekedési módokatokban megoldott.

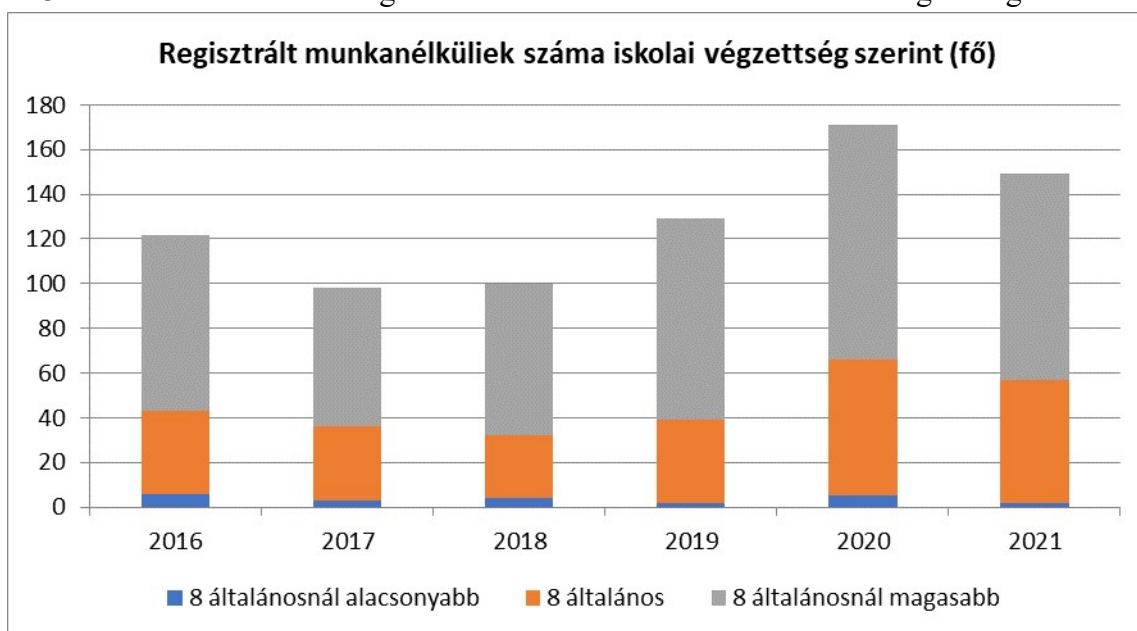
A munkaügyi központ számos eszközzel igyekszik a foglalkoztatásokat, elhelyezkedéseket támogatni. (pl: képzések, vállalkozóvá válás támogatása, bértámogatás, közfoglalkoztatás támogatása stb.)

A foglalkoztatáspolitikai szempontból hátrányos helyzetű társadalmi csoportok (megváltozott munkaképességűek, romák, egyedülálló szülők stb.) egyre kevésbé szorulnak ki a munkaerőpiacról, egyre kisebb számban kerülnek ki a munkaügyi regisztrációból, ezzel megkapják a szervezett segítségnyújtás legfontosabb esélyét. Mindezt segítette, előmozdította a 2012. évben az aktívkorúak ellátását érintő jogszabályi változás, mely szerint a felülvizsgálattal érintett időszakban a segélyezett egy év időtartam alatt, legalább 30 nap munkaviszonyt kellett, hogy teljesítsen, illetve a regisztrációs időpontokon eleget tegyen megjelenési kötelezettségének. Az esélyegyenlőséget megerősítő pozitív intézkedések szükségesek, mert e csoportok a munkaerőpiacon összetett szemléletbeli, életviteli hátrányokkal küzdenek.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	122	6	4,92%	37	30,33%	79	64,75%
2017	98	3	3,06%	33	33,67%	62	63,27%
2018	100	4	4,00%	28	28,00%	68	68,00%
2019	129	2	1,55%	37	28,68%	90	69,77%
2020	171	5	2,92%	61	35,67%	105	61,40%
2021	149	2	1,34%	55	36,91%	92	61,74%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.4. számú táblázat – Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

Közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája, támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen.

A közfoglalkoztatás számottevő lehetőséget jelent a halmozottan hátrányban lévő, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (a továbbiakban: FHT) részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső (kiemelten a megváltozott munkaképességűek, a hajléktalanok, menekültek, roma nemzetiségű álláskereső) átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására.

A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény határozza meg, hogy közfoglalkoztatott az lehet, aki munkaviszonyt létesíthet és 16. életévét betöltötte, valamint a járási hivatalban regisztrált álláskereső – FHT-ban részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskereső, ideértve azt az álláskeresőt is, akinek álláskeresőként való nyilvántartása a közfoglalkoztatási jogviszonya miatt szünetel – vagy a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személy.

Tótkomlós Város Önkormányzata jelenleg két közfoglalkoztatási programot működtet:

- STARTMUNKA PROGRAM
- HOSSZABB IDŐTARTAMÚ KÖZFOGLALKOZTATÁSI PROGRAM.

A STARTMUNKA PROGRAM-ban 3 féle alprogram működik.

Mezőgazdasági program:

Dolgozói létszám: 11 fő, 9 fő nő, 2 fő férfi. 1 fő szakmunkás bért, 10 fő segédmunkás bért kap. A program a tótkomlói 0459/18 és a 1050, 1051, 1107/5 helyrajzi számú területeken kerül megvalósításra. A 2021-2022. évi programban az alábbi növényeket termesztik: a 0459/18 helyrajzi számú területen szántóföldi termesztés keretén belül takarmánykukorica 37.300 m² – en, amit összel vált az őszi árpa, szintén 37.300 m² területen, spárga 1500 m²-en, fólia alatt pedig hónapos retek 400 m²-en, amit vált a cékla, szintén 400 m² területen, csemegeuborka 400 m² területen, paradicsom pedig 400 m²-en. A belterület 1050, 1051, 1107/5 helyrajzi számú területén vöröshagyma 1500 m²-en, és zöldbab 1500 m² szabadföldön, fólia alatt pedig 5 x 400 m² területen áprilisban sárgadinnye, szeptembertől pedig karalábétermesztés folyik. A téli időszakban a dolgozók, a megtermelt terményeket tisztítják és osztályozzák, valamint a mezőgazdasági területeket rendezik. A megtermelt konyhakerti növények egy része a szociálisan rászorultak között kerül kiosztásra, valamint a piacon értékesítésre. Az árakat a piaci árakhoz igazítják a piactorzító hatás elkerülése érdekében. A Mezőgazdasági program dolgozói 4,5 ha területen gazdálkodnak, a másodvetésekből kifolyólag pedig összesen 8,47 ha területen

dolgoznak egy éven keresztül. A szántás és kombinátorozás, az előző években megvásárolt MTZ traktorral valósult meg. Terveik között szerepel a gépállomány bővítése egy műtrágyaszóró, valamint egy kisebb eke megvásárlása. Egy műtrágyaszóró megvásárlásának köszönhetően kevesebb külső szolgáltatást kellene igénybe venni, a kisebb eke segítségével pedig a fölökben is könnyebben elvégezhetőek lennének a gépi talajmunkák. A programban használt eszközök karbantartása a folyamatos munkavégzés miatt elengedhetetlen.

Helyi sajátosságokra épülő program:

Dolgozói létszám: 12 fő, 12 fő férfi. 2 fő szakmunkás bért, 9 fő segédmunkás bért kap.

E program keretében a dolgozók az önkormányzat tulajdonában lévő épületek, terek állagmegóvását végzik.

A Helyi sajátosságokra épülő program dolgozói 2021. március és április hónapban az Erzsébet ligetben a színpad hátfal építését végezték el, melynek munkafolyamatai: fal megépítése, vakolás, festés voltak.

Ezt követően, 2021. május és június hónapban, a Luther utcai Piac tér (belterület hrsz.: 476) színpad mögötti területre tárolóépületet alakítottak ki. Az elkészült épület alkalmas a színpadi kellékek, nézőtéri székek tárolására.

2021. júliustól augusztus végéig a Művelődési Ház (Tótkomlós, Erzsébet u. 2/a.) színház termében, a színpad területét hőszigetelték. 2021. szeptembertől 2022. február végéig a Tótkomlói Polgármesteri Hivatal (Tótkomlós, Fő út 1.) udvarában található régi, elhagyatott épületrész felújítását végzik az alábbi feladatokkal: vakolás, gipszkartonozás, festés, nyílászárók elhelyezése, villanszerelési munkálatok, esővíz elvezető csatorna kiépítése. A felújított épület pihenőhelyként és tároló helyként fog működni a közfoglalkoztatottak részére.

A dolgozók az idei évben játszótereket újítottak fel az Epres téren és az Erzsébet ligetben. Majd Polgármesteri Hivatal udvarát rendezték a dolgozók az alábbi feladatok elvégzésével: tereprendezés, szintezés, szerelőbeton készítés, szegélykészítés, padkakészítés, esővíz elvezetés, korlátkészítés, térkő lerakás.

December hónapban a dolgozók 3 buszmegálló (Fő út 36., Dózsa György u. 2., Móricz Zs. u. 34.) szerkezetét javítják az alábbi munkálatok elvégzésével.

A következő év januárban és februárban a városban lévő valamennyi közterületi bútorzatát tervezik felújítani a rongálódott vagy elhasználódott elemek cseréjével, csavarozással és festéssel.

Szociális jellegű program:

Dolgozói létszám: 15 fő, 9 fő nő, 6 fő férfi. 14 fő segédmunkás bért kap.

A Szociális jellegű program célja a belvízelvezetés, közútkarbantartás, mezőgazdasági földútkarbantartás, illetőleg a település hulladékmentesítésének folytatása az előző évekhez hasonlóan.

A közút-karbantartási feladatok elvégzése alkalmával 2021. év márciusában és áprilisában szegélykő lerakása valósult meg az Erzsébet ligetben az előző évben feltöltött kohósalakos útszakasz mentén. 600 m hosszan. Monolit járdaöntést végeztek az Aradi úton 310 m hosszú útszakaszon, a Széles utcán 230 m hosszú útszakaszon a Fő úton pedig 60 m hosszú útszakaszon. A Helyi sajátosságokra épülő programban az előző évben 260 m² térkövet

gyártottak, amelyet további 50 db szegélykő felhasználásával a hivatal udvarán a felújított épületrész körül fogják elhelyezni. 2021. decembertől február végéig a közút menti területek karbantartási munkálatait látják el a dolgozók Tótkomlós közigazgatási területén, összesen 15.000 m hosszan.

A belvízelvezetési feladatokat 6 fő egész évben a lakossági igényeknek megfelelően végzi el. Előzetes felméréseink alapján 20 db beton áteresztő lerakása valósult meg a Kossuth utcán, valamint a 2311/7. helyrajzi számú területen. 2021. júliustól – 2022. február végéig a belvízelvezető árkok folyamatos karbantartását (15.000 m) végzik.

A mezőgazdasági földútkarbantartás (6500 m) során, a már régebben beszerzett MTZ traktor egész évben, az időjáráshoz igazodva végzi a város közigazgatási területén lévő földutak járhatóvá tételét 1 fő segédmunkás bevonásával.

Továbbra is cél Tótkomlós város közigazgatási területén az illegálisan elhagyott hulladékok, építési törmelékek, kommunális hulladékok felszámolása (kb. 50.000 m²-en) a közút menti területek karbantartása keretében (ideértve a parlagfű-mentesítést is).

HOSSZABB IDŐTARTAMÚ KÖZFoglalkoztatási PROGRAM

Dolgozói létszám: 3 fő, 2 fő nő, 1 fő férfi. 1 fő szakmunkás bért, 2 fő segédmunkás bért kap.

A közfoglalkoztatás évről évre segítséget nyújt a település számára a közérdekű célok megvalósításához.

2 fő egyéb segédmunkás borítékol, plakátokat és hivatalos leveleket kézbesít a város területén. 1 fő egyéb segédmunkás az önkormányzat épületében és területén köztisztasági feladatokat lát el.

A Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás célja, hogy a több éve tartós munkanélkülieket visszavezesse a munka világába, így lehetőség legyen a munkaerő piaci reintegrációra. A munkavégzés ideje alatt lehetőség nyílik a hátrányok oldására, biztonságérzet kialakítására, valamint a valódi munkavégzés méltóságának visszaállítására. Cél, a településen élő munkára képes aktív korú, szociálisan rászoruló személyek számára munkalehetőség biztosítása.

Nagyobb anyagi biztonság elérésével a szellemi fejlődés nem szenved hiányt és a lelki sérülések száma is csökkenhet.

Településünkön a közfoglalkoztatás lehetőségét nem csak az önkormányzat, hanem a városban működő intézmények is igénybe veszik. Cél, a településen élő munkára képes aktív korú, szociálisan rászoruló személyek számára munkalehetőség biztosítása.

Közfoglalkoztatás – Tótkomlós 2022.

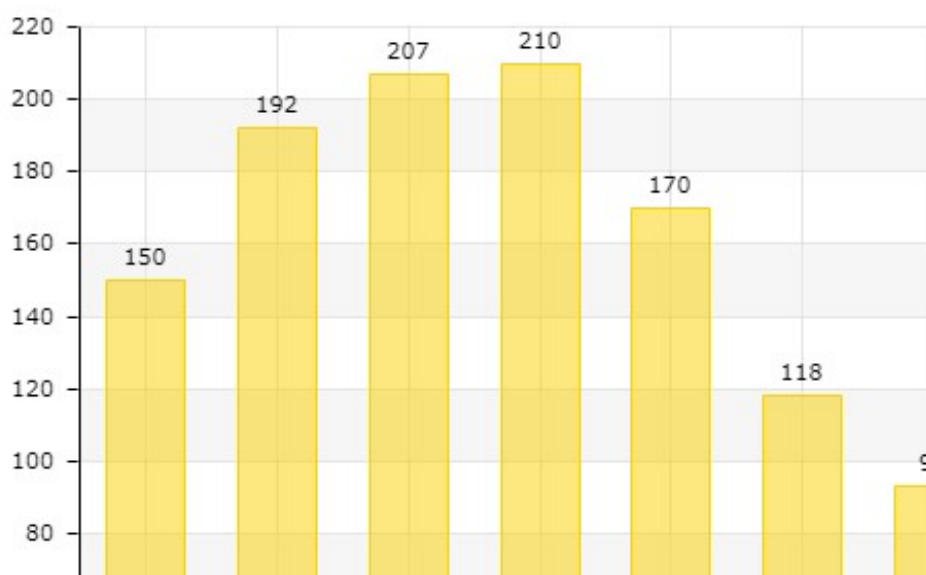
Intézmény megnevezése	Közfoglalkoztatottak száma	Közfoglalkoztatott nő	Közfoglalkoztatott férfi
Tótkomlói Művelődési Központ és Városi Könyvtár	3	3	
Rózsa Fürdő	2	2	
Jankó János Általános Iskola és Gimnázium	3	3	
Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda	1	1	
Tótkomlói Ligeti Óvoda	1	1	
Tótkomlói Evangélikus Óvoda	1	1	
Tótkomlói Evangélikus Szeretetszolgálat	3	3	
Tótkomlói Evangélikus Egyházközség	3	1	2
Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ	5	4	1
Tótkomlós Város Önkormányzata	41	19	22
Összesen:	63	38	25

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma, évi összesen (fő)

A közfoglalkoztatásban részt vevők átlagos állományi létszáma: a közfoglalkoztatásban részt vevők havi létszámainak számtani átlaga, a részt vevő személy állandó lakóhelye szerint.

(c) 2021 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

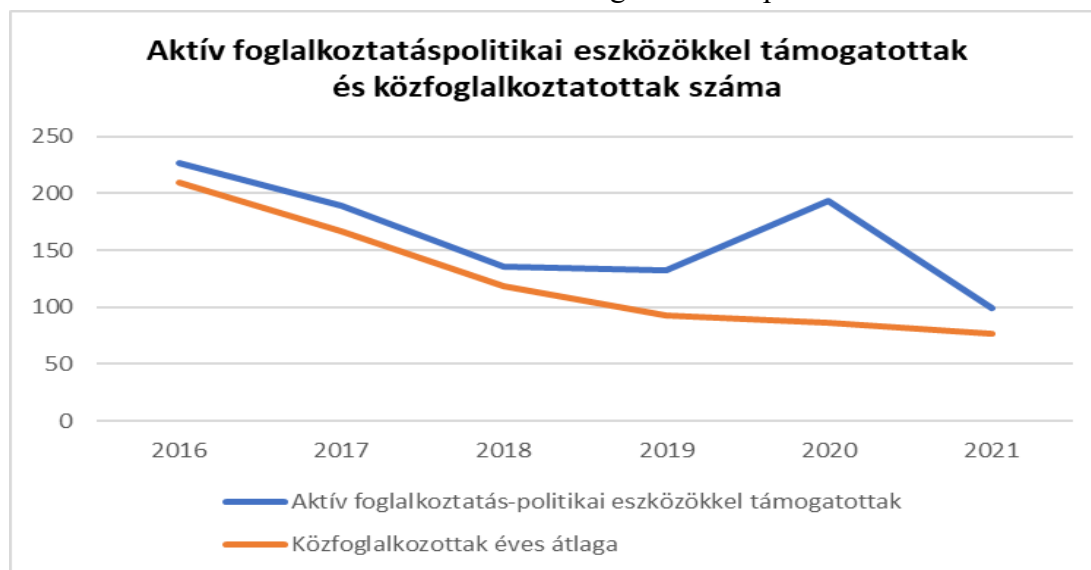
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az ábra alapján jól látható, hogy az érintett időszakban a közfoglalkoztatásban dolgozók létszáma településünkön 2013-tól növekedést, 2017-től csökkenést mutat. Sajnos az elmúlt évek tapasztalata, hogy a különböző programokban dolgozók létszámát tekintve nagy az innováció. A leggyakoribb probléma, hogy a közfoglalkoztatásban dolgozók egy része nem jelenik meg a munkahelyen, nem veszi fel a munkát. A rendszeresen munkába járókra is negatív hatással vannak azok a dolgozók, akik nem tartják be a munkarend szabályait. Ennek következménye, hogy a közfoglalkoztatási programok létszáma az elmúlt években csökkent, de a programok eredményessége a dolgozók hozzáállásának köszönhetően javult.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	227	210
2017	189	167
2018	136	118
2019	132	93
2020	193	86
2021	99	77

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.5. számú táblázat – Foglalkoztatáspolitikai

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;**

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja – felnőttek

	van/nincs	Felsorolás
felnőtt képző programok a településen	van	GINOP 6.1.1.
felnőtt képző programok a vonzasközpontban	van	GINOP 6.1.1.
egyéb munkaerő-piaciszolgáltatások a településen	van	toborzás csoportos közvetítői tájékoztató
egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások a vonzasközpontban	van	csoportos közvetítői tájékoztató
Helyi foglalkoztatási programok a településen	van	START MUNKA PROGRAM Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás
Helyi foglalkoztatási programok a vonzasközpontban	van	START MUNKA PROGRAM Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Az éven belüli szezonális hatásoknak jobban ki vannak téve a férfiak, mint a nők. Nagyobb arányban dolgoznak ugyanis azokban az ún. szezonális ágazatokban (pl. építőipar), amelyek

foglalkoztatotti létszáma erősen hullámzik az év folyamán. Így feltehetően a férfi állás keresők számának alakulása is nagyobb mértékben emelkedik és süllyed az év során, mint a nőké.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	122	13
2017	98	11
2018	100	6
2019	129	11
2020	171	19
2021	149	8

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.6. számú táblázat – Pályakezdő állás keresők száma

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A településen élő pályakezdő fiatalokról nehéz adatot gyűjteni. Azon pályakezdő fiatalok, akik Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályán jelentkeznek, regisztrálnak, azokról tudunk adatot szolgáltatni. Sajnos a tapasztalat az, hogy a magasabb végzettséggel rendelkező fiatalok nem térnek vissza településünkre, mert nem találnak végzettségüknek megfelelő munkahelyet.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A munka világába való beilleszkedést segítik az Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által biztosított képzések. A kistérségi közfoglalkoztatási programokba és a tanfolyamokba elsősorban ellátás nélkülieket és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülőket vontak be.

A képzések célja az alacsony iskolai végzettségű, ill. szakképzetlen felnőttek számára lehetővé tenni, hogy képzésben vegyenek részt, így javuljon a munkaerő-piaci helyzetük. Cél továbbá olyan felnőttek képzése, akiknek a szakképzettsége elavulttá vált, vagy alapul szolgál olyan egyéb új képesség, végzettség megszerzésére, amely valós munkaerő-piaci igényekre épül. Lehetőséget kínál arra, hogy felzárkózzanak és iskolai végzettségtől függetlenül pótolják hiányzó kompetenciáikat.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Mélyszegénységben élők foglalkoztatottsága – Tótkomlós

Év	Mélyszegénységben élők száma
2011	117
2012	112
2013	102
2014	143
2015	176
2016	172
2017	157
2018	152
2019	139
2020	139
2021	141

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A mélyszegénységben élőkről gyűjtött adatok bizalmasak. Az adatok begyűjtése a település szociális szolgáltatásban dolgozók, a védőnői szolgálat és a szociális igazgatási osztály bevonásával történt.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége csoportban a településünkön élő alacsony iskolázottak, a tartós munkanélküliek és a nehéz helyzetben lévő családok számára önkormányzatunk igyekszik felajánlani a közfoglalkoztatás adta lehetőségeket. A településen

működő vállalkozásokat is megkeressük és igyekszünk lehetőséget biztosítani azon társadalmi réteg számára, akik saját, vagy önhibájukon kívül nem tudnak a munka világába elhelyezkedni. A *Nő=Férfi=Azonos munkafeltétel* című intézkedéssel azokat a lehetőségeket próbáljuk feltárni és megoldást keresni, amelyek a nemek közötti megítélésből adódnak.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

Korunk társadalmi elvárása, hogy mindenki eligazodjon és tájékozódni tudjon a digitális világban. A fizetés, az üzenetváltás, a számlák befizetése, az energiafelhasználást mérő órák fogyasztásának lejelentése is elektronikus úton történhet. A veszélyhelyzet idején az online oktatás nem csak a gyermekek számára volt kihívás, de a szülők számára is. A digitális hozzáférés alapja a jártasság megszerzése. Gyermekeink az oktatás területén megkapják az alapvető képzést. A szükséges eszközök biztosítása a nehéz helyzetben lévők számára támogatás, illetve pályázaton nyert eszközök kiosztásával történt. A településen élő hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű tanulók tablettát kaptak az online oktatás segítéséhez.

A felnőttek számára a Békés Vármegyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, képzés formájában nyújt segítséget. Az idősek számára a Szociális Szolgáltató Központ és az Evangélikus Szeretetszolgálat segít az alapvető informatikai jártasság megszerzésében.

A Városi Könyvtár informatikai részlege segíti az olvasókat az ingyenes internet hozzáféréssel és a számítógépek ingyenes használatával.

3.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az Szt. és a helyi rendelet alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

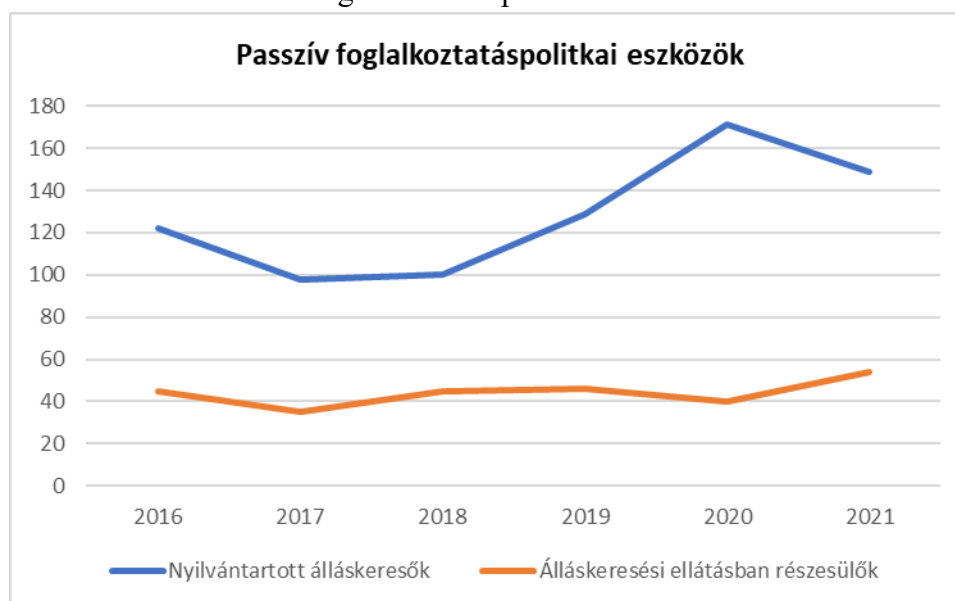
- Pénzbeli ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, ápolási díj, tartós ápolást végzők időskori támogatása, települési támogatás.
- Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, adósságcsökkentési támogatás, települési támogatás (lakhatási támogatás, gyógyszer-kiadások viseléséhez nyújtott támogatás), rendkívüli települési támogatás (átmenetileg nehéz anyagi helyzetre tekintettel, eseti gyógyszerkiadás mérséklésére, a családban nevelkedő gyermek, fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel, elhunyt személy eltemettetésének költségeinek mérséklésére), egyszeri tüzelőanyag természetbeni támogatása.

A mellékletben található táblázatok mutatnak rá az ellátások igénybevételére, számára.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	122	3,15%	45	36,89%
2017	98	2,61%	35	35,71%
2018	100	2,70%	45	45,00%
2019	129	3,59%	46	35,66%
2020	171	4,89%	40	23,39%
2021	149	4,30%	54	36,24%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.1. számú táblázat – Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök – Álláskeresők ellátásai I.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

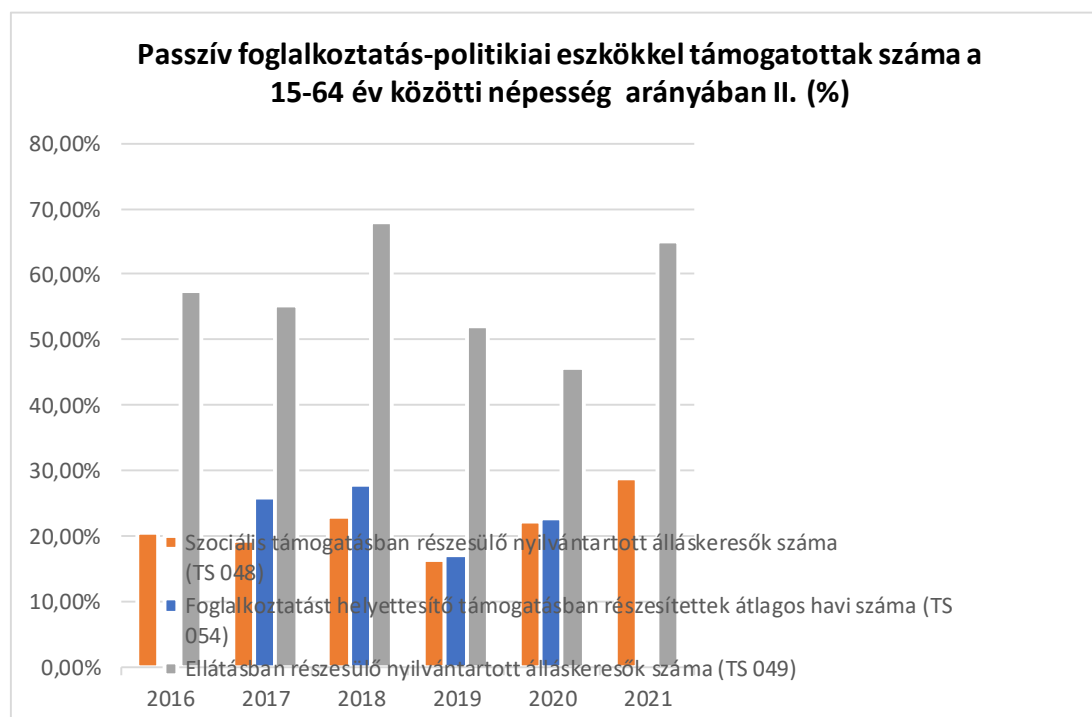
A nyilvántartott álláskeresők száma jelentősen magasabb, mint az ellátásban részesülő álláskeresők száma. Ez a különbség abból adódik, hogy a pályakezdők az első évben nem jogosultak ellátásra. A nyilvántartott álláskeresők, ha megfelelő ledolgozott munkanappal nem rendelkeznek, nem jogosultak álláskeresők ellátására. Tótkomlós Város Önkormányzata fontos feladatának tartja, hogy a szociális igazgatási osztályon megjelenő munkával nem rendelkező személyeket a Békés Vármegyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályára küldje, hogy mielőbb regisztráltassa magát. Ennek jelentősége egyrészt az, hogy közfoglalkoztatásban csak az alkalmazható, aki regisztrált munkanélküli, aktív korúak ellátására csak akkor jogosult, ha a munkaügyi központnál szerepel a nyilvántartásban, illetve a további

jogszabályi feltételeknek megfelel. Az elmúlt évi adatok azt mutatják, hogy az álláskereső száma a veszélyhelyzet ideje alatt megnövekedett, az álláskeresői járadékra jogosultak száma jelentős mértékben nem változott.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskereső ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	25	20,49%	n.a.	-	70	57,38%
2017	19	19,39%	25	25,95%	54	55,10%
2018	23	23,00%	28	27,92%	68	68,00%
2019	21	16,28%	22	17,15%	67	51,94%
2020	38	22,22%	39	22,68%	78	45,61%
2021	43	28,86%	n.a.	-	97	65,10%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat – Passzív foglalkoztatás – politikai eszközök – Álláskereső ellátásai II.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A Kormányhivatal által megállapított aktív korúak ellátása jogszabályi feltételekhez kötött. A szociális támogatás megállapítása szakhatósági véleményezés, orvos által kiadott igazolás alapján történik. (EGYT, ápolási díj, közgyógy)

A foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők jogszabály által előírt feltételeknek kell, hogy megfeleljenek.

2020. és 2021. évben a 15-64 év közötti népesség arányában vizsgálva a szociális támogatások és a foglalkoztatást helyettesítő támogatások növekedést mutattak, ezek a számadatok növekedése adódhat abból, hogy a veszélyhelyzetre tekintettel az ellátások meghosszabbodtak, a felülvizsgálatok elmaradtak, valamint beléptek az új ellátásban részesülők.

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján egészségkárosodott személynek minősül, vagy 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban – és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult.

Nyilvántartott álláskeresők, járadékra jogosultak – Tótkomlós

Decemberi állapot	Nyilvántartott álláskereső fő	Folyamatos nyilvántartott 365 napnál hosszabb ideig/fő	Álláskeresési járadék fő	Álláskeresési segély fő	FHT fő	Munkakorú népesség fő	Relatív mutató %	Arányszám
2013	207	41	26	13	61	3999	5,18	0,83
2014	174	19	23	13	52	4201	4,14	0,74
2015	143	18	31	18	31	4147	3,45	0,71
2016	122	27	24	21	25	4157	2,93	0,73
2017	98	27	19	16	19	4119	2,38	0,64
2018	100	26	26	19	23	4074	2,45	0,68
2019	129	23	30	16	21	3972	3,25	0,93
2020	171	43	25	15	38	3714	4,6	1,02
2021	149	55	30	24	43	3625	4,11	1.10

Forrás: Orosházi Járási Hivatal adatgyűjtés

Relatív mutató – a nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség %-ában

Arányszám – a relatív mutatónak az országos relatív mutatóhoz viszonyított aránya

Tótkomlóson a 2021. decemberi adatok alapján a nyilvántartott álláskeresők közül 43 fő kapott foglalkoztatást helyettesítő támogatást (FHT), 5 fővel többen, mint az előző év azonos időszakában. 24 fő álláskeresési segélyben, 30 fő álláskeresési járadékban, az álláskeresők több mint fele (54,4%) nem részesült semmilyen ellátásban. A 12 hónapnál régebb óta nyilvántartott álláskeresők száma 55 fő.

A táblázatait alapján megállapítható, hogy a nyilvántartott álláskeresők számából, a nyilvántartott álláskeresők kis száma álláskeresési segélyre, nagyobb száma járadékra jogosult. Összevetve a két oszlop adatait jól látható, hogy a rendszeres jövedelem nélkül élők, ha a feltételeknek megfelelnek és együttműködnek, akkor hozzájutnak a támogatásokhoz.

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján egészségkárosodott személynek minősül, vagy 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban – és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult.

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek száma

Forrás: TeIR, KSH

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás iránti kérelmet szakorvosi javaslat alapján állapítja meg a Kormányhivatal, ha a kérelmező megfelel a további feltételeknek. Az ellátásra való jogosultság fennállását – a jogosultságot megállapító szerv – két évente legalább egyszer *felülvizsgálja*. A TeIR - KSH adatai alapján látható, hogy ebben az ellátásban részesülők száma keveset változik.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	n.a.
2017	14
2018	15
2019	15
2020	15
2021	n.a.

Forrás: TeIR, KSH

3.3.3. számú táblázat- Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

E támogatási formáról a statisztikai nyilvántartásokban 2020. évig áll rendelkezésünkre adat.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (FHT)

A foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személy az állami foglalkoztatási szervnél kéri az álláskeresőként történő nyilvántartásba vételét, valamint köteles az állami foglalkoztatási szervvel együttműködni. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személy a jogosultságot megállapító döntés véglegessé válásától vagy a szünetelés megszűnésétől számított 15 napon belül köteles az állami foglalkoztatási szervet felkeresni. A járási hivatal a

foglalkoztatást helyettesítő támogatásra való jogosultság feltételeinek fennállását évente legalább egyszer felülvizsgálja, és ha a felülvizsgálat során megállapítja, hogy a feltételek továbbra is fennállnak, az ellátást a felülvizsgálatnak megfelelő összegben tovább folyósítja.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek - Tótkomlós

ÉV	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
FŐ	61	52	31	25	19	23	21	38	43

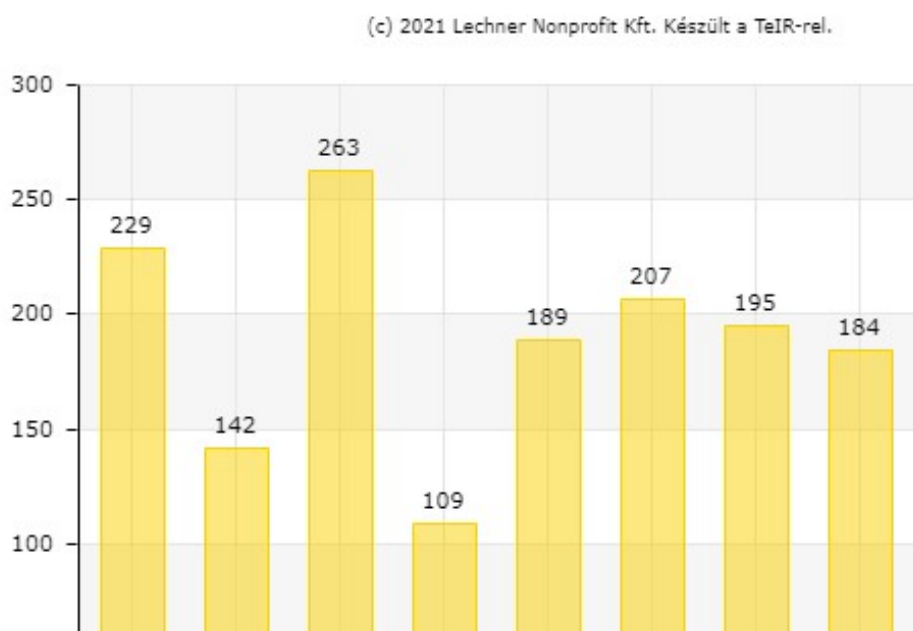
Forrás: Orosházi Járási Hivatal adatgyűjtés

a.) Közgyógyellátás, ápolási díj

A házi orvosok közreműködésével vehető igénybe a közgyógyellátásra, valamint az ápolási díjra való jogosultság.

Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (fő)

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás.

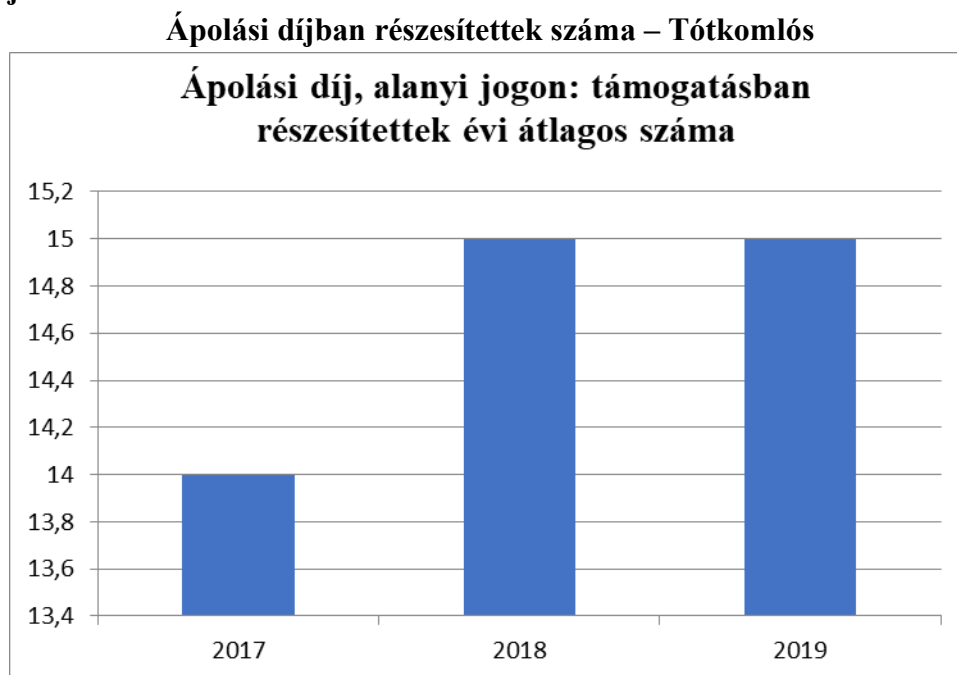

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma az egészségügyi ellátás egyik fontos mutatója, amely esélyegyenlőségi szempontból jelentős. A közgyógyellátás a szociálisan rászoruló személy részére – egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához – az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. Településünkön a közgyógyellátásra jogosultak száma változó tendenciát mutat 2010 és 2015-ös év között. 2015-től a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők szám csekély változást mutat.

A helyi rendeletünk a település lakosainak gyógyszer-kiadások viseléséhez nyújtott támogatást biztosít azzal a feltétellel, hogy a kérelmező korábban végleges elutasítást kapott a közgyógyellátásra irányuló kérelmére a kormányhivatalnál. Továbbá megfelel a helyi rendeletben foglalt egyéb feltételeknek. Gyógyszer-kiadások viseléséhez nyújtott támogatást leginkább egyedül élő nyugdíjasok veszik igénybe, betegségükből adódóan rendszeres gyógyszerkiadásuk mérséklésére. 2018-ban 3 fő, 2019-ben 4 fő, 2020-ban pedig 4 fő részesült támogatásban. 2021-ben 6 fő részesült támogatásban, 2022-ben 2 fő részesült gyógyszerkiadások viseléséhez nyújtott támogatásban.

Ápolási díj

Forrás: TeIR, KSH Tstar

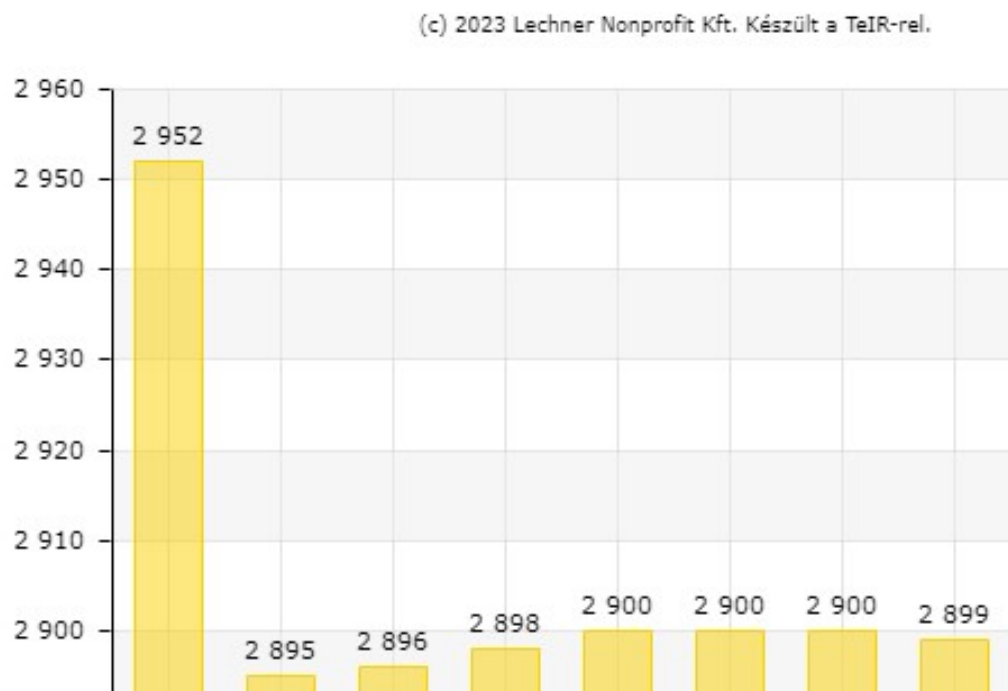
Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Az Szt.-ben foglaltak szerint ápolási díjra jogosult – a jegyes kivételével – a hozzátartozó, ha állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos, vagy tartósan beteg 18 év alatti gyermek gondozását, ápolását végzi. Az ápolási díjban részesítettek száma az elmúlt 5 évben növekvő tendenciát mutat. A lakosság öregedési indexe növekedett, ennek okán az ápolásra szorultak száma is növekszik településünkön.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Lakásállomány (db)

A lakott lakások, a nem lakott lakások, valamint a lakott üdülők összessége.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

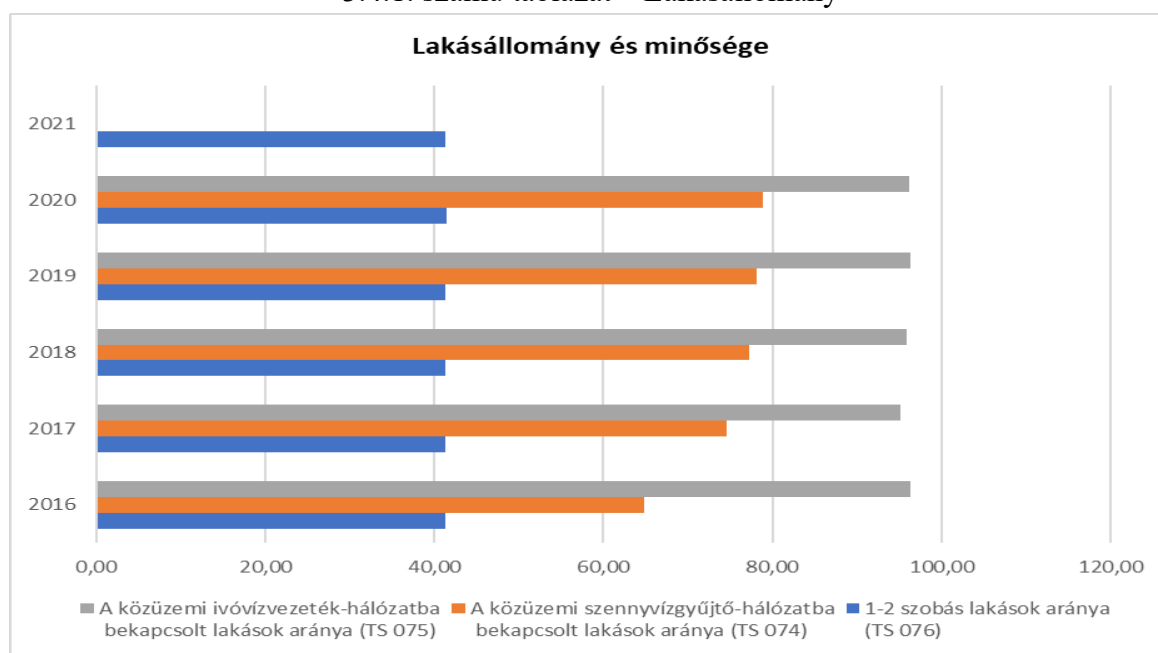
A városban a jelenlegi 2900 lakott lakás meghatározó része, több mint 90%-a kertes ház. Mindössze hat tömbház épület található a településen, mely a lakások 7%-át teszi ki. Jelenleg a 2900 lakott lakásból 13 az önkormányzati bérlakások száma. Tótkomlóson az önkormányzati bérlakások száma az elmúlt években nem változott. A lakások száma csökkent. Ennek oka a régi, már lakhatatlanná vált lakások, továbbá a külterületi tanyaépületek jelentős bontási aránya és ezzel párhuzamosan az új lakások csekély számú építése. Településünkön jellemzően a lakosság 99%-a magánháztartásokban él, az 1% -ot az idősek intézeti elhelyezése teszi ki és a rászorultak, vállalják az idősek otthonában történő gondozást.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	2900	1	0,34	41,28	64,76	96,34
2017	2899	0	0,00	41,29	74,61	95,17
2018	2899	0	0,00	41,29	77,23	95,96
2019	2895	0	0,00	41,35	78,10	96,27
2020	2891	0	0,00	41,37	78,90	96,16
2021	2887	0	0,00	41,32	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH, Önkormányzati adatok

3.4.1. számú táblázat – Lakásállomány

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A lakhatási körülmények biztosítására és javítására irányuló 2017. évben indult intézkedések, a Családi Otthontermelési Kedvezmény (CSOK) bevezetése vélhetően a HEP új 5 éves időintervallumában a lakhatást érintően javulást fog mutatni.

Családtámogatások 2021. 12. 31-ig

	Babaváró támogatás	CSOK	Falusi CSOK	Jelzáloghitel - elengedés	Nagycsaládos autóvásárlás
Tótkomlós	88	65	9	10	4

Forrás: Orosházi Járási Hivatal adatgyűjtés

a) bérletlakás-állomány

Összességében megállapítható, hogy az önkormányzat igen kevés számú bérletlakással rendelkezik, a bérletlakások száma 7. A 7 lakásból egy komfortos, a további 6 lakás összkomfortos. A lakosság igényeit tekintve további bérletlakásokra lenne szükség.

b) szociális lakhatás

A Tótkomlói Evangélikus Egyház Szeretetszolgálat a lakással nem rendelkező tótkomlóiaknak átmenetileg a Luther utca 8. szám alatt szállást biztosít. A veszélyessé nyilvánított, elbontásra kerülő házakból átmenetileg ide költözhetnek, a rezsiköltség hozzájárulásával lakhatnak rendezett körülmények között. A hajléktalanok elszállásolására legközelebb Orosházán van lehetőség.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

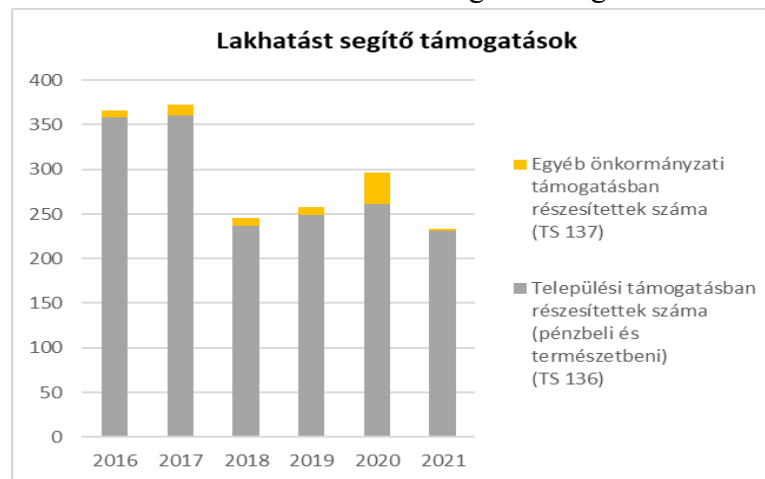
Településünkön a 2022. októberi népszámlálást követően megállapítható, hogy hajléktalan személyek jelenleg nincsenek városunkban. Sem a város belterületén és a külterületen sem található egyéb lakhatás céljára használt épület, viskó, kunyhó, sátor stb.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	13
2018	n.a.	8
2019	n.a.	9
2020	n.a.	35
2021	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.4.3. számú táblázat – Lakhatást segítő támogatások

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Lakhatást segítő támogatásban részesülők – Tótkomlós

Év	Települési támogatásban részesítettek száma Lakhatási támogatás	Adósság csökkentési támogatásban részesítettek száma
2017	360	13
2018	237	8
2019	249	9
2020	261	5
2021	234	2
2022	195	1

Forrás: TeIR, KSH - Tstar, Helyi adatgyűjtés

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknál. Lakásuk fenntartási költségébe segít a lakhatási támogatás, melyben nagyon sok család részesül.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően 2016. évtől lakhatási támogatás igényelhető. A lakhatási támogatás feltételének köre bővült, mert magasabb jövedelmi határokat állapított meg a helyi rendeletünk, azonban a korábban egy évre megállapított időtartam 6 hónap megállapítására módosult. A lakhatási támogatásban részesülők számának csökkenése abból adódik, hogy a jogosultság lejártát a részesülők nem követik nyomon, ismételt kérelmüket nem határidőben nyújtják be. A lakhatási támogatásban részesültek száma 2022. évben 195 fő, akik összesen 5.474.000, - Ft összegű támogatásban részesült.

Településünk biztosítja az adósságcsökkentési támogatást. Az adósságkezelés a fennálló energia szolgáltatóknál felhalmozódott tartozás visszafizetését segíti. A hátrányban lévő család az adósság 30 %-át több havi részletben önerőként fizeti, melyhez az önkormányzat hozzáteszi a további 70 %-os támogatást. Az adósságkezelési tanácsadó közreműködésével, az önkormányzat támogatásával e családok az eladósodott helyzetből kikerülnek. 2022. évben 1 segélyezett összesen 66.000, - Ft összegben részesült adósságkezelési szolgáltatásban.

Városunk népességmegtartás céljából támogatja az első lakáshoz jutó városban új lakóházat építő, vagy a használt lakást vásárolni szándékozó fiatalokat, házасokat. A támogatás formája

kölcsön vagy vissza nem térítendő támogatás. Jelenleg az önkormányzat az első lakáshoz jutókat vissza nem térítendő támogatásban részesíti.

Lakáscélú helyi támogatás – Tótkomlós

Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Támogatásban részesítettek	11	8	15	12	2	7	5

Forrás: Helyi adatgyűjtés

f) eladósodottság

A koronavírus-világjárvány miatt számos magánszemély és család fokozottan nehéz helyzetbe került, ami lakhatásuk biztonságát is veszélyezteti.

A kilakoltatási moratóriumot a végrehajtási törvény szabályozza, a célja pedig az, hogy a téli hidegben senki ne kerülhessen az utcára. A téli kilakoltatási moratórium magánszemélyekre vonatkozik, és minden évben november 15-től április 30-ig tart, azaz a végrehajtó csak a megjelölt intervallum után kezdeményezheti a lakás kiürítését. Magyarországon 2003 óta létezik ez az időszakos tilalom országos szinten.

Azokat a magánszemélyeket védi a kilakoltatási moratórium, akik

- a végrehajtási törvény értelmében vett lakóingatlanban élnek,
- nem számítanak önkényes lakásfoglalóknak és
- nem szabtak ki rájuk korábban rendbírságot.

Magyarországon a kormány 2020. március 11-én országos veszélyhelyzetet léptetett életbe a koronavírus megjelenése miatt, melynek értelmében felfüggesztették a végrehajtásokat és a kilakoltatásokat a veszélyhelyzet idejére. Az intézkedés kiterjedt a lakásfoglalókra is.

Az alapvető jogok biztosa a belügyminiszterhez és az igazságügyi miniszterhez fordult, hogy a pandémiás viszonyok közt nehéz helyzetbe került családok, magánszemélyek védelmének érdekében. A 229/2021. (V. 5.) rendelet értelmében a bírósági végrehajtási törvény szerint ingatlant kiüríteni, azzal összefüggésben intézkedni, erre irányuló helyszíni eljárási cselekményt végrehajtani csak a vészhelyzet megszűnését követően lehet.

Mivel a veszélyhelyzetet 2021 szeptemberében az általános téli moratórium 2022. április 30-áig érvényben volt, addig az érintetteknek az ingatlan kiürítésével nem kellett számolni.

A végrehajtás alatt lévő, árverezésre kerülő lakásokat a végrehajtási törvény szerint a helyben szokásos módon meg kell hirdetni. 2021. évben 14 kifüggesztés történt. 2022. nyarától ez a számadat megnövekedett az éves adat szerint 31-re emelkedett. Az ingatlanok árverezésével kapcsolatosan nincs adatunk, de meghirdetett ingatlanok számából következtetni lehet arra, hogy az elmúlt évben a moratórium feloldását követően több család került nehéz helyzetbe. Az önkormányzatnak nincs tudomása olyan családról, akik fedél nélkül maradtak. Az elárverezett lakásokból, vagy a szülői családhoz, rokonokhoz költöztek vissza, illetve tudomásunk van arról, hogy szerényebb körülmények közé költöztek, sikerül egy olcsóbb ingatlant megvásárolni.

A veszélyhelyzetre tekintettel a fizetési nehézséggel küzdő adósok számára a hiteltörlesztési moratórium is bevezetésre került. A moratórium a jelenleg fennálló formájában, változatlanul

2022. július 31-ig automatikusan meghosszabbodott, a jogszabályi előírásoknak 2022. december 31-ig lehetett igénybe venni, erről nyilatkozni kellett a Bank felé.

A településen élő nehéz helyzetbe került eladósodott lakosokról nincs mérhető adat. A Tótkomlós Polgármesteri Hivatal Szociális Igazgatási Osztályán megjelenő kérelmezők körében – egyéni elmondásuk alapján – vannak olyan lakosok, akik eladósodással küzdenek. Gyakori az a tapasztalat, hogy nem lépnek időben a tartozás felszólításra. A probléma akkor kerül látótérbe, amikor már a végrehajtó intézkedik.

Segítséget szoktunk nyújtani azon személyek részére, akik részletfizetési kérelmet szeretnének benyújtani rezsiköltség elmaradás ügyében, a jogosultak részére védendő fogyasztói igazolást ad ki hivatalunk. Korábban a lakhatást segítő támogatásoknál az adósságcsökkentési támogatást, és benyújtásának feltételeit már részleteztük.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Tótkomlós külterületén lévő ingatlanok, házak, tanyáknál a villamos áram bevezetése évtizedekkel ezelőtt megtörtént. A szennyvízelvezetés csatornahálózata nem került kiépítésre, egyéni ülepítéssel és szippantással oldják meg a Tótkomlós külterületéhez tartozó Nagykopáncson, pl. közös összefogással egy időben szokták a szennyvízszippantást elvégezni, ennek összehangolásában és anyagi támogatásában az önkormányzat segítséget nyújtott az ott élő családoknak.

A külterületről a város központjába bejutást az idősök a szociálisan rászorulóknak számára a Tanyagondnoki Szolgálat segíti. (pl. orvoshoz, laborvizsgálatokra bejutás, nagyobb bevásárlás, személyes ügyek intézése). Tótkomlós külterületén a bejövő forgalmi utakon a külterületi házaknál és tanyaközpontokhoz közel buszmegálló van. A buszjáratok biztosítják a beutazni szándékozók részére a központba való bejutást. Több településről iskolabuszok szállítják az oktatási intézményekbe a tanulókat. E járatok a külterületen élő gyermekek bejutását is segítik.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A szegregáció, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma. Településünkön azonban telepek/szegregátumok, szegregációval veszélyeztetett területeken élők jelenleg nincsenek. A roma lakosság nincs kirekesztve, elszigetelve, területileg a város minden kerületében laknak romák, elhelyezkedésük arányos, nem alakultak ki olyan részek, melyekben kizárólag e nemzetiség élne.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az Ebktv. III. fejezete taglalja az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítési területei között az egészségügyi ellátást. Kiemelten foglalkozik az egészségügyi ellátással összefüggésben a diszkrimináció tilalmával. Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell többek között a betegségmegelőző programokban, a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helységek használata, valamint az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során. Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban való részvétel jogát.

Az Eütv. a települési önkormányzatok számára kötelezően ellátandó feladatként írja elő az egészségügyi alapellátásról való gondoskodást. Az Eütv. 152. §-a értelmében a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról,
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

A tótkomlói önkormányzat képviselő-testülete megállapította és kialakította az egészségügyi alapellátások körzeteit - négy -, egyúttal biztosította a járóbeteg-szakellátást nyújtó egészségügyi hozzáférést.

Házi gyermekorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma összesen (fő)

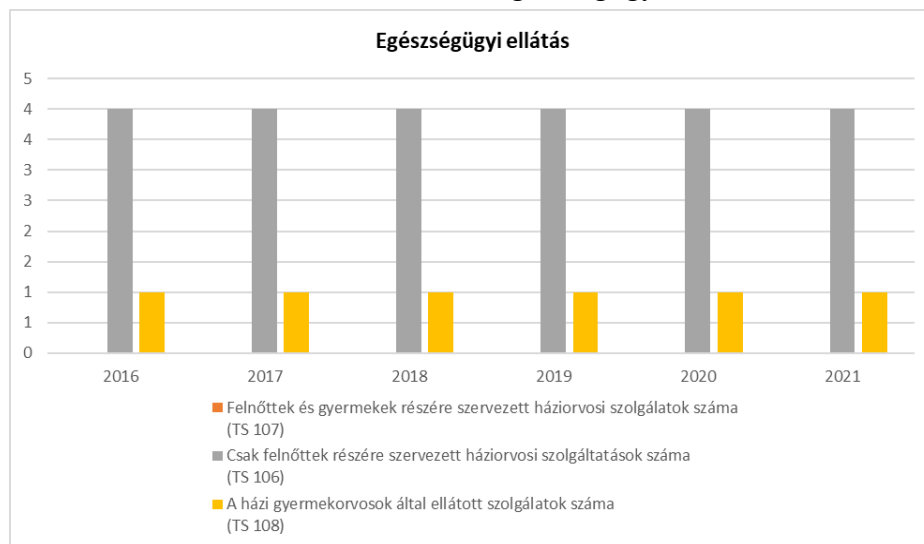
A házi gyermekorvosi rendelésen való megjelenések száma és a házi gyermekorvos által végzett beteg- és preventív látogatások száma.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közfogygyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	4	1	2	n.a.	n.a.
2017	0	4	1	2	184	49,89
2018	0	4	1	2	182	44,59
2019	0	4	1	2	181	27,40
2020	0	4	1	2	149	31,67
2021	0	4	1	2	n.a.	n.a.

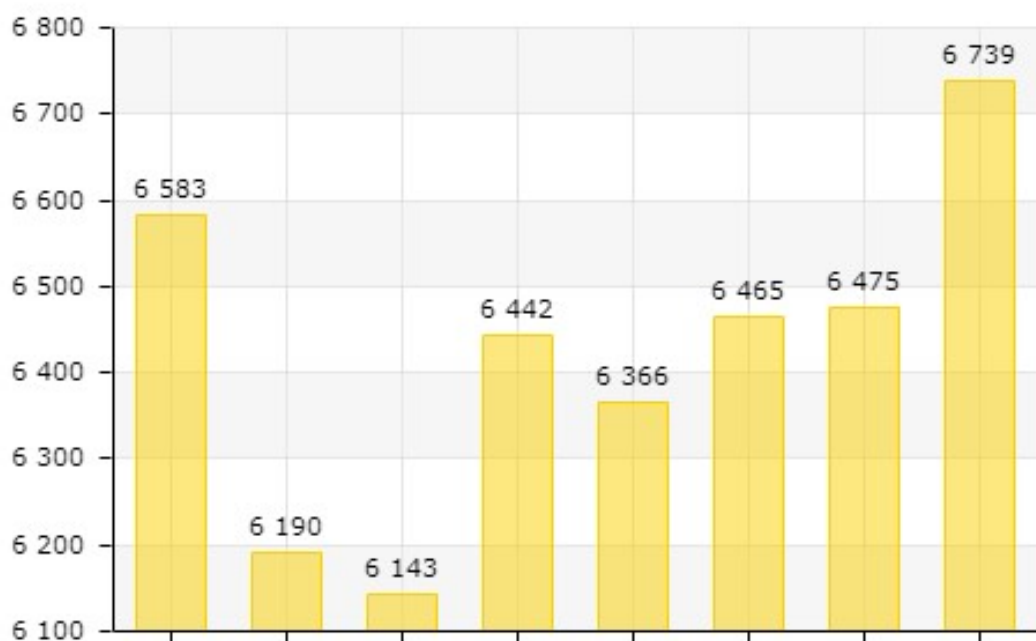
Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás

Forrás: TeIR, KSH Tstar

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

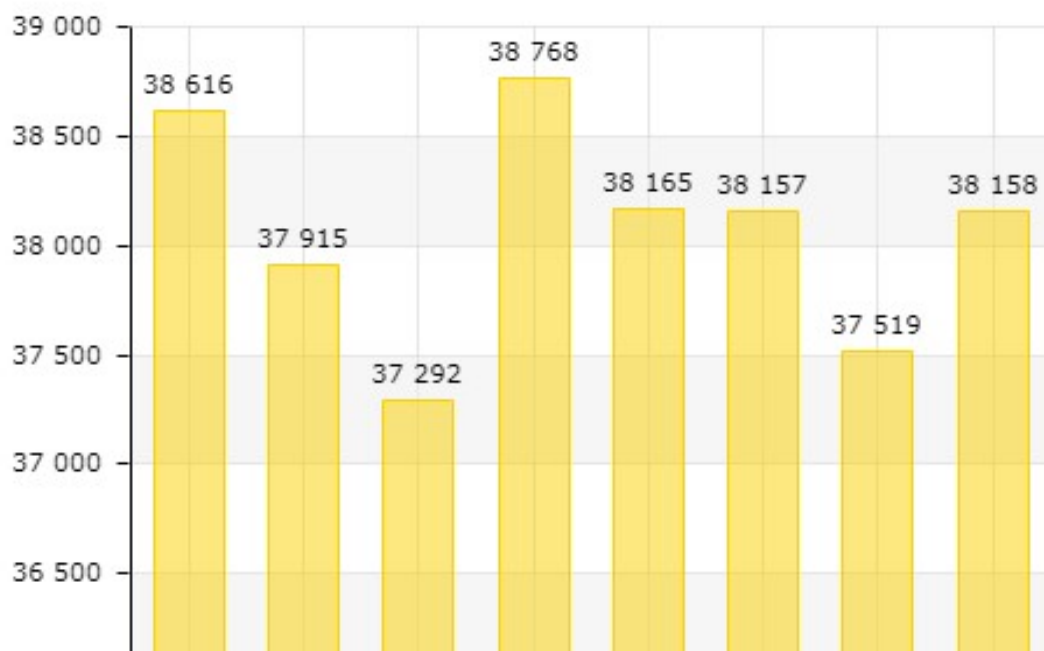

Forrás: TeIR

Háziorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma összesen (fő)

A háziorvosi rendelésen való megjelenések száma és a háziorvos által hívásra, illetve a folyamatos ellátás végett végzett lakáson történt látogatások száma.

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Forrás: TeIR

Jelenleg 3 felnőtt (egy helyettesítéssel) és 1 gyermekorvos biztosítja a háziorvosi ellátást. A város lakosságának megfelelően négy egészségügyi alapellátási körzet került kialakításra. A

négy körzetnek megfelelően korábban körzetenként egy-egy felnőtt háziorvos látta el az egészségügyi alapfeladatokat, orvosonként kb. 1200-1300 fő ellátásával. A 2006-ban megüresedett körzeti orvosi posztot, jelenleg is betöltetlen, ellátását helyettesítéssel oldják meg.

A szakellátás keretében kettő fogorvos biztosítja az ellátást a város lakossága számára.

Heti két alkalommal reumatológiai orvosi szakellátás, egy alkalommal ortopédiai szakrendelés igénybe vehető, továbbá a rászorulóknak részére folyamatos reumatológiai kezelések biztosítottak.

A védőnői feladatokat a városban a Szociális Szolgáltató Központ keretein belül jelenleg három körzetben három szakképzett védőnő látja el.

Településünkön magán orvosi rendelés; nőgyógyászat és üzemorvosi szakrendelés segíti az igényeknek megfelelő egészségügyi ellátást. Továbbá a településen központi orvosi ügyelet működik, mely hétköznap 16.00 – 8.00 óráig és hétvégén, valamint ünnepnapokon 8.00 – 8.00 - ig biztosítja a sürgősségi ellátást.

A TOP-2.2.1-11/1-2012-0001 – „SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS FEJLESZTÉSE – MENTÉS” projekt keretében Magyarország 18 megyéjében 22 új mentőállomást épített és további 60-at dinamizált. Az Országos Mentőszolgálat által 2012 végén elindított nagyszabású program célja az esélyegyenlőség legszélesebb körű megteremtése az ország teljes területén. A közel 11 milliárd Ft összértékű fejlesztés a mentőállomás-hálózat jelentős bővítését, korszerűsítését, 200 darab új mentőjármű és több ezer műszer, egészségügyi- és oktató eszköz beszerzésével az ellátás technikai színvonalának emelését eredményezte. Tótkomlóson a bruttó 91 millió forint értékű beruházás keretében új mentőállomást és két új mentőautót adtak át. A megépített 300 négyzetméter alapterületű állomáson az épületben található nappali tartózkodó helyiség, éjszakai pihenő, gépkocsimosó- és fertőtlenítő is kialakításra került. A tótkomlósi állomással a térségben számottevően nőtt a sürgősségi ellátás biztonsága, hiszen a korábbi években a kiérkezési idő a riasztások több mint felénél meghaladta a 15 percet. Az állomás nemcsak a helyi, hanem a környező települések lakosainak is lehetőséget biztosít arra, hogy a mentőszolgálat dolgozói töredék idő alatt érjenek a mentés helyszínére, és ezzel a legfontosabbat, az emberi életet még hatékonyabban és nagyobb eséllyel menthetik meg.

Az önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó alapszolgáltatások megszervezésével segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Tótkomlós Város Önkormányzata a Tótkomlósi Szociális Szolgáltató Központ (a továbbiakban: SZSZK) útján a következő személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat biztosítja:

- 1) tanyagondnoki szolgáltatás,
- 2) étkeztetés,
- 3) házi segítségnyújtás,
- 4) nappali ellátás (Idősek Klubja),
- 5) szakosított ellátás keretében: ápolást-gondozást nyújtó ellátás (Idősek Háza).

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzájárás

Védőnői Szolgálat rákszűrés, gyermekorvos segítségével a kötelező szűréseket végrehajtják. A gondozás alatt lévő született gyermekek 3 éves korig a kötelező szűrővizsgálatokon, kötelező oltásokon átesnek. Mammográfiai vizsgálatra az Orosházi Dr. László Elek Kórház az érintett korosztályt írásban megkeresi, időpontot biztosít az éves vizsgálatokra.

A Tótkomlói Művelődési Központ éves programjában nemcsak kulturális jellegű programokat biztosít a város lakossága számára, hanem szakemberek megkeresésével tartalmas előadásokat szerveznek.

A TOP-5.3.1-16- BS1-2017-00008 számú „Együttműködés a közösségünk fejlesztéséért! - a helyi identitás és kohézió erősítése” projekt Tótkomlós Város Önkormányzata, Békéssámson Község Önkormányzatával és a Jövő Építők Turisztikai Desztináció Menedzsment Közhasznú Egyesülettel konzorciumban valósítja meg az „Együttműködés a közösségünk fejlesztéséért! - a helyi identitás és kohézió erősítése” című közösségfejlesztő projektet. A fejlesztés célterülete Tótkomlós és Békéssámson településekből áll. A közösségfejlesztési folyamat egy közösségi tervezési szakasszal indult, ezt a Helyi cselekvési terv elkészítése zárta. A dokumentum tartalmazza a fejlesztés tevékenységeinek szakmai leírásait és a települések rendezvény-naptárát. A projekt során olyan programok, folyamatok, részvételi fórumok, képzések, bűnmegelőzési és a kerékpáros közlekedés biztonságát elősegítő programok, továbbá eszközbeszerzések valósultak és valósulnak meg, amelyek a helyi közösségi eseményeket, a helyi identitást fejlesztik, erősítik.

A projekt összköltsége 30.183.864, - Ft, a támogatás intenzitása 100%. A projekt befejezési határideje 2023.02.28.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzájárás

A nevelési intézményben jelentkező magatartási, értelmi, pszichés problémák megszüntetése érdekében a gondozók, nevelők, a szociális háló közreműködésével a megfelelő helyre integrálják a problémában szenvedő gyermekeket. Településünkön logopédiai szolgálat működik az óvoda intézményeiben, pszichológiai szakszolgálat működik az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Szolgálatánál havi egy alkalommal. A tapasztalat az, hogy városi szinten ez az ingyenes pszichológiai segítségadás kevés, a HEP Fórumon elhangzottak alapján mindkét iskolában szükség lenne pszichológiai segítségadásra. Az elmúlt években a Sars-Covid 19 fertőzés következményei a gyermekekben jelentős változást idézett elő. Nagyon sokan bezárkóztak, szoronganak, a társasági életet kerülik, ezért feltétlenül szükség lenne szakember segítségére az oktatási intézményekben.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Tótkomlós Város települése mondhatni évtizedes hagyományai alapján bölcsődei intézményt tart fenn. Az egészségügyi követelményeknek megfelelően a bölcsőde intézménye külön konyhával, szakáccsal és konyhai kisegítővel rendelkezik, akik a bölcsődés korú gyermekek

számára életkori sajátosságainak megfelelő, tápanyagban gazdag menüt állítanak elő. A Farbung Gastro Napközi konyha biztosítja a Szociális Szolgáltató Központ, a Ligeti Óvoda és a Jankó János Általános Iskola és Gimnázium tanulói számára a napközbeni étkeztetést. A heti menü összeállításakor az egészséges táplálkozás szempontjait figyelembe véve a tavaszi, nyári, őszi időszakban a friss szezonális zöldségek, gyümölcsök felhasználásával állítják össze az ételeket. Az óvodás és iskolás gyermekeknél a tízórai és uzsonna összeállításánál egyeztetés alapján a konyha által készített pékáru, illetve lehetőség szerint gyümölcsök kiosztása történik. Azon gyermekek, akik speciális diétát igényelnek, a napközi konyha felé nyilatkozatot tesznek, melyben az egészségi állapotuknak megfelelő menüsört kapják (diabéteszes, ételallergiás gyermekek a nevelési, oktatási intézményekben).

Az Evangélikus Egyház Szeretetszolgálat a külön konyhával, külön személyei apparátussal közétkeztetést lát el gondozottaik körében.

A Dél-Békés Jövőjéért Szövetség támogatásával Tótkomlóson népkonyha működik. A szociálisan rászoruló, valamennyi hátrányos helyzetben, nehéz körülmények között élő lakos részére alkalmi jelleggel és helyben fogyasztással a hét munkanapjain napi egyszeri meleg ételt biztosít a népkonyha.

A Humán Szolgáltató Központ (1143 Budapest, Gizella út 37.), egyházi fenntartó fenntartásában működő Dél-békési Étkeztetési Centrumot (5744 Kevermes, Toldi utca 3-3.) mint engedélyest az általa nyújtott szociális konyha (ellátási helyek: Kondoros, Elek, Kétegyháza), valamint népkonyha (ellátási helyek: Gádoros, Orosháza, Tótkomlós, Nagybánhegyes, Mezőkovácsháza, Pusztaszentlőrinc) szociális alapszolgáltatásokkal a Békés Váregyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztálya a BE/15/238-117/2018. ügyiratszámú, véglegessé vált határozata alapján 2018. augusztus 1. napjával jegyezte be a szolgáltatói nyilvántartásba. A népkonyha ettől az időponttól kezdte meg működését Tótkomlóson. Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete az 5940 Tótkomlós, Táncsics utca 10. szám alatti „volt Diákotthon” épületének egyes helyiségeit szívésségi használatába adta. A hivatkozott ingatlan használati szerződés szerint a felek külön megállapodásban rendelkeztek az egyes helyiségek használata során felmerülő költségek viseléséről.

A Dél-Békés Jövőjéért Szövetség az Orosházi Járási körzetben több településen működtet népkonyhát. Az ételek elkészítését, azok kiosztási helyszínekre történő kiszállítását az előírásoknak megfelelő feltételekkel, engedélyekkel rendelkező szolgáltatókkal kötött együttműködési megállapodást.

A Dél-békési Étkeztetési Centrum fenntartója, a Humán Szolgáltató Központ arról számolt be, hogy „a településről érkező pozitív visszajelzések megerősítik annak tényét, hogy a szolgáltatás megjelenése hiánypótló volt a településen és nagy biztonságot nyújt a nélkülözőknek, akik számára a mindennapi meleg étel beszerzése, elkészítése nem megoldott.”

Tótkomlóson a népkonyha munkanapokon 12 órától - 13 óráig működik. Jelenleg átlagosan naponta 113 fő veszi igénybe a szolgáltatást.

A Tótkomlósi Evangélikus Szeretetszolgálatnál is van lehetőség napi egyszeri meleg étkezésre, azon gondozottak részére, akik önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan, vagy átmeneti jelleggel nem képesek ezt biztosítani. Megállapodással rendelkezők száma 105 fő.

Az SZSZK biztosítja azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezést, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt.

Kötelező ingyen biztosítani az egyszeri meleg ebédet annak, akinek nincs jövedelme.

Étkezést igénybe vevők

Év	Igénybe vevők száma
2016	146
2017	141
2018	142
2019	132
2020	131
2021	136

Forrás: Helyi adatgyűjtés

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Településünkön a Tótkomlói Művelődési Központ és Városi Könyvtár, és a Tótkomlói Evangélikus Egyházközség is szervez nyári táborokat, melyekben közreműködnek a civil szervezetek is. Már évek óta jó gyakorlat, hogy a szünidős programokhoz való hozzáférése a gyerekek számára biztosított. A gyermekek pl. Kiskukta tábor, Honismereti tábor, Művészpálya tábor, Strand táborban, Foci tábor, Kézműves táborban, Evezős Táborban, Lovas táborokban, Zenei táborban, Tűzoltó táborban, valamint a Városi Könyvtár által szervezett táborban (pl. Kalózok a Tündérkertben) vehetnek részt, melyek egy része ingyenesen vehető igénybe. Azokhoz a táborokhoz, melyek igénybevételéhez részvételi díj megfizetése szükséges, önkormányzatunk anyagi támogatást biztosít, gyermekenként 1.000,-Ft-ot. A gyermekeknek további lehetőségeik is vannak a nyári szabadidő hasznos eltöltésére. Pl. a Gyermekek Fúvószenekara és az Ifjúsági Koncert Fúvószenekara próbái és nyári fellépései a Tótkomlói Alapfokú Művészeti Iskola Moderntánc tanszakának próbáin, versenyein, a Gála Kulturális Egyesület Mazsorett csoportjának próbáin, versenyein való részvétel.

Városunkban a sportolási lehetőség nemcsak a gyermekek számára, hanem a felnőtt lakosság számára is biztosított. A fiatalok és gyermekek részére azonban több lehetőség is rendelkezésre áll az egészséges fejlődésük biztosítására.

A Jankó János Általános Iskola és Gimnázium egy 21 x 10 méter alapterületű tornateremmel, míg a Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola egy nagyobb, 28 x 17 méter alapterületű – szabványos kosárlabdapálya méretű - tornateremmel rendelkezik.

Az iskolai sport feltételeit segíti az intézményekben működő szabadtéri pályák megléte is.

Az óvodákban külön tornaszobák kerültek kialakításra.

A városban biztosított a gyermekek számára az asztalitenisz, labdarúgás, röplabda, atlétika, kosárlabda, úszás sportágakban való részvétel, melyet szakirányú tanárok oktatása segít.

A Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola tornaterme az alábbi sportolási lehetőségekre alkalmas: kosárlabda, kispályás foci, torna, kézilabda, röplabda, tenisz, asztalitenisz, aerobik, küzdősportok, táncpróbák. A terem használata ellenszolgáltatás ellenében bárki számára rendelkezésre áll.

A fentiekén túl a Komlós Településszolgáltatási Kft. Rózsa Fürdő területén mind fedett, mind szabadtéri medencék biztosítják a vízi sportolás lehetőségét, valamint a füves pályák biztosítják a kikapcsolódást. Az úszás területén a város régi hagyományokkal rendelkezik, a versenyekről a sportoló fiatalok minden évben szép eredményekkel térnek haza.

A felnőtt korosztályokban a Senior Úszó Egyesület tagjai is kimagasló teljesítményt nyújtanak. A fürdő épületének akadálymentesítése megtörtént.

A Karasz János Sporttelepen kettő füves sportpálya és egy beton tenispálya, továbbá a sportlövészek részére lőpálya biztosítja, szakemberek segítségével a sportolási lehetőséget az arra vágyóknak. A Karasz János Sporttelepen működik az Ifjúsági Szálló, melyben 32 férőhelyet alakítottak ki, 5 szobával (egyenként 8, 8, 8, 4, 4 férőhellyel).

A városban lehetőség van lovaglásoktatáson való részvételre is, mind gyermekek, mind felnőttek részére.

A felnőttek számára szervezett keretek között labdarúgás és vízi aerobik biztosítja a mozgás lehetőségét.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Tótkomlós településen elérhető szociális szolgáltatások

Alapszolgáltatás megnevezése	Fenntartó és szolgáltató megnevezése, formája	Engedélyezett férőhely (fő)	Az ellátottak száma (fő)	Várakozók száma (fő)
Szociális étkeztetés	Tótkomlós Város Önkormányzata, Tótkomlói Szociális Szolgáltatási Központ - önkormányzati	nincs meghatározva	131	-
	Humán Szolgáltató Központ, Orosháza -szociális konyhai forma -népkonyhai forma - egyházi	nincs meghatározva	77 257	-
	Tótkomlói Evangélikus Egyházközség - egyházi	nincs meghatározva	103	-
Falu- és tanyagondnoki szolgáltatás	Tótkomlós Város Önkormányzata, Tótkomlói Szociális Szolgáltatási Központ - önkormányzati	nincs meghatározva	14	-

Házi segítségnyújtás	Tótkomlós Város Önkormányzata, Tótkomlói Szociális Szolgáltatási Központ - önkormányzati	54 fő gondozás	77	-
	Tótkomlói Evangélikus Egyházközség - egyházi	102	41	-
Szenvedélybetegek nappali ellátása	Tótkomlói Evangélikus Egyházközség - egyházi	15	17	-
Jelzőrendszeri házi segítségnyújtás	Orosházi Kistérség Többcélú Társulása, Tótkomlós - kistérségi	nincs meghatározva	28	-
Családsegítés	Orosházi Kistérség Egyesített Gyermejjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat - kistérségi -	nincs meghatározva	331	-
Nappali ellátás				
Idősek nappali ellátása	Tótkomlói Evangélikus Egyházközség - egyházi	45	54	0
	Tótkomlós Város Önkormányzata, Tótkomlói Szociális Szolgáltatási Központ - önkormányzati	30	32	
Szakosított ellátás megnevezése	Fenntartó és szolgáltató megnevezése, formája	Engedélyezett férőhely (fő)	Az ellátottak száma (fő)	Várakozók száma (fő)
<u>Ápolást, gondozást nyújtó intézmények,</u> Idősek otthona	Tótkomlós Város Önkormányzata, Tótkomlói Szociális Szolgáltatási Központ - önkormányzati	20	20	14
	Tótkomlói Evangélikus Egyházközség - egyházi	52	49	0

Forrás: Helyi adatgyűjtés, Járási Hivatal adatgyűjtés

g) drogprevenciós szolgáltatások;

A Tótkomlói Evangélikus Szeretetszolgálatnál működik a szenvedélybetegek nappali ellátása. Szenvedélybetegek nappali ellátásának célja és feladata: Az önkéntességre és a speciális segítő programokra épülve biztosítja az ellátást. Főként alkohol- és nikotinfüggő, kábítószerfüggő, szerencse-játékfüggő, gyógyszerfüggésben, étkezési és táplálkozási zavarokkal, és egyéb kóros szokásokkal és zavarokkal küzdő betegek (vásárlási, munka-, étkezési zavarok stb.) nappali

ellátás keretében történő gondozása, gyógyulásuk, rehabilitációjuk, reintegrációjuk elősegítése, a közösségbe történő beilleszkedésük támogatása, foglalkoztatásba való bekerülésük támogatása.

A szer- vagy viselkedési addikció hatásaiban nemcsak az azzal élő, visszaélő egyén érintett, hanem a családtagjai, a szűkebb, tágabb környezete is, ezért a szolgáltatások nem csak az egyént célozzák meg, hanem a környezetében élők számára is elérhető ellátásokat biztosít intézményük a szenvedélybetegek nappali ellátása keretében.

A szolgáltatások biztosítása során alapvető szakmai kritériumként vallják, hogy az ellátást igénybe vevőt szükséges támogatni a saját sorsa feletti felelősségének újra élésében, de nem helyes megoldani helyette azokat a feladatokat, amelyekre ő maga is képes.

A nappali ellátás rehabilitáló, reintegráló hatása mellett nem kisebb jelentőségű a szolgáltatás preventív hatása, hiszen az egyéni szükségletekre alapozott hosszabb távú szociális és mentális gondozással, az életvitel, életvezetés segítségével, a személyiség fejlesztésével, a közösség erejével megelőzhető, hogy az addiktív problémával küzdő egyre inkább a függőség állapotába kerüljön.

A drogprevenciós és egyéb egészségfejlesztő programok elsődleges színterei az általános iskolák és a középiskolák. Alapfokú oktatási intézményeink csatlakoztak a Magyar Rendőrség által megvalósított DADA programhoz, melyek közel húsz éve működik. Az általános iskolás tanulók számára kialakított DADA-program neve egy mozaikszó, mely a dohányzás, alkohol, drog és AIDS szavak kezdőbetűiből áll össze, jelezve a pontos tematikát. A prevenciós tevékenységet rendőrök végzik, akik részletes ismeretanyagot adnak át a tanulóknak 45 perces foglalkozások keretein belül. A fő cél az, hogy a gyermekekből jogkövető felnőttek váljanak, akik képesek felismerni, elkerülni a vészhelyzeteket.

Az ELLEN-SZER a középiskolák 10. és 11. évfolyamán tanuló diákokat célozza meg és alapelveiben nagyon hasonlít a már ismertetett DADA programhoz. Életkori sajátosságok miatt fokozottabban épít a tanulók önállóságára, felhívja a figyelmüket saját felelősségük fontosságára a téma kapcsán, hangsúlyozza a felelőtlen médiahasználat veszélyeit és befolyásoló hatását, igyekszik a fiatalokat a körültekintő internetezésre buzdítani.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A különféle szolgáltatások igénybevételénél az ápolott, gondozott megjelenés evidencia. Településünkön a cél minden hátrányban lévő társadalmi réteg segítése. Annak érdekében, hogy a megkülönböztetést elkerüljük, a gondozatlan, hátrányban lévő személyeket a Szociális Szolgáltató Központ tiszta, mosott, használt ruha adománnyal segíti, biztosítja a nehéz helyzetben lévő családok számára a tisztálkodási, mosdási lehetőséget szükség szerint, a ruházatuk mosását is. A családgondozók a gondozottak körében arra törekednek, hogy kialakítsák az igényt a gondozottaiknál a környezetük tisztaságára, az ápoltságára.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

Településünkön azok a lakosok, akik jövedelmi viszonyai miatt közgyógyellátásra nem jogosultak, az önkormányzatnál gyógyszerkiadások viseléséhez nyújtott támogatás iránti kérelmet adhatnak be. A támogatás megállapításának feltétele, hogy az ügyfél a Békés Vármegyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal által jogerő elutasító döntését becsatolja. Amennyiben a helyi rendeletben leszabályozott feltételeknek megfelel, akkor részére hat hónapon át az önkormányzat biztosítja a gyógyszer-kiadásokhoz nyújtott támogatást.

Az SZSZK a rászoruló személyeket beszállítja az orosházi kórházba vizsgálatokra, szakrendelésre.

Nagy örömünkre szolgál, hogy településünkön a Dél-Békés Jövőjéért Szövetség támogatásával népkonyha működik. A népkonyhán a hét munkanapjain minden rászoruló részére napi egyszeri meleg ételt biztosít ingyenesen. A közfoglalkoztatásban dolgozók ebédidőben, rendszeresen látogatják a népkonyhát. A Főnix Kft. dolgozói szintén igénybe veszik ezt a szolgáltatást. Átlagosan 113 fő veszi igénybe naponta.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	113

Forrás: önkormányzati adat

3.6.2. tábla - Népkonyha

Forrás: önkormányzati adat

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

Az önkormányzat a kulturális ágazatban számos alacsony költségű rendezvényen történő részvétel lehetőségét biztosítja a lakosság részére (pl. színházi előadás, nyári kulturális esték...). Az önkormányzat és a fenntartásában működő közművelődési intézmény támogatják az amatőr kezdeményezéseket, kedvezményes helyiség- és eszközbérletet kínálnak számukra.

Az esélyegyenlőség szellemében az egyes nyilvános rendezvények mindig meghirdetésre kerülnek a helyi írott és elektronikus sajtóban, továbbá a város honlapjának fejlesztését követően az Internethálón is. Számos városi rendezvény ingyenesen igénybe vehető.

Városunkban a közművelődés központi és kiemelkedő fontosságú intézménye a Tótkomlói Művelődési Központ és Városi Könyvtár.

Az intézményben minden korosztály számára biztosított a könyvtári szolgáltatás és az Internethez való hozzáférés lehetősége. A városi könyvtár könyvállománya 24.000 kötetből áll és 33 féle időszaki kiadvánnyal, napilappal, folyóirattal várja olvasóit. A könyvtárban található egy külön gyűjtemény, az Európa Unió Információ Sarok, mely az uniós információkat gyűjti össze és eMagyarország Pont is működik, mely a lakosság elektronikus ügyintézését segíti.

A tapasztalat jelenleg az, hogy egyre több gyermek fordul meg a könyvtárban, hétköznaponként 40-60 gyermek tölti ott az idejét, könyvet olvasva, vagy a könyvtári számítógépet használva.

A Művelődési Központ a fiatalabb korosztály számára biztosítja a lehetőséget elsősorban a különböző foglalkoztatásokon való részvételre, így a gyermek és ifjúsági fúvószenekar, valamint a táncsoport tagjainak részére. Gyermekelőadások kiváló színhelye, de játszóházak, nyári táborok, kulturális rendezvények lebonyolítására is számtalanszor helyt adott. A Művelődési Központ mindig egy kicsit megújulva és a helyi igényeknek megfelelően alakítja programjait. Színháztermében a nagyobb városi eseményeknek, koncerteknek, színházi találkozókknak, iskolai, óvodai rendezvényeknek biztosít méltó környezetet.

A Tótkomlói Művelődési Központ és Városi Könyvtár igazgatása alá tartozik a Természet Háza, mely városunk számos rendezvényének ad helyet. Az épület 2010-ben felújításra került, megújult külsővel és belsővel várja látogatóit. A Nagyterem befogadóképessége 150 férőhelyes. A korszerű eszközökkel felszerelt épület kiváló helyszínt biztosít különféle rendezvényeknek, lakodalmaknak, állófogadásoknak. A Tótkomlóra érkező turistacsoportoknak információs pontként szolgál. Az épület akadálymentes, akadálymentesített mosdóval és konyhával felszerelt.

Az épületben működik a helyi média. A médiának jelentős feladata van a lakosság tájékoztatásában, a városi élet eseményeinek közlésében, hirdetések megjelentetésében, ezzel is segítve a lakosság különböző csoportjait, a hátrányban élőket.

A kultúra területén a városban működő iskolák töltenek be további jelentős szerepet.

Tótkomlós Város Cigány Nemzetiségi Önkormányzata is számos programmal és lehetőséggel segíti a mélyszegénységben élők és a romák helyzetének javítását. Tótkomlós Város Cigány Nemzetiségi Önkormányzata jóval több tótkomlói romát von be munkájába, mint ahányan a

választási névjegyzékben szerepeltek. Hagyományszerűen Mikulás ünnepséget, Farsangi bált és gyermeknapot szerveznek. Hagyományaik, kultúrájuk megőrzése érdekében július hónapban Kulturális találkozót szoktak szervezni.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
4	igen	4 338	7

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A városban az 1970-es években felszámolták a cigánytelepet. Az ott lakó családok számára a település különböző helyein, utcáin ajánlottak fel kedvezményes lakáshoz jutást. Ennek eredményeképpen a cigányság asszimilálódása elkezdődött. Városunkban elmondható, hogy nem fordul elő faji hovatartozásból eredő konfliktus. Gyermekeink és felnőtt lakosaink megkülönböztetés nélkül együtt tanulnak, dolgoznak.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A nehéz anyagi, lakhatási körülmények között élők számára az SZSZK közreműködésével a lakosok bútor adományokat, ruhákat, technikai eszközöket ajánlanak fel. A családsegítők koordinálják, keresik fel a családokat. A karácsonyi ünnepeket megelőzően a helyi vállalkozók élelmiszeradományokat ajánlanak fel a rászoruló családok számára.

A veszélyhelyzet a karantén idején önkéntesek segítettek bevásárolni a magányos elzárt lakosoknak.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Városunk történelmi múltjából adódóan a szlovák kultúra, gasztronómiai hagyományok őrzése ápolása folyamatos. Számos városi rendezvényen e hagyományok kerülnek felelevenítésre. A szlovák kultúra hagyományait ápolják, adják át a felnövekvő tótkomlói gyermekeknek a Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda. Szlovák ház, Tájház, Mesterségek ház A Cigány Nemzetiségi Önkormányzat minden évben bált rendez, a gyermekeknek kirándulást szerveznek.

e) helyi lakossági önszerveződések

Civil szervezet, egyesület neve	Címe
„Iskoláért, a jövő polgárért” Alapítvány	5940 Tótkomlós, Erzsébet utca 2.
Boldog Mosolyért Alapítvány	5940 Tótkomlós, Erzsébet utca 3.
Városunk Tótkomlós Polgáraiért Alapítvány	5940 Tótkomlós, Pósa utca 2.
Mozgáskorlátozottak Tótkomlói Egyesülete	5940 Tótkomlós, Fő út 1.
Komlói Szlovákok Szervezete	5940 Tótkomlós, Liszt Ferenc utca 15.
A Komlói Szlovákokért Alapítvány	5940 Tótkomlós, Liszt Ferenc utca 15.
A Szlovák Nemzetiségi Műveltségért Alapítvány	5940 Tótkomlós, Földvári út 1.
Tremoló Mandolinzenekar	5940 Tótkomlós, Földvári út 1.
Komlós Néptánc Egyesület	5940 Tótkomlós, Erzsébet utca 2.
Komlós Néptánc Egyesület - Senior Csoport	5940 Tótkomlós, Erzsébet utca 2/a.
Magyar Vöröskereszt I. Tótkomlói Alapszervezete	5940 Tótkomlós, Pósa utca 2.
Nagycsaládosok Tótkomlói Egyesülete	5940 Tótkomlós, Rákóczi út 28.
Városi Nyugdíjasklub Tótkomlós	5940 Tótkomlós, Kossuth u. 14.
Mécsvilág Alapítvány	5940 Tótkomlós, Fő út 43.
Tótkomlói Hit Remény Szeretet Alapítvány	5940 Tótkomlós, Aradi út 2.
Tótkomlói Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	5940 Tótkomlós, Liszt Ferenc utca 15.
Tótkomlós Város Cigány Nemzetiségi Önkormányzat	5940 Tótkomlós, Rákóczi u. 28.

Forrás: Helyi adatgyűjtés

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A városban két nemzetiség jelenléte meghatározó (szlovák, roma). Érdekeiket nemzetiségi önkormányzatok képviselik, melyekkel Tótkomlós Város Önkormányzata szoros együttműködést alakított ki.

A nemzetiségi és etnikai kultúra fogalma alá sorolható rendezvények, események a nemzetiségi önkormányzatok közvetítésével erkölcsi támogatásával jutnak el a város közművelődési intézményeihez, melyhez messzemenően szakmai támogatást nyújt az önkormányzat.

A településen élő roma származásúak számának és arányának tekintetében a valóságot pontosan tükröző adatok nem állnak rendelkezésre. A 2001-es népszámlálási adatok szerint Tótkomlóson 84 fő (a lakosság 1,28%-a), míg a 2011. évi népszámlálási adatok szerint városunkban 123 fő (a lakosság 1,96%-a) vallotta magát roma származásúnak. A népszámlálási adatok azért nem adnak valós képet, mert a legtöbb roma származású ember nem vallja magát romának, vagy nem nyilatkozik e kérdés tekintetében.

Munkaerő-piaci szempontból a rendszerváltás piacgazdasági átalakulás legnagyobb vesztese a roma népesség, a szakképzetlen munkát igénylő munkahelyek megszűnésével a munkanélküliségi rátájuk jelentősen meghaladja a nem roma származásúakét.

Pozitívumként mondható el azonban, hogy településünkön jelentősen javultak az arányok. Az általános iskola, a szakközépiskola, illetve az ösztöndíjprogramoknak is köszönhetően javult a felsőfokú végzettséget szerzők aránya is.

Városunkban jelenleg minden roma gyermek általános iskolai tanulmányokat folytat és az általános iskola nyolc osztályát sikerrel el is végzi.

Önkormányzatunk minden eszközével igyekszik a roma származású népesség esélyegyenlőségét biztosítani.

A nemzetiségi önkormányzattal közösen törekszik az önkormányzat a romák életminőségének javítására, a jobb lakhatási körülmények biztosítására, a testi-lelki egészségük megőrzésére, az élethosszig tartó tanulás ösztönzésére.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Lakossági eladósodottság.	Lakossági eladósodottság kezelése érdekében a civil szervezetekkel és közszolgáltatókkal való hatékonyabb együttműködés.
Munkavállalási lehetőségek szűkösek, pályaorientáció hiánya, foglalkoztatottságbeli hiányok.	Pályaválasztási programok szervezése, álláskeresési technikák, önéletrajzírás, továbbtanulási, továbbfejlődési lehetőségek elsajátítása.
Alacsony iskolai végzettség, szakmai végzettség megszerzése.	Képzési programok, munkaerő-piacra bejutás segítése.

HEP Felülvizsgálat - 2025

Az alapidokumentumban szereplő adatok, a feltárt problémák e célcsoportban jelentős változást nem mutatnak, azonban a felülvizsgálattal érintett időszakban a táblázatok és elemzések az elmúlt két év alakulását mutatják.

A város jövedelemszerző képessége, személyi jövedelemadó adatok 2020-2024-ig a következők:

	2020	2021	2022	2023	2024
Adófizetők száma/fő	2.479	3.526	2.466	2.443	2.462
Adóerő-képesség/ ezer Ft	136.596,-	169.608,-	154.391,-	149.940,-	177.151,-
Személy gépjárművek száma	1.923	nincs adat	-	-	-
Személy gépjárművek éves adó/ ezer Ft	35.564,-	7.406,-	-	-	-
Magán-személyek kommunális adója hátralék/ ezer Ft	15.925,-	9.563,-	8.730,-	8.270,-	8.431,-

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Tótkomlós teljes lakosságának helyzetéről ad számot a település adóerő-képessége.

A felülvizsgálattal érintett időszakban a táblázat mutatói jelzik településünk jövedelemszerző képességét. 2021. évtől kezdődően a személygépjárművek számáról nem áll rendelkezésre adat, hiszen ezt az adóformát a NAV felé kell fizetnie a lakosoknak. Városunk azon települések közé tartozik, ahol a bevétel jelentős részét a személygépjárművek után befizetett adó képezte. Költségvetésünkben ez hiányzik, ezért az ellátandó feladatok lebonyolítása további nehézségeket hozott, átszervezést igényelt.

Az adófizetők száma a felülvizsgálattal érintett időszakban közel azonos, viszont az adóerőképesség növekedett. A kommunális adóhátralék az elmúlt években csökkent, köszönhető ez a hatékonyabb elmaradás nyomon követésének, illetve a Pénzügyi Osztály Adócsoport dolgozójának tapasztalt szakmai hozzáértésének, időben történő behajtásának.

Közfoglalkoztatás – Tótkomlós 2025.

Intézmény megnevezése	Közfoglalkoztatottak száma	Közfoglalkoztatott nő	Közfoglalkoztatott férfi
Tótkomlói Művelődési Központ és Városi Könyvtár	3	3	-
Rózsa Fürdő	-	-	-
Jankó János Általános Iskola és Gimnázium	1	1	
Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda	-	-	-
Tótkomlói Ligeti Óvoda	1	1	-
Tótkomlói Evangélikus Óvoda	2	2	-
Tótkomlói Evangélikus Szeretetszolgálat	3	2	1
Tótkomlói Evangélikus Egyházközség	3	-	3
Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ	6	5	1
Tótkomlós Város Önkormányzata	37	17	20
Összesen:	56	31	25

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Településünkön a közfoglalkoztatás létszáma 2022. évi adatokhoz képest, melyek az alapidokumentumban találhatóak, csökkenést mutat. A Békés Vármegyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály által megengedett létszám az elmúlt években szűkítve lett, a lehetőségekhez képest városunk intézményei igyekeznek bevonni a munka világába azon lakosokat, akik jelenleg nem rendelkeznek munkahellyel, átmenetileg a közfoglalkoztatás által jutnak munkához és így biztosítják a megélhetéshez szükséges bevételt. Intézményeinkben bevett szokás az, hogy aki a közfoglalkoztatásban jól végzi munkáját, az intézmény – lehetőségei szerint - állományba veszi.

Tótkomlós Város Önkormányzat közfoglalkoztatási programjai 2025

A közfoglalkoztatási programok munkalehetőséget biztosítanak az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők számára. A programok célcsoportja a munkaképes, regisztrált munkanélküli lakosság.

A jelenlegi programok 2025. március 1-től 2026. február 28-ig tartanak.

A munkavállalók aktív korúak, 19-61 év közöttiek.

Az önkormányzat által működtetett közfoglalkoztatási programok a 2025. évben az alábbiak szerint alakulnak:

Közfoglalkoztatási programok rövid leírása

Szociális jellegű program

A Szociális jellegű program célja a belvízelvezetés, közútkarbantartás, mezőgazdasági földútkarbantartás, illetőleg a település hulladékmentesítésének folytatása Tótkomlós közigazgatási területén az előző évekhez hasonlóan.

Továbbra is célunk az illegálisan elhagyott hulladékok, építési törmelékek, kommunális hulladékok felszámolása az év folyamán.

Ezen munkafolyamatokat a 2025-26-os évben 14 fő munkavállaló látja el (5 nő és 9 férfi).

Értékteremtő program

Az értékteremtő program két síkon valósul meg: egyik vonalon mezőgazdasági tevékenységet folytat, másikon pedig a helyi értékek megőrzéséhez, gyarapításához kapcsolódó tevékenységet végzi.

Az értékteremtő program létszáma 20 fő (10 nő, 10 férfi) az alábbi összetételben: 1 fő adminisztrátor, 2 fő segédmunkás munkavezető, 1 fő ács-állványozó, 1 fő kőműves, 1 fő kertész (zöldségtermesztő) és 14 fő segédmunkás.

A *mezőgazdasági feladatokat* a program résztvevői a 0459/18, 1050, 1051 és 1107/5 helyrajzi számú földterületen hajtják végre.

5 főlíásátor alatt sárgadinnye termesztése történt, helyére másodvetésként szeptemberben karalábé került, szabadföldön görögdinnye termesztése zajlott.

További területen sütőtök, és spárga termesztés folyik. Ugyanezen a helyen 3 db főlíásátorban sárgadinnyét termesztettek a dolgozók, másodvetésként karalábé került a helyére.

A *program másik részeként értékteremtő* (építő), illetve *érték megőrző* (karbantartási) munkálatok folynak.

2025. május közepéig elkészült az Epres téri (hrsz.398) játszótér szükséges karbantartása, majd július végéig a Ligeti játszótéren (hrsz.2328/1.) történtek karbantartási munkák.

A program hátralevő részében a 2229. hrsz.-en található kilátó karbantartását végezték el. Jelenleg 4 db új fa hirdetőtábla készül, kihelyezésük betonozott alapra fog történni a városban 4 helyen. Továbbá a városban 2 hidat (Tass u., Huba u.) terveznek felújítani minimális faanyag csere és teljes festés elvégzésével.

A 2023-ban kialakított Kresz-parkban (hrsz. 2348/13) beton alap készítés után egy új faház került telepítésre. Terveik között szerepel a közterületeken összegyűjtött hulladék hulladékgyűjtő konténereinek elhelyezése, egy lakosságtól elzárt, fedett tároló kialakítása a Multifunkciós tér és a piac közötti területen.

Mindkét program dolgozói részt vettek az éves parlagfűmentesítési programban.

Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás

Az Önkormányzatnál felmerülő, szakmunkát nem igénylő tevékenységek elvégzéséhez (egyszerű adminisztrációs feladatok ellátása, hivatali levelek kézbesítése, parkgondozás) a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási program dolgozói nagyban hozzájárulnak, segítve ezzel az Önkormányzat munkáját.

Jelenleg 3 fő látja el ezeket a feladatokat. (2 nő, 1 férfi)

A foglalkoztatás területén fennálló problémák:

A közfoglalkoztatás elsődleges célja továbbra is a hátrányos helyzetű térségekben a munkaerőpiaci szempontból kedvezőtlen helyzetben lévő állástalanok számára foglalkoztatási lehetőség biztosítása. A közfoglalkoztatási programok működtetését egyértelműen és alapjaiban befolyásolja a nyílt munkaerőpiac helyzete. A közfoglalkoztatásban is tapasztalható munkaerőhiány, főleg a szakmunkás végzettséggel rendelkezők tekintetében. Az álláskereső jelentős része továbbra is szakképzetlen, motiválatlan, mentális, szociális, vagy egészségügyi hátrányokkal küzd. Ennek megfelelően a járási startmunka programok meghatározó célja továbbra is az elmúlt években kialakított életképes kapacitások fenntartása és működtetése.

A közfoglalkoztatás alapvetően a munkavállalók számára egy átmeneti időszak kellene, hogy legyen, azonban a jelen felállásban a munkavállalók 16 % -a több mint 5 éve, 19 %-a pedig több mint 10 év közfoglalkoztatottként dolgozik.

A közfoglalkoztatási programok időtartama alatt nagy a „vándorlás” (ki- és bejelentések sora tapasztalható főként a nyári időszakban). Sok esetben a jogviszony időtartama 1-2 hónap, melynek oka a munkához való hozzáállás (rendszeres késések, igazolatlan hiányzások stb.)

A dolgozók etnikai hovatartozásáról nem rendelkezünk pontos adattal, mert nem történik a foglalkoztatás kezdetén nyilatkozattétel.

Összevetve a városi közfoglalkoztatottak létszámát és a helyi önkormányzat által működtetett programokban dolgozó közfoglalkoztatottak létszámát, megállapítható, hogy az önkormányzat biztosít munkalehetőséget több, mint 50%-ában. A város e célcsoportnál kiemelten felelősséget érez az iránt, hogy megélhetést biztosítson, ezen lakosok számára.

Lakhatást segítő támogatásban részesülők – Tótkomlós

Év	Települési támogatásban részesítettek száma Lakhatási támogatás	Adósság csökkentési támogatásban részesítettek száma
2020	261	5
2021	234	2
2022	195	1
2023	125	-
2024	106	-

Forrás: TeIR, KSH - Tstar, Helyi adatgyűjtés

Tótkomlós városában helyi rendeletünk alapján lakhatási támogatásban részesíti az arra rászorulókat. A felülvizsgálattal érintett időszakban a lakhatási támogatást igénybe vevők száma csökkenést mutat, ez a változás abból adódik, hogy a kiskorú gyermekes családok bevétele nőtt az elmúlt időszakban, az öregségi nyugdíjak emelkedtek, ebből kifolyólag a támogatottak köre csökkent.

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete a régi Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testületének a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról szóló önkormányzati rendeletét hatályon kívül helyezte - egyrészt a Szoc. törvényben történő jogszabályi változások miatt, valamint a korábban meghatározott jövedelemhatárok szabályozása miatt. Az új rendelet a Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testületének a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról szóló 7/2023. (III.31.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Rendelet). A Rendelet a lakhatási támogatás összegét emelte az inflációkövetésnek megfelelően.

Az adósságcsökkentési támogatási forma megszüntetésre került. Tekintettel arra, hogy a rezsihátralékot felhalmozó lakosok a szolgáltatóknál csak személyesen járhatnak el, az adósságkezelési tanácsadó 2022. óta nem kérhetett le adatot az ügyfél felhalmozott rezsitartozásáról, a korábbi rendeletben meghatározott feltételeknek nem tudott eleget tenni, így az adósságcsökkentési támogatás településünkön megszűnt.

Lakáscélú helyi támogatás – Tótkomlós

Év	2020	2021	2022	2023	2024
Támogatásban részesítettek	2	7	5	1	3

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A rendeletünk az első lakáshoz jutókat támogatja népességmegtartás céljából. A támogatás összege vissza nem térítendő támogatás, a feltétel az, hogy a kérelmezőnek 5 évig a településen kell élnie. Az elmúlt évek adatai szerint kevesen tudták igénybe venni e támogatást. A rendeletet az inflációkövetés a minimálbér emelkedése miatt a közeljövőben aktualizálni szükséges.

Városunkban a gyermekek közétkeztetését jelenleg a Prizma-Junior Közétkeztetési Zrt. látja el. Telephelye Békéscsabán van, az ételt mindennap orosházi konyhájukról szállítják, az önkormányzattal kötött megállapodás alapján. A Bölcsőde saját konyhával rendelkezik, az étel elkészítése helyben történik. A diétára szoruló és a különböző ételérzékenységekben szenvedő

gyermekellátása mind a vásárolt étkeztetés, mind a helyben készített ételek esetében megoldott (tej, tojás és lisztérzékenység).

Tótkomlós településen elérhető szociális szolgáltatások

Alapszolgáltatás megnevezése	Fenntartó és szolgáltató megnevezése, formája	Engedélyezett férőhely (fő)	Az ellátottak száma (fő)	Várakozók száma (fő)
Szociális étkeztetés	Tótkomlós Város Önkormányzata, Tótkomlói Szociális Szolgáltatási Központ - önkormányzati	nincs meghatározva	70	-
	Humán Szolgáltató Központ, Orosháza -szociális konyhai forma -népkonyhai forma - egyházi	nincs meghatározva	43 171	
	Tótkomlói Evangélikus Egyházközség - egyházi	112	134	
Falu- és tanyagondnoki szolgáltatás	Tótkomlós Város Önkormányzata, Tótkomlói Szociális Szolgáltatási Központ - önkormányzati	nincs meghatározva	14	-
Házi segítségnyújtás	Tótkomlós Város Önkormányzata, Tótkomlói Szociális Szolgáltatási Központ - önkormányzati	47 személyes gondozásban	63 ebből: szoc. segítés: 16 személyes gondozás: 47	
	Tótkomlói Evangélikus Egyházközség - egyházi	108 - ebből 38 gondozás	44	1
Szenvedélybetegek nappali ellátása	Tótkomlói Evangélikus Egyházközség - egyházi	15	16	-
Jelzőrendszeri házi segítségnyújtás	Orosházi Kistérség Többcélú Társulása, Tótkomlós - kistérségi	nincs meghatározva	28	
Családsegítés	Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat - kistérségi	nincs meghatározva	26	

Nappali ellátás				
Idősek nappali ellátása	Tótkomlói Evangélikus Egyházközség - egyházi	45	46	
	Tótkomlós Város Önkormányzata, Tótkomlói Szociális Szolgáltatási Központ - önkormányzati	30	29	
Szakosított ellátás megnevezése	Fenntartó és szolgáltató megnevezése, formája	Engedélyezett férőhely (fő)		Várakozók száma (fő)
<u>Ápolást, gondozást nyújtó intézmények,</u> Idősek otthona	Tótkomlós Város Önkormányzata, Tótkomlói Szociális Szolgáltatási Központ - önkormányzati	20	20	54
	Tótkomlói Evangélikus Egyházközség - egyházi	57	57	30

Forrás: Helyi adatgyűjtés, Járási Hivatal adatgyűjtés

A városban működő szociális szolgáltatás színvonala jó, a két nagy szolgáltató, az önkormányzati és egyházi fenntartású szolgáltatók, magas színvonalon látják el feladatukat. A településünk előregedéséből adódóan egyre nagyobb szükség van a szociális szolgáltatásokra, a szolgáltatások bővítésére.

A Tótkomlói Evangélikus Szeretetszolgálat Intézményi Keretein belül második éve működik a szenvedélybetegek lakhatásának támogatása, 14 szenvedélybeteg tudja ezt jelenleg igénybe venni. Jövőre tervezik egy női támogatott lakhatás elindítását, mert úgy látják, hogy van erre is igény. A szenvedélybetegek ellátása tekintetében bekerültek az országos rendszerbe az addiktológiai rendszeren keresztül, vidékről is fogadnak szenvedélybetegeket.

A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Az alapidokumentumban két nemzetiségi önkormányzat működése került ismertetésre. Jelenleg a 2024. évi önkormányzati és nemzetiségi választásokat követően a Roma Nemzetiségi Önkormányzat nem alakult meg.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

A fejlett európai országokhoz hasonlóan Magyarország számára is az egyik legnagyobb demográfiai kihívást a társadalom öregedése jelenti. Hazánkban a népesség öregedési folyamata gyorsul. A 65 évesek és idősebbek gyermekkorúakhoz viszonyított aránya, azaz az öregedési index, folyamatosan nő. Az országos átlagot jóval meghaladja a mutató értéke Békés vármegyében, mert a munkahelyek száma meghatározza a lakónépesség számát. Településünket hasonlóképpen a Békés vármegyei átlaghoz nemcsak az előreagedés jellemzi, hanem az elvándorlás is. A lakosok azon városokba költöznek, ahol a munkalehetőség adott.

Egy települést az tesz vonzóvá, ha biztosított a magas színvonalú oktatás, nevelés, orvosi/védőnői ellátás és a modern, jól felszerelt gyermekintézmények.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	2 795	3 032	5827	47,97%	52,03%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			135	2,32%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	362	380	742	6,21%	6,52%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	89	85	174	1,53%	1,46%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Intézményeinkről röviden, melyek a gyermekek esélyegyenlőségéért dolgoznak

1. Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ, mely keretében a következő ellátások biztosítottak:

- védőnői ellátás,
- napos bölcsőde, bölcsődei ellátás,
- iskola- egészségügyi ellátás.

Tótkomlós Város Önkormányzata a "A tótkomlói bölcsőde fejlesztése és férőhelybővítése" című DAOP-4.1.3/B-11-2012-0007 jelű pályázatát megvalósította. Az új bölcsőde telephelye

Tótkomlós, Zámenhof utca 2/A. szám alatt működik. A bölcsőde 3 év alatti gyermekek nappali nevelését- gondozását látja el intézményes formában. Az intézmény 40 férőhelyes, jelenleg 4 kialakított gyermekcsoporttal működik.

Személyi feltételek munkakörönként: 1 fő bölcsődevezető és egyben ételmezésvezető, 8 fő kisgyermeknevelő, 1 fő szakácsnő, 1 fő konyhai dolgozó, 2 fő takarítónő, orvos, két fő közfoglalkoztatott.

A dolgozók a feladatokat váltott műszakban, összehangoltan, egymás munkáját kisegítve teljesítik. A bölcsőde szakmai feladatait a Bölcsődei Nevelés-gondozás Országos Alapprogramja határozza meg. A 2017-es év sok változást hozott a Bölcsődék életében. 2017. január elsején minden településen kötelező lett a bölcsődei ellátás, ha a 3 év alatti gyermekek száma meghaladja a 40 főt. 2018. január elsejéig ki kell alakítani a településeken a bölcsődei ellátást. Erre a célra új ellátási formákat lehet létrehozni, mint a mini bölcsőde, vagy a munkahelyi bölcsőde. A szakmai személyzet tekintetében kötelező lesz egy bölcsődei dajka alkalmazása, akiknek a 400 órás képzését az állam ingyenesen biztosítja. Alkalmazásuk 2018. január1-től kötelező, azonban Tótkomlóson a feltételek adottak.

Az SZSZK-ban havi egy alkalommal térítésmentesen pszichológiai tanácsadás működik. A problémákkal küzdő családok előre egyeztetett időpontban akár több alkalommal is igénybe vehetik.

A Jankó János Általános Iskola és Gimnáziumban iskolapszichológus segíti a hátrányos helyzetben lévő gyermekek beilleszkedését, problémáikkal nemcsak a nevelőkhöz, az osztályfőnökhöz, hanem szakemberhez is fordulhatnak. A nevelők a szülőket is igyekeznek bevonni az iskolapszichológusi segítségadásba.

2. Településünkön három óvoda működik:

1. Tótkomlósi Ligeti Óvoda, 5940 Tótkomlós Erzsébet u. 3.
2. Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda, 5940 Tótkomlós, Földvári út 1. Telephely: 5940 Tótkomlós, Diófa utca 10.
3. Tótkomlósi Evangélikus Óvoda, 5940 Tótkomlós, Aradi út 2.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai - Tótkomlós

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	3	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	2	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	225	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	8	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	0	1
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	10	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	16	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	16	0
Gyógypedagógusok létszáma	2	0
Dajka/gondozónő	8	0
Kisegítő személyzet	2	0

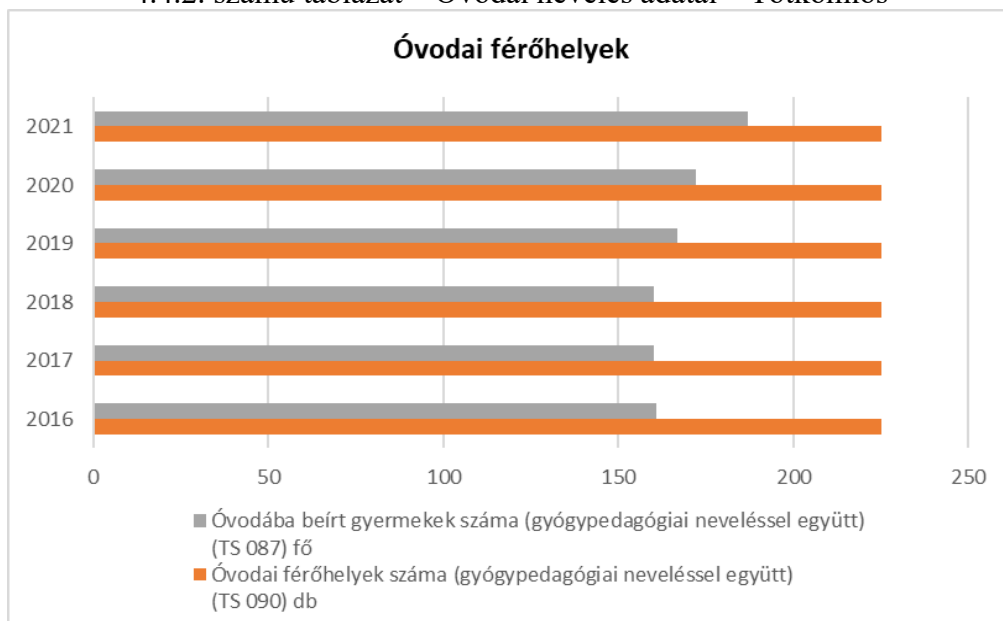
Forrás: Helyi, intézményi adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

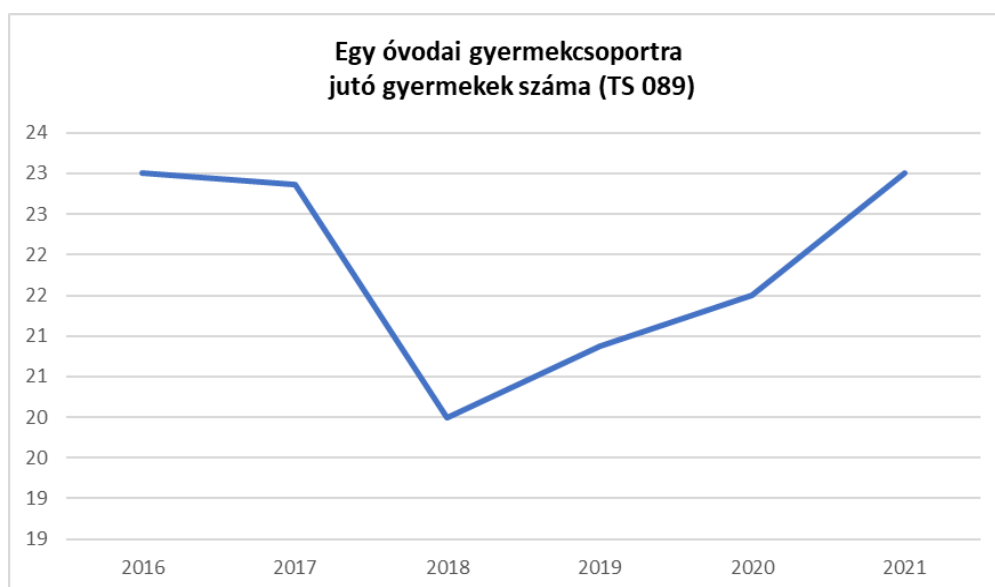
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	n.a.	7	225	3	161	0	0	23
2017	n.a.	7	225	3	160	0	0	23
2018	n.a.	8	225	3	160	0	0	20
2019	n.a.	8	225	3	167	0	0	21
2020	n.a.	8	225	3	172	0	0	22
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.2. számú táblázat – Óvodai nevelés adatai – Tótkomlós

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

Az elmúlt években a gyermeklétszám az óvodákban csökkent, az óvodai férőhelyek kihasználtsága nem 100%-os. Ez a nevelési feladatok ellátása szempontjából kedvező, hiszen kisebb csoportokban a felzárkóztatás és a tehetséggondozás hatékonyabb.

3. Iskolák:

1. Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda (5940 Tótkomlós, Földvári út 1.)
2. Jankó János Általános Iskola és Gimnázium (5940 Tótkomlós, Erzsébet u. 2.)
3. Tótkomlói Alapfokú Művészeti Iskola (5940 Tótkomlós, Fő út 8.)

Településünkön két alapfokú oktatási intézmény működik. Nemzetiségi hagyományainkat ápolja a Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda. Az intézmény fenntartója az Országos Szlovák Önkormányzat. A Jankó János Általános Iskola és Gimnázium az alapfokú

oktatáson kívül, középfokú végzettséget is ad. Az intézmény fenntartója a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ.

4.4.11. számú táblázat – Iskola személyi feltételek

	Fő	Hiányzó létszám
Nem szaktanítást végző tanító	17	0
Szaktanítást végző tanítók száma	5	0
Szaktanítást végző tanárok száma	30	0
Gyógypedagógusok létszáma	3	0
Gyermekevédelmi felelős	0	0
Iskolaorvos	0	0
Iskolapszichológus	0,5	0
Kisegítő személyzet	10	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

Tótkomlóson az oktatásban részt vevő pedagógusok szakmai képzettsége jó, a személyi feltételek kedvezőek.

4.4.4. számú táblázat – Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	2	27	2	18,19	7,54
2017	2	27	2	17,67	8,81
2018	2	25	2	18,16	11,23
2019	2	25	2	18,36	17,43
2020	2	25	2	18,56	17,46
2021	2	25	2	18,56	17,46

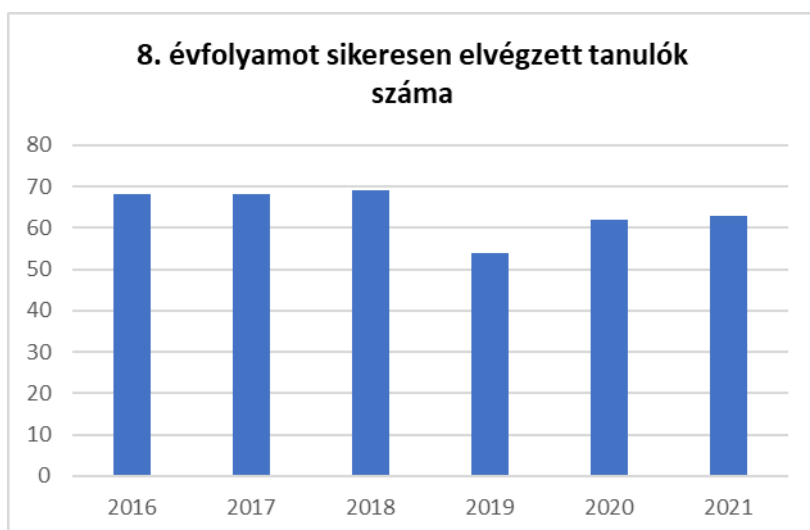
Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

Sajnos az elmúlt időszakban az általános iskolai gyermekek tanulói létszáma csökkent. A napköziben biztosítottak a feltételek a következő nap tananyagának elsajátítására, valamint a nehéz anyagi körülmények között élő gyermekek részére a meleg főétel is biztosított.

4.4.5. számú táblázat – A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

4.4.5. számú táblázat – A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	68
2017	68
2018	69
2019	54
2020	62
2021	63

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

Tótkomlóson működik Békés vármegye egyik legeredményesebben működő művészeti iskolája, a Tótkomlósi Alapfokú Művészeti Iskola. Fenntartója a Békéscsabai Tankerületi Központ. Az iskola tevékenysége kiterjed a környező településekre, Békéssámsonon és Kaszaperen telephely működik. 2021. szeptember 01. óta egy új tagintézménnyel (Mezőhegyes), és két újabb telephellyel (Battonya, Dombegyháza) bővült az intézmény. Az intézményben zeneművészeti, képzőművészeti és színművészeti ágon van lehetőség művészeti tanulmányokat folytatni felmenő rendszerben előképző, alapfokú és középfokú osztályokban.

A Tótkomlói Alapfokú Művészeti Iskola tanulói létszáma

Tanév	Tanulói létszám/fő
2017/2018	273
2018/2019	255
2019/2020	238
2020/2021	419
2021/2022	419
2022/2023	446

Forrás: intézményi adatgyűjtés

Az oktató – nevelő munkát a 2022/23 tanévben 14 főállású közalkalmazott pedagógus, 19 fő óraadó pedagógus és 2 fő áttanító pedagógus látja el. Az intézményben folyó magas színvonalú szakmai munkát a növendékek megyei, területi, országos és nemzetközi művészeti tanulmányi versenyeken elért eredményei bizonyítják.

Tótkomlóson a fúvószenesi élet közel 55 éves múltra tekint vissza. Két fúvószenekar működik, a Tótkomlói Gyermek Fúvószenekar és a Tótkomlói Ifjúsági Koncert Fúvószenekar. A Tótkomlói Gyermek Fúvószenekar létszáma jelenleg 40 fő. 2017-ben az Országos Zeneiskola Fúvószenekarok versenyén I. helyezést értek el, jelenleg a 2023 tavaszán megrendezésre kerülő országos versenyre készülnek.

A Tótkomlói Ifjúsági Koncert Fúvószenekar taglétszáma 50 fő. Minden évben az országos és nemzetközi versenyeken, koncerteken és fesztiválokon kiemelkedő teljesítményt nyújtanak.

Az elmúlt évek eredményei:

2014. Povazka Bistrica Szlovákia kiemelt I. hely, legjobb karmester, legjobb műsorválasztás díj

2015. VOSZ Békés Megyei Príma Díj

2016. Galati Kiemelt Művészeti Csoport Díj

2017. Minősítő hangverseny „D” fokozat (legmagasabb), Kiemelt Arany Minősítés

2017. Tótkomlói Szlovákokért Kitüntető Díj

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat. A Gyvt.-ben meghatározott, a gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket a helyi önkormányzat képviselő-testülete és a gyámhatóság gyakorolja.

A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése értelmében:

„A gyámhatóság feladat- és hatáskörét

a) a települési önkormányzat jegyzője,

b) a fővárosi és megyei kormányhivatal gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatala (a továbbiakban: gyámhivatal),

c) a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal gyakorolja.”

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt.-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény (jegyzői hatáskör),
- rendkívüli települési támogatás – a családban nevelkedő gyermekekre tekintettel a család létfenntartási vagy rendkívüli élethelyzetbe kerülés okán (önkormányzati hatáskör),
- gyermektartásdíj megelőlegezése (járási gyámhatósági hatáskör),
- otthonderemtési támogatás (járási gyámhatósági hatáskör).

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- gyermekjóléti szolgáltatás,
- gyermekek napközbeni ellátása,
- gyermekek átmeneti gondozása.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- otthont nyújtó ellátás,
- utógondozói ellátás,
- területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a) a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,
- b) a védelembe vétel,
- c) a családbafogadás,
- d) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- e) a nevelésbe vétel,
- f) a nevelési felügyelet elrendelése,
- g) az utógondozás elrendelése,
- h) az utógondozói ellátás elrendelése,
- i) a megelőző pártfogás elrendelése.

Az a) pont kivételével – mely jegyzői hatáskör – valamennyi hatósági intézkedés járási gyámhatósági hatáskör.

A Gyvt. alapján a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el – a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében – a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

- a) az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos,
- b) a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő szolgálat, a családsegítő központ,
- c) a köznevelési intézmények,
- d) a rendőrség,
- e) az ügyészség,
- f) a bíróság,
- g) a pártfogó felügyelői szolgálat,
- h) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- i) a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,

- j) az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek,
- k) a munkaügyi hatóság.
- l) a javítóintézet,
- m) a gyermekjogi képviselő.

Az előbb felsorolt intézmények és személyek kötelesek

- a) jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál,
- b) hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet.

A gyermekek védelmi rendszere – védelembe vétel

A Gyvt. a gyermeki jogok között elsőként említi azt, hogy a gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéséhez. A gyermeki jogokat védeni kell, mely minden olyan természetes és jogi személy kötelezettsége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

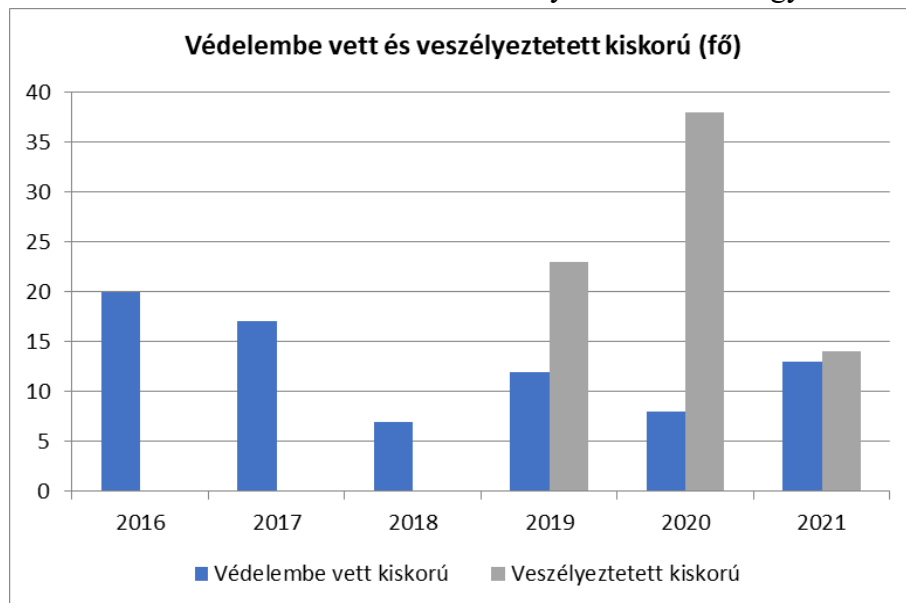
A törvény kimondja továbbá azt is, hogy a gyermeket kizárólag anyagi okból fennálló veszélyeztetettség miatt nem szabad családjától elválasztani. A nehéz anyagi körülmények között élő gyermekek, családok védelmét a korábban írtaknak megfelelően a következő pénzbeli, illetve természetbeni ellátások biztosították a felülvizsgálati időszakban: rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, a családban nevelkedő gyermekekre tekintettel a család létfenntartási vagy rendkívüli élethelyzetbe kerülés okán a rendkívüli települési támogatás.

A gyermek védelembe vételére akkor kerül sor, ha a szülő vagy törvényes képviselő az alapellátások önkéntes igénybevételével a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem tudja, de segítséggel a gyermek fejlődése, nevelése a családban biztosítható. A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	20	n.a.
2017	17	n.a.
2018	7	n.a.
2019	12	23
2020	8	38
2021	13	14

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.1.1. számú táblázat – Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Ahogy a diagramból is látszik településünkön a védelembe vett és a veszélyeztetett kiskorúak száma 2020-ban jelentősen megemelkedett. A pandémia időszakában a családok bezártsága, az online oktatás, az elszigeteltség vélhetően a családon belüli feszültségeket előhozta. 2021-ben a védelembe vett gyermekek száma emelkedett. A védelembe vétel intézményrendszere is szünetelt a pandémia kezdeti időszakában, 2021-ben a számadatok növekedése adódhat abból is, hogy a családgondozás, a gyermekjóléti szolgálat napi kapcsolata elmaradt. Az online oktatás megszűnését követően a családok nyitottak a közösségi élet felé, a családon belüli feszültségek csökkentek, ez látható a 2021. évi veszélyeztetettségi mutatókban.

Veszélyeztetett kiskorúak száma – 2022

Okok	Az érintett gyermekek száma a veszélyeztetettség fő oka szerint
Nevelési probléma	8
Szülők, család életvitele	11
Családi konfliktus	5
Szülő(k) betegsége	0
Gyermek családon belüli bántalmazása	2
Gyermek elhanyagolása	0
Egyéb személyek, rokonok általi veszélyeztetés	0
Iskolai kirekesztés, erőszak	0
Kortárs csoport negatív hatása	0
Elégtelen lakáskörülmények	2
Kilakoltatás veszélye	0
Munkanélküliség	0
Gyermekintézménybe való beilleszkedés	4

Drogfogyasztás	0
Alkoholfogyasztás	0
Játékszenvedély	0
Csavargás	0
Tankötelezettség elmulasztása	8
Tartós betegség	1
Fogyatékoság	2
Magatartás-vagy tanulási zavar	0
Anyagi probléma	16
Családok száma, amelyekben a veszélyeztetett kiskorúak élnek	34
Veszélyeztetettként nyilvántartott kiskorúak száma tárgyév december 31-én	14

Forrás: Helyi adatgyűjtés, Gyermekjóléti Szolgálat

2022-ben 4 védelembe vett gyermek van nyilvántartva a december 31-i állapot szerint. A fenti táblázat szemlélteti azon problémákat, amelyek településünkön a jellemző veszélyforrások.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők, valamint a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

- a) ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek, meghatározott feltételek teljesülése esetén a szünidei gyermekétkeztetésnek,
- b) pénzbeli támogatásnak,
- c) a Gyvt.-ben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételeire.

A Gyvt. meghatározza azokat a jövedelmi, vagyoni feltételeket, melyek megléte esetén a gyámhatóság – jelen esetben a jegyző – egy év időtartamra, de legfeljebb 25. életévének betöltéséig megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát.

A jegyzői gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

- a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,
 - b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel
- alapösszegű támogatást folyósít.

A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzete és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a gyámhatóság határozata alapján

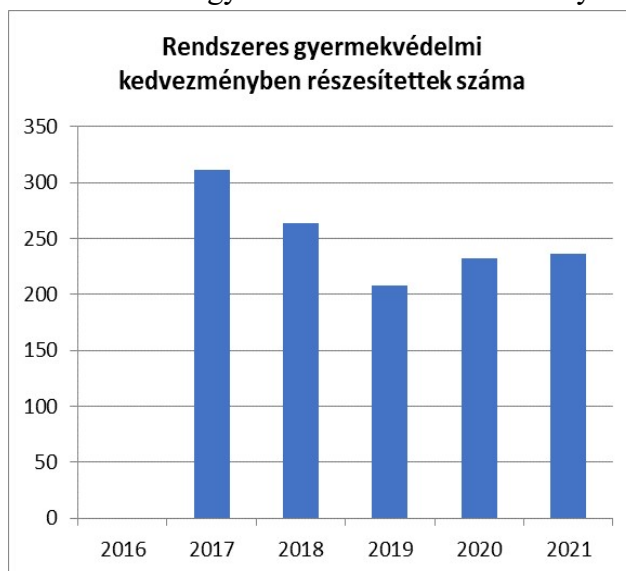
- a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,
 - b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel
- emelt összegű pénzbeli támogatást folyósít.

A támogatás esetenkénti összegéről az Országgyűlés a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt. 2022. évben az alapösszegű támogatás 6.000, - Ft/gyermek, az emelt összegű támogatás 6.500, - Ft/gyermek volt.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	350
2017	311
2018	264
2019	208
2020	232
2021	236

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

4.1.2. számú táblázat – Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az alábbi táblázatból a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény és hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek 2019-2022. évi adatai hasonlíthatók össze:

december 31-i állapot	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak (fő)				Hátrányos helyzetű gyermekek (fő)				Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek (fő)			
Év	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
0-3 éves korúak	19	25	25	15	4	3	2	2	2	4	2	5
Óvodás korú gyermekek	26	44	39	13	12	5	7	4	8	8	14	5
Alapfokú iskolával tanulói jogv.-ban álló gyermekek	89	98	103	70	21	12	16	8	21	32	34	31
Középfokú iskolával tanulói jogv.-ban álló gyermekek	58	51	64	35	13	10	13	9	10	19	15	12
Nagykorú tanulók	14	14	5	11	2	6	1	4	1	2	-	4
Összesen:	206	232	236	144	52	36	39	27	42	62	65	57

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A felülvizsgálatot követően a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak száma jelentősen lecsökkent. Tekintettel arra, hogy a 2019. november hónaptól megállapított jogosultságok automatikusan meghosszabbodtak a veszélyhelyzet idején 2020. és 2021. évben az új ellátás megállapításával növekedett a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságok száma, és csak a tanulói jogviszony megszűnése ok miatt történtek megszüntetések. A 2022. szeptember 1-től történő megállapításoknál a minimálbér emelése, a családi adókedvezmény igénybevétele miatt jövedelmi viszonyaik miatt sokan nem feleltek meg a feltételeknek.

A veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény 96. § (3) bekezdés a)-b) pontja szerint, a 2020. november 4-e és 2022. június 30-a között lejáró rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállását megállapító határozat hatálya 2022. augusztus 31-éig meghosszabbodik. A 2021. december 31-i állapot szerint a fenti rendelkezés 211 rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot érintett.

Az elmúlt két évben a törvényes képviselők a veszélyhelyzettel összefüggő jogszabályi változásokról írásban kaptak tájékoztatást. Az augusztusi és a novemberi pénzbeli kifizetéseket megelőzően a nagykorú tanulók jogviszonyáról szóló igazolást írásban bekérte a jegyzői gyámhatóság, vagy nyilatkoztatta a nagykorú tanulót tanulói jogviszonyának megszűnéséről.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság fennállásához kapcsolódó jövedelemvizsgálat során megállapítható, hogy sok családban az egy főre jutó nettó jövedelem továbbra sem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét, a 28.500, - Ft-ot. Ezeknél a családoknál jellemzően a szülők egyike, vagy nem egy esetben egyike sem rendelkezik munkahellyel és a gyermek(ek) utáni ellátások, támogatások összegéből és alkalmi munkából élnek.

Hátrányos helyzet, illetve halmozottan hátrányos helyzet megállapítása:

A hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet megállapítása szorosan kapcsolódik a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény intézményéhez. 2013 szeptemberétől jogszabályi változás miatt a hátrányos helyzet és a halmozottan hátrányos helyzet megállapítása határozatban történik, a megállapítás feltételei szigorodtak.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításához és felülvizsgálatához készült nyomtatvány B) lapján kérheti a törvényes képviselő a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzet megállapítását.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fenti körülmények közül legalább kettő fennáll,
- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény alapján a nyolcadik évfolyam sikeres elvégzéséről kiállított bizonyítvány – iskolatípustól függetlenül – alapfokú iskolai végzettséget tanúsít.

(Pl. egy 9. évfolyam elvégzése, vagy egy középfokú oktatási intézmény pár osztályának elvégzése a középfokú végzettség megszerzése nélkül az alapfokú végzettséget nem befolyásolja, hiszen ezek végzettségi szintet nem emelnek.)

A jegyzői gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre – külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra – megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását, ha a feltételek fennállnak.

A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető. Ebben az esetben a meghatározott feltételek fennállását a kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozólag kell vizsgálni, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a kérelem benyújtásának napjától a fennálló rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény időtartamára állapítható meg.

A Tótkomlóson élő hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számát az alábbi táblázat mutatja be a 2017-2022. évekre vonatkozóan:

Adatok	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Hátrányos helyzetű gyermekek	93 fő	95 fő	50 fő	36 fő	39 fő	27 fő
Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	19 fő	20 fő	40 fő	65 fő	65 fő	57 fő

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket különböző kedvezmények, (pl. ingyenes intézményi gyermekétkeztetés, szünidei gyermekétkeztetés) juttatások, pályázati lehetőségek illethetik meg.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	23	27	50
2017	20	24	44
2018	17	20	37
2019	16	19	35
2020	16	21	37
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH, Tstar

Tekintettel arra, hogy az árvaeállítás megállapítása kérelemre a Magyar Államkincstárnál történik, az elmúlt években a veszélyhelyzetre tekintettel a rendszeres juttatások megállapítása módosult, a 2021. évet illetően nem rendelkezünk adattal.

A Gvyt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatások nyújtására az önkormányzatnak viszonylag kevés lehetősége van.

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete 2001-ben megalkotta az 5/2001. (II. 20.) önkormányzati rendeletét a felsőoktatási hallgatók és a felsőoktatási tanulmányokat kezdő fiatalok ösztöndíjrendszeréről, mely a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer (a továbbiakban: Ösztöndíjrendszer) szabályairól, a támogatáshoz jutás feltételeiről szól.

A rendelet célja, hogy a szellemi javakhoz való hozzáférés egyenlő esélyének megteremtése érdekében mindazok számára elérhetővé tegye az első diploma megszerzését, akiknek a felsőoktatásba történő bejutás, illetve felsőoktatási tanulmányaik folytatása szociális helyzetük miatt súlyos nehézségekbe ütközik.

Az Ösztöndíjrendszer célja továbbá, hogy az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok számára is elérhetővé tegye a felsőoktatásban való részvételt, jogszabályi háttéréül a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet szolgál.

A Képviselő-testület felismerte azt, hogy ennek a támogatásnak a minél szélesebb körben történő elérhetővé tétele fontos, ezért a 14/2018. (X. 29.) önkormányzati rendeletével módosította az 5/2001. (II. 20.) önkormányzati rendeletét. Így a Bursa Hungarica Önkormányzati Ösztöndíjpályázat 2019. évi fordulójától a támogatásban részesíthetők azok a személyek, akiknek a havi jövedelme vagy a családjukban az egy főre eső havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250 %-át, ezzel szélesítve a hozzáférhetőség lehetőségét.

Az Ösztöndíjrendszer többszintű támogatási rendszer, amelynek pénzügyi fedezeteként három forrás szolgál:

1.) települési önkormányzatok által nyújtott támogatás	} önkormányzati ösztöndíjrész
2.) megyei önkormányzatok által nyújtott támogatás	
3.) intézményi támogatás → intézményi ösztöndíjrész	

Az ösztöndíj időtartama:

- „A” típusú pályázat esetén 10 hónap, a már felsőoktatásban tanulók számára
- „B” típusú pályázat esetén 3x10 hónap, azok számára, akik felsőoktatási tanulmányaikat a következő tanévben kezdik meg.

Az ösztöndíj elbírálása kizárólag szociális rászorultság alapján, a pályázó tanulmányi eredményétől függetlenül történik.

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete első alkalommal 2001-ben csatlakozott az Ösztöndíjrendszerhez, abban az évben 23 főt részesített támogatásban. 2002-től – 2005-ig az önkormányzat az Ösztöndíjrendszerhez nem csatlakozott, 2006. óta azonban folyamatosan részt vesz az Ösztöndíjrendszerben a következők szerint:

Az „A” és „B” típusú pályázat keretében támogatásban részesített tanulók/hallgatók száma az elmúlt években a következők szerint alakult:

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
„A”	5	7	9	8	6	4
„B”	-	1	-	-	-	-

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A Képviselő-testület személyenként 5.000, - Ft-ot biztosít havonta a tanulónak.

2017-2022. között az önkormányzati ráfordítás (kötelezettségvállalás) összege a következők szerint alakult:

2017	2018	2019	2020	2021	2022
250.000, - Ft	400.000, - Ft	450.000, - Ft	400.000, - Ft	300.000, - Ft	200.000.- Ft

Forrás: helyi adatgyűjtés

Rendkívüli települési támogatás a családban nevelkedő gyermekekre tekintettel, a család létfenntartását veszélyeztető vagy rendkívüli élethelyzetbe kerülése okán

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 45. § (3)-(5) bekezdései értelmében:

„(3) A képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

(4) Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások – így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások – vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segísége szorulnak.

(5) A rendkívüli települési támogatás kérelemre és hivatalból – különösen nevelési-oktatási intézmény, gyámhatóság vagy más családvédelemmel foglalkozó intézmény, illetve természetes személy vagy a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó társadalmi szervezet kezdeményezésére – is megállapítható

A támogatás pénzbeli és természetbeni lehet. Természetben nyújtott támogatás egyik formája az élelmiszer-csomag, mely a Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ közreműködésével és segítségével kerül összeállításra. 2021-ben a családban nevelkedő gyermekekre tekintettel 17 csomag került kiosztásra rendkívüli települési támogatás keretében.

Ugyancsak természetben nyújtott támogatás a téli tüzelő. A 2020. december 16-án beérkező kérelmekre 2021. február 17-ig 150 kérelmező kapott 3 q tűzifát, a 150 családból 51 családban nevelnek kiskorú gyermeket.

A 2021. őszi időszakban az egyszeri tüzelőanyag természetbeni támogatás megállapítása iránti kérelmet 162 fő nyújtott be, minden kérelemre megállapító döntés született. A 162 kérelemből 58 családban nevelnek kiskorú gyermeket. Az egyszeri tüzelőanyag természetbeni támogatást 12.000,- Ft értékben, sorszámozott utalvány formájában kapták az ügyfelek, melyet helyi vállalkozóknál 2021. december 15. napjáig válthattak be egyéni igény szerint, tűzifa, brikett, szén, gázpalack tüzelőanyagokra.

2022-ben az egyszeri tüzelőanyag támogatás megállapítása iránti kérelmet 2022. október 17-től - 2022. október 28-ig lehetett benyújtani. Összesen 271 kérelem érkezett, 151 megállapító döntést hozott a Szociális Bizottság. A támogatás mértéke 12.000,- Ft volt kérelmenként, mely összeget az ügyfél igényeinek megfelelően használhatott fel az általa megjelölt energiaszolgáltatásra.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Az ingyenes vagy a kedvezményes támogatások

Az ingyenes vagy a kedvezményes támogatások köre kiszélesedett az elmúlt években. A támogatások zöme a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmények, támogatások jogosultságához kötődik.

2016. január 1. napjával a gyermekétkeztetés szabályozása és jogi háttere jelentősen átalakult. A gyermekétkeztetés bekerült a Gyvt. által meghatározott pénzbeli és természetbeni ellátások közé.

A Gyvt. értelmében az alábbi rendelkezések vonatkoznak a gyermekétkeztetésre.

„18. § (1a) A települési önkormányzat vagy a fenntartó az e törvényben meghatározott módon, természetbeni ellátásként biztosítja a gyermekétkeztetést.”

Gyermekétkeztetés

„21. § (1) Természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő vagy nevelésbe vett gyermek esetén a gyermek ellátását biztosító nevelőszülő, gyermekotthon vezetője, illetve az [Szt.](#) hatálya alá tartozó ápolást, gondozást nyújtó intézmény vezetője kérelmére

a) a bölcsődében,

b) az óvodában,

c) a nyári napközis otthonban,

d) az általános és középiskolai kollégiumban, az itt szervezett externátusi ellátásban,

e) az általános iskolai és – ha önkormányzati rendelet kivételével jogszabály másképpen nem rendelkezik – a középfokú iskolai menzai ellátás keretében,

f) a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az [Szt.](#) hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében [az a) -f) pontban foglaltak a továbbiakban együtt: intézményi gyermekétkeztetés],

g) a 21/C. §-ban foglaltak szerint a bölcsőde és az óvoda zárva tartása, valamint az iskolában az [Nktv. 30. § \(1\) bekezdése](#) szerinti nyári szünet és az [Nktv. 30. § \(4\) bekezdése](#) szerinti tanítási szünetek időtartama alatt (a továbbiakban együtt: szünidei gyermekétkeztetés).

(2) Az intézményi és a szünidei gyermekétkeztetés biztosítására kötelezett önkormányzat e feladatának ellátásához a közigazgatási területén kívülről érkező gyermek, tanuló lakóhelye szerinti önkormányzattól hozzájárulást kérhet.”

Intézményi gyermekétkeztetés

„21/A. § (1) Ha a szülő, törvényes képviselő eltérően nem rendelkezik, az intézményi gyermekétkeztetés keretében a nem bentlakásos intézményben

a) a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek részére az ellátási napokon a reggeli főétkezést, a déli meleg főétkezést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkezést,

b) a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, valamint az iskolai tanítási napokon az óvodában és a nem bentlakásos nevelési-oktatási intézményben a déli meleg főétkeztést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkéztést kell biztosítani.

(2) Intézményi gyermekétkeztetésben részesülhet az iskolában az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető.

(3) Az (1) bekezdés szerinti gyermekétkeztetést biztosítja

a) a települési önkormányzat

aa) az általa fenntartott bölcsődében és óvodában, továbbá

ab) a közigazgatási területén az állami intézményfenntartó központ, valamint az állami szakképzési és felnőttképzési szerv (e § alkalmazásában a továbbiakban együtt: köznevelési fenntartó) által fenntartott nem bentlakásos nevelési-oktatási intézményben,

b) az egyházi és a nem állami fenntartó az általa fenntartott nem bentlakásos intézményben,

c) a fenntartó az egyéb állami fenntartású nem bentlakásos intézményben.”

Ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés

„21/B. § (1) Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani

a) a bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha

aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjárulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy

ae) nevelésbe vették;

b) az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy

bb) nevelésbe vették;

c) azon a) és b) pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az [Szt.](#) hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;

d) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

da) nevelésbe vették, vagy

db) utógondozói ellátásban részesül.

(2) Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani

a) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;

b) az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;

c) az (1) bekezdés a), b) és d) pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.”

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

A veszélyhelyzet ideje alatt szomszédos országban fennálló humanitárius katasztrófára tekintettel, az ideiglenes védelemre jogosultként elismert személyek foglalkoztatásával és juttatásaival kapcsolatos egyes szabályokról, valamint a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény végrehajtásáról szóló 301/2007. (XI. 9.) Korm. rendelet módosításáról szóló 106/2022. (III. 12.) Korm. rendelet 3/A. § (1) bekezdése szerint:

3/A. § (1) Ha a menedékes, a menedékesként elismerését kérő vagy az Ukrajnában állandó lakóhellyel rendelkező és 2022. február 24-én vagy azt követően Ukrajnából érkező magyar állampolgár (a továbbiakban együtt: igénylő) gyermek, tanuló ellátásáról gondoskodik, kérelme alapján a gyermek, tanuló ingyenesen, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 21/B. és 21/C. §-ában foglalt jogosultsági feltételek vizsgálata nélkül jogosult a Gyvt. szerinti intézményi és szünidei gyermekétkeztetés igénybevételére a kérelem benyújtásától számított 6 hónapig.

(2) Az (1) bekezdés szerinti időtartamot követően abban az esetben jogosult az igénylő által ellátott gyermek, tanuló ingyenesen, a Gyvt. 21/B. §-ában foglalt jogosultsági feltételek vizsgálata nélkül a Gyvt. szerinti intézményi gyermekétkeztetés igénybevételére, ha a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval és társadalombiztosítási járulékkal csökkentett összegének 130%-át.

Településünkön 3 Ukrajnából érkezett család 2022 szeptemberében kérte kiskorú gyermekei részére az óvodai, az általános iskolai, illetve a szakiskolai ellátást és az ingyenes étkezést. A jegyzői gyámhatóság, a Gyermekjóléti Szolgálat és az óvodai és iskolai szociális segítő közösen segítette a családokat. Tekintettel arra, hogy településünkön Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda működik, az intézmény a gyermekek befogadását vállalta, itt kapják meg a megfelelő ellátást. A szlovák nyelv a szláv nyelvcsaládba tartozik, az ukrán nyelvhez jelentésében gyakran hasonló, ezért a gyermekek számára a kommunikációs beilleszkedés könnyebb.

A szülők felvették a kapcsolatot a helyi védőnői szolgálattal és gyermekorvossal, nyilvántartásba vették őket, igazolást kaptak arról, hogy látogathatják az intézményeket.

Az egyik család gyermeke 17 éves, kérésére asztalos szakmát szeretne tanulni, ezért az óvodai és iskolai szociális segítő felvette a kapcsolatot az Orosházi Kistérség és Gyermekjóléti Szolgálat orosházi családgondozójával és az Orosházán működő szakiskolában segítették a gyermek elhelyezkedését.

Az oktatási intézmények visszajelzése alapján a kiskorú gyermekek rendszeresen részt vesznek a nevelés-oktatásban. A gyermekek részére az ingyenes szünidei gyermekétkeztetést – a szülő kérelme alapján – településünk a téli szünet idejére biztosítja a napi egyszeri meleg főételt a szünidő munkanapjaira.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Tótkomlós településen a Tótkomlói Polgármesteri Hivatal Szociális Igazgatási Osztályának, a jegyzői gyámhatóságnak, a szociális hálóban közreműködő intézményeknek a látóterében nincsenek olyan családok, kiskorú gyermekek, akik külföldről visszatértek és nehézséggel küzdenének. Az elmúlt években inkább az a tapasztalat, hogy a külföldön hosszabb ideig tartózkodó, dolgozó, állandó lakóhellyel rendelkező tótkomlói lakosok 6-14 éves korú gyermekeiket magántanulóként beíratják a helyi általános iskolába, a téli és nyári szünidőben haza látogatnak és gyermekeik osztályvizsgát tesznek. Jelenleg 3 család él ezzel a lehetőséggel.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Településünkön szegregált, telepszerű környezet nincs. Az elszigetelt környezet és az ezzel járó problémák városunkban nem jelennek meg.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

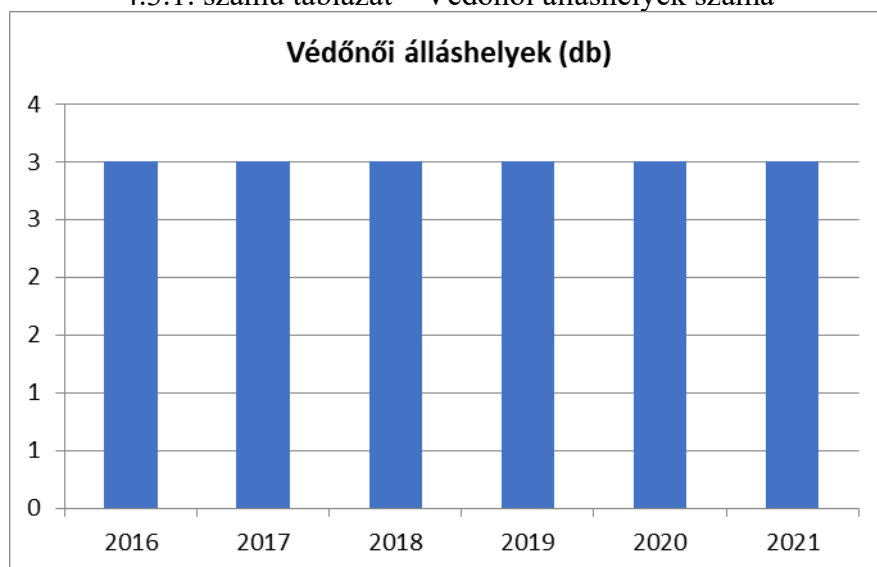
- Védőnői ellátás –

A területi védőnői ellátás a kötelező egészségügyi alapellátás körébe tartozik. A családok egészségvédelme a betegségek kialakulásának megelőzése, valamint az egészségfejlesztés a védőnők feladata. Városunkban 3 körzetben 3 védőnő látja el a védőnői feladatokat. Gondozottaikkal jó kapcsolatot tartanak, a kiskorú gyermekek fejlődését 10 éves korig követik. A kötelező szűrések mellett véradásokat szerveznek, közreműködnek a védőoltások biztosításánál, valamint egészségnevelő és más programokat rendeznek a gondozottjaik és a lakosság számára.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	3	n.a.	-
2017	3	n.a.	-
2018	3	n.a.	-
2019	3	n.a.	-
2020	3	n.a.	-
2021	n.a.	n.a.	-

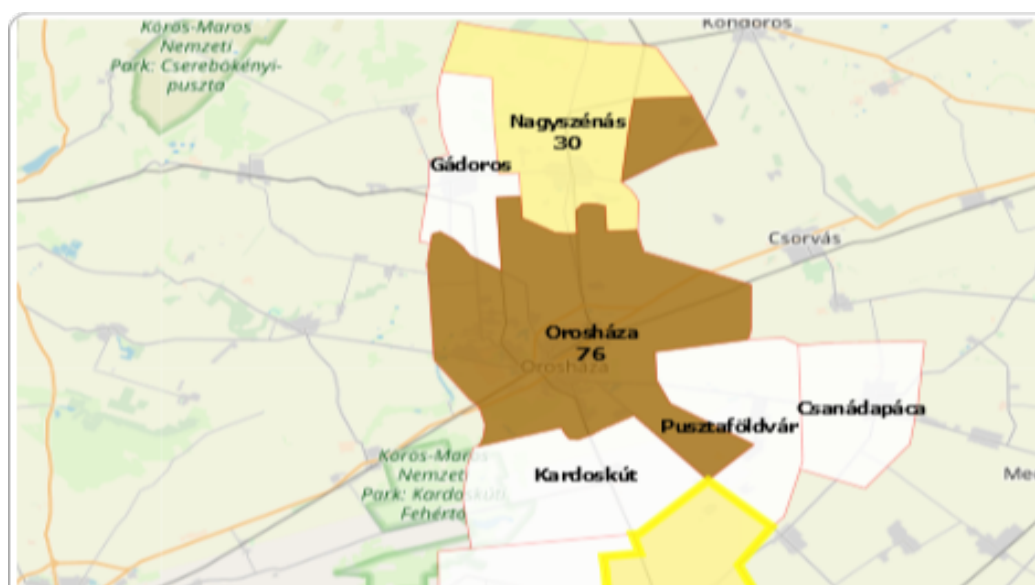
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Helyi adatgyűjtés

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Forrás: TeiR, KSH Tstar, Helyi adatgyűjtés

A diagramokból látható a védőnői leterheltség. A leterheltség megállapítható, hiszen a jogszabály szerint a védőnő maximum 250 gyermeket láthat el, azonban országos átlagban 300 gyermek ellátása jut egy védőnőre.

Forrás: TeiR, KSH Tstar

- **Fogyatékossgal élő gyermekek** –

A 2001. évi népszámlálás adatai szerint Magyarországon a fogyatékos személyek 13,2%-a valamilyen speciális általános iskolában végezte tanulmányait. Az általános iskolánál magasabb fokú végzettséggel általában a mozgássérültek rendelkeznek, ennél kisebb arányban a vakok és a hallássérültek, az értelmi fogyatékos tanulók pedig ebből szinte teljesen kirekesztődnek. A fogyatékos személyek iskolai végzettsége összességében alacsonyabb, mint a népesség egészéé.

A népszámlálás adatai szerint a fogyatékos személyek 32%-a nem fejezte be az általános iskolát, s befejezett alapfokú iskolázottsággal csak 39%-uk rendelkezett. Szakképzéssel, illetve

érettségivel 25%-uk rendelkezik, míg egyetemi, főiskolai végzettsége a fogyatékos személyek 5%-ának van.

A magyarországi oktatáskutatók véleménye szerint a hátrányos helyzetű gyermekek később is kisebb eséllyel maradnak bent az alapfokú oktatásban, majd kerülnek be a közép- és felsőoktatásba. A roma fiataloknak csak kevesebb, mint 5 százaléka tesz érettségi vizsgát, s munkaerő-piaci esélyeiket ez jelentősen korlátozza.

Viszonylag magas a hátrányos helyzetű rétegek iskolai lemorzsolódása, és az átlagosnál gyengébb tanulmányi teljesítményük is. Nemzetközi összehasonlításban alacsony a fogyatékkal élő fiatalok körében az integrált oktatásban résztvevők aránya.

Az Ebktv. valamint az Nktv. alapján a fogyatékos gyermek, tanuló nevelése-oktatása az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, vagy a többi gyermekkel, tanulóval együtt folyhat. Az integrált oktatás jogi kereteit az Nktv. biztosítja.

Az integrált képzési formák elterjedése érdekében szükségessé vált a sajátos nevelési igényű tanulók neveléséhez, oktatásához szükséges feltételekkel rendelkező közoktatási intézmények számának emelése, az ehhez szükséges feltételek megteremtése. Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően – a fogyatékossgot megállapító szakértői bizottság szakvéleménye alapján – a gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében kell biztosítani.

A Jankó János Általános Iskola és Gimnáziumban speciális oktatás működik mind az alsó, mind a felső tagozaton. 2022-2023-as tanévben 8 alsós tanuló és 10 felsős tanuló nevelését, oktatását látják képzett gyógypedagógusok.

- Gyermekjóléti szolgáltatás –

A gyermekjóléti szolgálat feladatait az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása által fenntartott Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat látja el. A családsegítés, mint szolgáltatás 2012. március 1-jével került a központ feladatkörébe. A gyermekjóléti szolgáltatás nyújtása településünkön jelenleg két családgondozóval valósul meg.

- Gyermekek átmeneti gondozása –

A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) kell gondoskodni.

A gyermek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

A gyermekek átmeneti gondozását – a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő (a továbbiakban együtt: szülő) kérelmére vagy bejegyzésével – ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségi állapota, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani, vagy utógondozói ellátásban részesül. A fogyatékos gyermek számára a különleges

szükségeihez igazodó ellátást kell biztosítani. Tótkomlós Város Önkormányzata a gyermekek átmeneti gondozását helyettes szülő útján látja el. Településünkön Helyettes Szülői szolgálat működik, 2011. óta a helyettes szülőnél gyermek elhelyezésére nem került sor.

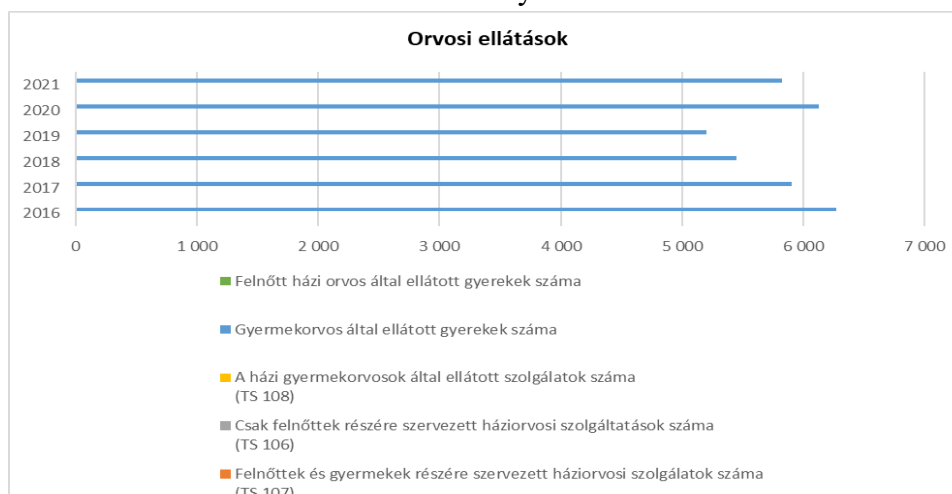
b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Tótkomlós Városban a gyermekorvosi ellátás megoldott. A gyermekorvos főállásban látja el a feladatait, a hét minden munkanapján rendel. Tótkomlós, Fő út 2. szám alatt működik a háziorvosi szolgálat, a gyermekorvosi rendelés, valamint a védőnői szolgáltatás.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	4	1	n.a.	n.a.
2017	0	4	1	n.a.	n.a.
2018	0	4	1	n.a.	n.a.
2019	0	4	1	n.a.	n.a.
2020	0	4	1	n.a.	n.a.
2021	0	4	1	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A gyermekorvos heti egy alkalommal a bölcsődei gyermekeket a helyszínen meglátogatja, megvizsgálja.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Mind a bölcsődei, mind az óvodai gyermekek részére biztosít heti egy alkalommal logopédusi foglalkoztatást. Az intézményekben a vezetők és a nevelők, szakgondozók, gyermekorvos javaslata alapján megyei szakszolgálatra, képességfelmérésre küldik a gyermekeket, ahol a korai fejlesztésre, rehabilitációra van lehetőség. A szakemberek megfelelő helyre irányítják azon gyermekeket, akiknek szüksége van felzárkóztatásra, illetve fejlesztésre. A bölcsődei gyermekek évente egy alkalommal külső szakember segítségével képességfelmérésen vesznek részt, ahol az eredményeket kielemezve a bölcsődés korú gyermek a számára megfelelő szakmai segítséget megkaphatja. A szülő közreműködése elengedhetetlen. Ha időben felismerik a lemaradást, sokkal gyorsabban korrigálható a probléma, a tapasztalat az, hogy a szülők élnek ezzel a lehetőséggel. Az óvodában a leggyakrabban felmerülő probléma a beszédkézség elmaradása. Településünkön heti egy alkalommal az óvodában kapják meg a gyermekek a segítséget. Az iskolaérettség megállapítása, egyrészt az óvodapedagógusok javaslata, a védőnő és a gyermekorvos bevonásával, illetve szakszolgálat bevonásával történik. A szülő elfoglaltsága 1-2 esetben fordul elő, ezért fontos a szakszolgálat véleménye is. A legtöbb esetben a család és az óvodaintézmény véleménye megegyezik az óvodáskorú gyermek iskolaérettségének tekintetében, hiszen az elmaradással küzdő gyermeke gyakran több éven át kapnak segítséget a felzárkóztatásban. (pl. logopédus, gyógytorna, pszichológus a gyermekjóléti szolgálatnál)

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

- Gyermekjóléti szolgáltatás:

A gyermekjóléti szolgálat feladatait az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása által fenntartott Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat látja el. A családsegítés, mint szolgáltatás 2012. március 1-jével került a központ feladatkörébe. A gyermekjóléti szolgáltatás nyújtása Tótkomlóson a beszámolási időszakban két családgondozóval valósult meg. A két családsegítő munkatárs, és az egy fő esetmenedzser irodája – összesen három – és az ügyfelek részére nyitva álló helyiség a Tótkomlósi Szociális Szolgáltató Központ Tótkomlós, Pósa utca 2. szám alatti székhelyén található. Itt tartózkodik havonta egy alkalommal a gyermekpszichológus és a szociális diagnózis elkészítésének idejére az ezzel foglalkozó esetmenedzser is. A helyiségeket az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat munkatársai ingyenesen használják. Az óvodai és iskolai szociális segítő helyileg az érintett nevelési-oktatási intézmények épületében látja el feladatát.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

Gyermekek napközbeni ellátása:

Tótkomlós Város Önkormányzata a Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ önálló szakmai egységeként a Tótkomlós, Zámenhof utca 2/A. szám alatt 2014-ben még 30 férőhelyes bölcsődét tartott fenn, mely 2015-ben 40 férőhelyre bővült, a bölcsőde új és korszerű épületének használatba vételével. A bölcsőde napos bölcsődeként működik, nyitvatartási ideje 06.00 órától 17.00 óráig tart.

2021-ben az intézményben 1 fő bölcsődevezető, egyben ételmezésvezető, 8 fő szakképzett gyermekgondozónő, 1 fő szakképzett szakácsnő, 1 fő konyhai dolgozó, egyben betanított szakácsnő, 2 fő dajka dolgozott, akiknek munkáját 2 fő közfoglalkoztatott segítette. Valamennyi dolgozó rendelkezik a jogszabályban előírt képesítési feltételekkel, a dolgozók a feladatokat váltott műszakban, összehangoltan, egymás munkáját segítve teljesítik.

A bölcsődébe a felvétel egész évben folyamatos. A bölcsőde kihasználtsága sajnos az elmúlt évben nem volt 100%-os, a járványhelyzet miatt változó volt a bölcsődei ellátást igénybe vevők gyermekek száma, 2021. december 31-én a gyermeklétszám 32 fő volt. 2022. január 31. napján a bölcsődében gondozottak száma: 40 gyermek. Sürgős és indokolt esetben a bölcsőde alkalmazkodik a felmerült igényekhez (azonnali munkalehetőség, szociális rászorultság, védőnői, orvosi javaslat, veszélyeztetettség stb.).

Az intézmény 2021-ben 4 kialakított gyermekcsoporttal működött.

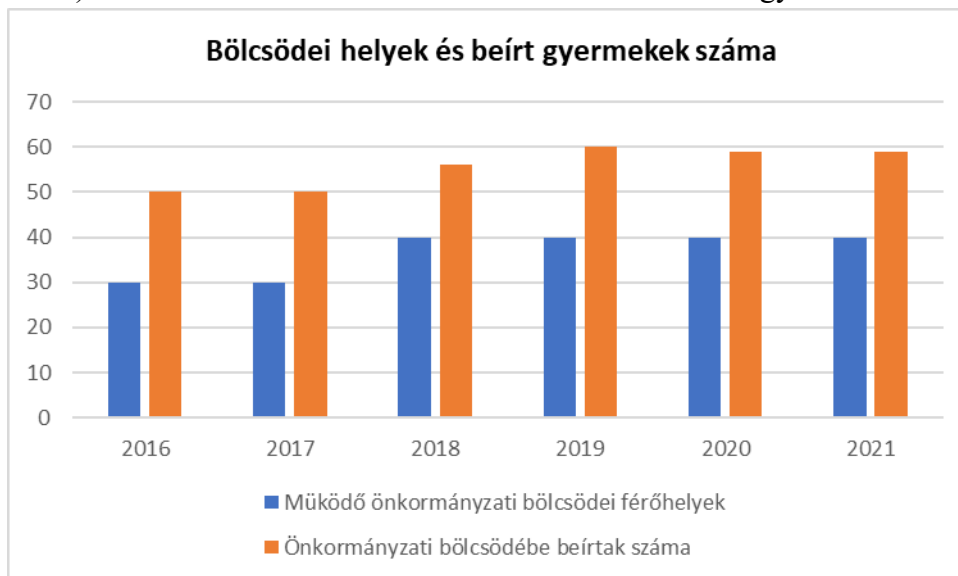
A bölcsőde működéséről átfogó tájékoztatást a Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ vezetője adott az intézmény 2021. májustól 2022. május hónapig végzett tevékenységéről szóló beszámoló részeként.

A településen családi napközi és házi gyermekfelügyelet nem működik.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	30	50
2017	30	50
2018	40	56
2019	40	60
2020	40	59
2021	40	59

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3.a) számú táblázat – Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A bölcsőde intézménye azon 0-3 éves korú gyermekeket, akik veszélyeztetett körülmények között élnek, a védőnői szolgálat, a gyermekorvos, a családsegítő javaslatára soron kívüli ellátásban részesíti. Az elmúlt időszakban évente 2-3 olyan gyermek volt, akiket az ingerszegény környezet, a családban kialakult veszélyeztetettség miatt kellett soron kívül ellátásban részesíteni.

f) gyermekvédelem;

Településünkön 34 családban fordul elő veszélyeztetettség. A veszélyeztetett kiskorú gyermekek testi és lelki egészséges fejlődése érdekében a Gyermekjóléti Szolgálat, a Védőnői Szolgálat a családokat rendszeresen figyelemmel kíséri. Jelenleg településünkön 2022-ben 4 fő kiskorú gyermek áll védelembe vétel alatt. A védelembe vétel akkor következik be, amikor a szülő nem megfelelően gondoskodik kiskorú gyermekéről. A gyámhatóság a védelembe vétel eljárása során kötelezően előírt feladatokat határoz meg a szülő részére, amelyeket el kell végeznie. A védelembe vételt a gyámhatóság évente felülvizsgálja. A kötelezően előírt feladatok ellenőrzését és betartatását a szociális háló végzi. Tótkomlós Város Önkormányzata helyi rendeletben foglalt támogatási formákkal segíti a családokat, együttműködve a Védőnői Szolgálattal és a Gyermekjóléti Szolgálattal. A védelembe vett családoknál gyakori a támogatás nyújtása az iskola és a szakemberek kérése alapján (pl. idegen nyelvű könyv megvásárlása, tisztálkodási szerek megvásárlása, egészségügyi intézménybe eljutás segítése, gyógyszerek, tetűirtó szerek beszerzése, élelmiszer-csomag, ruhaadományok stb.).

A korábban megjelölt 4.1.1. számú táblázat alapján úgy tűnik, hogy a védelembe vétel alatti családok száma csökkent, a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma emelkedett. A veszélyhelyzetre tekintettel a karantén, a bezártság feltételezhetően növelte a konfliktusokat a családon belül. A védelembe vételek számának csökkenése adódhat az online és a telefonos kapcsolattartás, a karantén bevezetése miatt.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Településünkön a krízishelyzetbe kerülő lakosok az önkormányzatnál rendkívüli települési támogatást igényelhetnek. Indokolt esetben pl. élelmiszer csomag, gyógyszerek kiváltása, haladéktalanul, de legkésőbb 3 napon belül megtörténik. A nehéz helyzetbe kerülők időszakos támogatást is kérhetnek, mely három egymást követő hónapban kerül kifizetésre.

A közműszolgáltatónál fennálló tartozások segítésére helyi rendeletünk adósságcsökkentési támogatást biztosít. Az adósságcsökkentési támogatás a legalább 3 hónapja fennálló közműtartozás befizetését segíti, az önkormányzat a tartozás 70%-át teszi hozzá azzal, hogy az ügyfél a fennálló 30%-ot részletekben történő kifizetéssel befizeti a szolgáltató felé. Az adósságcsökkentési támogatás megállapításának feltétele, hogy a kérelmező adósságkezelési tanácsadáson vegyen részt. Településünkön az adósságkezelési tanácsadást 60 napon át az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat családsegítője végzi. Ezt követően történik a támogatás megállapítása.

Különös, rendkívüli esetekben a polgármester is megítélhet rendkívüli települési támogatást.

Veszélyhelyzet

A veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelettel a Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó SARS-CoV-2 koronavírus világjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett ki.

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: Kat. véd. törvény) 46. § (4) bekezdése szerint veszélyhelyzetben a települési önkormányzat képviselő-testületének, hatáskörét a polgármester gyakorolja.

A veszélyhelyzet alatt a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: Kat. véd. törvény) 46. § (4) bekezdése szerinti jogkörében eljárva Tótkomlós Város Polgármestere 2021. június 14-ig 16 alkalommal döntött a rendkívüli települési támogatás iránti kérelmek ügyében a családban nevelkedő gyermek, fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel. 2021. június 15. napjától Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testületének Szociális Bizottsága feladat- és hatáskörét maga gyakorolta, az év végéig 18 döntést hozott.

A veszélyhelyzetben a karantén időszakában településünkön az egyedül élő időseket, a nehéz helyzetben élő családokat megkülönböztetett figyelemmel látogatta a Szociális Szolgáltató Központ, a Tótkomlói Evangélikus Szeretetszolgálat, számos önkéntes segített az egyedülállók bevásárlásában, látogatásában, az étel kihordásában. A külterületen élő idősek gondozásában a Tanyagondnok látott el plusz feladatokat.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A HEP-ben korábban megjelölt sportszervezetek- és civil szervezetek biztosítanak lehetőséget a hátrányban lévő gyermekek szabadidős tevékenység hasznos eltöltéséhez. A nyári szünidőben tartalmas kulturális- és sport programokat biztosítanak az oktatási intézmények, a Művelődési Központ, a Gyermejjóléti Szolgálat és a civil szervezetek. Tótkomlóson a Rózsa Fürdő úszótábort szokott szervezni két turnusban. Labdarúgó tábor tart két turnusban a helyi Tótkomlósi Torna Club. A Szociális Szolgáltató Központ Idősek Klubjában a nyári szünidőben az idősek palacsintát sütnek, főznek több napon át a Gyermejjóléti Szolgálat által szervezett kiskorú táborozók részére. A Gyermejjóléti Szolgálat a nehéz anyagi helyzetben élő gyermekek részére a nyári szünidőben egy alkalommal vidéki kirándulást szokott szervezni.

A Városi Könyvtár a gyermekek életkorának megfelelően különféle szabadidős programokat tart a nyári szünidő idején.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei);

Településünkön a Farbung-Gastro Kft. látja el a gyermekétkeztetést az önkormányzati óvodánál, a Jankó János Általános Iskola és Gimnázium tanulóinál. A bölcsődei gyermekétkeztetés a jogszabályi előírásoknak megfelelően helyben főzéssel történik.

A Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda a gyermekétkeztetést a Szekeres Étteremmel oldja meg.

Az Tótkomlósi Evangélikus Óvoda gyermeke az Evangélikus Szeretetotthon konyhájáról kapják a napi ételt és a meleg főételt.

A nyári szünidőben igény szerint az étkeztetés a szülő kérésére megoldható, az adott konyhákról az étel megrendelésre elvihető.

A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók részére a tanév őszi-téli-tavaszi és nyári szünidőben napi egyszeri meleg főétel a munkanapokon a szülő kérelmére ingyenesen biztosított.

A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű családokat a jegyzői gyámhatóság jogszabályi előírásoknak megfelelően kiértékelési az étkezési napokról, a helyben szokásos módon meghirdeti. A tapasztalat az, hogy a jogosult családok nem használják ki megfelelően ezt az ingyenes támogatási formát.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Településünkön nem léteznek szegregátumok. A település történelmi hagyományát tekintve a magyar és a szlovák kultúra jelen van. A szlovák kultúra őrzése érdekében számos rendezvény, program mutatja be a szlovák nemzetiség hagyományát (pl. gasztronómiai hagyományok, Szárazkolbászfesztivál, Kvaszjenka fesztivál), kulturális szokások, néptánc, népi hagyományok.

Tótkomlós Város Cigány Nemzetiségi Önkormányzata is számos programmal és lehetőséggel segíti a mélyszegénységben élők és a romák helyzetének javítását. Tótkomlós Város Cigány Nemzetiségi Önkormányzata jóval több tótkomlósi romát von be munkájába, mint ahányan a választási névjegyzékben szerepeltek. Az elmúlt két évben a roma gyermekek számára 1 hetes kirándulást szerveztek, illetve hagyományszerűen Mikulás ünnepséget, Farsangi bált és gyermeknapot szerveznek. Hagyományaik, kultúrájuk megőrzése érdekében július hónapban Kulturális találkozót szoktak szervezni.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Településünkön törekszünk minden csoport számára az esélyt megteremteni, a hátrányban lévő csoportokat felzárkóztatni. Tudomásunk szerint az elmúlt évtizedekben nem történt hátrányos megkülönböztetés és nem történt egyenlő bánásmód követelményének megsértése. A Tótkomlósi Polgármesteri Hivatal és Önkormányzata által meghozott döntések ellen nem érkeztek jogorvoslati kérelmek, 2021-ben 2 db fellebbezés érkezett, melyekkel kapcsolatban a jogorvoslati eljárás megszüntetésre került.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Tótkomlós városában az alábbi lehetőségek biztosítottak az esélyegyenlőségi célcsoportok tagjainak előnyben részesítésére:

- Óvodai és iskolai fejlesztő program, képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés: A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók iskolai sikeressége érdekében óvodai fejlesztő programot, valamint képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítést (Integrációs Pedagógiai Rendszer) szerveznek az óvodák és iskolák. A programokban megvalósuló tevékenységek többek között: együttnevelés, egyéni tanulástámogatás a tanulók számára, a szülőkkel való kapcsolattartás, intézményfejlesztés.

- Útravaló-MACIKA Ösztöndíj programban a Jankó János Általános Iskola és Gimnázium részt vesz. A középfokú oktatási intézményekbe történő zökkenőmentes bejutás, a sikeres továbbtanulás számos család számára nehezen biztosítható anyagi kiadásokat követel meg. Ezt kívánja enyhíteni a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, köztük roma tanulókat célzó Útravaló-MACIKA Ösztöndíj program. A program ösztöndíjat és a tanulást segítő mentori támogatást nyújt a 7-8. osztályos és középiskolás tanulók számára.

- Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete 2001-ben megalkotta az 5/2001. (II. 20.) önkormányzati rendeletét a felsőoktatási hallgatók és a felsőoktatási tanulmányokat kezdő fiatalok ösztöndíjrendszeréről, mely a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer (a továbbiakban: Ösztöndíjrendszer) szabályairól, a támogatáshoz jutás feltételeiről szól. A rendelet célja, hogy a szellemi javakhoz való hozzáférés egyenlő esélyének megteremtése érdekében mindazok számára elérhetővé tegye az első diploma megszerzését, akik számára a felsőoktatásba történő bejutás, illetve felsőoktatási tanulmányaik folytatása szociális helyzetük miatt súlyos nehézségekbe ütközik.

Az Ösztöndíjrendszer célja továbbá, hogy az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok számára is elérhetővé tegye a felsőoktatásban való részvételt, jogszabályi háttéréül a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III.26.) Korm. rendelet szolgál.

- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére nemcsak ösztöndíjprogramok működnek, hanem a tanulást segítő felzárkóztató, tehetséggondozó programok is biztosítottak.

- A Rászoruló Személyek Támogatása Operatív Program (a továbbiakban: RSZTOP) .

Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (a továbbiakban: RSZTOP)

2017. november hónaptól indult el Tótkomlóson is a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság közreműködésével az RSZTOP, melynek célja élelmiszer-támogatás, alapvető fogyasztási cikkek nyújtása szegény gyermekes családok részére.

Az RSZTOP a 0-3 éves korosztályban megállapított rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, intézményi ellátásban, intézmény étkeztetésben nem részesülő gyermekek részére havi rendszerességgel élelmiszer-csomagot biztosít. A projekt második szakaszában mindazon 7-14 éves életkorú gyermek, akinek június 1-én a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága fennáll, a nyári szünet ideje alatt, július és augusztus hónapban kap élelmiszer-csomagot. A csomagok értéke meghaladja a 10.000,- Ft-ot, mely a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve tartós élelmiszert tartalmaz.

Az élelmiszer-csomagok átadása az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálatának bevonásával, a Tótkomlósi Szociális Szolgáltató Központ Pósa utcai épületében történik. A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Békés Megyei Kirendeltsége és a települési jegyző a jogosultakról a PTR rendszer nyilvántartása alapján havonta adatot egyeztet.

2021-ben május hónapig havi jelentésben név szerint történt a jogosultak egyeztetése, június hónaptól a PTR nyilvántartás alapján db szám szerinti egyeztetés történik. Az RSZTOP program keretében átlagosan havonta 17 fő 3 év alatti gyermek részesült élelmiszer-csomagban. 2021. július hónapban 105 rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultsággal rendelkező, 7-14 éves életkorú gyermek kapott csomagot Tótkomlóson. 2022-ben átlagosan 12 fő 3 év alatti gyermek kapott élelmiszer-csomagot, a 7-14 évesek közül március hónapban 87 fő részesült tartós élelmiszer-csomagban.

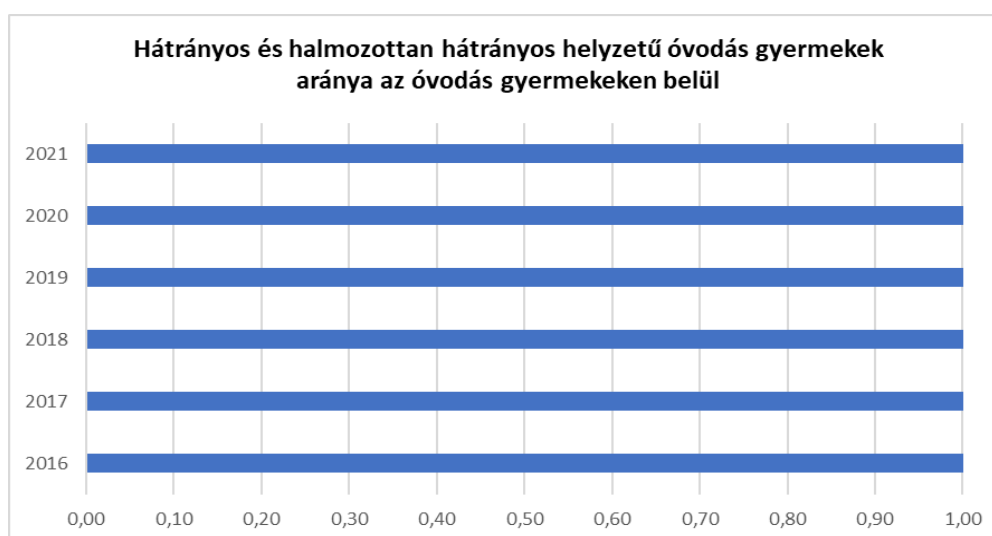
4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

4.4. a) 1. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	161	11	6,83
2017	160	27	16,88
2018	160	16	10,00
2019	167	13	7,78
2020	172	4	2,33
2021	104	22	22,88

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 1. számú táblázat – Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek

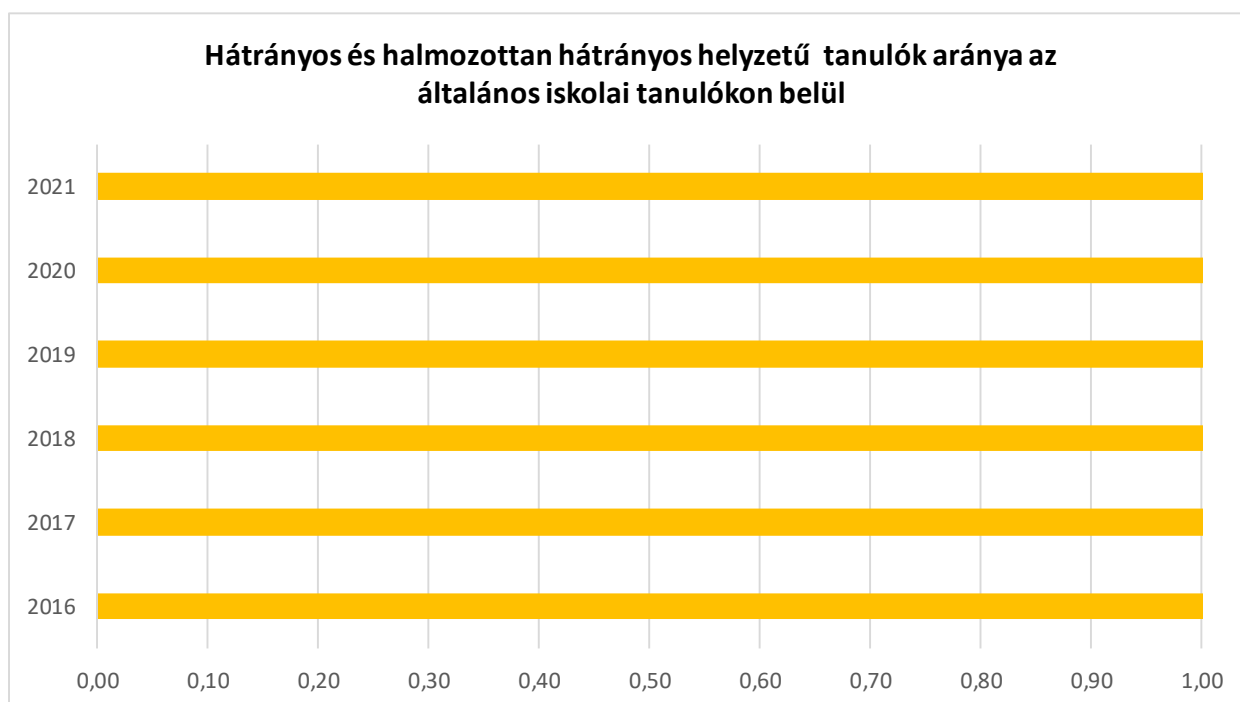

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	507	82	16,70
2017	491	56	11,74
2018	459	57	11,01
2019	468	38	12,32
2020	434	47	9,23
2021	434	48	9,04

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	18	18	0	n.a.	0	n.a.
2017	12	11	0	n.a.	0	n.a.
2018	10	10	0	n.a.	0	n.a.
2019	10	10	0	n.a.	0	n.a.
2020	8	9	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	10	10	14	14	10	10

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	83	35
2017	93	19
2018	86	14
2019	47	42
2020	36	65
2021	39	65

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat – Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A táblázatokból jól kivehető, hogy a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek együttes adatai közel azonos számértéket mutatnak. 2020-2021. években a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma emelkedett. A hátrányos helyzet megállapításánál a leggyakoribb szempont az alacsony iskolai végzettség, a halmozottan hátrányos helyzet megállapításánál az alacsony iskolai végzettség és az elégtelen lakókörnyezet. A település intézményeiben a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) gyermekek száma a 2022/2023-as tanév adatai alapján

Gyermekek száma	SNI	BTMN
Óvodák	6	7
Általános Iskolák	20	48
Gimnázium	5	10

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

Az elmúlt évtizedben a gyermekek leterheltsége elsősorban az iskolákban jelentősen megnőtt. Már az alsó tagozatban tapasztalható a megnövekedett óraszám, tananyag, a tanulók leterheltsége. A megnövekedett oktatási tananyag elsajátítása egyes tanulóknál nehézséget okoz, ebből a tanulók felzárkóztatása érdekében a pedagógusok felmérést végeznek. Az SNI-s és a BTMN-s gyermekek/tanulók a felzárkózás érdekében speciális szakmai segítségadást igényelnek. Településünkön már az óvodában felméri ezen gyermekek körét és szakmai segítséget kapnak, külső szakpedagógus bevonásával. (Gyógypedagógus, logopédus, pszichológus).

Az általános iskolában megfigyelhető, hogy a magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek száma több, ez adódik abból, hogy a szülők nem megfelelő mintával rendelkeznek, nem

biztosítják a megfelelő családi hátteret. Ezen hátrányban lévő gyermekeknek is szakmai segítséget adnak pedagógusaink.

Az iskolákban és óvodákban a személyi feltételek biztosítottak, hiányzó létszámuk nincs. Az általános iskolások száma kismértékű csökkenést mutat, azonban a napközis tanulók számában növekedés figyelhető meg. Kompetenciamérési adatokat iskolánként adtuk meg, melyek az országos átlaghoz viszonyítva nagyon jónak mondhatók.

Az évfolyamismétlések aránya az országos adatokhoz viszonyítva kisebb, és ez főként a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek között fordul elő.

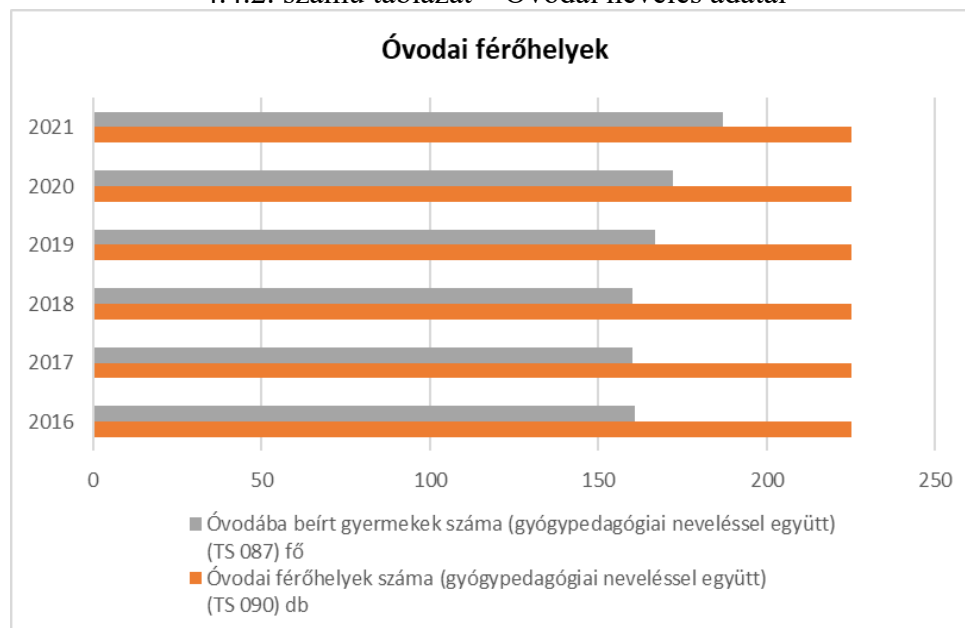
Az intézmények nem folytatnak szegregáló oktatásszervezési gyakorlatot.

A helyi Alapfokú Művészetoktatási Intézmény is kiemelt gondot és figyelmet fordít a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek oktatására, akik részére szükség esetén külön tanterv alapján folyik a képzés. Továbbá az intézmény tandíjmentességet biztosít a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek. Az iskolában folyó érzelmi és esztétikai nevelés hozzájárul a sokoldalú, érett, kreatív személyiség kialakításához.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Mindhárom óvodai intézményben logopédus segíti a nevelők munkáját. Az óvónők felmérése alapján heti egy alkalommal segítik a beszédnehezséggel küzdő óvodásokat.

4.4.2. számú táblázat – Óvodai nevelés adatai

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	2	27	2	18,19	7,54
2017	2	27	2	17,67	8,81
2018	2	25	2	18,16	11,23
2019	2	25	2	18,36	17,43
2020	2	25	2	18,56	17,46
2021	2	25	2	18,56	17,46

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat – Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermek ek száma	Óvodai gyermekcs oportok száma - gyógypeda gógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógyped agógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellát ási helyek száma (gyógypeda gógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermek ek száma (gyógyped agógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógyp edagógi ai gyerme kcsopor tok száma (TS 086)	Gyógyped agógiai oktatásba n részesülő óvodás gyermek ek száma az integrálta n oktatott SNI gyermek ek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsop ortra jutó gyermek ek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	n.a.	7	225	3	161	0	0	23
2017	n.a.	7	225	3	160	0	0	23
2018	n.a.	8	225	3	160	0	0	20
2019	n.a.	8	225	3	167	0	0	21
2020	n.a.	8	225	3	172	0	0	22
2021	n.a.	8	225	3	187	0	0	23

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Településünkön két alapfokú oktatási intézmény működik. A Jankó János Általános Iskola és Gimnáziumban alsó és felső tagozatos gyógypedagógiai osztályok működnek. Szakszolgálati vélemény, gyermekorvosi vélemény alapján kerülnek a tanulók a speciális osztályba.

A Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolából átkerülnek a speciális oktatásra szoruló tanulók, mert ebben az intézményben nincs gyógypedagógiai képzés.

Az alsó tagozaton 2022. évben 7 fővel összevont csoportban történik a tanulók oktatása. A felső tagozaton 4 fővel összevont csoportban történik a tanítás.

A fogyatékkal élő gyermekek és családjaik számára kedvező, hogy településünkön megkapják a megfelelő szakmai oktatást és a fogyatékkal élő kiskorú gyermekeknek nem kell távolabbi/vidéki iskolába járni.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	68
2017	68
2018	69
2019	54
2020	62
2021	63

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatgyűjtés

4.4.5. számú táblázat – A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatgyűjtés

Településünkön az elmúlt években a 8. évfolyamot minden tanuló sikeresen elvégezte. Az általános iskolában, ha évisméltásra kerül sor, ez általában az alacsonyabb évfolyamokon történik. Pedagógusaink a 8. évfolyamra úgy készítik fel a tanulókat, hogy eredményesen végezzék el és sikeres szakmát válasszanak, bejussanak a szakiskolákba, szakközépiskolákba és gimnáziumokba.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Településünkön törekszünk minden csoport számára az esélyt megteremteni, a hátrányban lévő fogyatékkal élő gyermekeket felzárkóztatni.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Az oktatás színvonala, szakmai ellátottsága mindkét intézményünkben jónak mondható. Az alapfokú oktatásban részt vevő tanulók szülei szabadon választhatják meg mely oktatási intézményben kívánják gyermekeiket taníttatni. Azok a családok, ahol a szlovákság hagyományát őrzik, a Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolát szokták választani.

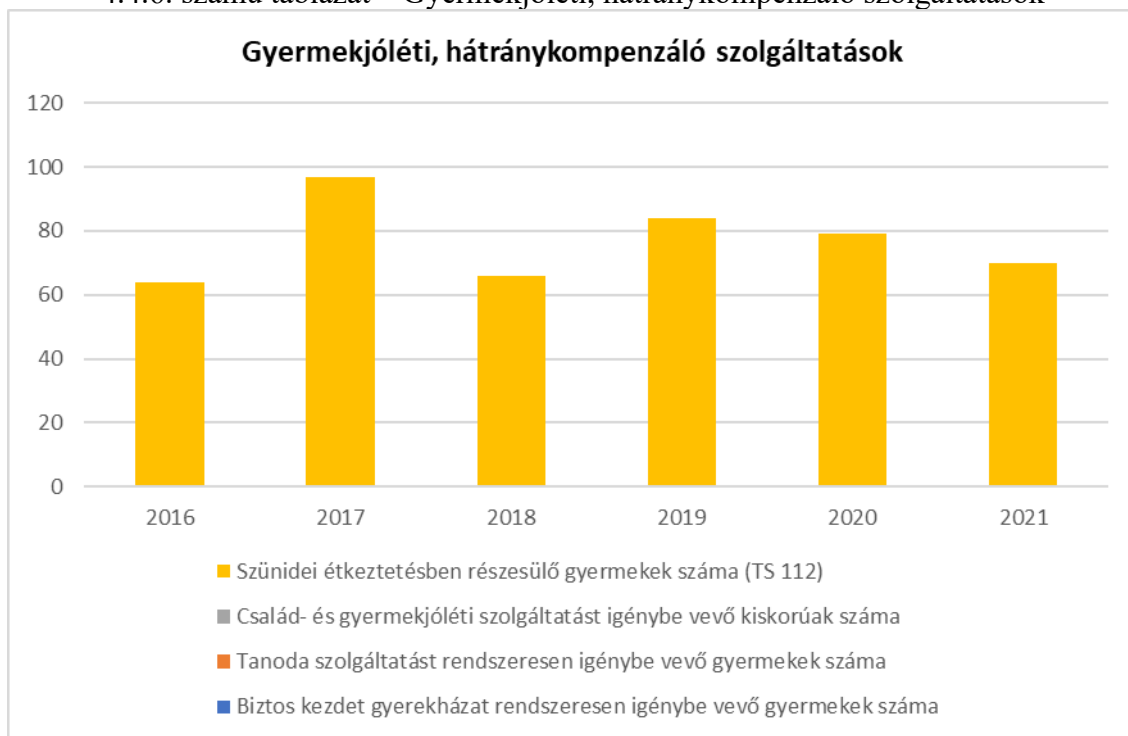
A két intézmény között az oktatás eredményességében mérhető eltérések nem mutathatók ki.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermejkölési, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjölési szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	64
2017	n.a.	n.a.	n.a.	97
2018	n.a.	n.a.	n.a.	66
2019	n.a.	n.a.	n.a.	84
2020	n.a.	n.a.	n.a.	79
2021	n.a.	n.a.	n.a.	70

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatgyűjtés

4.4.6. számú táblázat – Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatgyűjtés

A szünidei gyermekétkeztetés nagy segítséget nyújt azon családok számára, ahol a szociális rászorultság megjelenik.

2022. évben szünidei gyermekétkeztetést igénybe vevők száma

Szünidő	Gyermekek száma étkezési adagok alapján			
	2019	2020	2021	2022
Tavaszi szünet	54	48	46	43
Nyári szünet (legalább 43 munkanap)	82	57	58	55
Őszi szünet	35	67	51	-
Téli szünet	59	67	56	56

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

A nevelési és oktatási intézményeinkben számos lehetőséget biztosítanak a tanulóink hátrányának csökkentése és megszüntetése érdekében. A délutáni iskolai foglalkozások, sportkörök, szakkörök, a tehetséggondozást, illetve a felzárkóztatást segítik elő. Településünkön nem csak az oktatási intézményekben, hanem a Tótkomlói Művelődési Központban és a Könyvtárban is számos programot biztosítanak gyermekeink részére.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
<i>Beazonosított problémák</i>	<i>Fejlesztési lehetőségek</i>
A hátrányban élő családoknál az ingerszegény. környezet.	Bölcsődei ellátás népszerűsítése.
Az oktatási intézmények állami fenntartásba vételével az oktatás területére való rálátás nehezebbé vált.	Partnerségi kapcsolatok erősítése az oktatás és a gyermekvédelem területén.
A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetre való jogosultság feltételeinek ismertetése. A szünidei gyermekétkeztetésről való tájékoztatás.	Az önkéntes nyilatkozattétel hatékonyságának növelése. A jogosult családok étkezési igénylésének növelése.
A nevelési-oktatási intézményekben a Covid hatására egyre több magatartási és pszichés probléma jelentkezett (bezártság, kapcsolatteremtés, feszültség, depresszió, szorongás stb.)	Intézményi szintű pszichológiai rendelés, szaktanácsadás igénye

A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység célcsoportban a felülvizsgálattal érintett időszakban a következő adatokkal és észrevételekkel kerül kiegészítésre.

A helyzetelemzésben kiértékelt táblázat alapján jól látható, hogy településünkön a született gyermekek száma csökken. A következő időszakban az óvodai nevelésben és az alapfokú nevelésben csoportok csökkenésével kell számolni. A nevelési, oktatási intézményekben magával vonja a dolgozói létszám csökkenését is, ez a foglalkoztatás területén is további feladatokat fog magával hozni.

Az elmúlt évben megtartott HEP Fórumon mindhárom óvoda vezetője elmondta, hogy az óvodai nevelés során egyre gyakrabban találkoznak SNI (sajátos nevelési igényű) és BTMN (beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő) gyermekekkel. E gyermekek ellátása speciális figyelmet, fejlesztést és megfelelő szakmai támogatást igényelnek. A pedagógusok gyakran túlterheltek, és nem rendelkeznek a megfelelő pszichológiai háttértudással a problémák hatékony kezeléséhez. A pszichológus jelenléte segítené a gyermekek viselkedési és érzelmi problémáinak korai felismerését és kezelését. Emellett az óvodapedagógusokat segítené a megfelelő nevelési stratégiák kialakításában. A szülők is segítséget kaphatnának a pszichológustól a gyermekek problémáinak megértésében és kezelésében. Az óvodai nevelés hatékonysága jelentősen növelhető lenne pszichológus bevonásával.

Az alapfokú iskolai oktatásban a Jankó János Általános Iskolában és a Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolában is párhuzamos osztályok szűntek meg. Mindkét oktatási intézményben a létszámcsökkenés az miatt az oktatás évfolyamonként egy osztályban történik.

A Jankó János Általános Iskola és Gimnáziumban a 2025/2026-os tanévben létszámihiány miatt nem indult a 9. évfolyamon oktatás. A 2026/2027-es tanév indításához nagy erőfeszítéseket tesz az oktatási intézmény és Tótkomlós Város Képviselő-testülete is. Amennyiben nem sikerül a következő tanévben gimnáziumi 9. osztályt indítani, a gimnáziumi képzés vélhetően meg fog szűnni településünkön.

A gyermekek esélyteremtésében nagy hiányosságot fog jelenteni, ha nem indul gimnáziumi képzés, mert azok a családok, akik szociális helyzetükre tekintettel választották a tótkomlói gimnáziumot, vélhetően szakiskolába fogják íratni gyermeküket, mert anyagilag kevesebb terhet jelent számukra, ha rövidebb idő alatt szerzik meg gyermekeik a szakmai képzettséget. A vidéki iskolába járás, kollégiumi ellátás plusz anyagi terhet jelent a családok számára.

Kulturális szempontból tekintve is hiányosságot fog jelenteni, ha ezen életkorú fiatalok a tanév folyamán, nem Tótkomlóson tanulnak.

Tótkomlóson működik Békés vármegye egyik legeredményesebben működő művészeti iskolája, a Tótkomlói Alapfokú Művészeti Iskola. Fenntartója a Békéscsabai Tankerületi Központ. Az iskola tevékenysége kiterjed a környező településekre (Békéssámson, Kaszaper, Mezőhegyes, Battonya, Dombegyháza). Az intézményben zeneművészeti, képzőművészeti és színművészeti ágon van lehetőség művészeti tanulmányokat folytatni felmenő rendszerben előképző, alapfokú és középfokú osztályokban.

A Tótkomlói Alapfokú Művészeti Iskola tanulói létszáma

Tanév	Tanulói létszám/fő
2022/2023	446
2023/2024	536
2024/2025	534

Forrás: intézményi adatgyűjtés

A Tótkomlói Alapfokú Művészeti Iskola tanulói minden évben tandíjat fizetnek. A tandíj mértéke függ a tanulmányi eredménytől és további kedvezmény (50%) illeti meg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülőket. A hátrányos helyzetű, vagy halmozottan hátrányos helyzetű tanulók tandíjmenetességet kapnak. A Zeneiskola évek óta lehetőséget biztosít a hátrányos-, halmozottan hátrányos, SNI-s, BTMN-es gyerekeknek a zenetanulásra.

Az alapfokú művészeti iskola zenei képzése fúvószenekaraink részére neveli az utánpótlást. Településünkön két fúvószenekar működik, a Tótkomlói Gyermek Fúvószenekar és a Tótkomlói Ifjúsági Koncert Fúvószenekar. Tótkomlós városban a fúvószenei élet fél évszázados múltra tekint vissza. Zenekaraink Tótkomlós hírnevét nem csak az országon belül, de határainkon túl is öregbítik.

A fúvószenekarok eredményei a felülvizsgálattal érintett időszakba :

2023 - Zeneiskolák Országos Zenekari Versenye, Budapest II. hely

Tótkomlói Gyermek Fúvószenekar, karmester: Forró Gyula

- DYCHFEST Fúvószenekari Fesztivál, Pöstyén (Szlovákia)

Tótkomlói Ifjúsági Koncert Fúvószenekar - karmester Krösméri János

- Nemzetközi Fúvószenekari Fesztivál,

Tótkomlói Gyermek Fúvószenekar Réty - karmester: Forró Gyula

2024 - IX. Nemzetközi Fúvószenekari Fesztivál, Tótkomlós

2025 - Diffwnds Nemzetközi Fúvószenekari Fesztivál, Luxemburg - Fesztivál Nagydíj

Tótkomlói Ifjúsági Koncert Fúvószenekar - karmester: Krösméri János

- Nemzetközi Youth Band Fesztivál, Görögország

Tótkomlói Ifjúsági Koncert Fúvószenekar - karmester: Krösméri János

- Fúvószenekari Fesztivál, Martin (Szlovákia)

Tótkomlói Gyermek Fúvószenekar - karmester: Forró Gyula

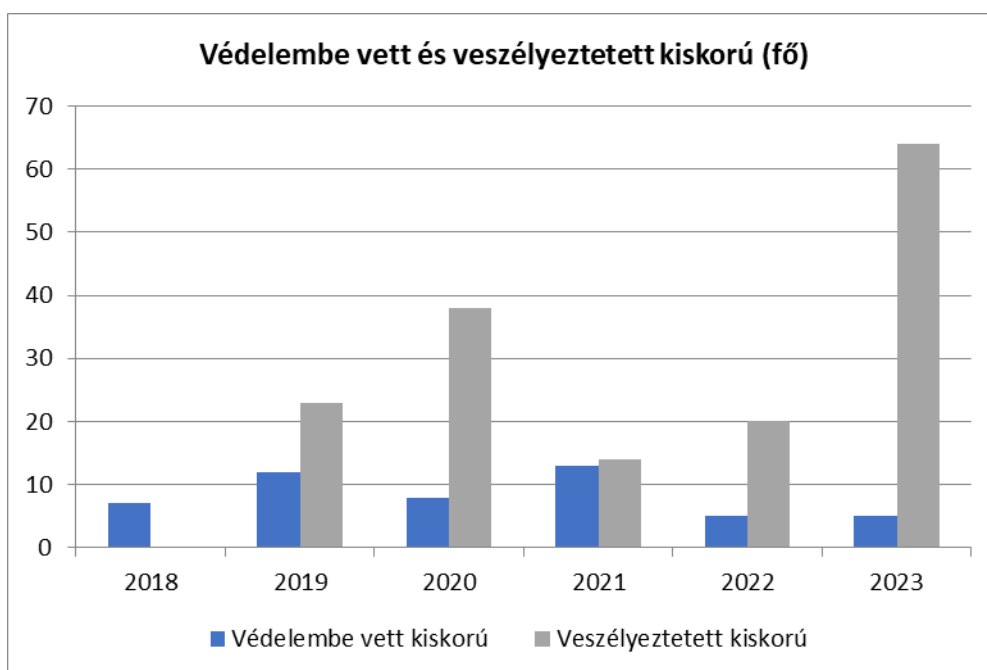
Összességében azonban az alapidokumentumban leírtak alapján gyermekeink helyzete településünkön jónak mondható, városunkban bölcsődei ellátás vehető igénybe, három óvoda, két alapfokú iskola és egy gimnázium működik. Városunkban működik strand és uszoda a Rózsa fürdő. A nevelési-oktatási intézményeken kívül számos egyesület, szervezet biztosítja gyermekeink részére a szabadidő hasznos eltöltését, valamint tehetségük kibontakoztatását. A településen élő gyermekeink, alapfokú művészeti iskolában bontakoztathatják ki zenei-, képzőművészeti- és színművészeti ágon tehetségüket.

A gyermekek védelmi rendszere

Minden gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéséhez. A gyermeki jogokat védeni kell, mely minden olyan természetes és jogi személy kötelezettsége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2020	8	38
2021	13	14
2022	5	20
2023	5	64

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Helyi adatgyűjtés

A vizsgált időszakban a településen a védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma jelentős ingadozást mutatott, ami a helyi szociális és családvédelmi helyzet érzékeny változásaira utal.

A védelembe vétel a gyermekvédelmi rendszer egyik legfontosabb, megelőző jellegű intézkedése, amelyet a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében a gyámhatóság rendel el. A veszélyeztetett gyermekek száma pedig a családok szociális, egészségügyi, anyagi és nevelési problémáinak egyik legfontosabb mutatója.

A védelembe vett gyermekek száma 2018-ban 7 fő volt, majd 2019-re 12 főre emelkedett, ami növekvő beavatkozási igényt jelez. 2020-ban 8 fő, 2021-ben pedig ismét 13 fő került védelem alá. Az elmúlt két évben (2022–2023) azonban a védelembe vett gyermekek száma csökkent, 5-5 főre, ami a hatékonyabb prevenciós tevékenység vagy a családsegítő szolgálat fokozott együttműködéseinek eredménye is lehet.

Összességében a vizsgált hat év alatt átlagosan évi 8–9 gyermek, védelembe vétele történt, ami a település méretéhez viszonyítva nem kiugróan magas, de a gyermekvédelmi problémák folyamatos jelenlétére utal.

A veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma ennél sokkal nagyobb mértékű ingadozást mutatott. 2019-ben 23 fő, 2020-ban 38 fő, majd 2021-ben 14 fő, 2022-ben 20 fő volt veszélyeztetettként nyilvántartva.

A 2023 év különösen figyelemre méltó, mivel ekkor a veszélyeztetett gyermekek száma drasztikusan, 64 főre emelkedett, ami több mint háromszorosa a megelőző év adatának. Ez a növekedés valószínűleg összetett okokra vezethető vissza: a családok jövedelmi viszonyainak romlására, az infláció és megélhetési költségek növekedésére, valamint a szülői munkanélküliség, egészségügyi problémák vagy lakhatási nehézségek fokozódására. A gyermekvédelmi jelzőrendszer fokozott aktivitása, illetve a szociális szolgáltatások jobb adatgyűjtése is hozzájárulhatott a magasabb regisztrált értékhez.

A védelembe vett és a veszélyeztetett gyermekek számának arányából látható, hogy nem minden veszélyeztetettség vezet védelembe vételhez, ami a gyermekjóléti szolgálat megelőző, támogató munkájának eredményességét is jelzi. Ugyanakkor a 2023-as kiugróan magas veszélyeztetettségi arány rávilágít arra, hogy a családok szociális és lelki terhei növekedtek, és a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjainak (iskola, védőnő, háziorvos, rendőrség stb.) összehangolt munkájára még nagyobb szükség van.

Összegzésként elmondható, hogy a településen a gyermekvédelmi beavatkozások száma mérsékelt, de folyamatos, ugyanakkor a veszélyeztetettség mértéke 2023-ban aggasztóan megemelkedett. Ez a trend megerősíti a prevenciós és családtámogató intézkedések fontosságát. Szükség van a helyi gyermekjóléti és családsegítő szolgálat kapacitásainak erősítésére, a szülők támogatására (például nevelési, életvezetési tanácsadás formájában), valamint a szociális ellátórendszer gyors reagálására a veszélyeztetett gyermekek korai felismerése és a problémák megelőzése érdekében.

A település gyermekvédelmi stratégiájában ezért indokolt a megelőző szemlélet további erősítése és az együttműködő szakmai hálózatok rendszeres értékelése, hogy minden gyermek biztonságos, támogató környezetben nevelkedhessen.

A felülvizsgálattal érintett időszak szociális támogatási formái a következőképpen alakultak:

Táblázat alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek 2021-2024. évi adatai hasonlíthatók össze:

	2021	2022	2023	2024
Támogatott gyermekek száma /fő	236	144	128	106
- ebből nagykorú (tanuló) /fő	5	11	4	2

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Az elmúlt 4 év adatait összevetve a támogatottak létszáma csökkenést mutat, a gyermekek után járó adókedvezmény, a minimálbér, garantált bérminimum emelkedése miatt több családban az egy főre jutó jövedelem összege meghaladja a vonatkozó jogszabályban megállapított összeghatárt, annak ellenére is, hogy 2024. 07. 01-től a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság jövedelemhatára emelkedett.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők Tótkomlós településen életkor szerint:

Életkor	0-6 éves/fő	7-14 éves/fő	15-17 éves/fő	18- éves/fő	Összesen/fő
2021	64	103	64	5	236
2022	28	70	35	11	144
2023	24	67	33	4	128
2024	26	58	20	2	106

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Az életkorszerinti bontás mutatói alapján a 0-6 éves korú kiskorú gyermekek létszáma az összlétszám arányához képest alacsony. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt igénylők feltehetően azért nem nyújtják be kérelmüket, mert ebben az időszakban az óvodai nevelésben részesülők 95%-a ingyenes étkezésre jogosult a jogszabályi feltételek alapján. A törvényes képviselők, az óvodai nevelést követően fordulnak szociális rászorultságuk alapján a Polgármesteri Hivatalhoz kérelemmel, mert az alapfokú iskolai képzésnél az ingyenes étkeztetés biztosított, évente két alkalommal pénzbeli támogatást kap a törvényes képviselő gyermek jogán. Tanévkezdetkor az általános iskolások e jogosultság alapján ingyenes füzetcsomagot kapnak.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő törvényes képviselők, önkéntes nyilatkozatukat követően kerül megállapításra a gyermek hátrányos helyzete, halmozottan hátrányos helyzete.

A Tótkomlóson élő hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számát az alábbi táblázat mutatja be a 2021-2024. évekre vonatkozóan:

Adatok	2021	2022	2023	2024
Hátrányos helyzetű gyermekek / fő	39	27	8	3
Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek /fő	65	57	62	52

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Tótkomlóson élő hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek életkor szerinti megoszlása 2024-ben:

Életkor	0-2 éves	3-5 éves	6-13 éves	14-17 éves	18 éves vagy idősebb	Összesen
Hátrányos helyzetű gyermekek/fő	-	1	2			3
Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek/fő	2	6	31	11	2	52
Összesen	2	7	34	11	2	55

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Az előző időszakhoz képest a törvényes képviselők önkéntes nyilatkozata alapján, a jogosultak köre csökkent. Az alacsony iskolai végzettség e generációnál csökkent, a szociálisan rászorulóknak körében is az alapfokú végzettségnél magasabb végzettséggel rendelkeznek, továbbá a lakhatási körülmények is rendezettebbek.

A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére, a szülő, törvényes képviselő kérelmére - a szünidő munkanapjain - szünidei gyermekétkeztetés keretében a déli meleg főétkezést biztosítja a települési önkormányzat. A szünidei gyermekétkeztetés lebonyolítását az Orosházi Kistérség Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat végzi.

Szünidei Gyermekétkeztetés

Szünidő	Gyermekek száma			
	2021	2022	2023	2024
Tavaszi szünet	46	39	24	28
Nyári szünet (legalább 43 munkanap)	58	55	41	33
Őszi szünet	51	-	33	27
Téli szünet	56	56	36	28

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Az elmúlt évek tapasztalata szerint a kiértécsített családok 50-60%-a veszi igénybe ezt a támogatási formát.

A Bursa Hungarica

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete 2001-ben megalkotta az 5/2001. (II. 20.) önkormányzati rendeletét a felsőoktatási hallgatók és a felsőoktatási tanulmányokat kezdő fiatalok ösztöndíjrendszeréről, mely a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer (a továbbiakban: Ösztöndíjrendszer) szabályairól, a támogatáshoz jutás feltételeiről szól.

A rendelet célja, hogy a szellemi javakhoz való hozzáférés egyenlő esélyének megteremtése érdekében mindazok számára elérhetővé tegye az első diploma megszerzését, akiknek a felsőoktatásba történő bejutás, illetve felsőoktatási tanulmányaik folytatása szociális helyzetük miatt súlyos nehézségekbe ütközik.

Az Ösztöndíjrendszer célja továbbá, hogy az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok számára is elérhetővé tegye a felsőoktatásban való részvételt, jogszabályi háttérül a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet szolgál.

A Képviselő-testület felismerte azt, hogy ennek a támogatásnak a minél szélesebb körben történő elérhetővé tétele fontos, ezért a 14/2018. (X. 29.) önkormányzati rendeletével módosította az 5/2001. (II. 20.) önkormányzati rendeletét. Így a Bursa Hungarica Önkormányzati Ösztöndíjpályázat 2019. évi fordulójától a támogatásban részesíthetők azok a személyek, akiknek a havi jövedelme vagy a családjukban az egy főre eső havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250 %-át, ezzel szélesítve a hozzáférhetőség lehetőségét.

Az Ösztöndíjrendszer többszintű támogatási rendszer, amelynek pénzügyi fedezeteként három forrás szolgál:

4.) települési önkormányzatok által nyújtott támogatás	}	önkormányzati ösztöndíjrész
5.) megyei önkormányzatok által nyújtott támogatás		
6.) intézményi támogatás → intézményi ösztöndíjrész		

Az ösztöndíj időtartama:

- „A” típusú pályázat esetén 10 hónap, a már felsőoktatásban tanulók számára
- „B” típusú pályázat esetén 3x10 hónap, azok számára, akik felsőoktatási tanulmányaikat a következő tanévben kezdik meg.

Az ösztöndíj elbírálása kizárólag szociális rászorultság alapján, a pályázó tanulmányi eredményétől függetlenül történik.

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete első alkalommal 2001-ben csatlakozott az Ösztöndíjrendszerhez, abban az évben 23 főt részesített támogatásban. 2002-től – 2005-ig az önkormányzat az Ösztöndíjrendszerhez nem csatlakozott, 2006. óta azonban folyamatosan részt vesz az Ösztöndíjrendszerben a következők szerint:

Az „A” és „B” típusú pályázat keretében támogatásban részesített tanulók/hallgatók száma az elmúlt években a következők szerint alakult:

	2020	2021	2022	2023	2024
„A”	8	6	4	2	1
„B”	-	-	-	-	-

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A Képviselő-testület a 2024. évtől kezdve személyenként 15.000, - Ft-ot biztosít havonta a tanulóknak.

A helyi adatokat áttekintve megállapítható, hogy az ösztöndíjban részesülők száma az elmúlt öt évben fokozatos csökkenést mutatott.

Az „A” típusú pályázat esetében 2020-ban még 8 hallgató részesült támogatásban, 2021-ben már csak 6 fő, 2022-ben 4 fő, 2023-ban 2 fő, míg 2024-ben mindössze 1 hallgató kapott ösztöndíjat.

A „B” típusú támogatásban egyik évben sem részesült tanuló, ami arra utal, hogy ezen a területen a fiatalok nem, vagy csak korlátozottan éltek a pályázat lehetőségével.

A folyamatos csökkenés több tényezőre vezethető vissza. Egyrészt a felsőoktatásba jelentkezők számának csökkenése országos tendencia, másrészt a helyben meghatározott jövedelemhatár jelenleg olyan alacsonyan van megállapítva, hogy számos rászoruló család gyermeke formailag nem felel meg a feltételeknek, annak ellenére, hogy anyagi helyzetük indokolná a támogatást.

A tapasztalatok alapján az önkormányzat felismerte, hogy a Bursa Hungarica Ösztöndíjprogramban való részvétel visszaesése hosszú távon hátrányosan érintheti a helyi fiatalokat, különösen azokat, akik anyagi okokból nehezebben tudják vállalni a felsőoktatási tanulmányokat. A képviselő-testület ezért új önkormányzati rendelet alkot, amelynek célja, hogy a jövedelemhatár megemelésével szélesebb körben váljanak jogosulttá a helyi fiatalok a pályázat benyújtására. E lépés várhatóan növelni fogja a pályázók számát, elősegíti az esélyegyenlőséget az oktatás területén, és hozzájárul a település fiataljai felsőoktatásban való részvételének erősítéséhez.

Újszülött Támogatás

Tótkomlós Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a város kedvezőbb demográfiai mutatóinak elérése, a lakosság megtartó erejének növelése és a szülők gyermekvállalással, neveléssel járó anyagi terheinek csökkentéséhez történő hozzájárulása érdekében megalkotta az újszülöttek támogatásáról szóló 15/2020. (VII.10.) önkormányzati rendeletét.

A gyermekenként járó egyszeri támogatás összege 100.000, - Ft 2022-ben 22, 2023-ban 32, 2024-ben 37 újszülött támogatás került megállapításra.

Tótkomlós településen élő, szociálisan rászoruló lakosok az önkormányzatnál pénzübeli és természetbeni támogatást igényelhetnek.

A rendkívüli települési támogatás iránti kérelmeket átruházott hatáskörben a Szociális Bizottság bírálja el, különös méltánylást érdemlő esetben is ítélt meg támogatást.

Rendkívüli települési támogatás	2021.	2022.	2023.	2024.
Átmenetileg nehéz anyagi helyzetre tekintettel	121	157	244	198
Eseti gyógyszerkiadás mérséklésére	27	37	56	52
A családban nevelkedő gyermek, fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel	34	45	23	24
Elhunyt személy eltemettetésének költségeihez való hozzájárulásra	14	8	9	23
Különös méltányosságból	65	78	81	104
Időszakos támogatás (max. 3 egymást követő hónapon át)	18	19	12	21
Összesen:	279	344	425	422

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A rendkívüli települési támogatás átmenetileg nehéz anyagi helyzetre tekintettel megállapított támogatás a család élethelyzetének javítására, átmeneti gondjaik enyhítéséhez nyújt segítséget. Az eseti gyógyszerkiadás mérséklésére adott támogatás természetben történik. Az esetek fele a kiskorú gyermekek gyógyszerének kiváltását segíti. A családban nevelkedő gyermek, fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel a kiskorú gyermekek ellátásához, ruházat vásárlásához, beiskolázáshoz nyújt segítséget. Az időszakos támogatási forma a hosszabb ideig fennálló nehézségeken segít, pl. rezsitartozás, étkezési díj elmaradás stb.

A Szociális Bizottság által nyújtott támogatás az egyszeri tüzelőanyag támogatás, 2024-ben 230 család részesült e támogatásban. A támogatás mértéke 13.000, - Ft volt kérelmenként, mely összeget az ügyfél igényeinek megfelelően használhatott fel az általa megjelölt energiaszolgáltatásra. A 230 családból 114 családban nevelkedik kiskorú gyermek.

A gyermekjóléti szolgálat feladatait továbbra is az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása által fenntartott Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat látja el. A gyermekjóléti szolgáltatást két családgondozóval látja el. Havonta egy alkalommal a gyermekpszichológus és esetmenedzser áll az igénylők rendelkezésére, előre egyeztetett időpontban. Az óvodai és iskolai szociális segítő az érintett nevelési-oktatási intézmények épületében látja el feladatát.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát is, amely rögzíti, egyben tiltja, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerüljön hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

Az országos adatok alapján a nők gazdasági aktivitása alacsonyabb a férfiakénál – és e különbségnek csak egyik vékonyka szelete a női élethelyzetből, az anyaságból fakadó inaktivitás. Sajnos gyakran találkozhatunk azzal, hogy a nők háttérbe szorúlnak a munkavállalást illetően, valamint gyakran a női bérek mértéke elmaradást mutat a férfiak bééréhez képest, annak ellenére, hogy a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál, különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

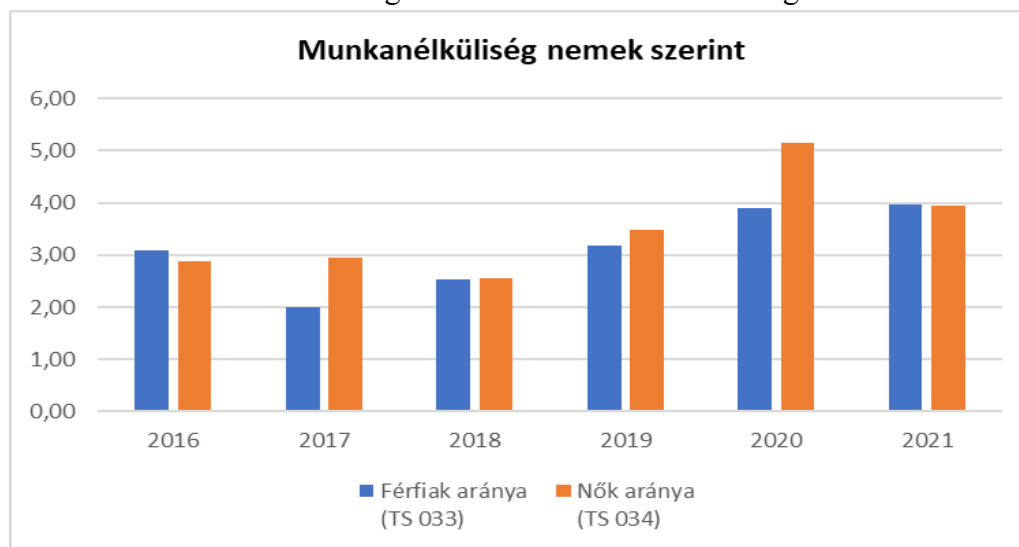
A nők napjainkban több területen is egyenlőtlenségekkel néznek szembe, ez pedig azon kívül, hogy hátrányosan különbözteti meg a nőket a társadalmakban, jelentős hatással bír a gazdasági és társadalmi egységre, a fejlődésre, a teljesítmény növekedésre és a versenyképességre. A nők bár aktívan jelen vannak a munkaerő-piacon a hagyományos női szereppel szembeni elvárásoknak is meg kell felelniük. A családi élet és a háztartásban végzett munka területén a társadalom időben, energiában és felelősségben is nagyobb szerepet ró a nőkre, mint a férfiakra. Azonban a mai gazdasági helyzet a legtöbb esetben nem is teszi lehetővé a nők számára, hogy a hagyományos női szerepet választva csak a családnak szenteljék életüket.

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség. A férfiak és nők településünkön való foglalkoztatottságának mutatói arról nyújtanak tájékoztatást, hogy milyen arányban érinti a nemeket a munkanélküliség. Ahogy a diagramok is mutatják, településünkön a munkanélküli nők száma magasabb a munkanélküli férfiakénál, azonban foglalkoztatottságukat tekintve közel azonos számban vannak foglalkoztatva a nők és a férfiak.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	3,09	2,89	2,99%
2017	2,01	2,94	2,48%
2018	2,53	2,56	2,55%
2019	3,19	3,49	3,34%
2020	3,9	5,15	4,53%
2021	3,97	3,94	3,96%

Forrás: Teir, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

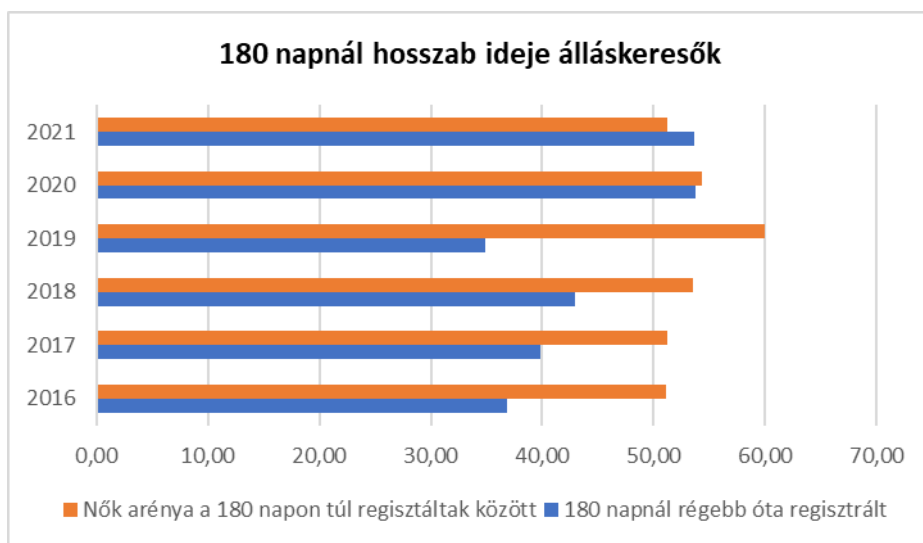
Forrás: Teir, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az aktív korú álláskeresők nemek szerinti aránya azt mutatja, hogy a nők körében nagyobb a munkanélküliség. A 2020. évben kimagasló ez az arányszám a nők tekintetében. Feltételezhetően a veszélyhelyzet is befolyásolta ezt a számadatot. A nők elhelyezkedése nehezebb, mert a munkáltató gyakran a fiatal nőket a gyermekvállalás miatt nem alkalmazza. Településünkön az országos átlagnál jobbak a mutatók, mert működik egy varroda, a Rimax Kft., ahol jelentős létszámban nőket alkalmaznak.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	36,89	51,11
2017	39,8	51,28
2018	43	53,49
2019	34,88	60
2020	53,8	54,35
2021	53,69	51,25

Forrás: Teir, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők

Forrás: Teir, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők számát tekintve, az évek átlagát figyelembe véve, a nők nehezebben tudnak elhelyezkedni, számukra kevesebb a munkalehetőség a településünkön és környékünkön.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	122	13
2017	98	11
2018	100	6
2019	129	11
2020	171	19
2021	149	8

Forrás: Teir, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma nem mutatja a reális valóságot. A pályakezdők szakmai végzettségük megszerzését követően nem találnak településünkön megfelelő munkahelyet, ezért nem költöznek haza. Az általuk választott nagyobb város vagy településen jelentkeznek a területileg illetékes Munkaügyi Hivatalnál.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A közfoglalkoztatási programok és a képzések segítik a munkaerő-piacra való visszajutását. A közfoglalkoztatás keretén belül a nők részére több tanfolyamot is biztosítottak, melyek szakmai vizsgával zárultak, többnyire OKJ-s végzettséget adtak. Pl. szövőtanfolyam, növénytermesztő-tartósító tanfolyam, parkgondozó tanfolyam és vendéglátó-eladó tanfolyam. Az érettségivel rendelkezők számára is biztosított a szakmai képzés LCDL képzések és idegen-nyelvi képzések.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A nők munkaerő-piaci pozíciója a férfiakénál rosszabb, a piaci/munkaerő-piaci verseny éleződése számukra kedvezőtlen hatásokkal van. A külső és belső munkaerőpiac a nők hátrányára rangsorolja a foglalkozásokat, munkaköröket. A felvételi és az előmeneteli diszkrimináció korlátozza az egyenlő esélyeket. Jóllehet a nők előnyben vannak az iskolázottság szempontjából, a nemek szerinti iskolázottsági és foglalkozási koncentráció korlátozza munkaerő-piaci versenyképességüket, karrier esélyüket. A feminizálódó mechanizmus a foglalkozási hierarchia alsó szférába szorítja ki a nőket, ahol az előmeneteli lehetőség, az elérhető jövedelem, az állásbiztonság az átlagosnál rosszabb, és ennek következtében nagyobb a szegénységkockázat.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés számos formát ölt a munkahelyeken: a férfiakkal szemben alacsonyabb jövedelmeket kapnak, kevesebb nő kerül vezető pozícióba. Különösen kiéleződik a negatív diszkrimináció a gyermekvállalás után.

Az EFOP-1.5.3-16 számú „Humán közszolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben” című projekt 2018. 02. 01-2020. 02. 01-ig valósult meg. A projektbe a kistérségben szereplő települések kerültek bevonásra. A pályázat összege 491 millió forint volt. A pályázat tartalma: Humán közszolgáltatások fejlesztése, képzések, a hátrányos helyzetű lakosság társadalmi és munkaerő-piaci integrációja (tanácsadások, klubfoglalkozások), települési kedvezménykártyák biztosítása.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A védőnői szolgáltatás a családokat és kiskorú gyermekeket otthonukban látogatják, településünkön a védőnői ellátás jól működik, a szociális hálóval közösen igyekeznek a hátrányban lévő csoportokat felzárkóztatni.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	3	141	357
2017	3	152	392
2018	3	152	314
2019	3	131	316
2020	3	120	313
2021	3	111	311

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés. A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - településünkön bölcsődében, óvodában, valamint iskolában.

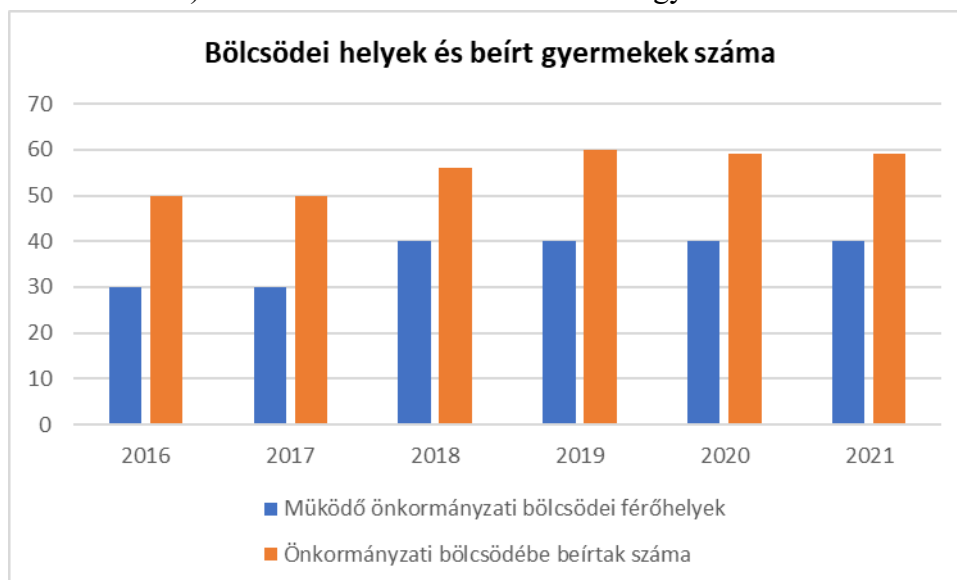
A családok nagy számban veszik igénybe a bölcsődei nevelést. Településünkön az önkormányzat fenntartásában működő egy bölcsőde 40 férőhellyel biztosítja a három év alatti gyermekek napközbeni ellátását. Az intézmény működése lehetővé teszi, hogy mindkét szülő

már a gyermek születését követően kis idővel ismét munkába állhasson, ezzel is hozzájárulva a szociális helyzetük javításához.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	30	50
2017	30	50
2018	40	56
2019	40	60
2020	40	59
2021	40	59

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	0	0	0	40	34
2018	0	0	0	0	0	0	40	39
2019	0	0	0	0	0	0	40	41
2020	0	0	0	0	0	0	40	40
2021	0	0	0	0	0	0	40	37

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Tótkomlóson a nők munkaerő-piaci esélyeit és az ideális családtervezést is pozitívan befolyásolja, hogy a gyermekek napközbeni ellátása biztosított.

A településen egyre több intézményben biztosítják a rugalmas munkaidőt. A hivatalvezetés figyelembe vette a lakóhelyük és a munkahelyük közötti buszjárat menetrendjét és ehhez alakította ki munkaidejüket, ezzel is segítve őket. A helyi Jankó János Általános Iskola és Gimnázium, valamint Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda intézményvezetői is az órarend meghatározásánál – lehetőségeikhez mérten - figyelembe veszik vidéki, illetve a kisgyermekes anyák kéréseit, buszjárait.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnői szolgálat segíti a mindennapokban a családgondozás. A védőnői szolgálat nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama segítése, hogy ezzel támogassa a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődését. A szociális hálón belül a védőnő kapcsolatot ápol nemcsak a családokkal, a gyermekintézményekkel, a gyermekorvossal, a Gyermekjóléti Szolgálattal és a Polgármesteri Hivatal Igazgatási Osztályával is. Szakemberként hatékony segítséget képes nyújtani a családoknak, ez pedig szorosan összefügg a hozzá tartozó gyermekek számától.

A Védőnői Szolgálatnak köszönhető, hogy a tótkomlósi nőknek biztosított helyben a méhnyak szűrővizsgálat. Az egészséges életmód kialakításában fontos szerepe van a megelőzésnek, a tótkomlósi nők számára az egyik leggyakoribb betegség megelőző szűrését helyben lebonyolítja a védőnői szolgálat, ezzel is biztosítva a nők egészséges életvitelét, a nehéz anyagi helyzetben lévő nők részére is elérhetővé teszi a megelőző szűrővizsgálatot, megkíméli őket az utazás költségeitől.

A Tótkomlói Evangélikus Szeretetszolgálat a kisgyermekes anyák részére Baba-mama Kör működtet. A Baba-mama Kör a kisgyermekek részére különféle programok keretén belül játszóházat biztosít, közben az édesanyák a gyermekneveléssel kapcsolatos problémáikat, gondjaikat megbeszélnek, nevelési, pszichológiai problémáik megoldásában igény szerint szakmai segítséget kapnak. A találkozások alkalmával játék és gyermekruházzati cikkek gazdát cserélnek, ezzel is segítve a nehéz helyzetben lévő családokat.

Az SZSZK évente egy alkalommal, nemcsak a gondozott családoknak szervez pszichológia előadást. Az előadások a nehéz helyzetben lévő anyáknak, a gyermekgondozáshoz és gyermekneveléshez ad segítséget.

5.4 A nőt érő erőszak, kapcsolati erőszak

A nők elleni erőszakos magatartásnak több formáját ismerjük, ide tartozik a zaklatás, a szexuális erőszak és a Magyarországon mind törvényi keretek között, mind a közgondolkodásban leginkább problematikus megítélésű családon belüli erőszak. Hagyományosan a családon belüli erőszaknak többféle fajtáját szokás elkülöníteni: a szóbeli, a lelki, a testi, a szexuális és a gazdasági (anyagi) erőszakot. Amitől a cselekmények „családi” jellegűvé válnak, az az elkövető és az áldozat közötti ismeretségből fakadó intim viszony. Általában elmondható, hogy a családon belüli erőszak olyan személyeket ér, akik valamilyen szempontból kiszolgáltatott helyzetben vannak az őket bántalmazó elkövetővel szemben.

A családon belüli erőszak a nemzetközi és országos statisztikák alapján sokkal jelentősebb mértékben jelenlévő probléma, mint gondolnánk.

Tótkomlós Város Önkormányzat rendelkezik bűnmegelőzési programmal, melyben megfogalmazott célok a következők:

1. A közbiztonság feltételeinek megteremtése, a vagyoni értékek megóvása, a személyi biztonság erősítése, az ifjúság helyes irányú fejlődésének elősegítése.
2. A bűnözővé válás folyamatának fékezése, a bűnelkövetési alkalmak, helyzetek csökkentése, a bűnelkövetés akadályozása.
3. Az áldozattá válás megelőzése, a potenciális áldozatok védettségének fokozása.
4. A büntetett előéletű személyek társadalmi beilleszkedésének segítése és ezzel a bűnismétlés előfordulásának csökkentése.

A bűnmegelőzés szervezetrendszerének (rendőri szervek, polgárőrség, polgármesteri hivatal, oktatási intézmények, ifjúsági és egyéb civil szervezetek, gyermekjóléti szolgálat) feladatai között kiemelt helyen szerepel az, hogy az oktatási intézményekben hatékony felvilágosító és ismeretterjesztő tevékenységet kell folytatni a bűnelkövetéstől való visszatartás motivációinak kialakítása, a bűnelkövetővé válás irányába ható magatartási formák visszafogása, megszüntetése, a törvénytisztelő magatartási formák kialakítása, az áldozattá válás elkerülése érdekében. A rendőrséggel az együttműködésünk továbbra is jó, időben jelzünk egymásnak, illetve segítjük egymás munkáját. Külön említést érdemel a rendőrség prevenciós tevékenysége, melynek keretében rendszeres felvilágosító előadásokat tartanak a közoktatási intézményekben a

közlekedésbiztonságról, a fürdőzés, vízen tartózkodás szabályairól, illetve nem utolsó sorban a drogfogyasztás veszélyeiről.

Az Orosházi kistérség Gyermekjóléti Szolgálat minden évben, májusban esetkonferenciát tart. A konferenciára meghívott intézmények és önkormányzat képviselői, ifjúságvédelmi felelősei, hivatásos pártfogó és a helyi rendőrség képviselője a településünkön meglévő problémákat megbeszéljük, feltárjuk, megoldásokat keresünk a meglévő problémákra, illetve keressük a lehetőségeket a megelőzésre.

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testületének bűnmegelőzési programja 3. pontja Az áldozattá válás megelőzése, a potenciális áldozatok védettségének fokozása foglalkozik a nőket érő erőszakkal és a családon belüli erőszakkal. A gyermeki jogok védelmi rendszere nemcsak a gyermeket, hanem az anyákat is védi az ellenük elkövetett testi és lelki erőszakos cselekedetektől.

Általában a nők titkolják áldozattá válásukat, ezért fontosnak tartjuk a tájékoztatást arról, hogy hova fordulhatnak segítségért. A tájékoztatásnak jelentős szerepe van a megelőzésben a megfelelő időben való segítségnyújtásban. A rendőrség és bíróság számszerű adatai tükrözhetik, hogy a bántalmazottak milyen mértékben mernek, illetve tudnak jogi segítséget kérni. Azzal is tisztában kell lennünk, hogy leggyakrabban a rendőrség riasztására is csak végső esetben kerül sor. Teljes körű vizsgálatot a témában annak jellegéből adódóan nem tudtunk végezni, de a probléma jelen van, feltárását, valamint megoldási lehetőségének megtalálását elő kell segítenünk.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Az anyaothtonok és a családok átmeneti otthonai (anyagi vagy családi) krízishelyzetben jelenthetnek megoldást azok számára, akiknek nincs hová menniük. Bizonyos esetekben kimondottan célszerű, ha a krízishelyzetben lévő nő távol kerül addigi környezetétől, de vannak olyan helyzetek is, amikor az anyaothton/családotthon és a lakóhely távolsága komoly problémát jelent (munkahely, gyermekellátó intézmények). Jellemzően ezen intézményeknél (a férőhelyek hiánya miatt főleg a téli időszakban) várólistás rendszer működik.

Településünkön nincs anyaothton, sem családok átmeneti otthona, azonban 50 km-es körzetben 4 anyaothton található.

Az SZSZK és a gyermekjóléti szolgálat is figyelemmel kíséri a krízishelyzetben lévő nők sorsát, tájékoztatják őket az igénybe vehető szolgáltatások elérhetőségéről, kapacitásáról és segítséget nyújtanak számukra a megfelelő intézmény kiválasztásában.

Továbbá Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testületének Szociális Bizottsága a szociális háló közreműködésével anyagi és természetbeni juttatásokkal segíti a krízishelyzetben lévőket.

Településünkön nem jellemző az anyaothtonba és a családok átmeneti otthonába kerülés. Ez köszönhető a jól működő szociális hálónak, ennek ellenére 2022-ben két alkalommal került sor az orosházi anyaothton a családok átmeneti otthona igénybevételére.

Az egyik esetben az édesanya három kiskorú gyermekével családon belüli bántalmazás miatt kérte az elhelyezését, a másik esetben az édesanya egyedülállóként két kiskorú gyermekkel került be lakhatási körülményei és nehéz anyagi helyzete miatt.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az 1990 után kiteljesedő demokráciától megfigyelhető, hogy a nők aktív részvétele a közéletből hiányzik. Valójában nem, hogy pozitív fordulat nem történt, hanem vagy stagnál, de van ahol csökkent a nők részvételi aránya a különböző döntéshozó testületekben.

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

A nők szerepe a helyi közéletben

év	Képviselőtestület tagja	
	Férfi	Nő
2016	5	4
2017	5	4
2018	5	4
2019	4	5
2020	4	5
2021	4	5
2022	4	5

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Városunkban az előző választási időszakhoz viszonyítva a nők nagyobb szerepet kaptak. Elmondható az is, hogy a településünkön működő nevelési, oktatási, közművelődési, szociális intézményeinkben a 9 vezető beosztásból 8 nő és 1 férfi intézményvezető van.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmodelljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák. A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez össztársadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni. Nagy hangsúlyt kell fektetni a terhes tanácsadásra, a kismamák fizikai és mentális állapotára, hiszen az nagyban befolyásolja születendő gyermek egészségét.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
<i>Beazonosított problémák</i>	<i>Fejlesztési lehetőségek</i>
Női esélyegyenlőség témakörében a foglalkoztatás, a foglalkoztatás területén jelenő hátrányos megkülönböztetés	Humán közszolgáltatások fejlesztése. Pályázati források feltérképezése a női esélyegyenlőség megteremtésében
A gyermeket egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas	Nő központ kialakítása. Célzott tájékoztatás a gyermeket nevelő családok által igénybe vehető szociális ellátásokról
A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak az áldozattá válás kockázatának csökkentése	Felhívások, tájékoztatás, felmérések készítése, előadások tartása

A legtöbb fejlett országban – így Magyarországon is – a születésszám tartósan a népesség-fenntartási szint alatt van. Ennek érdekében a családok, elsősorban a nők, az anyák számára a felülvizsgálattal érintett időszakban jelentős kedvezményeket vezettek be.

A nők esélyegyenlőségének alakulása Magyarországon (2023-2025)

Az elmúlt években a nők esélyegyenlőségét érintő kérdések Magyarországon ismét középpontba kerültek, mind törvényi-szabályozási változások, mind társadalmi attitűdök szintjén. A 2023 és 2025 közötti időszakban több olyan módosítás, új intézkedés lépett életbe, amely – legalább részben – a női szerepek megerősítését, a család és munka összeegyeztetését, valamint a nők gazdasági helyzetének javítását célozza. Ugyanakkor továbbra is érzékelhetők olyan akadályok, amelyek lassítják az esélyegyenlőség teljes és gyakorlati érvényesülését.

Családi adókedvezmény változása 2025. július 1-től– 1 gyermek után: 15.000,- Ft/hó

– 2 gyermek után: gyermekenként 30.000,- Ft/hó

– 3 vagy több gyermek után: gyermekenként 49 500 Ft / hó.

Személyi jövedelemadó mentesség 3 gyermekes anyáknak

Azok az édesanyák, akik 3 gyermek után 12 éve jogosultak családi pótlékra, a munkával szerzett jövedelmük után 2025. október 1-től teljes SZJA mentességet kapnak.

Támogatások anyaság, gyermekgondozás idejére

A Gyermekgondozási segélyek (CSED, GYED, GYES, GYET) – ezek nem közvetlen „kedvezmények” adókban, de jövedelempótló támogatásként szolgálnak.

További támogatások: családi pótlék, gyermekek után járó juttatások, bölcsődei/óvodai támogatások (pl. normatív kedvezmények) – bár ezek nem mindig „kedvezmény” formában jelennek meg, hanem közszolgáltatásokhoz való hozzáférésben.

CSED melletti munkavállalás lehetősége, „CSED Extra”

A csecsemőgondozási díj folyósítása idején, a gyermek születésétől számított 90 nap után lehet munkát vállalni. A „CSED Extra” mértéke a munkabér 70%-a.

A „GYED Extra”

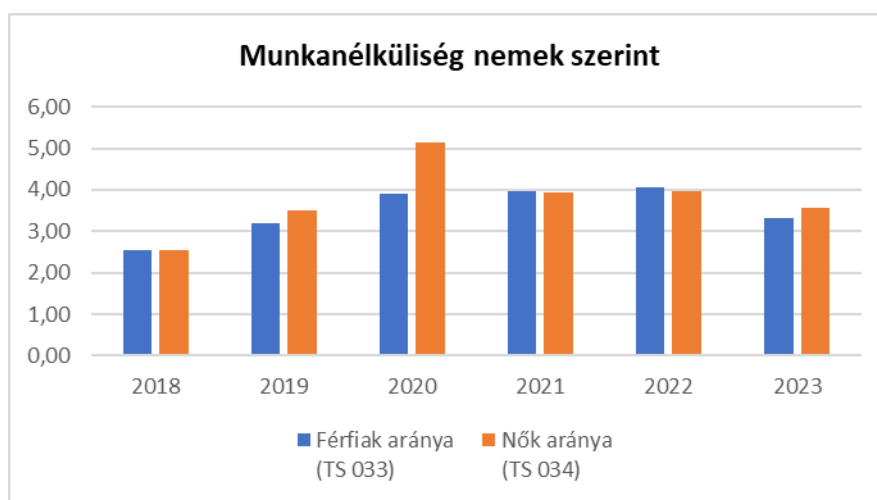
Többféle kedvezményt foglal magában, annak érdekében, hogy elősegítse a kisgyermekes szülők, különösen az anyák visszatérését a munkaerőpiacra. A gyermek 6 hónapos korától korlátozás nélkül lehet dolgozni, a GYED folyósítása mellett. Ha valakinek egynél több gyermeke születik rövid időn belül, több GYED is járhat egyszerre (pl. egyik gyermek után GYED, másik után CSED).

Az anyák munkaerő-piacra való visszatérésének ösztönzését szolgáló kedvezmények erősödtek, különösen azokban az esetekben, amikor több gyermek vállalásáról van szó. Ugyanakkor a

gyermeknevelési és háztartási terhek ma is nagyban a nőkre hárulnak, ami részben korlátozza a részmunkaidő, a rugalmas munkavégzés lehetőségeit.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2018	2,53	2,56	2,55%
2019	3,19	3,49	3,34%
2020	3,9	5,15	4,53%
2021	3,97	3,94	3,96%
2022	4,07	3,98	4,03%
2023	3,33	3,56	3,45%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 2018 és 2023 közötti időszakban a nyilvántartott álláskereső aránya a 15–64 éves népesség körében mérsékelt hullámzást mutatott. 2018-ban az álláskereső aránya 2,55 % volt, ami 2020-ra – a COVID-19 járvány gazdasági hatásainak következtében – jelentősen megemelkedett, elérve a 4,53 %-ot. A következő években fokozatos javulás figyelhető meg, 2023-ra az arány 3,45 %-ra mérséklődött, ami a munkaerőpiac részleges stabilizálódását jelzi.

Nemek szerint vizsgálva az adatokat, a férfiak és nők munkanélküliségi rátája a legtöbb évben kis mértékű különbséget mutat, de a tendencia alapján látható, hogy a nők munkaerőpiaci helyzete sérülékenyebb. 2019-ben és 2020-ban a női munkanélküliségi arány meghaladta a férfiakét (2019-ben 3,49 % a nőknél és 3,19 % a férfiaknál; 2020-ban 5,15 % vs. 3,9 %). Ez részben a pandémiás időszak alatt a nőket nagyobb arányban foglalkoztató ágazatok – szolgáltatások, kereskedelem, vendéglátás – visszaesésének következménye. 2021-től a nemek

közötti különbség jelentősen csökken, a munkanélküliségi ráta kiegyenlítődik, és 2023-ra már csak tizedszázalékos eltérés figyelhető meg (férfiak 3,33 %, nők 3,56 %).

Az esélyegyenlőség szempontjából fontos kiemelni, hogy bár az összesített adatok kiegyensúlyozottnak tűnnek, a nőkön belül különösen az anyák munkaerőpiacra történő visszatérése jelenti a legnagyobb kihívást. A kisgyermeket nevelő nők foglalkoztatása továbbra is alacsonyabb, mint a gyermektelen nők vagy a férfiak esetében. Ennek oka lehet a bölcsődei, óvodai férőhelyek korlátozott száma, a rugalmas vagy részmunkaidős foglalkoztatás hiánya, valamint a munkaadói attitűdökben megjelenő sztereotípiák.

A munkaerőpiacra való visszatérést segítő intézkedések – például a GYES/GYED utáni reintegrációs programok, a részmunkaidős foglalkoztatás támogatása, a távmunka lehetőségének bővítése és a helyi gyermekellátási szolgáltatások fejlesztése – közvetlenül hozzájárulhatnak a női munkanélküliség csökkenéséhez és az esélyegyenlőség javításához.

Összességében megállapítható, hogy a vizsgált időszakban nincs tartós, nemek közötti strukturális különbség a munkanélküliségi mutatókban, azonban a nők – és különösen a gyermekvállalás után visszatérni kívánó anyák – esetében továbbra is fokozott támogatási igény mutatkozik. Az önkormányzat számára ezért indokolt a családbarát foglalkoztatás helyi ösztönzése, a gyermekfelügyeletet biztosító intézmények fejlesztése, valamint a női foglalkoztatást segítő programok előtérbe helyezése az esélyegyenlőségi intézkedési tervben.

A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Családon belüli erőszak és a nők kiszolgáltatottsága

A családon belüli erőszak az egyik legsúlyosabb és legnehezebben felismerhető társadalmi probléma, amely különösen a nőket érinti. Bár az erőszak minden formája elfogadhatatlan, a nők elleni erőszak gyakran rendszerszintű és tartós, mélyen gyökerező nemi egyenlőtlenségeken alapul. Az áldozatok többsége nemcsak fizikai bántalmazást szenved el, hanem lelki, gazdasági vagy szexuális erőszakot is, gyakran hosszú éveken át, elszigetelten.

A kiszolgáltatottság számos tényezőből eredhet: alacsony jövedelemből, anyagi függőségből, gyermekeik védelme miatti hallgatásból vagy abból a félelemből, hogy az intézményrendszer nem nyújt megfelelő védelmet. A bántalmazók gyakran manipulálják az áldozatokat, elszigetelik őket a családtól, barátoktól, így meggátolják a segítségkérés lehetőségét is.

Magyarországon bár történtek előre lépések az elmúlt években, de a rendszer továbbra is sok esetben nem biztosít megfelelő védelmet és támogatást az érintettek számára.

A családon belüli erőszak nem magánügy: súlyos emberi jogi kérdés, amely a társadalom egészét érinti. A nők védelme nemcsak jogi, hanem erkölcsi kötelesség is – olyan felelősség, amelyben az állam, az intézményrendszer, a közösségek és az egyének szerepe egyaránt meghatározó. A hatékony fellépés feltétele a felismerés, a tájékoztatás, az empátia és az áldozatok oldalán álló intézkedések. Ehhez azonban szükség van a szemléletváltásra is: arra, hogy a társadalom ne hallgasson, amikor valakit bántanak – otthon, a négy fal között.

Jegyzői gyámhatósági feladat a családvédelmi koordináció.

2023-ban intézkedés a Békéscsabai Áldozatsegítő Központ jelzése alapján történt. A megfelelő tájékoztatás mellett a bántalmazott és a bántalmazó szülővel jegyzőkönyv felvételére, valamint a családban nevelkedő kiskorú gyermekekre tekintettel az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat Tótkomlói Területi Irodájának megkeresésére került sor a szükséges intézkedések megtétele érdekében. Az ügyben érintett intézményeket, szerveket, a hivatal tájékoztatta, egyben felkérte adják meg a szükséges szakmai segítséget.

2024-ben intézkedés 4 alkalommal történt. 2 esetben jegyzőkönyvek felvételére került sor. 1 alkalommal a gyámhatóság megkereste az ügyben érintett intézményeket, akik a szükséges lépéseket megtették, erről értesítették a hatóságot. 1 alkalommal illetékesség hiányában iratanyag áttételére került sor. Az ügyben érintett intézményeket, szerveket, (Védőnői Szolgálat, Háziorvosi Szolgálat, Jankó János Általános Iskola és Gimnázium, Ligeti Óvoda, Tótkomlói Rendőrőrs, Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat) a hivatal tájékoztatta, egyben felkérte – amennyiben a felek igénylik - az erőszak megelőzése, vagy megszakítása érdekében adják meg a szükséges szakmai segítséget.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

Tény, hogy soha nem volt annyi idős ember a világon, mint napjainkban. Tény az is, hogy a korcsoportokon belül is nő az arányuk. A társadalmak előregedése globális problémává lett, különösen a fejlett ipari térségekben, országokban, így az Európai Unióban és Magyarországon is.

Az idősödéssel párhuzamosan csökken a fiatal korosztályokba tartozók aránya, az öregedési index egyre kedvezőtlenebbé válik. A megváltozott helyzet kezelésére ismert nemzetközi szervezetek új időspolitikai célokat, fejlesztési szándékokat, deklarációkat fogalmaztak meg, amelyeket figyelembe vettek a magyar idősügyi koncepció megalkotói is.

Paradigmaváltás történt az időspolitikában. A korábbi deficitmodellt – amely főleg a veszteségekre összpontosított (egészség- és teljesítményromlás) – felváltotta a fejlődésmodell.

Ebben az új modellben előtérbe kerül:

- a meglévő képességek megőrzése és fejlesztése,
- a széles körű aktivitás,
- az eddig nem használt képességek előhívása és
- az új kihívásokra való reagálás képességének kialakítása.

A modell a passzivitás helyett az idős emberek aktivizálását célozza meg. A törekvések arra irányulnak, hogy az idősök (újra) bevonhatóak legyenek a társadalomba. Fontossá válik a felnőttoktatás, az egész életen át tartó tanulás (life long learning), és a generációk közötti kapcsolatok javítása. A fejlett társadalmakban – részben a várható élettartam növekedésének hatására – új értelmet nyert az időssé válás folyamata, és maga az időskor fogalma.

Óhatatlanul felmerül a kérdés, hogy kit tekintünk idősnek?

Az Idősügyi Nemzeti Stratégia (2009.) az időskor meghatározásánál több aspektust is figyelembe vesz.

Ezek:

- kronológiai életkor (évek száma)
- biológiai életkor (az egészségi állapot függvénye)
- pszichológiai életkor (szubjektív érzés – ki mennyi idősnek érzi magát)
- szociológiai életkor (a társadalom kit mennyire tart idősnek).

Az Idősügyi Stratégiában leggyakrabban az Egészségügyi Világszervezet (WHO) életkor szerinti felosztását használják, ami három korcsoportot különböztet meg: idősödők (60-74 évesek), idősök (75-89 évesek) és a nagyon idősök, agg vagy szépkorúak (90 éves és felette).

E három csoporthoz tartozó embereket együttesen nevezzük idősöknek.

Tótkomlós Város Önkormányzata felismerte annak fontosságát, hogy hosszú távon olyan társadalmi és gazdasági környezet kialakítására kell törekedjen, amelyben az idősödő és az idős emberek minél tovább meg tudják őrizni aktivitásukat. Fontos, hogy teret nyerjen egy újfajta szemléletmód, mellyel növelhető az időskor presztízse, és az idősök iránti szolidaritás.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A népesség öregedésével járó társadalmi, demográfiai problémák az elmúlt évtizedekben világszerte az érdeklődés középpontjába kerültek. Az öregek aránya a Föld teljes népességét figyelembe véve 2000-ben 10% volt, 2050-ben 25% körül várható, míg ez az arány Európában 36-37%-os mértéket mutat. Az Európa egészére érvényes általános öregedési folyamat Magyarországon is jellemző. Folyamatosan, az utóbbi években pedig gyorsuló ütemben csökkent a 14 éves és ennél fiatalabb korcsoportok aránya és emelkedett az idősebb aktív korúaké, de még inkább a 60 éven felülieké.

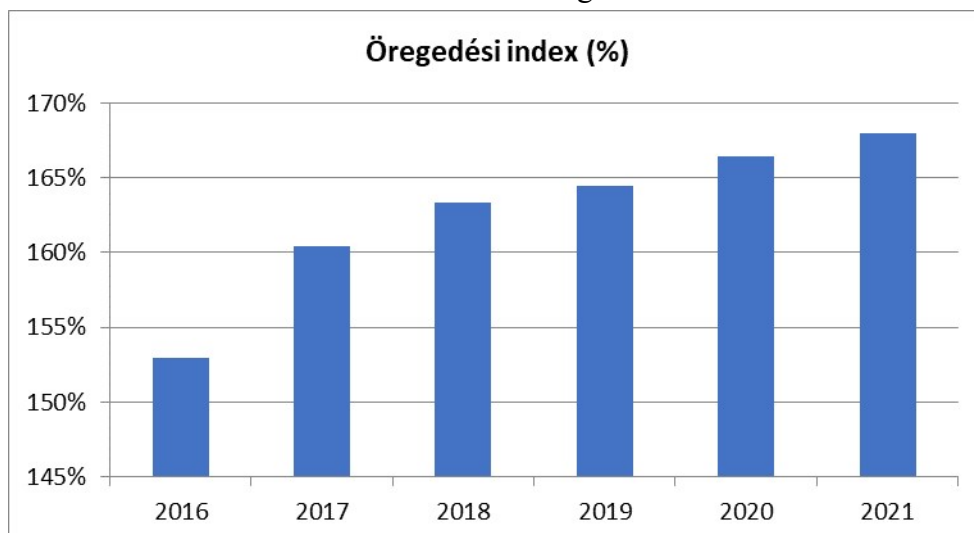
Míg a demográfiai öregedés, a korstruktúra romlása a maga átütő társadalmi hatásaival kedvezőtlen folyamatot jelent, az életkor meghosszabbodása nagyon is pozitív jelenség.

A társadalmi szolidaritás megkívánja, hogy a fiatal generációk fokozott gondot fordítsanak a teljes népesség immár egyötödét kitevő, a munkából lassan kiöregedő, vagy már kiöregedett népesség életkörülményeire, életminőségére.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	1 164	761	152,96%
2017	1 171	730	160,41%
2018	1 186	726	163,36%
2019	1 220	742	164,42%
2020	1 228	738	166,40%
2021	1 253	746	167,96%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1. számú táblázat - Öregedési index

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

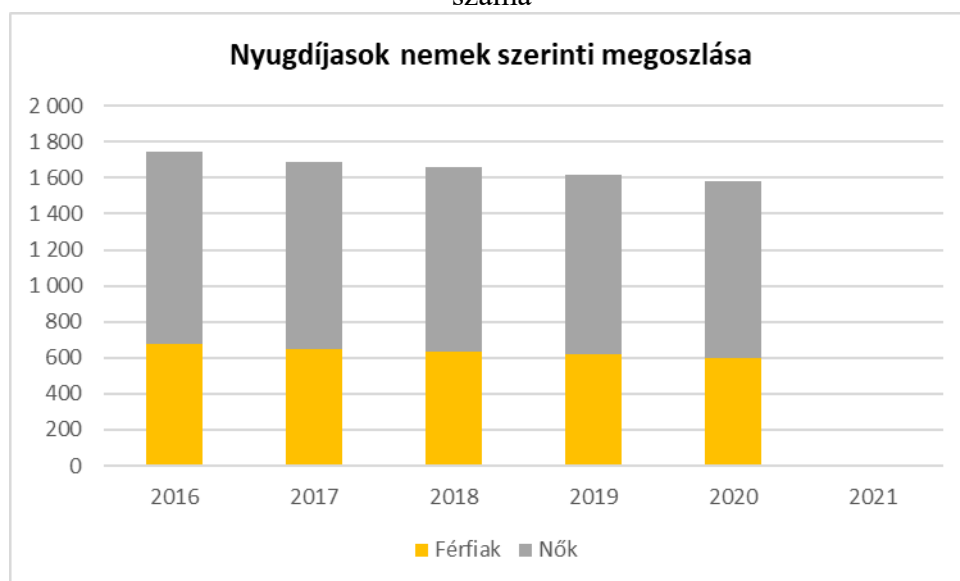
Településünkön a 60 év felettiek aránya igen magas, mely növekvő tendenciát mutat. A demográfiai elemzés során már említésre került, hogy az idősebb korosztályokban a nők aránya magasabb, mint a férfiaké, ezért sok az egyedülálló idős nők alkotta háztartások száma.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	679	1 069	1748
2017	647	1 042	1689
2018	634	1 028	1662
2019	617	1 001	1618
2020	595	988	1583
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

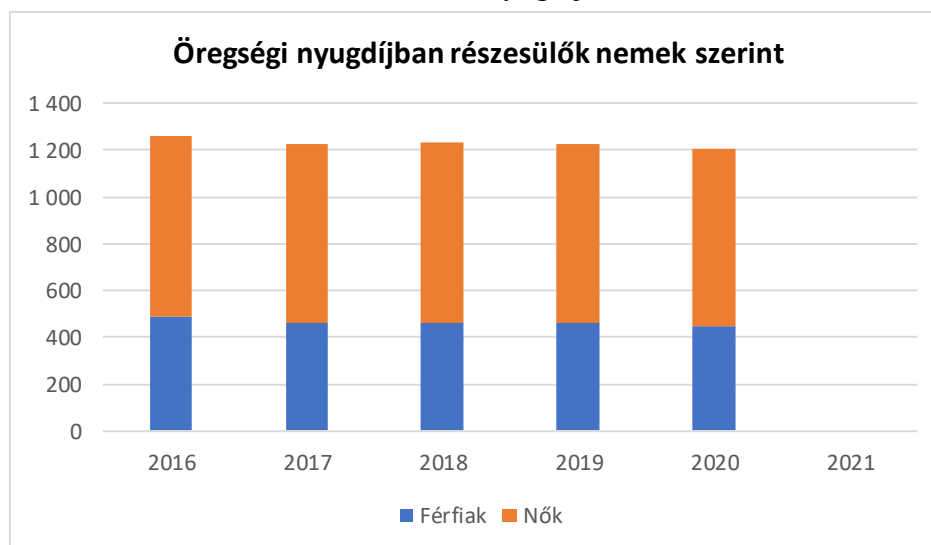
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az idősök legnagyobb hányada egyszemélyes háztartásokban él, csak nagyon kevés azon családok száma, ahol mindkét fél megéli nyugdíjas éveit és így nem egyedül kell boldogulnia. Vannak olyan családok, ahol az idősök ellátását a gyermekeik oldják meg. A felnőtt gyermekek magukhoz veszik idősebb szüleiket és közös háztartásban segítik őket és vannak, akik rendszeresen eljárnak gondozni rászoruló felmenőiket.

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	9	1	487	776	4	76	n.a.
2017	10	1	463	765	5	71	6
2018	13	1	460	774	3	66	6
2019	13	0	462	762	2	62	7
2020	13	0	444	761	2	59	8
2021	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 60 év felettiek nemek szerinti megoszlása is mutatja, hogy az öregségi nyugdíjban részesülőknél a nők száma a magasabb.

Korcsoport	Fő		
	Férfiak	Nők	Összesen
Állandó népesség száma	2 795	3 032	5827
0-2 évesek			135
0-14 éves	362	380	742
15-17 éves	89	85	174
18-59 éves	1 707	1 602	3309
60-64 éves	180	202	382
65 év feletti	457	763	1220

Forrás: Helyi adatgyűjtés

A településünkön élő lakosok száma életkor szerinti megoszlása mutatja, hogy a 65 év feletti nemek szerinti megoszlásnál a nők közel 60%-os arányban szerepelnek. A 6.1.2. számú tábla az öregségi nyugdíjban részesülők nemek szerint is mutatja, hogy a nők száma a magasabb.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

A hátrányos megkülönböztetés munkaerő-piaci gyakorlata hazánkban, hogy 50 év felett már szinte esélytelen az, hogy valaki pályázat útján elnyerjen egy állást, marad a kapcsolati tőke vagy a munkanélküliség. Ezáltal idősebb munkavállalók többsége több évtizedes munkaviszony

után ugyanolyan körülmények között kénytelenek befejezni pályafutásukat, mint a pályakezdők: bizonytalan státuszban, létbizonytalanságban, minimálbér kategóriában vagy munkanélküliségben, vagy szociális segélyből élve.

Magyarország az idősödés terén az egyik leghátrányosabb helyzetű ország, mivel nálunk a legnagyobb az aktív népességre jutó nyugdíjasok száma, viszont a foglalkoztatottság a legkisebb. Ennek nem csak az idős népesség gyors növekedése az egyetlen oka, hanem a születések számának folyamatos csökkenése, illetve az, hogy az 50 év felettiek munka- és életkedve igen alacsony. A magyar népesség egészsége pedig nem megfelelő, amely összefügg a dohányzással és a mozgáshiánnyal, ebből adódóan az elhízással.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	122	98	100	129	171	149
41-45 év (TS 042)	Fő	11	9	5	12	21	20
	%	9,02%	9,18%	5,00%	9,30%	12,28%	13,42%
46-50 év (TS 043)	Fő	11	6	6	15	18	17
	%	9,02%	6,12%	6,00%	11,63%	10,53%	11,41%
51-55 év (TS 044)	Fő	12	10	14	14	17	16
	%	9,84%	10,20%	14,00%	10,85%	9,94%	10,74%
56-60 év (TS 045)	Fő	17	10	9	12	11	16
	%	13,93%	10,20%	9,00%	9,30%	6,43%	10,74%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	19	21	20	18	18	23
	%	15,57%	21,43%	20,00%	13,95%	10,53%	15,44%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázat alapján a nyilvántartott álláskeresők száma az életkor emelkedésével növekszik. A 40-55 év közötti korosztály könnyebben kap munkát, rugalmasabban alkalmazkodnak a piaci feltételekhez. Az idősebb életkorúakat a munkáltatók sem szívesen alkalmazzák – egyrészt magasabb bért kell fizetni a ledolgozott éveik után, másrészt korukból adódóan esetleg betegségből adódó munkaidő kiesés miatt, harmadrészt a fiatalabb korosztály rugalmasabban alkalmazkodik a piaci elvárásokhoz.

- b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Településünkön a Jankó János Általános Iskola és Gimnáziumban és a Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolában a szakos ellátottság érdekében nyugdíjas pedagógusok is dolgoznak.

Az SZSZK-ban az idősek számára internetes oktatást tartanak. Az alapokat tanítják meg az idősek számára, üzenetküldés, elektronikus levélírás stb. Ennek a pandémia, a karantén idején nagy hasznát vették az idősek.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

A hátrányos megkülönböztetés munkaerő-piaci gyakorlata hazánkban, hogy 50 év felett már szinte esélytelen az, hogy valaki pályázat útján elnyerjen egy állást, marad a kapcsolati tőke vagy a munkanélküliség. Ezáltal idősebb munkavállalók többsége több évtizedes munkaviszony után ugyanolyan körülmények között kénytelenek befejezni pályafutásukat, mint a pályakezdők: bizonytalan státuszban, létbizonytalanságban, minimálbér kategóriában vagy munkanélküliségben, vagy szociális segélyből élve.

Magyarország az idősödés terén az egyik leghátrányosabb helyzetű ország, mivel nálunk a legnagyobb az aktív népességre jutó nyugdíjasok száma, viszont a foglalkoztatottság a legkisebb. Ennek nem csak az idős népesség gyors növekedése az egyetlen oka, hanem a születések számának folyamatos csökkenése, illetve az, hogy az 50 év felettiek munka- és életkedve igen alacsony. A magyar népesség egészsége pedig nem megfelelő, amely összefügg a dohányzással és a mozgáshiánnyal, ebből adódóan az elhízással.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Az idősek szabadidős tevékenysége jellemzően a sétára, könyv- és újságolvasásra, TV nézésre korlátozódik. Ez nemcsak az idősek korlátozott anyagi lehetőségeivel, kedvezőtlenebb egészségi állapotával van összefüggésben, hanem nagymértékben a Magyarországon jellemző, az idős korral, az idősek életvezetésével kapcsolatos attitűdök következménye.

Az idősek gondozását segíti az ápolási díj igénybevételének lehetősége, mely anyagi támogatást nyújt a gondozók részére.

Az önkormányzati fenntartású, az SZSZK keretein belül működő Idősek Háza a Tótkomlós, Széchenyi u. 18. szám alatti, akadálymentesített ingatlanban működik. Az intézmény 20 fős befogadóképességű, mely létszám teljes mértékben kihasználásra is kerül.

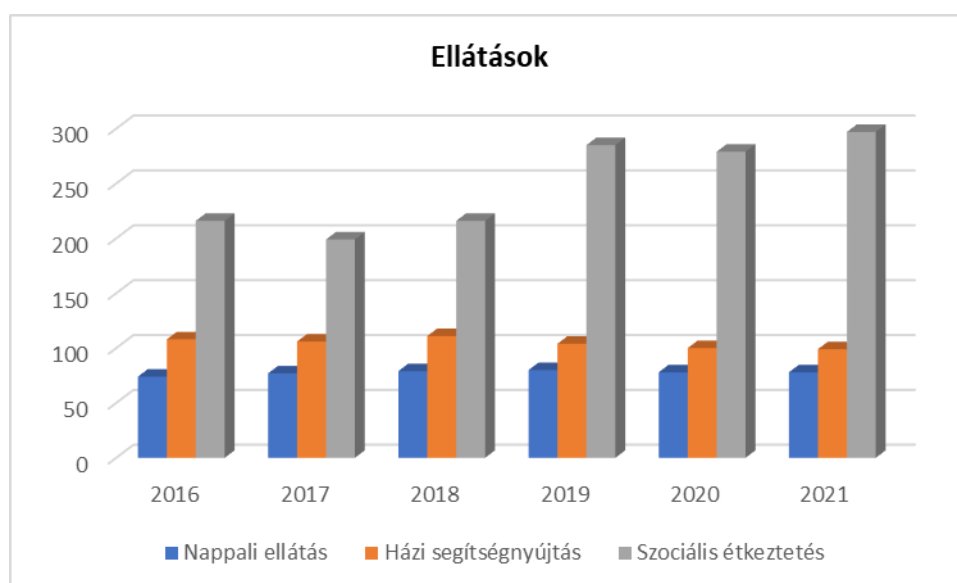
Az idősek bentlakásos elhelyezését az Idősek Házán kívül a Tótkomlói Evangélikus Egyházközség fenntartásában működő Szeretetotthon biztosítja, mely a Fő u. 43. szám alatt található. A Szeretetotthon 52 férőhelyes, mely szintén maximális létszámmal működik.

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	1 164	74	108	216
2017	1 171	77	106	199
2018	1 186	79	111	216
2019	1 220	80	104	285
2020	1 228	78	100	279
2021	1 253	78	99	297

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Településünkön az időügyi feladatok nagy részét az SZSZK látja el, ennek keretében étkeztetésükről, nappali ellátásukról, házi segítségnyújtásukról gondoskodik, továbbá az Idősek Házában bentlakásos elhelyezésük is biztosított.

Az SZSZK szolgáltatásait jelenleg is közel 200 idős ember veszi igénybe és a működéssel, munkával, színvonallal való elégedettségüket mutatja, hogy számuk évről évre nő.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Településünkön az időskorúak nemcsak az SZSZK és a Tótkomlói Evangélikus Szeretetszolgálat Idősek Klubjában tölthetik el szabadidejüket hasznosan, hanem a Városi Nyugdíjasklub rendezvényei biztosítják az idősek részére a hasznos szabadidő eltöltését. Számos kirándulást szerveznek, múzeumlátogatásokat, történelmi emlékhelyek látogatását, illetve színházlátogatásokat szerveznek. Tótkomlósön az egyik legnagyobb létszámmal sikeresen működő civil szervezet a Városi nyugdíjas klub. A környékbeli települések nyugdíjasklubjaival közös programokat zenés esteket szoktak szervezni. A nyári kulturális napok minden lakos számára tartalmas szórakozási, kikapcsolódási lehetőséget biztosít. E rendezvények szombatonként, szabadtéren, (komolyzenei, népzenei előadások, táncos bemutatók stb.) ingyenesen látogathatók. A városi kulturális rendezvények szintén az idősek számára is ingyenesek.

Az SZSZK különböző kedvezményes programok és utazások szervezésével gondoskodik az idős korosztály szórakozási, kulturális lehetőségeiről.

A Tótkomlói Művelődési Központ és Városi Könyvtár is helyet biztosít a különböző kezdeményezések részére, így a Rozmaring Szlovák Népdalkör összejevetelekre is.

c) idősek informatikai jártassága;

Az idősek napközi otthonában, az SZSZK-ban és a Tótkomlói Evangélikus Szeretetszolgálatban is internethasználat biztosított az idősek részére. A városi Könyvtárban is lehetőség van ingyenes internethasználatra, a dolgozók készségesen segítenek az odalátogatóknak.

d) a generációk közötti programok.

A városi kulturális rendezvényeken minden korosztály megjelenik. A városi gyermeknap hagyomány-szerűen, minden évben a Rózsa fürdőben kerül megrendezésre. A Városi nyugdíjasklub a gyermekek részére palacsintát szokott sütni. A Szociális Szolgáltató Központ Idősek Klubja és a Gyermekjóléti szolgálat egy épületben közös udvarhelyiségben van. A nyáriszünet idején a gyermekjóléti szolgálat családgondozói, a nehéz helyzetbe lévő gyermekek számára napközbeni tábort szoktak szervezni, ahol az idősek szoktak a gyermekek részére palacsintát, süteményt sütni, szendvicset készítenek, főznek több napon át. Az idősek mindig nagy örömmel vesznek részt ebben a programban.

Azokon a városi és szlovák nemzetiségi rendezvényeken, ahol a hagyományos tótkomlói ételek kerülnek bemutatásra, általában az idős, nyugdíjas, tapasztalt főzőtudással rendelkező asszonyok készítik az ételeket. 2021-ben nagy sikere volt a tavaszi Kvaszjenka főzésnek, a város a továbbiakban hagyományként szeretné minden évben megrendezni.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Városunk nem csak kulturális programokkal igyekszik szolgálni az idős korosztály számára, hanem egészség megőrző programokat is szervez. A Művelődési Központ közreműködésével évente tart bűnmegelőzési előadásokat, ahol az idősek figyelmét felhívják arra, hogyan ne essenek áldozatul a csalóknak, tolvajoknak.

A városi nyugdíjasklub az idősek számára egész évben tartalmas programokat kínál.

A Rózsa fürdőben a tótkomlói nyugdíjasok kedvezményes belépőt, bérletet vásárolhatnak.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az idősek körében jelentős az alacsony jövedelemmel rendelkezők száma	Tájékoztatás alacsony jövedelem esetén az igénybe vehető támogatásokról
Egyedül élő idős személyek közösségi életbe történő bevonása	Elmagányosodás, elszigetelődés kiszolgáltatottság csökkentése
Informatikai jártasság hiánya az idősek körében	Az internet, és számítógép használatának oktatása

Az idősök társadalmi helyzete és esélyegyenlősége napjaink egyik legfontosabb szociálpolitikai kérdése. A társadalmak elöregedése világszerte – így Magyarországon is – komoly kihívások elé állítja a döntéshozókat, az egészségügyi rendszert és a közösségeket. Az idősök nem csupán egyre nagyobb arányt képviselnek a népességen belül, hanem sokszor hátrányos helyzetbe is kerülnek – legyen szó egészségügyi ellátásról, anyagi biztonságról, digitális hozzáférésről vagy társadalmi megbecsülésről. Az esélyegyenlőség biztosítása számukra nem csupán jogi, hanem erkölcsi kötelesség is, amely hozzájárulhat egy igazságosabb, szolidárisabb társadalom kialakításához.

Az Indikátorok 2. számú táblázata mutatja Tótkomlós állandó népesség összetételét nemek és korcsoportok szerint. A táblázat a felülvizsgálat anyagában a település demográfiai mutatók elemzésénél szerepel.

Az állandó lakosság száma korcsoportonkénti bontásban 2023 - 2025. január 1-ei adatok szerint:

Év (I.1)	Lakos (fő)	18 év alattiak (fő)	18 év alattiak aránya a teljes népességhez (%)	19-60 év közöttiek (fő)	19-60 év közöttiek aránya a teljes népességhez (%)	61 év felettiak (fő)	61 év felettiak aránya a teljes népességhez (%)
2022	5.765	981	17,01	3.270	56,72	1.514	26,26
2023	5.680	947	16,67	3.222	56,73	1.511	26,60
2024	5.652	942	16,66	3.209	56,77	1.501	26,56
2025	5.577	916	16,42	3.166	56,77	1.495	26,81

Forrás: Helyi adatgyűjtés

Az idősök helyzete esélyegyelősége célcsoportnál az alábbi problémák feltárását segíti:

A 2022 és 2025 közötti január 1-i adatok azt mutatják, hogy a teljes népesség száma enyhén csökkenést mutat: 5765 főről 5577 főre csökkent, ami 188 fős fogyást jelent három év alatt. A fiatalok száma csökkent: 981 főről 916 főre. Ez azt mutatja, hogy a fiatalok aránya csökken, ami hosszú távon demográfiai kihívásokat vetít előre, például a munkaerő utánpótlás szempontjából. A munkaképes korú lakosság száma arányuk viszont enyhén emelkedett. Ez arra utal, hogy a teljes lakosság csökkenése ellenére ez a korcsoport arányaiban stabil maradt.

A 61 év felettiak száma kis mértékben csökkent: 1514 főről 1495 főre, arányszámuk. 26,26%-ról 26,81%-ra emelkedett. Ez azt jelenti, hogy az idősök a népesség csökkenése ellenére arányaiban többen vannak, azaz a társadalom elöregedése folytatódik.

A fenti adatok alapján megállapítható, hogy a településünk öregedő tendenciát mutat, a fiatalabb korosztályok aránya csökken, míg az időseké nő.

Ez számos társadalmi és gazdasági kihívást vet fel településünkön a jövő időszakra vonatkozóan:

- az egészségügyi és szociális ellátórendszer fokozott terhelését,
- valamint az idősek társadalmi integrációjának fontosságát
- az elmagányosodás problémáját.

E célcsoport, minden napos életét a településen működő szociális szolgáltatások segítik.

Tótkomlós Város Szolgáltatástervezési koncepciója bemutatja a települési önkormányzat ellátási kötelezettségének helyzetét, a városban élő lakosság szociális szükségletének összegzését. Feladata, hogy rávilágítson a településen működő szociális ellátórendszer hiányosságaira, kijelölje az irányokat egy résmentes szociális védőháló kialakításához a településen, elősegítse egy egységes „szociális szolgáltató politika” kialakítását a településen.

A Helyi Esélyegyenlőségi programban megfogalmazott célok feladatok egy részét az idősek a fogyatékkal élők célcsoportjában e koncepció segíti. A szociális szolgáltatók látóterében, nem minden időskorú lakos jelenik meg.

Az időskor egyik legnagyobb kihívása az elmagányosodás. Sok nyugdíjas elveszíti társait, családtagjai messze élnek, és egyre kevesebb a napi kapcsolattartás. A nyugdíjas klubok ebben a helyzetben nagy segítséget nyújtanak, hiszen közösségi teret biztosítanak, ahol az idősek találkozhatnak, beszélgethetnek és közösen tölthetik idejüket.

A civil szervezetek közül a Tótkomlói Nyugdíjas Klub jelentős szerepet tölt be városunk idősei életében. Számos rendezvényt, kirándulást szervez az idősek részére. Városi rendezvényeinken nagy sikerrel képviseltetik az idős korosztályt. A szlovák kultúra terén, elsősorban a gasztronómiai bemutatókon, nagy sikereket érnek el, tevételes munkájukkal. Nemcsak településünkön, de a környező települések rendezvényeire is kivonulnak, szerepelnek, sikereket érnek el. (pl. a környező települések falunapjai, kolbász készítő versenyek, más településeken működő nyugdíjas klubokkal történő közös programok szervezése.) A városi gyermeknap rendezvényére évek óta nagy szeretettel és sok munkával készülnek, palacsintával kedveskednek gyermekeinknek.

Ezek az események nemcsak szórakozást nyújtanak, hanem lehetőséget is adnak arra, hogy új barátságok szülessenek. A közösségi élmények javítják az idősek lelkiállapotát és csökkentik a depresszió kialakulásának esélyét. A nyugdíjas klub tehát nem csupán szabadidős programokat kínál, hanem érzelmi és társas támogatást is nyújt. Az idősek érezhetik, hogy nincsenek egyedül, tartoznak valahová, és ez alapvetően hozzájárul életminőségük javulásához.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A különböző törekvések ellenére a mai napig nem született világszerte általánosan elfogadott meghatározás a fogyatékosagra. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) A funkcióképesség, a fogyatékoság és az egészség nemzetközi osztályozása című dokumentuma a fogyatékosagra nem csupán „kóros egészségi állapotként” vagy „biológiai” rendellenességként tekint, hanem a társadalmi szempontokat is figyelembe veszi. A WHO két alapfogalmat különböztet meg: Károsodás: a test pszichés, fiziológiai vagy anatómiai struktúráiban vagy funkcióiban bekövetkezett veszteség, hiány vagy rendellenesség, ilyen lehet például a bénulás vagy a vakság. Fogyatékoság: (károsodásból eredő) bármilyen korlátozottság vagy hiányosság, amely gátolja valamely tevékenység emberileg normálisnak tartott módú és mértékű végzését.

Az ENSZ Fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló egyezménye (2006) leszögezi, hogy „a fogyatékoság egy változó fogalom, továbbá, hogy a fogyatékoság a fogyatékosággal élő személyek és az attitűdbeli, illetve a környezeti akadályok kölcsönhatásának következménye, amely gátolja őket a társadalomban való teljes és hatékony, másokkal azonos alapon történő részvételben”. „Fogyatékosággal élő személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással él...”. Az, hogy ezek a károsodások milyen szinten korlátozzák az egyént, az a társadalomban való részvételét akadályozó tényezők mértékétől függ.

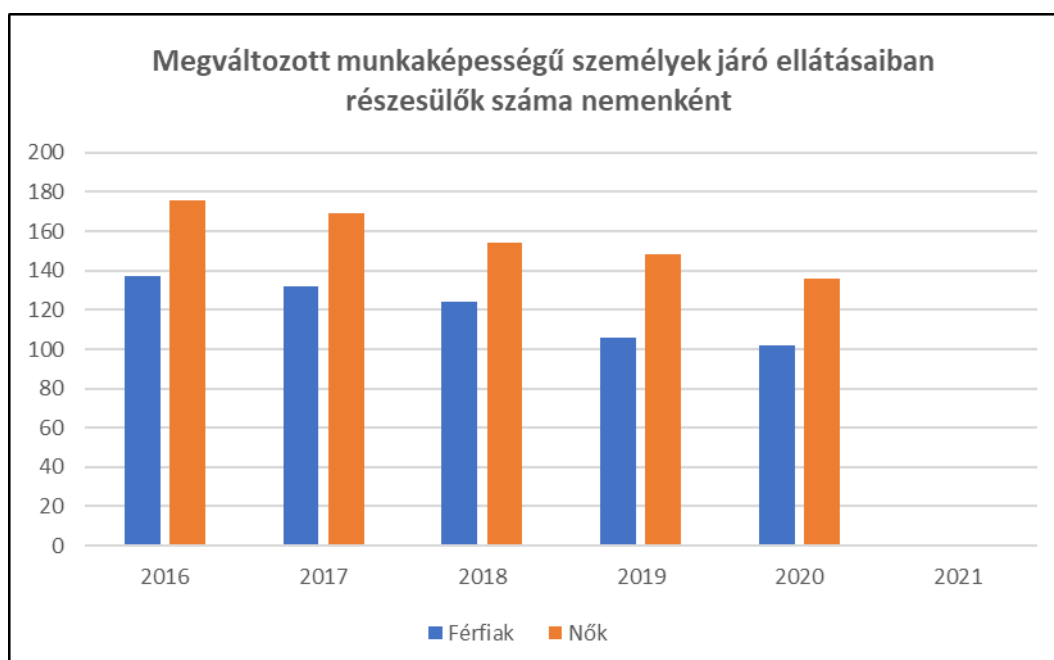
A nemzetközi szervezetek közelmúltban elfogadott álláspontja szerint a fogyatékoság egyrészt az adott személy egészségi állapota és más személyes tényezői (például életkor, nem, személyiségjegyek, iskolázottsági szint), másrészt az őt körülvevő társadalmi-fizikai környezet közti dinamikus kölcsönhatás eredménye. Ezt a megközelítést „a fogyatékoság szociális modelljének” nevezzük.

A WHO becslése szerint a világ népessége mintegy 15%-ának, azaz több mint egymilliárd embernek van valamiféle fogyatékosága, és ezek mindössze kb. 5%-a veleszületett rendellenesség. Az ENSZ Fejlesztési Programjának felmérése azt állapította meg, hogy a fogyatékosággal élők 80%-a fejlődő országokban él. A fogyatékosággal élőket a világ legnagyobb kisebbségeként szokás emlegetni, más kisebbségektől eltérően azonban ez a csoport „nyitott”: bármelyikünk bármikor bekerülhet baleset, betegség vagy akár az öregedés miatt. Következésképp a fogyatékoság az emberi lét egyik velejárója. Feltételezések szerint az esetek többségében a fogyatékoság társadalmi, gazdasági vagy politikai tényezők, baleset vagy fegyveres konfliktus következményeként alakul ki. Napjainkban más szempontok is szerepet játszhatnak az egészségkárosodás kialakulásában, például a környezetszennyezés, a HIV/AIDS vagy a kábítószer-függőség. A fogyatékoság fejlesztéspolitikai kérdés is, hiszen könnyen kialakul az ördögi kör: a fogyatékoság növelheti a szegénység kockázatát, a szegénység pedig növelheti a fogyatékoság kialakulásának veszélyét.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	137	176	313
2017	132	169	301
2018	124	154	278
2019	106	148	254
2020	102	136	238
2021	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.1. számú tábla – Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Magyarországon a fogyatékos személyek létszámának felmérésére az 1990. évi és a 2001. évi népszámláláskor került sor, ez utóbbi szerint 577 ezer fő volt a számuk, ez a népesség 5,7%-át tette ki. A 2001. évi népszámlálás adatai szerint a fogyatékos személyek 17%-a születése óta fogyatékos, 66,5% esetében a fogyatékos állapot baleset, illetve betegség következtében alakult ki. A fogyatékos személyek között a 60 évnél idősebbek aránya 44,8%, több mint kétszerese a népesség egészében képviselt arányhoz viszonyítva. A fogyatékossgot leginkább valamilyen tartós betegség idézi elő (53,8%). A fogyatékos személyek közül legnagyobb arányt a mozgássérültek (209.931 fő) képviselik (36,4%), míg az értelmi fogyatékosok aránya

megközelítőleg 10%, a vakok és gyengén látók aránya 14,4%. Hallás-, beszédzavar-fogyatékoságban kb. 10% szenved.

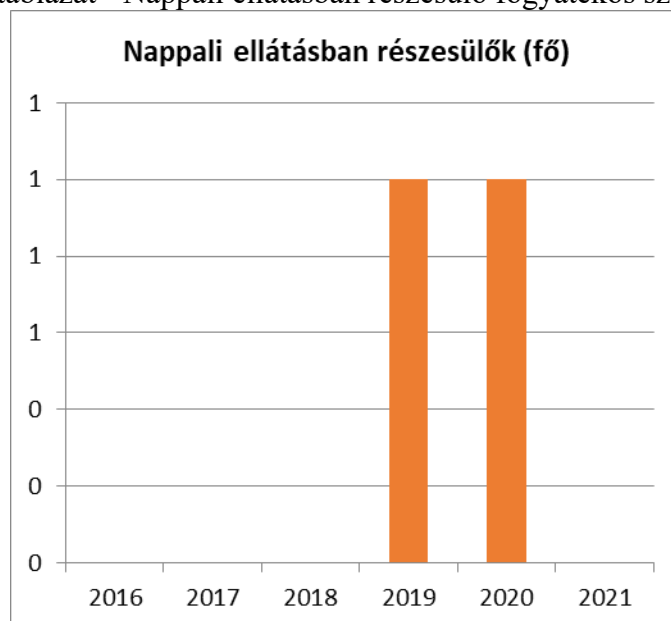
A fogyatékos személyek 22,7%-a egyedül élt. Megközelítőleg 8%-uk intézetben kapott elhelyezést.

Településünkön a fogyatékkal élők többsége mozgásszervi fogyatékos, kisebb számban vannak vakok, siketnémák, illetve értelmileg fogyatékosak. Önkormányzati fenntartású intézményben a nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma napjainkig változó tendenciát mutat. Egyházi fenntartású intézményünkben nappali ellátásban részesülő fogyatékos személy nincs.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	1
2020	1
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar;

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

Forrás: TeIR, KSH Tstar;

A fogyatékoság hátterében több tényező bonyolult kölcsönhatása állhat, pl. testi, pszichológiai, szociális, kulturális vagy örökletes.

A fogyatékkal élők legnagyobb részének az egyetlen megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdíj, járadék, vagy segély. Ezek számukra igen szűkös megélhetést biztosítanak.

Egyes esetekben az iskolai végzettségük elmarad az egészséges társaikétól, ami tovább rontja megélhetési esélyeiket.

A tartós egészségügyi problémával, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatároltak.

A fogyatékkal élők tekintetében a civil szervezetek szerepe jelentős. Városunkban Mozgáskorlátozottak Tótkomlói Egyesülete működik.

A fogyatékos személyek speciális segítséget igénylő emberek. Életük nem kevesebb, és nem több, egyszerűen más, másfajta emberi élet. A fogyatékos ember, a betegekhez, az idősekhez és a gyermekekhez hasonlóan segísége szorul.

Számuk meghatározására nincsenek pontos adatok.

A mozgássérültek vonatkozásában a Mozgáskorlátozottak Tótkomlói Egyesülete által szolgáltatott adatok állnak rendelkezésre, melyek e fogyatékossgal élők több mint 90%-át öleli fel.

Az Egyesület 2022-ben 146 aktív tagot számlál, mely nem tartalmazza a fogyatékossgai támogatásban részesülőket. A mozgássérültek között szerencsére a gyermekek száma nem jelentős.

A helyi adatgyűjtésből kiderül, a településen élő fogyatékos személyek önálló életvitelét támogató helyi intézmények, szociális szolgáltatások száma, szociális szolgáltatásokra lebontva. Önkormányzati fenntartású intézményben falugondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, családsegítés, valamint nappali ellátás biztosított. Egyházi fenntartású intézményben étkeztetést, valamint házi segítségnyújtást biztosítanak.

Az „adathiány a fogyatékkal élők számáról” intézkedési tervünk megvalósulása még nem történt meg. A nagykorú fogyatékkal élők számának meghatározására városunkban még nincsenek pontos adatok, az adatgyűjtés folyamatban van. Azonban a nevelési, oktatási intézményekben a tartósan beteg, illetve a fogyatékos személyek számáról rendelkezünk információval. Az adatgyűjtés alapján megállapítható, hogy az állandó tótkomlói lakóhellyel rendelkező tartósan beteg/fogyatékos személyek száma a nevelési, oktatási intézményekben alacsony.

Tótkomlós Város Önkormányzata anyagi lehetőségeihez mérten igyekszik a lakosság részére saját erőből és pályázatok útján előteremteni az anyagi fedezetet a város akadálymentesítésére, az élhetőbb, szebb, komfortosabb környezet kialakítására.

Mindkét nappali ellátásban részesülő intézményünkben vannak fogyatékkal élő személyek. A fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátását, kedvezményeit jogszabályok írják elő. Azonban, hogy a fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátásokhoz, kedvezményekhez hozzáférnek-e, nem áll rendelkezésünkre adat. Mindenesetre az biztos, hogy a kedvezmények igénybeviteléhez a nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élő személyek számára mind az egyház, mind az önkormányzat segítséget nyújt.

A fogyatékossgal élők a társadalom tagjai, és meg kell kapniuk a kellő támogatást az oktatás, az egészségügy, a foglalkoztatás és a szociális szolgáltatások hétköznapi struktúráiban.

Az esélyegyenlőség biztosítása folyamatának részeként meg kell adni a kellő segítséget a fogyatékossgal élőknek, hogy a társadalom teljes körű tagjaiként élhessenek.

a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága,. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Településünkön a Táncsics Mihály utca 10. szám alatti ingatlanban folyik a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása. A dolgozók rehabilitációs ellátásban részesülnek, ez feltétele a munkavállalásnak. A Főnix MMK Nonprofit és Közhasznú Kft. (2093 Budajenő, Szőlőhegyi u. 8.) jelenleg 100 főt foglalkoztat két műszakban, egyre több megváltozott munkaképességű személy tud munkát vállalni. Csomagolótechnikával, dobozolóval foglalkoznak.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A Munkaügyi Központ a munkáltatók részére kedvezményeket biztosít a fogyatékkal élők és a rehabilitációs ellátásban részesülők alkalmazása esetén. Ennek ellenére kevés munkalehetőségük van a fogyatékkal élőknek.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Közvetlen hátrányos megkülönböztetés történik, ha egy személy vagy csoport kedvezőtlenebb bánásmódban részesül vagy részesülne, valamely valós vagy vélt védett tulajdonsága miatt, mint más, összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport.

A fogyatékos személyeket integrálni kell a munkaerőpiacra. Biztosítani kell a megfelelő lakhatási körülményeket, mely akadálymentes és szabadon megválasztható. Lehetővé kell tenni, hogy a sport és a kulturális intézmények ugyanúgy látogathatóak legyenek a fogyatékkal élők számára. Helyi szinten a Tótkomlói Mozgáskorlátozottak Egyesülete segíti a fogyatékkal élőket jogaik érvényesítésében, a támogatások, kedvezmények igénybevitelében.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Településünk törekszik a fogyatékkal élők akadálymentes közlekedésének javítására, kialakítására, az ennek megfelelően kiépített környezethez, melyet megfelelően tudnak érzékelni, és kellőképpen biztonságos. Fontos, hogy elérhető legyen számukra az akadálymentes

környezet, vagyis, ahol a fogyatékkal élőkkel rendelkező emberek is könnyen, biztonságosan és önállóan tudnak közlekedni.

Fontos a támogató szolgáltatás biztosítása, mely az önálló, mindennapi életet segíti elő. Településünkön az SZSZK és a Tótkomlói Evangélikus Szeretetszolgálatnál is működik a szociális alapszolgáltatáson belül a támogató szolgáltatás.

Törekszünk az egyenlő esély biztosítására, a leginkább korlátozott területeken, így az egészség, az oktatás és a sport területein. Fontos a fogyatékos személyek életének minél teljesebbé tétele, ezért mindent meg kell tenni a betegségtudat enyhítéséért.

Az oktatáshoz való jog ugyanúgy jár a fogyatékos személyeknek, éppen ezért fontos, hogy a lehetőségeket, az életkort és a fogyatékos állapotot figyelembe véve a megfelelő képzésben részesüljenek.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátását, kedvezményeit jogszabályok írják elő. Az Szt. alapján pénzübeli ellátások az idősorúak járadéka, aktív korú ellátás, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, ápolási díj, önkormányzati hatáskörben települési támogatás, rendkívüli települési támogatás. Természetbeni ellátások az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, közgyógyellátásra való jogosultság, önkormányzati hatáskörben gyógyszerkiadások viseléséhez nyújtott támogatás, adósságkezelési szolgáltatás. További jogszabályok alapján nyújtott ellátások a fogyatékos támogatás, rokkantsági járadék, személygépkocsi szerzési/átalakítási támogatás, parkoló igazolvány.

Azonban arról, hogy a fogyatékkal élő személyek ezen pénzübeli és természetbeni ellátásokhoz, kedvezményekhez hozzáférnek-e, nem áll adat rendelkezésünkre.

A helyi önkormányzatok nem tartják nyilván, hogy a pénzübeli, illetve a természetbeni ellátásban részesülők fogyatékos emberek-e, mert itt a szociális rászorultság az elsődleges. A más hatóság által nyújtott ellátásokról nem állnak rendelkezésünkre adatok.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fogyatékos személy számára biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést, biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Városunkban a fogyatékos személyek részére az egészségügyi ellátások adottak. A Rózsa Fürdőben fizioterápiás részleg működik. A helyi fogyatékkal élők, mozgáskorlátozottak számára kedvezőek a feltételek. A fizioterápián reumatológiai szakrendelés működik, így nem kell elutazni vidékre a szakvélemény a szakorvosvizsgálat miatt. A gyógyúszás lehetősége is helyben biztosított.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Településünkön az önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítése teljeskörűen még nem valósult meg. A város területén működő önkormányzati fenntartású közintézmények teljes akadály-mentesítése saját, illetve pályázati források felhasználásával még megvalósításra vár.

A 7.3.1. táblázatban feltüntetésre került a vakvezető sáv, rámpa, indukciós húr, tapintható információs, jelnyelvi segítség. Hangos tájékoztatás városunkban még nem található.

A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Városvezetésünk a buszpályaudvarnál vakvezető sáv lerakásáról, valamint a mozgáskorlátozott személyek részére mosdó létesítéséről gondoskodott, továbbá a közterületen, valamint a helyi és távolsági tömegközlekedés igénybevételéhez rámpák elhelyezését biztosította.

Településünk a közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára több helyen (buszpályaudvar, Polgármesteri Hivatal előtti parkoló...) megfelelő alapterületű parkolóhely kialakításáról gondoskodott.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

2018. évi HEP feladataink között szerepelt felmérést készíteni a fogyatékkal élők, mopeddel közlekedők közlekedési lehetőségeiről, a város különböző intézményeinek megközelíthetőségéről. A közlekedési felmérésnél elsősorban közintézményekhez való eljutást vizsgáltuk. A település több útvonalán padkák javításával, viszonylag kevés anyagi ráfordítással tettük számukra elérhetővé 1-1 intézmény megközelítését. 2021-ben átadásra került a Széchenyi és Kossuth utca teljes szakaszán kialakított kerékpárút. Ezzel számukra biztonságos közlekedés adott e szakaszon. A további időszakban is foglalkozni kívánunk a mopeddel való biztonságos közlekedéssel településünkön. Akadálymentesített a Természetháza, a két általános iskola, a három óvoda és a bölcsőde a háziorvosi szolgálat épülete is. A Tótkomlói Evangélikus Szeretetszolgálat minden telephelye akadálymentesített. Sajnos a szolgáltató épületek közül kevés ABC üzlet akadálymentesített, a működő két gyógyszertár közül egy akadálymentesített, de a másik régebben épült gyógyszertárban a dolgozók kimennek az utcára és így szolgálják ki őket.

Lakóépületek akadálymentesítése nem megoldott, a panelházak 1980-as évek elején épültek, az akadálymentesítés nem történt meg.

Az infokommunikációs akadálymentesítés városunkban bővült. Tótkomlós Város Önkormányzata a Tótkomlós, Fő út 2. szám alatti házi, gyermekorvosi rendelőben, az Erzsébet u. 3. szám alatti önkormányzati óvodában, valamint a Tótkomlós, Zamenhof u. 2/A. szám alatti bölcsődében is rendelkezik infokommunikációs mobil indukciós hurokkal, mely felerősíti a nagyothalló készülékek jeleit, ezzel segítve a nagyothallókat. Tótkomlós Fő út 1. szám alatt

kialakításra került a Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatala Kormányablak Osztálya. Öröndetes, hogy az intézményben kialakításra került a vakvezető sáv, és a mozgáskorlátozottak részére külön mosdó helyet kapott.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Településünk a helyzetelemzés adata alapján kevés munkahellyel rendelkezik. A működő munkahelyeken az akadálymentesítés nem megoldott. Az épületek jelentős része régen épült. Településünkön a Táncsics Mihály utca 10. szám alatti rehabilitáltak részére alapított munkahely akadálymentesített.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A város központjában az akadálymentesítés többé-kevésbé megoldott. Az Erzsébet liget az Epres tér, a Wallaszky Pál tér és a Buszmegálló mögötti tér jól megközelíthető a fogyatékkal élők számára.

f) fogyatékkal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékkal élő személyek nappali intézménye, stb.);

A tanyagondnoki szolgálat segíti a fogyatékkal élők közlekedését településünkön belül. Orvosi vizsgálatra, bevásárlásra, ügyek intézésére beszállítja a tanyagondnok a fogyatékkal élőket. Előzetes egyeztetésre az SZSZK járművével szállítják pl. szakrendelésre, speciális vizsgálatra az igénylőt.

A szociális alapszolgáltatások körébe tartozik a támogatói szolgáltatás.

A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

A támogató szolgáltatás feladata a fogyatékoság jellegének megfelelően különösen

- az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása (speciális személyi szállítás, szállító szolgálat működtetése),
- az általános egészségi állapotnak és a fogyatékoság jellegének megfelelő egészségügyi-szociális ellátásokhoz, valamint a fejlesztő tevékenységhez való hozzájutás személyi és eszközfeltételeinek biztosítása,
- információnyújtás, ügyintézés, tanácsadás, a tanácsadást követően a társadalmi beilleszkedést segítő szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása,
- a jelnyelvi tolmácsszolgálat elérhetőségének biztosítása,
- segítségnyújtás a fogyatékos személyek kapcsolatképességének javításához, családi kapcsolatainak erősítéséhez speciális, önszorgító csoportokban való részvételükhöz,
- egyes szociális alapszolgáltatási részfeladatok biztosítása a fogyatékos személyek speciális szükségleteihez igazodóan,
- segítségnyújtás a fogyatékos emberek társadalmi integrációjának megvalósulásához, valamint a családi, a közösségi, a kulturális, a szabadidős kapcsolatokban való egyenrangú részvételhez szükséges feltételek biztosítása,
- a fogyatékos személy munkavégzését, munkavállalását segítő szolgáltatások elérhetőségének, igénybevételeinek elősegítése.

A támogató szolgáltatás igénybevétele során szociálisan rászorultnak minősül a súlyosan fogyatékos személy.

Súlyosan fogyatékos a fogyatékosági támogatásban, vakok személyi járadékában, illetve magasabb összegű családi pótlékban részesülő személy.

A súlyos fogyatékoságot az ellátás megállapítását igazoló irattal kell igazolni.

Ha a szakvélemény a következő felülvizsgálat (ellenőrző vizsgálat) időpontját, illetve az állapot fennállásának várható idejét tartalmazza, a jogosultság eddig az időpontig áll fenn.

A támogatói szolgáltatás igénybevételeért térítési díjat kell fizetni.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

A fogyatékkal élők, szakorvosi véleményezés alapján fogyatékosági támogatásra jogosultak. Kedvezményes utazási lehetőség biztosított számukra. Az egyes intézmények megközelítése, parkolása érdekében mozgáskorlátozott parkolók állnak rendelkezésükre.

Településünkön a Táncsics Mihály utca 10. szám alatti ingatlanban folyik a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása. A dolgozók rehabilitációs ellátásban részesülnek, ez feltétele a munkavállalásnak. Aki nem tudja megközelíteni a munkahelyet egészségi állapotára tekintettel, azokat a személyeket munkakezddéskor beszállítják és a munka befejezését követően hazaszállítják. A Táncsics utcai épület akadálymentesített. A Főnix MMK Nonprofit és Közhasznú Kft. (2093 Budajenő, Szőlőhegyi u. 8.) jelenleg 100 főt foglalkoztat két műszakban, egyre több megváltozott munkaképességű személy tud munkát vállalni. Csomagolástechnikával, dobozolással foglalkoznak. A Főnix MMK Nonprofit és Közhasznú Kft. további profil bővítésen gondolkodik, ezért a Rákóczi úton további telephely kerül kialakításra.

7.4. Fogyatékosággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A rehabilitációs ellátásban részesültek munkalehetőségén kívül a szociális szférában dolgozók a település intézményei azon fáradoznak, hogy a fogyatékkal élők számára is élhetőbb legyen városunk. A Mozgáskorlátozottak Tótkomlói Egyesülete összefogja a fogyatékkal élőket, tartalmas programokat biztosít számukra, érdekeiknek érvényesítése érdekében szakmai tanácsot nyújtanak. Az egyesület Tagjait tájékoztatják az igénybe vehető kedvezményekről és juttatásokról.

7.5 A fogyatékosággal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A fogyatékoságra többé már nem személyes tragédiaként, hanem általános emberi jogi kérdésként kell tekinteni. A fogyatékoságügyi szervezetek elérték, hogy ügyüket a „semmit rólunk nélkülünk” megközelítéssel kezeljék, és a szakpolitikák az orvosi modelltől elszakadva a szociális és az emberi jogok rendszerén alapuló modellek irányába mozduljanak el, azaz a fogyatékosággal élőket többé ne „betegként”, hanem egyszerű állampolgárként kezeljék. Kulcsfontosságú, hogy a fogyatékosággal élőket a nem fogyatékos embertársaikkal azonos jogok illessék meg, és hogy törvényben tiltsák meg a fogyatékoság alapján történő hátrányos megkülönböztetést.

Ma a legtöbb, fogyatékkal kapcsolatos emberi jogi probléma a hátrányos megkülönböztetéshez kapcsolódik. Noha a fogyatékkal élőket pontosan ugyanazok az emberi jogok illetik meg, mint bárki más, az élet szinte minden területén közvetett vagy közvetlen hátrányos megkülönböztetést és kirekesztést tapasztalnak. Ennek okai közt megtalálhatók a társadalmi előítéletek, a társadalom strukturális problémái, illetve saját egészségkárosodásuk. Ezért ahhoz, hogy egyenlő esélyük legyen a részvételre, gyakran a társadalom részéről külön erőfeszítésre van szükség. Ez főként olyan területekre érvényes, mint az információhoz, az egészségügyi ellátáshoz, az oktatáshoz és a foglalkoztatáshoz való egyenlő esélyű hozzáférés. Az ilyen megerősítő vagy esélykiegyenlítő intézkedések célja, hogy előmozdítsák azon konkrét csoportok képviselőit, amelyek hagyományosan hátrányos megkülönböztetésben részesülnek, és ily módon növeljék a társadalmi egyenlőséget.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
<i>Beazonosított problémák</i>	<i>Fejlesztési lehetőségek</i>
Nincs teljes körű kimutatás, adat a fogyatékkal élő személyek ellátásával kapcsolatban	Adatgyűjtés a fogyatékkal élő személyekről, ellátásukról
A településen a fogyatékkal közlekedők útvonalának javítása (járdák, útpadka, átjárók)	Pályázati lehetőségek felkutatása az egyenlő esélyű hozzáférés témakörében Az önkormányzat a közfoglalkoztatással együttműködve kisebb úthibák javítása
Szemléletmód javítása a fogyatékkal élők hivatalos ügyintézése során	Közzolgáltatásban, közintézményeknél a dolgozók érzékenyítése

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Háborús- és veszélyhelyzetből adódó gazdasági problémák, infláció, eladósodás.	Lakosok tájékoztatása, segítése, részletfizetési lehetőség kérésének segítése a szolgáltatóknál.
A járványok, betegségekből adódó nehézségek.	Önkéntesség megszervezése, adományok gyűjtése, karitatív szervezetek bevonása lehetőség szerint.
Nem várt változások a településen.	Gazdasági- és humán erőforrások átcsoportosítása, a célcsoportok segítése, anyagi és mentális támogatásokkal.

Magyarországon több százezer ember él valamilyen fogyatékkal, akiknek mindennapi élete gyakran számos akadállyal nehezített.

Magyarországon a 2022-es népszámlálás szerint kb. 273 600 ember vallotta magát fogyatékkal élőknek. Békés megyében 2001-ben majdnem 37 000 fogyatékkal élőt regisztráltak önkéntes bevallás alapján. Településünk nem rendelkezik megbízható számadattal, a fogyatékkal élőkéről. Az utóbbi években történt előrelépés településünkön az akadálymentesítés terén, de még mindig sok közintézmény és tömegközlekedési eszköz nem hozzáférhető számukra.

A fogyatékkal élő emberek munkavállalási lehetőségei korlátozottak, és a munkaerőpiacon gyakran hátrányos megkülönböztetés éri őket.

Településünkön a megváltozott munkaképességűek részére a Főnix MMK Nonprofit és Közhasznú Kft. (2093 Budajenő, Szőlőhegyi u. 8.) biztosít munkalehetőséget. A munkavállalás feltétele, hogy dolgozók rehabilitációs ellátásban részesüljenek. Jelenleg is 100 főt foglalkoztat két műszakban, csomagolástechnikával, dobozolással foglalkoznak. Azoknak a dolgoznak, akik mozgásukban korlátozottak, napi szinten gondoskodnak a munkahelyre és otthonukba történő szállításukról.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2018	124	154	278
2019	106	148	254
2020	102	136	238
2021	96	122	218
2022	92	113	205
2023	94	110	204

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásában részesülők száma a 2018 és 2023 közötti időszakban fokozatos csökkenést mutatott. Míg 2018-ban összesen 278 fő részesült ilyen ellátásban, addig 2023-ra ez a szám 204 főre mérséklődött, ami közel 26,6%-os csökkenést jelent hat év alatt.

A nemek szerinti bontás alapján a megváltozott munkaképességűek között végig a nők vannak többségben, de az arányok mindkét nem esetében mérséklődtek. 2018-ban 124 férfi és 154 nő részesült ellátásban, míg 2023-ra ez 94 férfira és 110 nőre csökkent. A nők aránya az összes ellátott között 2018-ban 55,4 %, 2023-ban pedig 53,9 %, vagyis a csökkenés arányosan érintette mindkét nemet.

A tendencia hátterében több tényező is állhat. Egyrészt országosan tapasztalható az, hogy az egészségkárosodást szenvedett, de munkavégzésre részben képes személyek egyre nagyobb arányban visszakerülnek a nyílt munkaerőpiacra, részben a komplex minősítési rendszer és a

rehabilitációs foglalkoztatási programok eredményeként. Másrészt az új igénylők száma is csökkenhetett a szigorodó jogosultsági feltételek miatt.

A nők magasabb aránya az ellátottak között összefügghet azzal, hogy a nőknél egészségkárosodás vagy tartós betegségek – például mozgásszervi, pszichés, illetve krónikus betegségek – gyakrabban fordulnak elő a középkorú és idősebb korcsoportokban, és jellemzőbb, hogy ők a háztartási, gondozási feladatok mellett nehezebben tudnak részmunkaidőben vagy rehabilitációs munkahelyen elhelyezkedni.

A csökkenő ellátotti létszám tehát részben pozitív folyamatokra utalhat (pl. javuló foglalkoztatási arányok, sikeres rehabilitációs programok), ugyanakkor felhívja a figyelmet arra, hogy a megváltozott munkaképességű személyek munkaerőpiaci integrációját továbbra is támogatni kell. Kiemelten fontos a helyi munkáltatók ösztönzése a rehabilitációs foglalkoztatásra, a munkakörnyezet akadálymentesítése, valamint a képzési és átképzési programok biztosítása számukra.

Esélyegyenlőségi szempontból elmondható, hogy a megváltozott munkaképességű férfiak és nők ellátásában nem mutatható ki jelentős nemi diszkrimináció, azonban az ellátásból kikerülő, munkaképesnek minősített személyek tartós elhelyezkedése sokszor nehézségekbe ütközik. Ennek kezelése érdekében az önkormányzat számára indokolt olyan helyi programok kidolgozása, amelyek elősegítik a rehabilitált személyek visszatérését a munkaerőpiacra, valamint a foglalkoztatók szemléletformálását a megváltozott munkaképességű munkavállalók befogadására.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Településünkön több olyan civil szervezet is létezik, melyek a szociális feladatok ellátásában segítséget nyújtanak.

Ezen a területen kiemelkedő szerepet töltenek be az alábbi szervezetek:

Civil szervezet, egyesület neve	Címe
„Iskoláért, a jövő polgárért” Alapítvány	5940 Tótkomlós, Erzsébet út 2.
Boldog Mosolyért Alapítvány	5940 Tótkomlós, Erzsébet út 3.
Városunk Tótkomlós Polgáraiért Alapítvány	5940 Tótkomlós, Pósa utca 2.
Mozgáskorlátozottak Tótkomlói Egyesülete	5940 Tótkomlós Fő út 1.
Komlói Szlovákok Szervezete	5940 Tótkomlós, Liszt Ferenc utca 15.
A Komlói Szlovákokért Alapítvány	5940 Tótkomlós, Liszt Ferenc utca 15.
A Szlovák Nemzetiségi Műveltségért Alapítvány	5940 Tótkomlós, Földvári út 1.
Tremoló Mandolinzenekar	5940 Tótkomlós, Földvári út 1.
Komlós Néptánc Egyesület	5940 Tótkomlós, Erzsébet út 2.
Komlós Néptánc Egyesület – Szenior Csoport	5940 Tótkomlós, Erzsébet út 2/a.
Magyar Vöröskereszt I. Tótkomlói Alapszervezete	5940 Tótkomlós, Pósa utca 2.
Nagycsaládosok Tótkomlói Egyesülete	5940 Tótkomlós, Rákóczi út 28.
Városi Nyugdíjasklub Tótkomlós	5940 Tótkomlós, Kossuth u. 14.
Tótkomlós Hit, Remény, Szeretet Alapítvány	5940 Tótkomlós Aradi út 2.
Mécsvilág Alapítvány	5940 Tótkomlós, Fő út 43.
Szociális Szolgáltató Központ - Védőnői Szolgálat - Bölcsőde - Tanyagondnoki Szolgálat - Idősek Klubja - Házi segítségnyújtás - Étkeztetés - Idősek Háza - Orosházi Kistérség Gyermejjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat	5940 Tótkomlós, Fő út 2.

Tótkomlós Evangélikus Szeretetszolgálat/ Szeretetotthona	5940 Tótkomlós, Fő út 43.
Tótkomlós Evangélikus Szeretetszolgálat, Idősek Klubja	5940 Tótkomlós, Luther u. 1.
Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő- testületének Szociális Bizottsága	5940 Tótkomlós, Fő út. 1.
Tótkomlói Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	5940 Tótkomlós, Liszt Ferenc utca 15.
Tótkomlós Város Cigány Nemzetiségi Önkormányzat	5940 Tótkomlós, Rákóczi u. 28.

Forrás: Helyi adatgyűjtés

a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Jellemző a szolgáltatásokra, hogy egymásra épülnek, egymást kiegészítik. A személyre szabott szolgáltatások biztosítását a helyi ellátórendszeren belüli koordináció, együttműködés biztosítja. Ezek pontos számáról, szervezettségéről nem állnak rendelkezésre adatok.

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

A városban két nemzetiség jelenléte meghatározó (szlovák, roma). Az önkormányzati-nemzetiségi önkormányzati együttműködést kétoldalú megállapodás szabályozza.

Érdekeiket nemzetiségi önkormányzatok képviselik, melyekkel Tótkomlós Város Önkormányzata szoros együttműködést alakított ki. A nemzetiségi és etnikai kultúra fogalma alá sorolható rendezvények, események a nemzetiségi önkormányzatok közvetítésével erkölcsi támogatásával jutnak el a város közművelődési intézményeihez, melyhez messzemenően szakmai támogatást nyújt az önkormányzat. Városvezetésünk a szlovák és cigány nemzetiségi önkormányzatok munkáját a törvényi előírás függvényében segíti, bevonja a véleménynyilvánítás, a települést érintő ügyek döntés előkészítésébe.

Tótkomlóson megerősödtek a civil szervezetek és munkájukat agilis, a település érdekeit figyelembe vevő vezetők irányítják. Az önkormányzat folyamatosan keresi a lehetőséget, hogy munkájukat segítve támogatásban részesítse őket. A civil szervezetek esetében a rendezvényeiket külön kérelem alapján a képviselő-testület – lehetőségéhez mérten – anyagilag is támogatja.

Az egyházi szervezetek jelentős szerepet töltenek be a város életében az óvodai, szociális intézményeik által is. Nyitott rendezvényeikkel várják az érdeklődőket.

Erősnek és jónak mondható az önkormányzat, civil szervezetek, egyház, önkormányzati intézmények közötti együttműködés, mely megnyilvánul az eredményekben, sikeres rendezvényeken.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Tótkomlós Város Önkormányzata több társulásban vesz részt. Társulásokban való részvételét együttműködési – társulási megállapodások rögzítik. A testvér-települési együttműködések a polgárok érdekében, a kölcsönös társadalmi, gazdasági értékek gyarapítása, a kulturális, turisztikai programok megvalósítása céljából jöttek létre a városok vezetősége által. Céljaik, hogy a települések lakossága közötti barátságot tovább ápolják, a települések lakosai, társadalmi szervezetek, intézmények, vállalkozások közös tevékenységeik széleskörű bővítésére törekedjenek.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Szoros és jó a kapcsolat a szlovák és cigány nemzetiségi önkormányzat között. A nemzetiségi önkormányzatok képviselik a nemzetiségi érdekeket, törekednek az esélyegyenlőség megtartására.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A városban működő civil szervezetek többsége kapcsolódik, illetve részt vesz a közfeladatok ellátásában. A civil szervezetek az érintett célcsoportokkal kapcsolatosan is az esélyegyenlőség elérésére törekednek. A szervezetek alapszabályukban meghatározott módon képviselik tagságukat, társadalmi párbeszédet kezdeményeznek szükség esetén, támogatják – lehetőségükhöz mérten – a látókörükben élő rászoruló célcsoport tagjait.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Az önkormányzat számára fontos a helyi vállalkozások szerepvállalása, a város érdekeit figyelembe vevő intézkedések megtétele. Törekednek a jó partneri kapcsolat kialakítására, mely eredményeként közös akarattal tudnak lépéseket tenni az esélyegyenlőség megteremtéséért.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek stb.) a személyes kommunikáció révén, telefonon történő, írásbeli adatszolgáltatással, interneten keresztüli kapcsolattartással vettek részt a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatában. A HEP Fórumon az aktuális problémák feltárása, megbeszélése a cél. Fontos az egyes intézmények közötti információ csere.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A szervezeteknek, a nemzetiségi önkormányzatoknak, az önkormányzati intézményeknek, a lakosságnak is elérhetővé válik az elfogadott, városi honlapon közzétett esélyegyenlőségi program. A határidőket figyelembe véve, az intézkedések eredményeiről bizottsági és képviselő-testületi üléseken történik a beszámolás és így módon biztosított lesz a megvalósítás ellenőrzése is.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum ülésének összehívása. A nyilvánosság folyamatos biztosítására tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

A 2022. évi felülvizsgálat a 2023. évi öt évre szóló helyi intézkedési terv megalkotásának menete:

- intézmények, alapítványok, civil szervezetek megkeresése,
- helyi adatgyűjtés az elmúlt időszakra vonatkozóan,
- a problémák feltárása az érintett célcsoportokban, erősségek, gyengeségek,
- fórum – az aktuális problémák megbeszélése,
- tematikus csoportok vezetőivel kiértékelés, adatok rendszerezése, a településre vonatkozó irányok meghatározása,
- a helyzetelemzés aktualizálása, az elmúlt 5 éves terv alapján,

- a beazonosítási problémák alapján a fejlesztési lehetőségek megállapítása,
- az intézkedési terv összeállítása,
- konzultálás a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság HEP Osztály Esélyegyenlőségi mentorával, koordinációs referensével,
- Tótkomlós Város Önkormányzat Szociális Bizottságának és az Oktatási és Kulturális Bizottság véleményezése, kiegészítése,
- a helyi nemzeti önkormányzatok véleményezése, kiegészítése,
- az 5 éves elkészített HEP elfogadásra benyújtása Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete felé,
- a HEP nyilvánosságra hozatala.

A 2022. évi és a 2023. évi helyi intézkedési terv felülvizsgálatának menete:

- fórum előkészítése, adatgyűjtés, civil szervezetek megkeresése,
- az alapidokumentumban meghatározott célok, intézkedések kiértékelése, további célok meghatározása az öt éves időtartamra vonatkozóan,
- tematikus csoportokkal történő kiértékelés,
- a helyzetelemzés aktualizálása,
- a jogszabályi változások figyelembevétele,
- az intézkedési terv vizsgálata, áttekintése az adott időszak kiértékelése,
- Tótkomlós Város Önkormányzat Szociális Bizottságának és az Oktatási és Kulturális Bizottság véleményezése, kiegészítése,
- a helyi nemzeti önkormányzatok véleményezése, kiegészítése,
- a felülvizsgált HEP elfogadásra benyújtása Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete felé,
- a felülvizsgált HEP nyilvánosságra hozatala.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Lakossági eladósodottság.	Lakossági eladósodottság kezelése érdekében a civil szervezetekkel és közszolgáltatókkal való hatékonyabb együttműködés.
	Munkavállalási lehetőségek szűkösek, pályaaorientáció hiánya, foglalkoztatottságbeli hiányok.	Pályaválasztási programok szervezése, álláskereső technikák, önéletrajzírás, továbbtanulási, továbbfejlesztési lehetőségek elsajátítása.
	Alacsony iskolai végzettség, szakmai végzettség megszerzése.	Képzési programok, munkaerő-piacra bejutás segítése.
Gyermekek	A hátrányban élő családoknál az ingerszegény környezet.	Bölcsődei ellátás népszerűsítése.
	Az oktatási intézmények állami fenntartásba vételével az oktatás területére való rálátás nehezebbé vált.	Partnerségi kapcsolatok erősítése az oktatás és a gyermekvédelem területén.
	A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetre való jogosultság feltételeinek ismertetése. A szünidei gyermekétkeztetésről való tájékoztatás.	Az önkéntes nyilatkozattétel hatékonyságának növelése. A jogosult családok étkezési igénylésének növelése.
Idősek	Az idősök körében jelentős az alacsony jövedelemmel rendelkezők száma.	Tájékoztatás alacsony jövedelem esetén az igénybe vehető támogatásokról.
	Egyedül élő idős személyek közösségi életbe történő bevonása.	Elmagányosodás, elszigetelődés kiszolgáltatottság csökkentése
	Informatikai jártasság hiánya az idősök körében.	Az internet, és számítógép használatának oktatása.
Nők	Női esélyegyenlőség témakörében a foglalkoztatás, a foglalkoztatás területén megvalósuló hátrányos megkülönböztetés.	Humán közszolgáltatások fejlesztése. Pályázati források feltérképezése a női esélyegyenlőség megteremtésében.
	A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas.	Célzott tájékoztatás a gyermeket nevelő családok által igénybe vehető szociális ellátásokról.

	A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak az áldozattá válás kockázatának csökkentése.	Felhívások, tájékoztatás, felmérések készítése, előadások tartása.
Fogyatékkal élők	Nincs teljes körű kimutatás, adat a fogyatékkal élő személyek ellátásával kapcsolatban.	Adatgyűjtés a fogyatékkal élő személyekről, ellátásukról.
	A településen a fogyatékkal közlekedők útvonalának javítása (járdák, útpadka, átjárók)	Pályázati lehetőségek felkutatása az egyenlő esélyű hozzáférés témakörében. Az önkormányzat a közfoglalkoztatással együttműködve kisebb úthibák javítása
	Szemléletmód javítása a fogyatékkal élők hivatalos ügyintézése során	Közszolgáltatásban, és közintézményeknél a dolgozók érzékenyítése.
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	Háborús- és veszélyhelyzetből adódó gazdasági problémák, infláció, eladósodás.	Lakosok tájékoztatása, segítése, részletfizetési lehetőség kérésének segítése a szolgáltatóknál.
	A járványok, betegségekből adódó nehézségek.	Önkéntesség megszervezése, adományok gyűjtése, karitatív szervezetek bevonása lehetőség szerint.
	Nem várt változások a településen.	Gazdasági- és humán erőforrások átcsoportosítása, a célcsoportok segítése, anyagi és mentális támogatásokkal.

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák és a hátrányos helyzetű lakosok nem élnek mélyszegénységben, képzésük, munkaerő-piaci integrációjuk sikeres.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők foglalkoztatása biztosított legyen.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészséges fejlődését, közoktatási szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek értékeire, szociális ellátására, az elszigeteltség megszüntetésére.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetében a velük szembeni diszkrimináció megszüntetését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők élhetőbb környezetére, akadálymentesítésére.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Biztonságos otthon	Szociális Szolgáltató Központ, Önkormányzat
	Pályaorientáció	Munkaügyi Központ, Önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ, Nőközpont
	Képzések	Munkaügyi Központ, Önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ
Gyermekek	Interaktív környezet	Védőnői Szolgálat, Bölcsőde, Oktatási Intézmények, Önkormányzat
	Jó kapcsolat, jó iskola, jó város	Az Önkormányzati nevelési, oktatási intézmények, a helyi egyházi fenntartású és nemzetiségi fenntartású nevelési és oktatási intézmények, Alapfokú Művészeti Iskola
	A gyermekek szebb, élhetőbb, boldogabb jövőjéért!	Önkormányzat, Védőnői Szolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat, helyi nevelési, oktatási intézmények
Idősek	Idősek támogatása	Szociális Szolgáltató Központ, Idősek Otthona, Önkormányzat, civil szervezetek, egyházak
	Elmagányosodás	Önkormányzat, civil szervezetek, Szociális Szolgáltató Központ, Idősek Otthona, egyházak
	Világháló	Szociális Szolgáltató Központ, Kormányablak, Önkormányzat, civil szervezetek
Nők	Nő=Férfi=Azonos munkafeltétel	Munkaügyi Központ, Önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ, civil szervezetek
	Ideális családmódel	Nő központ, Önkormányzat, Gyermekjóléti Szolgálat, Szociális Szolgáltató Központ, civil szervezetek
	Ne legyünk áldozatok!	Egészségügyi intézmények, helyi rendőrség, Védőnői Szolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat, Önkormányzat
Fogyatékkal élők	Adatgyűjtés	Önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ, civil szervezetek
	Szebb környezet, járhatóbb utak	Önkormányzat, civil szervezetek
	Segíts az irodán túl is!	Önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ, civil szervezetek
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	Korunk gazdasági viszonyaiból adódó nehézségek, a pandémia következményei, hatásai az egyes célcsoportokra, előre nem tervezhető felmerülő problémák településünkön	Önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ, Egészségügyi intézmények, helyi rendőrség, Védőnői Szolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat, civil szervezetek, közintézmények, munkahelyek

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

A	Intézkedés címe:	<i>Biztonságos otthon</i>
B	Feltárt probléma megnevezése	Kategória: I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége Az alacsony jövedelemmel rendelkező családok lakhatási feltételeinek javítása, segítése.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A rászoruló lakhatási támogatásának folyamatos igénybevétele, ellenőrzése a felülvizsgálatok időpontjaiban.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, Tótkomlós Város helyi rendelete, Tótkomlós Város Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója, Költségvetési Konceptió, Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- Lakhatáshoz kapcsolódó támogatások, adósságkezelés, - védendő fogyasztói státusz igazolása, - használt bútorok, berendezési tárgyak, adományok szétosztásában való közreműködés. - Az Önkormányzat által adható támogatások érvényességi idejének figyelése.
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, családgondozó Önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. 12. 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A támogatásban részesülők száma, folyamatosság biztosítása, eredmény értékelése a felülvizsgálatok időpontjában.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán: önkormányzati ügyintézők Pénzügyi: Önkormányzat által meghatározott keretösszeg, állami támogatás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Kapcsolattartás, anyagi fedezet
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns
	Felülvizsgálat 2025. A mélyszegénységben élők — köztük a roma közösségek — esélyegyenlőségének javítása komplex feladat, sokféle területet érint: oktatás, lakhatás, munkaerőpiac, egészségügy, társadalmi részvétel, diszkrimináció elleni intézkedések stb. A romák helyzetét tekintve az óvodai nevelés, az oktatás területén nincs probléma, vegyes csoportokban tanulnak, nincs szegregáció, roma gyermekeink a nevelés oktatás terén nincsenek elszigetelve. A felülvizsgálattal érintett időszakban több családhoz került adományozott berendezési tárgy (heverő, pelenkázó, gyermekágy, íróasztal, szekrénysorok, mosógép, centrifuga...), használt kályha került kihelyezésre. Ilyen jellegű támogatásban az érintett időszakban kb. 20 családnak	

segített az Önkormányzat, valamint a Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ.

2024. december 5. HEP-Fórum: Szociális Bizottság: Aki rendkívüli települési támogatási kérelmet nyújt be, megkapja a segítséget, ha indokolt különös méltányosságból kap támogatást. Lakhatási támogatást 144 család kapott. Egyszeri tüzelő támogatást 230 családnak tudunk biztosítani. Városi rendezvényeink, a Városi gyermeknap a nehéz helyzetben lévő családoknak ingyenes strandbelépőt, süteményes, palacsintás megvendéglést, számos ingyenes programot biztosít. A Mindenki karácsonya rendezvény meleg teával, forralt borral, kaláccsal, szendviccsel, gyermek és felnőtt programokkal várja városunk lakóit.

2025. október 14. HEP-Fórum: A lakhatási támogatást igénybe vevők száma jelentős mértékben nem változott, az ügyfelek tájékoztatása az ellátás megújításáról, valamint a lakosság tájékoztatása az ellátás igénybevételéről a rászoruló körében folyamatos. A rendkívüli települési támogatottak száma nőtt. A természetbeni támogatást, a Szociális Bizottság előnyben részesíti - pl. élelmiszersomag, gyógyszerkiutalás, PB palack csere, tűzifa kiszállítása, ebédfizetéshez nyújtott támogatás felhasználása családgondozó segítségével. 2024-ben december hónapban 300 adag babgulyás került kiosztásra. A romák helyzetét tekintve helyi, tősgyökeres romákkal kiemelkedő problémák nincsenek településünkön, nagyrészt sikerült beilleszkedniük a társadalomba. történik környékükön csendháborítás, zajongás. Bízunk benne, hogy az ő beilleszkedésük, szocializációjuk is azért jó irányt vesz majd.

A	Intézkedés címe:	Pályaorientáció
B	Feltárt probléma megnevezése	Kategória: I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező lakosok számára szakmai végzettség, az alapfokú végzettség megszerzése.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Pályaválasztási programok szervezése, álláskeresési technikák, önéletrajzírás, továbbtanulási, továbbfejlődési lehetőségek elsajátítása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Tótkomlós Város helyi rendelete, Tótkomlós Város Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója, Költségvetési Konceptió, Gazdasági Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia, Nemzeti Ifjúsági Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A Munkaügyi Központ által biztosított képzések népszerűsítése, a környező településeken lévő nagyobb vállalatok szakmahiányának feltérképezése, azon szakmai végzettségek megszerzése, a Szociális Szolgáltató Központ segítségével állásinterjúra felkészülés, önéletrajzírás - Rövidtáv: motiválás a képzésben való részvételre, továbbtanulásra, szórólapok. - Középtáv: képzések megszervezése, önismereti tréningeken való részvétel biztosítása - Hosszútáv: bizonyítvány megszerzése
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, családgondozó Önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. 12. 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövid táv: képzések száma, szórólapok száma Közép táv: az önismereti tréningen részt vettek száma Hosszú táv: képzést sikeresen elvégzettek száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán: családgondozók, Nőközpont mentorai Technikai: szórólapok nyomtatása
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Kapcsolattartás, anyagi fedezet
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns
	Felülvizsgálat 2025. A Békés Vármegyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya kérésünkre e-mailben, heti rendszerességgel megküldi a Polgármesteri Hivatal részére az aktuális állás- és képzési ajánlatokat. Az állásajánlatok, szellemi-, és fizikai munkaköröket ismertető településünk és a környező településekre vonatkozóan. A képzési ajánlatokba a Foglalkoztatási Osztály által biztosított képzéseket tartalmazza. A megküldött állások és képzések formáiról a Polgármesteri Hivatal szociális	

	igazgatási osztálya a Családsegítők és a közfoglalkoztatást koordináló kollégák adnak tájékoztatást. Azon gyermeke részére, akik a 16. életévüket betöltötték és nem rendelkeznek alapfokú iskolai végzettséggel a Gyulai SZC Kossuth Lajos Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium Orosházi tagozatán befejezhetik a 8 általános iskolát. 2023-ban településünkről egy tanuló szerezte meg az alapfokú végzettséget az intézményben.
--	--

A	Intézkedés címe:	Képzések
B	Feltárt probléma megnevezése	Kategória: I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége Az alacsony iskolai végzettségű személyeknél az alapfokú iskolai végzettség megszerzése, a hiányszakmák megszerzése.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az alapfokú iskolai végzettség és szakmák megszerzésével a hátrányos helyzetben lévő csoportot kívánjuk helyzetbe hozni, visszavezetni a munka világába. Rövidtáv: helyzetelemzés, felmérés, képzésre irányítás Középtáv: képzési formák hirdetése, a rövid távú képzéseken való résztvevők végzettségének felmérése (a Munkaügyi Központ által meghirdetett OKJ-s végzettséget adó 8-10 hónapos tanfolyamok) Hosszútáv: a felülvizsgálat során összegzés készítése, az elért célok megvizsgálása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Tótkomlós Város Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója, Költségvetési Konceptió, Gazdasági Program, Közfoglalkoztatási Program, SZSZK
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia, Nemzeti Ifjúsági Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	- Az alapfokú végzettséget megszerzők könnyebben találnak munkát, illetve a későbbiekben szakmát szerezhetnek. - A hiányszakmákba szakképesítéssel rendelkezők beintegrálása.
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, Önkormányzat, Foglalkoztatási Osztály
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. 12. 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövidtáv: képzésekre való jelentkezés Középtáv: képzéseken való részvétel, végzettség megszerzése Hosszútáv: elhelyezkedés
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Pénzügyi: pályázati, önkormányzati forrás, központi támogatás Humán: önkormányzati ügyintézők, családgondozó
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Ellenőrzések, visszakapcsolások az intézmények között (Önkormányzat, Munkaügyi Központ, Családsegítő Szolgálat).
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns
	Felülvizsgálat 2025. A nyilvántartásban szereplő álláskeresőik körében a Békés Vármegyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya képzési lehetőséget biztosít. Településünkön az álláskeresőik regisztrációja, ennek szorgalmazása folyamatos. A közfoglalkoztatásra irányuló program önkormányzati ügyintézője a programba bevont személyek szakirányú végzettségét figyelembe veszi (szakmunkás bér), azon személyeknek, akiknek a közfoglalkoztatásra irányuló jogviszonya megszűnt az ügyintéző olyan szakmai továbbképzésre integrálja őket, amellyel a továbbiakban a helyi programokban tud majd elhelyezkedni (asztalos, kőműves, ács, virágkötő,	

	állatgondozó, tárgonca-kezelő stb.).
--	--------------------------------------

A	Intézkedés címe:	Interaktív környezet
B	Feltárt probléma megnevezése	Kategória: II. A gyermekek esélyegyenlősége A nehéz körülmények közé született gyermekek segítése, a gyermekek testi, lelki, érzelmi, értelmi fejlődése érdekében közösségbe való beintegrálása. Az ingerszegény környezetből érkező gyermekek közösségbe történő felzárkóztatása, bölcsődei ellátás igénybevétele.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Az adható támogatásokról szóló tájékoztatás, annak igénylése. Az RSZTOP 1.1.1.program keretében biztosított élelmiszersomag igénybevétele azon rászoruló gyermekek részére is akik nem részesülnek bölcsődei ellátásban. Rövidtáv: a születendő és megszületett hátrányban lévő gyermekek számbavétele, az igénybe vehető lehetőségek biztosítása, támogatások igénybevétele Középtáv: a születendő és megszületett hátrányban lévő gyermekek számbavétele, az igénybe vehető lehetőségek biztosítása, támogatások igénybevétele Hosszútáv: a születendő és megszületett hátrányban lévő gyermekek számbavétele, az igénybe vehető lehetőségek biztosítása, támogatások igénybevétele
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Költségvetési Konceptió, Gazdasági Program, Helyi rendeletek, SZSZK A nehéz körülmények közé született gyermekek, testi, lelki, érzelmi, értelmi fejlődésének érdekében az interaktív környezet, a támogatási formák biztosítása.
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia; Nemzeti Ifjúsági Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Rövidtáv: a születendő és megszületett hátrányban lévő gyermekek számbavétele, az igénybe vehető lehetőségek biztosítása, támogatások igénybevétele Középtáv: a születendő és megszületett hátrányban lévő gyermekek számbavétele, az igénybe vehető lehetőségek biztosítása, támogatások igénybevétele Hosszútáv: a születendő és megszületett hátrányban lévő gyermekek számbavétele, az igénybe vehető lehetőségek biztosítása, támogatások igénybevétele.
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, intézményvezető (Bölcsőde), védőnők, Önkormányzat, Bölcsőde, Védőnő Szolgálat
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. 12. 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövidtáv: bölcsődei ellátást igénybe vevő száma, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma (HH-HHH), egyszeri támogatások igénybevétele Középtáv: bölcsődei ellátást igénybe vevő száma, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma (HH-HHH), egyszeri támogatások igénybevétele Hosszútáv: bölcsődei ellátást igénybe vevő száma, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma (HH-HHH), egyszeri támogatások igénybevétele.

J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán: intézményvezető, védőnő, önkormányzati ügyintéző Pénzügyi: Önkormányzati és állami támogatások
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Kapcsolattartás, családlátogatás, környezettanulmány
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns
Felülvizsgálat 2025. Az RSZTOP 1.1.1. program, támogatási forma 2024-ben megszűnt. A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, roma származású gyermekek különös figyelmet és támogatást igényelnek. Az esélyteremtés érdekében intézményeink folyamatosan figyelemmel kísérik a gyermekek szükségleteit, fejlesztési lehetőségeit, valamint kiemelt figyelmet fordítanak a családokkal való együttműködésre és a gyermekvédelmi rendszerrel való hatékony kapcsolattartásra. A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű kiskorú gyermekek az őszi, téli, tavaszi, nyári szünet munkanapjaiban ingyenes szünidei gyermekétkeztetésben részesülnek. A szünidei gyermekétkeztetés kihasználtsága településünkön az éves átlagot tekintve kb. 60 %-os. Fórum 2024. Bölcsődei nevelés: Minden évben az életkoruknak nem megfelelően fejlődő gyermekek szakértőhöz integrálása. A szülők részére a nevelési szakmai segítség megadása. Évente 2-3 gyermeket érint. A probléma, hogy a szülő legtöbbször nem akar tudomást venni erről, gyakran meg kell őket győzni arról, hogy az időben történő kezelésnek, felzárkóztatásnak van eredménye. A nehéz helyzetben lévő, védelembe vett gyermekek a bölcsődei felvételben előnyt élveznek. Az elmúlt évben nem fordult elő ilyen jellegű probléma.		

A	Intézkedés címe:	<i>Jó kapcsolat, jó iskola, jó város</i>
B	Feltárt probléma megnevezése	Kategória: II. A gyermekek esélyegyenlősége Az oktatási intézmények állami fenntartásba vételével az Önkormányzat és a nevelési, oktatási intézmények információáramlásának, partnerségi kapcsolatainak erősítése fontos feladat mind a nevelés, oktatás, mind a gyermekvédelem területén.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövidtáv: A nevelési, oktatási intézményeknek az Önkormányzattal való folyamatos kapcsolattartása, a személyi, tárgyi feltételek segítése, az időben történő felismerés tükrében. Az intézmények ifjúságvédelmi felelőseivel, ifjúsági referenseivel a kölcsönös naprakész tájékoztatás biztosítása. Középtáv: az intézményi éves beszámolók alapján a hiányosságok feltárása, a szociális háló bevonásával a hátrány csökkentése Hosszútáv: eredmények számbavétele, kiértékelés
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, Helyi rendelet, Gazdasági Program, Költségvetési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia; Nemzeti Ifjúsági Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Az Önkormányzat, a Szociális Szolgáltató Központ, a nevelési, oktatási intézmények kapcsolattartása, az éves beszámolók kiértékelése, erősségek, gyengeségek vizsgálata.
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, Önkormányzat
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. 12. 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövidtáv: A tájékoztatási lehetőségek felmérése. Hogyan lehet javítani az információáramlást, kapcsolattartást? (Szóban, telefonon, e-mailben...) Középtáv: Az intézményi beszámolókat követően a gyengeségek felismerése. Miben tudunk segíteni egymásnak a hatékonyság érdekében? Hosszútáv: a tárgyi, személyi feltételek változásának számbavétele, további lehetőség meghatározása
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán: intézményvezetők, családgondozók, ifjúsági referens, önkormányzati ügyintéző Pénzügyi: Pályázati lehetőségek keresése
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Kommunikáció
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Felülvizsgálat 2025.

Az esélyteremtés érdekében intézményeink folyamatosan figyelemmel kísérik a gyermekek szükségleteit, fejlesztési lehetőségeit, valamint kiemelt figyelmet fordítanak a családokkal való együttműködésre és a gyermekvédelmi rendszerrel való hatékony kapcsolattartásra. Az esélyegyenlőség megvalósítása nem egyszeri feladat, hanem hosszú távú stratégia, amely áthatja a mindennapi nevelési gyakorlatot, a közösségi életet, és az intézmények a szociális szférában dolgozók felelősségét képezi.

Fórum 2024.

A településünkön működő 3 Óvodában megállapítható, hogy intézménybe járó gyermekek családjában jelentős társadalmi különbségek vannak, de ezeken igyekeznek enyhíteni, segíteni. Kiemelten kezelik a hátrányos helyzetű gyermekeket. Különböző programokat szerveznek, ősszel és tavasszal családi délutánokat is, melybe a szülőket is bevonják. Az óvodákban a speciális igényű gyermekeket szakemberek segítik, logopédus, és fejlesztő pedagógus. Az egyházi óvodában alapítványi finanszírozást is kapnak egy-egy program megvalósításához. A diófa úti óvodában „apák napját” tartanak, nagy sikere van játékos gyermeke és apukák közös vetélkedőjének. mindhárom óvodában az SNI-s és BTMN-es gyermeke száma. Az óvodákban is megjelenik az agresszió, sokszor küzdenek a magatartászavaros gyermekekkel. Mindhárom óvoda képviselője megjegyezte, hogy jó lenne, ha tudnának pszichológust alkalmazni.

A Gyermekjóléti Szolgálat részéről a gyermekek esélyegyenlősége témakörben az alábbi észrevételek hangzottak el: A szegénységnek nagyon sok fajtája van. A gyermekjóléti szolgálat a lakosság gyereklétszámának kb. 10%-ával vannak kapcsolatban. Különböző problémák miatt kerülnek velük kapcsolatba, ez lehet iskolai magatartászavar, felfordulás, mentális probléma, de kimondottan azért, mert valaki szegény, nem kerülnek hozzájuk gondozásba. Jelenleg az alapellátásban részesülő családok száma 41. A védelemben vett családok száma 6 és a nevelésbe vett családok száma pedig 2. Az iskolai hiányzás, magatartászavar, agresszió megjelent verbális és fizikai formában is. Családi konfliktusból is származik nagyon sok probléma. A gyermekek tele vannak frusztrációval, a szülők nagyon nehezen kezelik a problémákat. Sokkal több pszichológiai tanácsadásra van szükség, hiszen náluk pl. havi 6 óra áll rendelkezésre. Terápiára is nagy szükség lenne, illetve prevenciós előadásokra is. De sajnos pont az érintett családokat nagyon nehéz elérni.

Az alapfokú oktatás terén mindkét intézmény különböző rendezvényekkel igyekeznek közelebb hozni a szülőket az iskolához, illetve a gyerekeket. Programjaikba a szervezésbe a szülőket is bevonják. Nyári táborokat szerveznek tanulók részére, részt vesznek az Erzsébet-tábor táboroztatási programban. Magatartásproblémák mindkét intézményben is jelen vannak, véleményük szerint nagy szükség lenne pszichológusra náluk is.

A gyermekek internethasználata számos előnyt kínál – például tanulási lehetőségeket, kapcsolattartást és szórakozást –, ugyanakkor komoly veszélyeket is rejt magában.

A gyermekek internetes bűnözés áldozataivá válhatnak, ennek elkerülése érdekében elsősorban a szülők odafigyelése szükséges. 2024. decemberben és 2025. februárban a HEP referensek plakátot helyeztek el Jankó János Általános Iskola és a Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola alsó és felső tagozatán.

2025. 04. 16-án Kis Rozália rendőr százados tartott előadást a Jankó János Általános Iskola gimnázium tanulónak. Téma: Drogprevenció, kiberbűnözés. Az előadásnak, nagy sikere volt, a rendőr százados számos példával igyekezett bemutatni a fiatalokra leselkedő veszélyeket, nyíltan beszélt a drogfogyasztás jogi következményeiről is.

A	Intézkedés címe:	<i>A gyermekek szebb, élhetőbb, boldogabb jövőjéért!</i>
B	Feltárt probléma megnevezése	Kategória: II. A gyermekek esélyegyenlősége A hátrányban élő gyermekek helyzetének javítása, a törvényes képviselő, a szülő megfelelő tájékoztatása, a családok részére adható állami és önkormányzati támogatások igénybevétele. A nevelési, oktatási intézmények által adható támogatások, felzárkóztató programok, ösztöndíjak igénybevétele
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Gyermekek szebb, élhetőbb, boldogabb jövőjéhez való hozzásegítése, a tehetség kibontakoztatásának segítése, ösztöndíjprogramok, felzárkóztató programok részvételével Rövidtáv: a hátrányban élő gyermekek felkutatása, az adható állami, önkormányzati támogatásokról szóló tájékoztatás, azok igénylésének segítése Középtáv: az igénylők körének folyamatos tájékoztatása az érvényességi határidőkről Hosszú táv: az igénylők körének folyamatos tájékoztatása az érvényességi határidőkről.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, Helyi rendelet, Gazdasági Program, Költségvetési Koncepció
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia; Nemzeti Ifjúsági Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A törvényes képviselők, szülők segítése az igénybe vehető támogatási formákról, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet önkéntes nyilatkoztatással járó kedvezmények igénybevétele, valamint a szünidei gyermekékeztetés igénybevétele.
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, nevelési, oktatási intézményvezetők, családgondozó Önkormányzat, Nevelési, Oktatási Intézmények, Gyermekjóléti Szolgálat
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. 12. 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövidtáv: az ellátást igénylők körének bővítése Középtáv: az igénybe vett támogatások érvényességi idejének figyelése, a támogatásban részesülők száma Hosszútáv: az igénybe vett támogatások érvényességi idejének figyelése, a támogatásban részesülők száma.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán: önkormányzati ügyintéző, nevelési, oktatási intézmény dolgozói, családgondozó Pénzügyi: Önkormányzati, állami támogatások, ösztöndíjprogramok
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Szakemberek együttműködése, érvényességi határidők figyelése, új pályázati lehetőségekhez való csatlakozás.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Felülvizsgálat 2025.

Az Alapfokú Művészeti Iskola, a településen működő két fúvószenekar, a Tótkomlói Úszóegyesület, Tótkomlói TC labdarúgó szakosztálya, a Tótkomlói Művelődési Központ és Városi Könyvtár számos programot biztosít gyermekinknek tehetségük kibontakoztatása és a szabadidő hasznos eltöltése érdekében.

A gyermek részére adható támogatási formákról történő tájékoztatás a védőnői szolgálat, az intézményvezetők, a szociális háló dolgozói és a polgármesteri hivatal részéről folyamatos. Az adható támogatási formák Tótkomlós város honlapján is megtalálhatóak, a nyomtatványok e felületről is letölthetők. E támogatási formák igénybevételéhez a nyomtatványok kitöltésében a családsegítők mindig megadják a szükséges segítséget.

A Tótkomlói Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat gyermekeink jövőjéért, a szlovák kultúra ápolásáért, hagyományaink őrzéséért aktív munkát végez. Számos programot biztosít a gyermekek számára pályázaton nyert támogatásból. Nemcsak Tótkomlóson, hanem határon túl is képviselik településünket, a szlovák kultúra megőrzésének érdekében programok, kulturális bemutatók eseményeit segíti.

A	Intézkedés címe:	<i>Idősek támogatása</i>
B	Feltárt probléma megnevezése	Kategória: IV. Az idősek esélyegyenlősége Településünkön az idős lakosság jelentős része alacsony jövedelemmel rendelkezik, az idős lakosság száma városukban nő.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A szociális háló összefogásával felmérni az alacsony jövedelemmel rendelkező idősek körét, támogatások igénybevétele Rövidtáv: az érintettek felkutatása, támogatási lehetőségek ismertetése Középtáv: igénylések benyújtásának segítése, érvényességi határidők figyelése Hosszútáv: igénylések benyújtásának segítése, érvényességi határidők figyelése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, SZSZK, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Gazdasági Program, Településfejlesztési Stratégia
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A rászoruló felkutatása, segítése, az adható támogatási formákkal az életminőség javítása.
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, önkormányzati és egyházi Idősek Otthonának vezetői, önkormányzati és egyházi Idősek Klubja vezetői Önkormányzat, Idősek Otthonai
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. 12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövidtáv: az igénybe vehető támogatásokról történő tájékoztatás bővítése Középtáv: az igénybe vett támogatások érvényességi idejének figyelése, a támogatásban részesülők száma Hosszútáv: az igénybe vett támogatások érvényességi idejének figyelése, a támogatásban részesülők száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán: gondozók (tanyagondnok, gondozónők...) önkormányzati ügyintézők Pénzügyi: önkormányzati, állami támogatás, egészségügyi támogatás (OEP) Technikai: szórólapok és a helyben szokásos módon történő hirdetés
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Tájékoztatás, kapcsolattartás, gondozás
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns
	Felülvizsgálat 2025. Településünkön az idős lakosság jelentős része alacsony jövedelemmel rendelkezik, az idős lakosság száma városukban nő. Két szociális szolgáltatást nyújtó intézmény működik településünkön, egyházi	

és önkormányzati fenntartásban.

Fórum 2024.

A Tótkomlói Evangélikus Szeretetszolgálat a beruházásokról adott tájékoztatást. A Fő út 43. alatti ellátási helyen sikerült egy 50 kW-os napelem rendszert kiépíteni, aminek már most látszik az eredménye, hiszen felére csökkentek a villanyköltségeket. A Luther utcán a Koppány János házban nyílászáró felújítás történt és ott is egy napelem rendszer került kiépítésre. Idén elindult második alkalommal a szenvedélybetegek lakhatásának támogatása, 14 szenvedélybeteg tudja ezt jelenleg igénybe venni. Jövőre tervezik egy női támogatott lakhatás elindítását, mert úgy látják, hogy van erre is igény. A gondozottak létszáma az év folyamán 260-270 fő között van. Kapacitásproblémákkal küzdenek. A házi segítségnyújtás során ellátottak elsőbbséget élveznek, amennyiben az otthonba kerülés lehetősége felmerül.

A Tótkomlós Szociális Szolgáltató Központnál az idősek bentlakásos otthonában volt egy energetikai fejlesztés, megtörtént az akadálymentesítés is. Napelem rendszer telepítése, fűtésrendszer, nyílászáró csere, külső szigetelés, mozgáskorlátozott fürdőszoba fejlesztése történt, illetőleg belső felújítás, festés, mázolás valósult meg. A bentlakásos intézménybe nehéz a bekerülés, nagy a várólista körülbelül 50 fő.

A	Intézkedés címe:	<i>Elmagányosodás</i>
B	Feltárt probléma megnevezése	Kategória: IV. Az idősök esélyegyenlősége Az idősök körében magas az egyedül élők száma. A magányosság a nehéz anyagi helyzet következtében gyakori az elszigetelődés, kiszolgáltatottság, leépülés.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövidtáv: a szociális háló segítségével felmérni az idős egyedül élők körét, tájékoztatás a város által idősök számára biztosított napközbeni ellátásokról, az ingyenes és kedvezményes szabadidős, kulturális programokról, a civil szervezetekben történő aktív részvételről, tájékoztatás az áldozattá válás elkerüléséről és a vagyonvédelemről Középtáv: szórólapok, részvétel Hosszútáv: közös kapcsolatok kialakítása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, SZSZK, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Gazdasági Program, Településfejlesztési Stratégia
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Időügyi Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Az elmagányosodás megszüntetése érdekében az idős emberek bevonása különböző programokba, a város által biztosított idősök számára kedvezményeket nyújtó lehetőségek igénybevétele (ingyenes-kedvezményes belépőjegyek), a kiszolgáltatottság, áldozattá válás elkerülése érdekében tájékoztatás hogyan védje meg otthonát, önmagát
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, önkormányzati és egyházi Idősök Otthonának vezetői, önkormányzati és egyházi Idősök Klubján vezetői Önkormányzat, Idősök Otthonai
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövidtáv: tájékoztatási esetek száma, civil szervezetek bemutatkozása Középtáv: a probléma feltárások száma, a programokon résztvevők száma Hosszútáv: közös programok száma, felvilágosítások száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán: család gondozók, tanyagondnok, civil szervezetek önkormányzati, Pénzügyi: önkormányzati, intézményi (ingyenes, kedvezményes belépők) Technikai: szórólapok és a helyben szokásos módon történő hirdetés
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Tájékoztatás, kapcsolattartás, gondozás
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns
	Felülvizsgálat 2025. Az idősök sok szempontból kiszolgáltatott helyzetben vannak. Egészségük gyakran megromlik,	

mozgásuk korlátozottabb, és nem mindig tudnak megfelelően védekezni a veszélyek ellen. Egyre gyakoribb probléma, hogy csalók besurrannak az idősök lakásába, például vízóra-leolvasóra vagy szerelőre hivatkozva. Az idős emberek bizalmasak, és sokszor nem mernek gyanakodni.

Nemcsak fizikai térben, hanem az online világban is ki vannak téve a bűnözőknek. A kiberbűnözés, például az adathalászat vagy a hamis nyereményjátékok, gyakran célzottan próbálják becsapni az idősöket. Mivel sokan nem jártasak a digitális eszközök használatában, könnyebben bedőlnek az internetes csalásoknak. Előfordul, hogy banki adataikat adják meg ismeretleneknek, vagy letöltenek kártékony programokat.

A megelőzés és a tájékoztatás nagyon fontos. A családtagoknak és a szociális munkásoknak figyelniük kell az idősök biztonságára, és segíteniük kell őket eligazodni a veszélyek között. A társadalom felelőssége, hogy védelmet nyújtson a legsebezhetőbbek számára.

2025. március 27-én a Tótkomlói Rendőrőrs és a Helyi esélyteremtés rendezésében bűnmegelőzési előadás került megrendezésre a Városi Könyvtárban „Előzzük meg az áldozattá válást!” címmel.

2024-ben és 2025-ben a polgármesteri hivatal hirdetőtábláján, Tótkomlós honlapján és a Komlói Hírmondóban jelentek meg plakátok, melyek elsősorban az idősök figyelmét hívta fel arra, hogy ne váljanak áldozattá, hogyan kerüljék el az internetes csalásokat, hogyan védjék önmagukat és otthonukat a csalóktól. A legfontosabb, merjenek segítséget kérni!

Fórum 2025

A Tótkomlói Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat az idősök életében számos olyan programot szervez, amellyel elkerülhető az elmagányosodás. Az idősök aktív részvétele az időskori demencia kialakulását is késlelteti. Gasztronómiai napokat szervez, ahol az idősök, nyugdíjasok sütnek, főznek. Találkozókat, kiállításokat rendeznek, ahol elsősorban az idős korosztály a bázis, akik a szlovák kultúrát és hagyományokat átadják a fiatalabb generáció számára.

A	Intézkedés címe:	<i>Világháló</i>
B	Feltárt probléma megnevezése	Kategória: IV. Az idősök esélyegyenlősége Az idősök otthonában új teret nyithat a számítógép, az internet használata, a város életéről a saját problémái megoldásához információhoz jut, fontos a családi kapcsolattartásban is, napi szinten meglátogathatja gyermekeit, unokáit elektronikus úton.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövidtáv: felmérés, tájékoztatás képzésekről Középtáv: képzések Hosszútáv: internet használata
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, SZSZK, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Gazdasági Program, Településfejlesztési Stratégia
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Idősügyi Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A számítógép használata az interneten történő kapcsolatteremtés, információk megkeresése, elérhetőségi utak elsajátítása.
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, családgondozó, önkormányzati ügyintéző Önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövidtáv: igénylők körének száma Középtáv: képzéseken résztvevők száma Hosszútáv: felmérés útján a felhasználók száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán: szakemberek Pénzügyi: önkormányzati, pályázati Technikai: eszközök biztosítása, szórólapok, tesztek
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Kommunikáció, motiváltság
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Felülvizsgálat 2025.

Az előző időszakban az időseket az internet használatra segítettük. A felülvizsgálattal érintett időszakban azonban az internetes csalásokra, azok elkerülésére hívtuk fel figyelmüket.

2025. március 27-én a Tótkomlósi Rendőrőrs és a Helyi esélyteremtés rendezésében bűnmegelőzési előadás került megrendezésre a Városi Könyvtárban „Előzzük meg az áldozattá válást!” címmel.

Az előadáson a szakemberek felhívták a figyelmüket arra, hogy ne dőljenek be az e-mailben küldött nyereményeknek, az olcsó árukínálatnak! Ne rendeljenek megbízhatatlan webshop felületekről, ügyeljenek az utánvétes rendelésnél! Telefonos hívásokra ne adják meg bankkártyájuk számát, PIN kódját! A bankok e-mailben sosem kérnek személyes adatot. Az előadók megtörtént esetekkel illusztrálták azokat a csalásokat, amelyeket a lakosok környékünkön elszenvedtek. Sokszor felhívták a figyelmünket arra, hogy ami gyanúnak látszik, az gyanús is!

A	Intézkedés címe:	<i>Nő=Férfi= Azonos munkafeltétel</i>
B	Feltárt probléma megnevezése	Kategória: III. A nők esélyegyenlősége Munkahelyek megkeresése az azonos munkafeltételek megteremtése érdekében.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Ne érje hátrány a gyermeket vállaló anyát a munkába visszatéréskor, álláskereséskor. Rövidtáv: helyzetelemzés, lehetőségek felmérése, problémák feltárása Középtáv: helyi munkahelyek megkeresése, család-barát munkahely, környezet segítése Hosszútáv: rugalmas munkaidő, munkavállalás segítése gyermekintézménybe történő felvétellel
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, SZSZK, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Gazdasági Program, Költségvetési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A szociális háló az önkormányzat segítségével segíti az anyákat a gyermekvállalást követően visszavezetni a munka világába.
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, intézményvezetők, munkáltatók Önkormányzat, intézmények, munkahelyek
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövidtáv: kisgyermekes anyák száma-munkahelyekre történő visszajutása Középtáv: intézkedések száma a családbarát munkahelyek kialakításáért Hosszútáv: munkavállalások száma.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán: szociális háló dolgozói, önkormányzati ügyintéző
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A munka és a családi élet összhangja, a munkáltatók családbarát szemlélete.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns
	Felülvizsgálat 2025 A következő időszak feladata lesz helyi szinten megvizsgálni azokat a beavatkozásokat, amelyeket a magyarországi törvényi szabályozások biztosítanak a nők számára. Ilyenek pl.: családi adókedvezmény, szja mentesség háromgyermekes anyáknál, CSED Extra, GYED Extra igénybevétele településünkön, ezek pozitív hatásainak kiértékelése.	

A	Intézkedés címe:	<i>Ideális családmmodell</i>
B	Feltárt probléma megnevezése	Kategória: III. A nők esélyegyenlősége A többgyermekes családok segítése, támogatásokkal, felzárkóztatási programokkal, az egyedülálló kiskorú gyermeket nevelő szülők segítése az igénybe vehető szociális, egészségügyi ellátásokkal.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövidtáv: a hátrányban lévő családok, egyedülálló szülők számbavétele, az igénybe vehető támogatásokról tájékoztatás (eü. szolgáltatásra való jogosultság, ápolási díj, gyermektartásdíj állam általi megelőlegezése, RGYK, GYET, lakhatási támogatás, egyszeri támogatás, a nevelési, oktatási intézményben biztosított felzárkóztató programok...), ételosztások, közkonyha Középtáv: igénylések segítése Hosszútáv: az igénylők, igénylési esetek számbavétele
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, SZSZK, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Gazdasági Program, Költségvetési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A nehéz helyzetben lévő anyák felvilágosítása, bevonása a rendszerbe, tájékoztatás nem csak a támogatásokról, hanem az életvezetést segítő programokról, valamint a kulturális programokról.
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, intézményvezető, elnök Önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ, Nagycsaládosok Tótkomlói Egyesülete
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövidtáv: felmérés, igénylési lehetőségek száma, igénylők száma Középtáv: a támogatási határidők érvényességi idejének nyomon követése Hosszútáv: az igénylők, igénylési esetek számbavétele
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán: családsegítő, önkormányzati ügyintézők, civil szervezet dolgozói Pénzügyi: Önkormányzati támogatások, állami finanszírozási támogatások, pályázati támogatások
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A gyermekét/gyermekét egyedül nevelő nővel, a többgyermekes családjával több irányú kapcsolatteremtés a szociális háló koordinációjával.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Felülvizsgálat 2025

Fórum 2024.

A Családsegítő Szolgálat azon családok számára, akik kapcsolati válságban vannak rendszeres segítséget nyújt, illetve a szülők igénybe veszik a pszichológiai szolgálatot. A probléma az, hogy a havi 1 alkalom, 6 óra időtartam alatt nem lehet rugalmas, azonnali intézkedéseket, beavatkozásokat végrehajtani, gyakran várni kell a következő hónap tanácsadására.

A többgyermekes családokra a nevelési-oktatási intézmények is figyelnek, az igénybe vehető kedvezményekre felhívják a figyelmüket. A szociálisan rászoruló kisgyermekes családoknál gyakori az egyedülálló szülői nevelés. E szülők felvilágosítása a kedvezmények igénybevételének lehetőségéről fontos feladatunk.

A Nagycsaládosok Egyesülete Tótkomlóson évek óta jól működik, viszont településünkön nem minden nagycsaládos tagja az egyesületnek. Az egyesületben való részvétel önkéntes, tagdíj befizetéssel jár.

A	Intézkedés címe:	<i>Ne legyünk áldozatok!</i>
B	Feltárt probléma megnevezése	Kategória: III. A nők esélyegyenlősége Az áldozattá válás felismerése - Hova fordulhatok? - Kitől kaphatok segítséget? A testi és lelki erőszak felismerése családon belül és az áldozattá válás kockázatának csökkentése
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövidtáv: felhívások, tájékoztatások az áldozattá válásról, a segítségnyújtás elérhetőségeiről, urna elhelyezése (kérdések, problémák felvetése anonim módon) Középtáv: felvilágosítások, előadások, mit tehetünk a kiszolgáltatottság ellen (az urnával azonos helyen a konkrét esetekre vonatkozó segítségnyújtási lehetőségek kifüggesztésre kerülnek) Hosszútáv: rendszeres tájékoztatás, a segítség vonala és szórólapok folyamatos feltöltése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, SZSZK, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Gazdasági Program, Költségvetési Konceptió, Büntmegelőzési Program
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A rendőrség által és a központi prospektusokon kívül helyi tájékoztató lapok készítése, ahol a helyi segítségadás elérhetőségei is szerepelnek, előadások szervezése - felismerés – ki tud segíteni – lelki terápia igénybeviteléhez segítségadás.
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, családgyógyász Önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövidtáv: szórólapok összeállítása, begyűjtése, kihelyezése (orvosi rendelő, védőnői szolgálat, családsegítő szolgálat, nőközpont) Középtáv: felvilágosítások, tájékoztatások számbavétele, szórólapok, előadások biztosítása, anonim problémák száma, tesztek kiértékelése, okok megszüntetése érdekében új szórólapok készítése (erőszak, alkoholizmus a családban...) Hosszútáv: az eredményesség feltétele a naprakész, folyamatos tájékoztatás
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán: ügyintézők, szakemberek (előadások) Pénzügyi: önkormányzati, pályázati Technikai: szórólapok, tesztek, felmérések, plakátok, jogi megoldások keresése
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Bizalom, intimitás, a névtelenség megtartása, a segítők megfelelő kommunikációja.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Felülvizsgálat 2025.

2024. HEP-Fórum

A családon belüli erőszak vonatkozásában nagy a látencia. Az elsődleges probléma az, hogy amennyiben egy nőt, akár fizikai, akár pszichológiai bántalmazás ért, ő szégyellni fogja. Szégyellni fogja a saját baráti társaságánál, a saját családjánál, a rendőrség előtt pláne. A rendőrség csak akkor tud lépni, akkor tud nyomozást indítani, ha az adott személy a magánindítványát erre vonatkozóan előterjeszti.

Egy büntetőeljárásnál az egyik legnehezebb dolog a kollégáknál, a bizonytalan, vagy az olyan sértett, aki visszatáncolt, és esetleg a hamis tanúvallomást lesz azért, hogy a későbbiekben a párját mentse.

2025. májusban az áldozatsegítő központ által közzétett plakátot helyeztük ki. „Van segítség!” címmel, melyen az éjjel-nappal hívható ingyenes telefonszám és a segítségadás formái találhatók.

Jegyzői gyámhatósági feladat a családvédelmi koordináció. 2023-ban intézkedés a Békéscsabai Áldozatsegítő Központ jelzése alapján történt. A megfelelő tájékoztatás mellett a bántalmazott és a bántalmazó szülővel jegyzőkönyv felvételére, valamint a családban nevelkedő kiskorú gyermekekre tekintettel az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekegészségügyi Központja és Családsegítő Szolgálat Tótkomlói Területi Irodájának megkeresésére került sor a szükséges intézkedések megtétele érdekében. Az ügyben érintett intézményeket, szerveket, a hivatal tájékoztatta, egyben felkérte adják meg a szükséges szakmai segítséget.

2024-ben intézkedés 4 alkalommal történt. 2 esetben jegyzőkönyvek felvételére került sor. 1 alkalommal a gyámhatóság megkereste az ügyben érintett intézményeket, akik a szükséges lépéseket megtették, erről értesítették a hatóságot. 1 alkalommal illetékesség hiányában iratanyag áttételére került sor. Az ügyben érintett intézményeket, szerveket, a hivatal tájékoztatta, egyben felkérte – amennyiben a felek igénylik - az erőszak megelőzése, vagy megszakítása érdekében adják meg a szükséges szakmai segítséget.

A	Intézkedés címe:	<i>Adatgyűjtés</i>
B	Feltárt probléma megnevezése	Kategória: V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége Fogyatékkal élők számbavétele a helyi lakosság körében.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövidtáv: a fogyatékkal élők körének felmérése Középtáv: megfelelő tájékoztatás a részükre adható támogatásokról, igénybe vehető eszközökről a közlekedésben, a mindennapos életben Hosszútáv: adatbázis létrehozása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, SZSZK, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Gazdasági Program, Költségvetési Konceptió, Mozdáskorlátozottak Egyesülete Programja
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékoságügyi Program
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Az egyenlő esély megteremtése érdekében az adható támogatásokról felvilágosítás, támogatás iránti kérelmek benyújtása az illetékes hatóságok felé, a helyi Egyesületbe való belépés a segítségmegadás érdekében (segédeszközök igénylése, parkoló igazolvány igénylése, akadálymentesítés az otthonukban, fürdőszoba átalakítása...).
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, intézményvezetők, háziorvosi asszisztensek, elnök Önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ, Egészségügyi Intézmények, Idősek Otthona, Mozdáskorlátozottak Tótkomlói Egyesülete
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövidtáv: a fogyatékkal élők számbavétele Középtáv: a tárgyi eszközök igénylése környezet kialakításának segítése Hosszútáv: adatbázis kialakítása, kezelése
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán: szakemberek segítségadása Technikai: elektronikus út, telefon, megbeszélések
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Kapcsolatteremtés
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	<i>Szebb környezet, járhatóbb utak</i>
B	Feltárt probléma megnevezése	Kategória: V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége A fogyatékkal élők számára megközelíthetővé tenni a településen lévő üzleteket, pénzügyi intézményeket. Útadkák, járdák, akadálymentesítés, parkolási lehetőség
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövidtáv: város bejárása „mozgáskorlátozott szemmel” Középtáv: probléma beazonosítását követően az alacsony anyagi ráfordítással megvalósítható akadálymentesítés (útadkák elbontása, szegélyek elsimítása, lehetőség szerint járda szélesítés...) Hosszútáv: járhatóbb utak, parkolóhely bővítés megfelelő helyen (orvosi rendelő közelében)
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, SZSZK, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Településfejlesztési Konceptió, Településfejlesztési Stratégia, Településrendezési Terv, Gazdasági Program, Költségvetési Konceptió, Mozgáskorlátozottak Egyesülete Programja
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékkosságügyi Program
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Odafigyeléssel kevés anyagi forrással élhetőbb környezetet biztosítani a fogyatékkal élők számára. Pályázati lehetőségek bevonásával akadálymentesítés a város területén.
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, elnök Önkormányzat, Mozgáskorlátozottak Tótkomlói Egyesülete
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövidtáv: a fogyatékkal élők közlekedéséhez szükséges útvonalaknál a felmerülő akadályok számbavétele Középtáv: a fogyatékkal élők alapvető ügyintézési helyekre való eljutásához, bejutásához szükséges feltételek kialakítása Hosszútáv: járhatóbb utak, barátságosabb környezet
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán: önkormányzat ügyintézői, az Egyesület tagjai Pénzügyi: önkormányzati támogatás, pályázati forrás Technikai: műszaki mérések
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Odafigyeléssel a közlekedésben – kis anyagi ráfordítással – akadálymentes környezet kialakítása. Nyilvántartás az elvégzett és a szükséges munkákról.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns
	Felülvizsgálat 2025. A fogyatékkal élő személyek esélyegyenlőségének megteremtése és biztosítása alapvető társadalmi cél, amely a jogegyenlőség, az emberi méltóság és a befogadó közösség értékein alapul. Településünkön a megváltozott munkaképességűek részére a Főnix MMK Nonprofit és Közhasznú Kft. (2093 Budajenő, Szőlőhegyi u. 8.) biztosít munkalehetőséget. A munkavállalás	

feltétele, hogy dolgozók rehabilitációs ellátásban részesüljenek. Jelenleg is 100 főt foglalkoztat két műszakban, csomagolótechnikával, dobozolással foglalkoznak. Azoknak a dolgoznak, akik mozgásukban korlátozottak, napi szinten gondoskodnak a munkahelyre és otthonukba történő szállításukról.

2024. májusban átadásra került a felújított Tótkomlói Művelődési Központ és Városi Könyvtár, ahol az akadálymentesítés is megtörtént.

A Szociális Szolgáltató Központnál az idősek bentlakásos otthonában az energetikai fejlesztéssel egyidejűleg megtörtént az akadálymentesítés is. Erre nagy szükségük volt, mert nagyon rég történt felújítás.

2024. december 5-én megrendezett HEP-Fórumon az alábbi intézkedések célok kerültek megfogalmazásra: A Gyermekjóléti szolgálat ismét jelezte, hogy problémát jelent a bejárás az intézménybe, hiszen aki tolókocsival vagy mopeddel érkezik, nem tud eljutni az ő bejárat ajtójukhoz sem, illetve az első ajtót csak lépcsőn lehet megközelíteni, a hátsó ajtót pedig évek óta nem lehet kinyitni. Nem csak a mopedeseket érinti már, hanem a babakocsival érkezők sem tudnak bejutni.

2025. Fórum

Tótkomlós város víziközmű-rendszer kiépítéséhez kapcsolódó rekonstrukciós munkálatok – útburkolat helyreállítás, kátyúzás keretében két utca aszfaltozása történt meg a Baross Gábor és a Kereszt utcában. 300 m² alapterületnek megfelelő aszfalt került a teljes belterületi utak kátyúiba. , 2025-ben a helyi önkormányzat által működtetett közfoglalkoztatási programban 140 m² monolit járda kiépítse valósult meg.

A	Intézkedés címe:	<i>Segíts az irodán túl is!</i>
B	Feltárt probléma megnevezése	Kategória: V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége A fogyatékkal élők hivatalos ügyintézésében történő segítségadás az ügyfajta ismertetésétől a kérelem benyújtásáig.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövidtáv: a fogyatékkal élők adatgyűjtése (megjelölt beavatkozási terület intézkedési címe) alapot szolgál ahhoz, hogy tájékoztassuk az őket érintő ügyfajtákról, azok igénybevételéről Középtáv: az ügyintézés során (indulástól érkezésig) a segítség megadása családsegítők bevonásával, szükség esetén szállítással, a helyszínen szükség esetén személyes felkereséssel (a fedett folyosón) Hosszútáv: az ügyintézés során (indulástól érkezésig) a segítség megadása családsegítők bevonásával, szükség esetén szállítással, a helyszínen - szükség esetén - személyes felkereséssel (pl. a fedett folyosón), speciális ügyek intézésében szükség esetén jelnnyelvi tolmács biztosítása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, SZSZK, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Gazdasági Program, Költségvetési Konceptió, Mozgáskorlátozottak Egyesülete Programja
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Országos Fogyatékosügy Program
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A fogyatékkal élők ügyintézésében a speciális kapcsolatteremtés, érzékenyítés ügyfajtáktól függően ügyintézők tájékoztatása, szakmai képzése.
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, elnök, családgondozó, tanyagondnok, ügyintézők Önkormányzat, Mozgáskorlátozottak Tótkomlósi Egyesülete, Szociális Szolgáltató Központ
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövidtáv: igénylők számbavétele Középtáv: igénylők sajátos lehetőségeinek figyelembe vételével eljutás, bejutás biztosítása, kérelmek ügyfélközpontú átvétele Hosszútáv: igénylők sajátos lehetőségeinek figyelembe vételével eljutás, bejutás biztosítása, kérelmek ügyfélközpontú átvétele, speciális problémák speciális ügyintézése
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán: szociális háló dolgozóinak összefogása Pénzügyi: a működési feltételek adottak a hatékony közreműködés nem pénzügyi feltétel (érzékenyítés)
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A közreműködő intézmények, személyek, szakemberek jó kapcsolata, információ átadása.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Felülvizsgálat 2025

Településünkön mind az intézmények dolgozói, mind a polgármesteri hivatal dolgozói, mind a szociális hálóban dolgozók megadják a szükséges segítséget a fogyatékkal élők ügyintézésében, rugalmasan kezelik problémáikat, gyakran lakásukban keresik fel az arra rászorulókat, segítik őket problémáik megoldásában. A polgármesteri hivatalba érkező mopedes ügyfeleket akár a kapu bejáróban fogadják és segítik őket ügyeik intézésében.

A	Intézkedés címe:	<i>Előre nem tervezhető felmerülő problémák településünkön</i>
B	Feltárt probléma megnevezése	Kategória: 0. Településszintű probléma Korunk gazdasági viszonyaiból adódó nehézségek, a pandémia következményei, hatásai az egyes célcsoportokra, előre nem tervezhető felmerülő problémák településünkön
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A településen megjelenő problémák kezelése melyek a célcsoportokat érzékenyen érintik. Az adott célcsoportok támogatása, segítése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, SZSZK, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Településfejlesztési Konceptió, Gazdasági Program, Költségvetési Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nemzeti Fejlesztés, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Háborús- és veszélyhelyzetből adódó gazdasági problémák, infláció, eladósodás. A járványok, betegségekből adódó nehézségek. Lakosok tájékoztatása, segítése, részletfizetési lehetőség kérésének segítése a szolgáltatóknál. Önkéntesség megszervezése, adományok gyűjtése, karitatív szervezetek bevonása lehetőség szerint. Gazdasági- és humán erőforrások átcsoportosítása, a célcsoportok segítése, anyagi és mentális támogatásokkal.
G	Az intézkedés felelőse	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, intézményvezetők, védőnők, elnökök Önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ Egészségügyi intézmények, helyi rendőrőrs, Védőnői Szolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat, civil szervezetek, közintézmények, munkahelyek
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.12.31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Megjelenő problémák és az ezzel kapcsolatos intézkedések száma.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán: családgondozók, önkéntesek, szakemberek (pl. háziorvos, védőnő, pszichológus stb.) Pénzügyi: szükség szerint elkülönített pénzügyi források, pályázati lehetőségek, karitatív szervezetek adományai. Technikai: lakosság megfelelő tájékoztatása, hirdetések, felhívások
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Kapcsolattartás, anyagi fedezet
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiák-hoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
	0. Településszintű probléma											
1	Előre nem tervezhető felmerülő problémák településünkön: Háborús- és veszélyhelyzetből adódó gazdasági problémák, infláció, eladósodás.	Korunk gazdasági viszonyaiból adódó nehézségek, a pandémia következményei, hatásai az egyes célcsoportokra, előre nem tervezhető felmerülő problémák településünkön	A településen megjelenő problémák kezelése melyek a célcsoportokat érzékenyen érintik. Az adott célcsoportok támogatása, segítése.	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, SZSZK, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Településfejlesztési Konceptió, Gazdasági Program, Költségvetési Konceptió	Nemzeti Fejlesztés, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió	Háborús- és veszélyhelyzetből adódó gazdasági problémák, infláció, eladósodás. A járványok, betegségekből adódó nehézségek. Lakosok tájékoztatása, segítése, részletfizetési lehetőség kérésének segítése a szolgáltatóknál. Önkéntesség megszervezése, adományok gyűjtése, karitatív szervezetek bevonása lehetőség szerint. Gazdasági- és humánerőforrások átcsoportosítása, a célcsoportok segítése, anyagi és mentális támogatásokkal.	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, intézményvezetők, védőnők, elnökök Önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ Egészségügyi intézmények, helyi rendőrőrs, Védőnői Szolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat, civil szervezetek, közintézmények, munkahelyek	2028.12.31.	Megjelenő problémák és az ezzel kapcsolatos intézkedések száma.	Humán: családgondozók, önkéntesek, szakemberek (pl. háziorvos, védőnő, pszichológus stb.) Pénzügyi: szükség szerint elkülönített pénzügyi források, pályázati lehetőségek, karitatív szervezetek adományai. Technikai: lakosság megfelelő tájékoztatása, hirdetések, felhívások	Kapcsolattartás, anyagi fedezet	nem releváns
...												

	I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége											
1	Biztonságos otthon	Az alacsony jövedelemmel rendelkező családok lakhatási feltételeinek javítása, segítése.	A rászorulóknak lakhatási támogatásának folyamatos igénybevétele, ellenőrzése a felülvizsgálatok időpontjai-ban.	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, Tótkomlós Város helyi rendelete, Tótkomlós Város Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója, Költségvetési Konceptió, Gazdasági Program	Új Roma Stratégia	- Lakhatáshoz kapcsolódó támogatások, adósságkezelés, - védendő fogyasztói státusz igazolása, - használt bútorok, berendezési tárgyak, adományok szétosztásában való közreműködés. - Az Önkormányzat által adható támogatások érvényességi idejének figyelése.	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, családgondozó, Önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ	2028.12.31.	A támogatásban részesülők száma, folyamatosság biztosítása, eredmény értékelése a felülvizsgálatok időpontjában.	Humán: önkormányzati ügyintézők Pénzügyi: Önkormányzat által meghatározott keretösszeg, állami támogatás	Kapcsolattartás, anyagi fedezet	nem releváns
Felülvizsgálat 2025. A mélyszegénységben élők — köztük a roma közösségek — esélyegyenlőségének javítása komplex feladat, sokféle területet érint: oktatás, lakhatás, munkaerőpiac, egészségügy, társadalmi részvétel, diszkrimináció elleni intézkedések stb. A romák helyzetét tekintve az óvodai nevelés, az oktatás területén nincs probléma, vegyes csoportokban tanulnak, nincs szegregáció, roma gyermekeink a nevelés oktatás terén nincsenek elszigetelve. A felülvizsgálattal érintett időszakban több családhoz került adományozott berendezési tárgy (heverő, pelenkázó, gyermekágy, íróasztal, szekrénysorok, mosógép, centrifuga...), használt kályha került kihelyezésre. Ilyen jellegű támogatásban az érintett időszakban kb. 20 családnak segített az Önkormányzat, valamint a Tótkomlói Szociális Szolgáltató Központ. 2024. december 5. HEP-Fórum: Szociális Bizottság: Aki rendkívüli települési támogatási kérelmet nyújt be, megkapja a segítséget, ha indokolt különös méltányosságból kap támogatást. Lakhatási támogatást 144 család kapott. Egyszeri tüzelő támogatást 230 családnak tudtunk biztosítani. Városi rendezvényeink, a Városi gyermeknap a nehéz helyzetben lévő családoknak ingyenes strandbelépőt, süteményes, palacsintás megvendéglést, számos ingyenes programot biztosít. A Mindenki karácsonya rendezvény meleg teával, forralt borral, kaláccsal, szendviccsel, gyermek és felnőtt programokkal várja városunk lakóit. 2025. október 14. HEP-Fórum: A lakhatási támogatást igénybe vevők száma jelentős mértékben nem változott, az ügyfelek tájékoztatása az ellátás megújításáról, valamint a lakosság tájékoztatása az ellátás igénybevételéről a rászorulóknak körében folyamatos. A rendkívüli települési támogatottak száma nőtt. A természetbeni támogatást, a Szociális Bizottság előnyben részesíti - pl. élelmiszercsomag, gyógyszerkiutalás, PB palack csere, tűzifa kiszállítása, ebédfizetéshez nyújtott támogatás felhasználása családgondozó segítségével. 2024-ben december hónapban 300 adag babgulyás került kiosztásra. A romák helyzetét tekintve helyi, tösgyökeres romákkal kiemelkedő problémák nincsenek településünkön, nagyrészt sikerült beilleszkedniük a társadalomba. történik környékükön csendháborítás, zajongás. Bízunk benne, hogy az ő beilleszkedésük, szocializációjuk is azért jó irányt vesz majd.												
2	Pályaorientáció	Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező lakosok számára szakmai végzettség, az alapfokú végzettség megszerzése.	Pályaválasztási programok szervezése, álláskeresési technikák, önéletrajz-írás, továbbtanulási, továbbfejlődési lehetőségek elsajátítása.	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, Tótkomlós Város helyi rendelete, Tótkomlós Város Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója, Költségvetési Konceptió, Gazdasági Program	Új Roma Stratégia, Nemzeti Ifjúsági Stratégia	A Munkaügyi Központ által biztosított képzések népszerűsítése, a környező településeken lévő nagyobb vállalatok szakmahiányának feltérképezése, azon szakmai végzettségek megszerzése, a	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, családgondozó, Önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ	2028.12.31.	Rövid táv: képzések száma, szórólapok száma Közép táv: az önismereti tréningen részt vettek száma Hosszú táv: képzést sikeresen elvégzettek száma	Humán: családgondozók, Nőközpont mentorai Technikai: szórólapok nyomtatása	Kapcsolattartás, anyagi fedezet	nem releváns

						Szociális Szolgáltató Központ segítségével állásinterjúra felkészülés, önéletrajzírás - Rövidtáv : motiválás a képzésben való részvételre, továbbtanulásra, szórólapok. - Középtáv : képzések megszervezése, önismereti tréningeken való részvétel biztosítása - Hosszútáv: bizonyítvány megszerzése						
	Felülvizsgálat 2025. A Békés Vármegyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya kérésünkre e-mailben, heti rendszerességgel megküldi a Polgármesteri Hivatal részére az aktuális állás- és képzési ajánlatokat. Az állásajánlatok, szellemi-, és fizikai munkaköröket ismertető településünk és a környező településekre vonatkozóan. A képzési ajánlatokba a Foglalkoztatási Osztály által biztosított képzéseket tartalmazza. A megküldött állások és képzések formáiról a Polgármesteri Hivatal szociális igazgatási osztálya a Családsegítők és a közfoglalkoztatást koordináló kollégák adnak tájékoztatást. Azon gyermeke részére, akik a 16. életévüket betöltötték és nem rendelkeznek alapfokú iskolai végzettséggel a Gyulai SZC Kossuth Lajos Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium Orosházi tagozatán befejezhetik a 8 általános iskolát. 2023-ban településünkről egy tanuló szerezte meg az alapfokú végzettséget az intézményben.											

3	Képzések	Az alacsony iskolai végzettségű személyeknél az alapfokú iskolai végzettség megszerzése, a hiányszakmák megszerzése	Az alapfokú iskolai végzettség és szakmák megszerzésével a hátrányos helyzetben lévő csoportot kívánjuk helyzetbe hozni, visszavezetni a munka világába. Rövidtáv: helyzetelemzés, felmérés, képzésre irányítás Középtáv: képzési formák hirdetése, a rövid távú képzéseken való résztvevők végzettségének felmérése (a Munkaügyi Központ által meghirdetett OKJ-s végzettséget adó 8-10 hónapos tanfolyamok) Hosszútáv: a felülvizsgálat során összegzés készítése, az elért célok megvizsgálása	Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció, Tótkomlós Város Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója, Költségvetési Koncepció, Gazdasági Program, Közfoglalkoztatási Program, SZSZK	Új Roma Stratégia, Nemzeti Ifjúsági Stratégia	- Az alapfokú végzettséget megszerzők könnyebben találnak munkát, illetve a későbbiekben szakmát szerezhetnek. - A hiányszakmákba szakképesítéssel rendelkezők beintegrálása.	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, Önkormányzat, Foglalkoztatási Osztály	2028.12.31.	Rövidtáv: képzésekre való jelentkezés Középtáv: képzéseken való részvétel, végzettség megszerzése Hosszútáv: elhelyezkedés	Pénzügyi: pályázati, önkormányzati forrás, központi támogatás Humán: önkormányzati ügyintézők, családgondozó	Ellenőrzések, visszakapcsolások az intézmények között (Önkormányzat, Munkaügyi Központ, Családsegítő Szolgálat).	nem releváns
Felülvizsgálat 2025. A nyilvántartásban szereplő álláskeresők körében a Békés Vármegyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya képzési lehetőséget biztosít. Településünkön az álláskeresők regisztrációja, ennek szorgalmazása folyamatos. A közfoglalkoztatásra irányuló program önkormányzati ügyintézője a programba bevont személyek szakirányú végzettségét figyelembe veszi (szakmunkás bér), azon személyeknek, akiknek a közfoglalkoztatásra irányuló jogviszonya megszűnt az ügyintéző olyan szakmai továbbképzésre integrálja őket, amellyel a továbbiakban a helyi programokban tud majd elhelyezkedni (asztalos, kőműves, ács, virágkötő, állatgondozó, targonca-kezelő stb.).												
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Interaktív környezet	A nehéz körülmények közé született gyermekek segítése, a gyermekek testi, lelki, érzelmi, értelmi fejlődése érdekében közösségbe való beintegrálása. Az ingerszegény környezetből érkező gyermekek közösségbe történő felzárkóztatása, bölcsődei ellátás igénybevétele.	Az adható támogatásokról szóló tájékoztatás, annak igénylése. Az RSZTOP 1.1.1.program keretében biztosított étel-miszer-csomag igénybevétele azon rászoruló gyermekek részére is, akik nem részesülnek bölcsődei ellátásban. Rövidtáv: a születendő és megszületett hátrányban lévő gyermekek számbavétele, az	Költségvetési Koncepció, Gazdasági Program, Helyi rendeletek, SZSZK A nehéz körülmények közé született gyermekek, testi, lelki, érzelmi, értelmi fejlődésének érdekében az interaktív környezet, a támogatási formák biztosítása.	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia; Nemzeti Ifjúsági Stratégia	Rövidtáv: a születendő és megszületett hátrányban lévő gyermekek számbavétele, az igénybe vehető lehetőségek biztosítása, támogatások igénybevétele Középtáv: a születendő és megszületett hátrányban lévő gyermekek számbavétele, az igénybe vehető lehetőségek	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, intézményvezető (Bölcsőde), védőnők, Önkormányzat, Bölcsőde, Védőnő Szolgálat	2028.12.31.	Rövidtáv: bölcsődei ellátást igénybe vevő a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma (HH-HHH), egyszeri támogatások igénybevétele Középtáv: bölcsődei ellátást igénybe vevő a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben	Humán: intézményvezető, védőnő, önkormányzati ügyintéző Pénzügyi: Önkormányzati és állami támogatások	Kapcsolattartás, családlátogatás, környezettanulmány	nem releváns

			igénybe vehető lehetőségek biztosítása, támogatások igénybevétele Középtáv: a születendő és megszületett hátrányban lévő gyermekek számbavétele, az igénybe vehető lehetőségek biztosítása, támogatások igénybevétele Hosszútáv: a születendő és megszüle-tett hátrányban lévő gyermekek számbavétele, az igénybe vehető lehetőségek biztosítása, támogatások igénybevétele			biztosítása, támogatások igénybevétele Hosszútáv: a születendő és megszületett hátrányban lévő gyermekek számbavétele, az igénybe vehető lehetőségek biztosítása, támogatások igénybevétele.			részesülők száma (HH-HHH), egyszeri támogatások igénybevétele Hosszútáv: bölcsődei ellátást igénybe vevő száma, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma (HH-HHH), egyszeri támogatások igénybevétele.			
	Felülvizsgálat 2025. Az RSZTOP 1.1.1. program, támogatási forma 2024-ben megszűnt. A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű, roma származású gyermekek különös figyelmet és támogatást igényelnek. Az esélyteremtés érdekében intézményeink folyamatosan figyelemmel kísérik a gyermekek szükségleteit, fejlesztési lehetőségeit, valamint kiemelt figyelmet fordítanak a családokkal való együttműködésre és a gyermekvédelmi rendszerrel való hatékony kapcsolattartásra. A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű kiskorú gyermekek az őszi, téli, tavaszi, nyári szünet munkanapjaiban ingyenes szünidei gyermekétkeztetésben részesülnek. A szünidei gyermekétkeztetés kihasználtsága településünkön az éves átlagot tekintve kb. 60 %-os. Fórum 2024. Bölcsődei nevelés: Minden évben az életkoruknak nem megfelelően fejlődő gyermekek szakértőhöz integrálása. A szülők részére a nevelési szakmai segítség megadása. Évente 2-3 gyermeket érint. A probléma, hogy a szülő legtöbbször nem akar tudomást venni erről, gyakran meg kell őket győzni arról, hogy az időben történő kezelésnek, felzárkóztatásnak van eredménye. A nehéz helyzetben lévő, védelembe vett gyermekek a bölcsődei felvételben előnyt élveznek. Az elmúlt évben nem fordult elő ilyen jellegű probléma.											
2	Jó kapcsolat, jó iskola, jó város	Az oktatási intézmények állami fenntartásba vételével az Önkormányzat és a nevelési, oktatási intézmények információáramlásának, partnerségi kapcsolatainak erősítése fontos feladat mind a nevelés, oktatás, mind a gyermekvédelem területén.	Rövidtáv: A nevelési, oktatási intézményeknek az Önkormányzattal való folyamatos kapcsolattartása, a személyi, tárgyi feltételek segítése, az időben történő felismerés tükrében. Az intézmények ifjúságvédelmi felelőseivel, ifjúsági referenseivel a kölcsönös naprakész tájékoztatás biztosítása. Középtáv: az intézményi éves beszámolók alapján a hiányosságok feltárása, a szociális	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, Helyi rendelet, Gazdasági Program, Költségvetési Koncepció	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia; Nemzeti Ifjúsági Stratégia	Az Önkormányzat, a Szociális Szolgáltató Központ, a nevelési, oktatási intézmények kapcsolattartása, az éves beszámolók kiértékelése, erősségek, gyengeségek vizsgálata.	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, Önkormányzat	2028.12.31.	Rövidtáv: A tájékoztatási lehetőségek felmérése. Hogyan lehet javítani az információáramlást, kapcsolattartást? (Szóban, telefonon, e-mailben...) Középtáv: Az intézményi beszámolókat követően a gyengeségek felismerése. Miben tudunk segíteni egymásnak a hatékonyság	Humán: intézményvezetők, családgondozók, ifjúsági referens, önkormányzati ügyintéző Pénzügyi: Pályázati lehetőségek keresése	Kommunikáció	nem releváns

			háló bevonásával a hátrány csökkentése Hosszútáv: eredmények számbavétele, kiértékelés						érdekében? Hosszútáv: a tárgyi, személyi feltételek változásának számbavétele, további lehetőség meghatározása			
	Felülvizsgálat 2025. Az esélyteremtés érdekében intézményeink folyamatosan figyelemmel kísérik a gyermekek szükségleteit, fejlesztési lehetőségeit, valamint kiemelt figyelmet fordítanak a családokkal való együttműködésre és a gyermekvédelmi rendszerrel való hatékony kapcsolattartásra. Az esélyegyenlőség megvalósítása nem egyszeri feladat, hanem hosszú távú stratégia, amely áthatja a mindennapi nevelési gyakorlatot, a közösségi életet, és az intézmények a szociális szférában dolgozók felelősségét képezi. Fórum 2024. A településünkön működő 3 Óvodában megállapítható, hogy intézménybe járó gyermekek családjában jelentős társadalmi különbségek vannak, de ezeken igyekeznek enyhíteni, segíteni. Kiemelten kezelik a hátrányos helyzetű gyermekeket. Különböző programokat szerveznek, ősszel és tavasszal családi délutánokat is, melybe a szülőket is bevonják. Az óvodákban a speciális igényű gyermekeket szakemberek segítik, logopédus, és fejlesztő pedagógus. Az egyházi ódában alapítványi finanszírozást is kapnak egy-egy program megvalósításához. A diófa úti óvodában „apák napját” tartanak, nagy sikere van játékos gyermeke és apukák közös vetélkedőjének. mindhárom óvodában az SNI-s és BTMN-es gyermeke száma. Az óvodákban is megjelenik az agresszió, sokszor küzdenek a magatartászavaros gyermekekkel. Mindhárom óvoda képviselője megjegyezte, hogy jó lenne, ha tudnának pszichológust alkalmazni. A Gyermekjóléti Szolgálat részéről a gyermekek esélyegyenlősége témakörben az alábbi észrevételek hangzottak el: A szegénységnek nagyon sok fajtája van. A gyermekjóléti szolgálat a lakosság gyereklétszámának kb. 10%-ával vannak kapcsolatban. Különböző problémák miatt kerülnek velük kapcsolatba, ez lehet iskolai magatartászavar, falcolás, mentális probléma, de kimondottan azért, mert valaki szegény, nem kerülnek hozzájuk gondozásba. Jelenleg az alapellátásban részesülő családok száma 41. A védelembe vett családok száma 6 és a nevelésbe vett családok száma pedig 2. Az iskolai hiányzás, magatartászavar, agresszió megjelent verbális és fizikai formában is. Családi konfliktusból is származik nagyon sok probléma. A gyermekek tele vannak frusztrációval, a szülők nagyon nehezen kezelik a problémákat. Sokkal több pszichológiai tanácsadásra van szükség, hiszen náluk pl. havi 6 óra áll rendelkezésre. Terápiára is nagy szükség lenne, illetve prevenciók előadásokra is. De sajnos pont az érintett családokat nagyon nehéz elérni. Az alapfokú oktatás terén mindkét intézmény különböző rendezvényekkel igyekeznek közelebb hozni a szülőket az iskolához, illetve a gyerekeket. Programjaikba a szervezésbe a szülőket is bevonják. Nyári táborokat szerveznek tanulók részére, részt vesznek az Erzsébet-tábor táboroztatási programban. Magatartásproblémák mindkét intézményben is jelen vannak, véleményük szerint nagy szükség lenne pszichológusra náluk is. A gyermekek internethasználata számos előnyt kínál – például tanulási lehetőségeket, kapcsolattartást és szórakozást –, ugyanakkor komoly veszélyeket is rejt magában. A gyermekek internetes bűnözés áldozataivá válhatnak, ennek elkerülése érdekében elsősorban a szülők odafigyelése szükséges. 2024. decemberben és 2025. februárban a HEP referensek plakátot helyeztek el Jankó János Általános Iskola és a Szlovák Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola alsó és felső tagozatán. 2025. 04. 16-án Kis Rozália rendőr százados tartott előadást a Jankó János Általános Iskola gimnázium tanulónak. Téma: Drogprevenció, kiberbűnözés. Az előadásnak, nagy sikere volt, a rendőr százados számos példával igyekezett bemutatni a fiatalokra leselkedő veszélyeket, nyíltan beszélt a drogfogyasztás jogi következményeiről is.											

3	A gyermekek szebb, élhetőbb, boldogabb jövőjéért!	A hátrányban élő gyermekek helyzetének javítása, a törvényes képviselő, a szülő megfelelő tájékoztatása, a családok részére adható állami és önkormányzati támogatások igénybevétele. A nevelési, oktatási intézmények által adható támogatások, felzárkóztató programok, ösztöndíjak igénybevétele	Gyermekek szebb, élhetőbb, boldogabb jövőjéhez való hozzásegítése, a tehetség kibontakoztatásának segítése, ösztöndíjprogramok, felzárkóztató programok részvételé-vel Rövidtáv: a hátrányban élő gyermekek felkutatása, az adható állami, önkormányzati támogatásokról szóló tájékoztatás, azok igénylésének segítése Középtáv: az igénylők körének folyamatos tájékoztatása az érvényességi határidőkről Hosszú táv: az igénylők körének folyamatos tájékoztatása az érvényességi határidőkről.	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, Helyi rendelet, Gazdasági Program, Költségvetési Konceptió	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia; Nemzeti Ifjúsági Stratégia	A törvényes képviselők, szülők segítése az igénybe vehető támogatási formákról, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet önkéntes nyilatkozattétellel járó kedvezmények igénybevétele, valamint a szünidei gyermekétkeztetés igénybevétele.	Polgármester, Helyi rendelet, Gazdasági Program, Költségvetési Konceptió, Képviselő-testület, nevelési, oktatási intézményvezetők, családgondozó Önkormányzat, Nevelési, Oktatási Intézmények, Gyermejjóléti Szolgálat	2028.12.31.	Rövidtáv: az ellátást igénylők körének bővítése Középtáv: az igénybe vett támogatások érvényességi idejének figyelése, a támogatásban részesülők száma Hosszútáv: az igénybe vett támogatások érvényességi idejének figyelése, a támogatásban részesülők száma.	Humán: önkormányzati ügyintéző, nevelési, oktatási intézmény dolgozói, családgondozó Pénzügyi: Önkormányzati, állami támogatások, ösztöndíjprogramok	Szakemberek együttműködése, érvényességi határidők figyelése, új pályázati lehetőségekhez való csatlakozás.	nem releváns
...												

Felülvizsgálat 2025.
Az Alapfokú Művészeti Iskola, a településen működő két fúvószenekar, a Tótkomlói Úszóegyesület, Tótkomlói TC labdarugó szakosztálya, a Tótkomlói Művelődési Központ és Városi Könyvtár számos programot biztosít gyermekinknek tehetségük kibontakoztatása és a szabadidő hasznos eltöltése érdekében.
A gyermek részére adható támogatási formákról történő tájékoztatás a védőnői szolgálat, az intézményvezetők, a szociális háló dolgozói és a polgármesteri hivatal részéről folyamatos. Az adható támogatási formák Tótkomlós város honlapján is megtalálhatóak, a nyomtatványok e felületről is letölthetők. E támogatási formák igénybevételehez a nyomtatványok kitöltésében a családsegítők mindig megadják a szükséges segítséget.

A Tótkomlói Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat gyermekeink jövőjéért, a szlovák kultúra ápolásáért, hagyományaink őrzéséért aktív munkát végez. Számos programot biztosít a gyermekek számára pályázaton nyert támogatásból. Nemcsak Tótkomlóson, hanem határon túl is képviselik településünket, a szlovák kultúra megőrzésének érdekében programok, kulturális bemutatók eseményeit segíti.

	III. A nők esélyegyenlősége											
1	Nő=Férfi= Azonos munkafeltétel	Munkahelyek megkeresése az azonos munkafeltételek megteremtése érdekében.	Ne érje hátrány a gyermeket vállaló anyát a munkába visszatéréskor, álláskereséskor. Rövidtáv: helyzetelemzés, lehetőségek felmérése, problémák feltárása Középtáv: helyi	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, SZSZK, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Gazdasági Program, Költségvetési Konceptió	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia	A szociális háló az önkor-mányszat segítségével segíti az anyákat a gyermekvállalást követően visszavezetni a munka világába.	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, intézményvezetők, munkáltatók Önkormányzat, intézmények, munkahelyek	2028.12.31.	Rövidtáv: kisgyermekes anyák száma-munkahelyekre történő visszajutása Középtáv: intézkedések száma a családbarát munkahelyek	Humán: szociális háló dolgozói, önkormányzati ügyintéző	A munka és a családi élet összhangja, munkáltatók családbarát szemlélete.	nem releváns

			munkahelyek megkeresése, család-barát munkahely, környezet segítése Hosszútáv: rugalmas munkaidő, munkavállalás segítése gyermekintézményb e történő felvétellel						kialakításáért Hosszútáv: munkavállalások száma.			
	Felülvizsgálat 2025 A következő időszak feladata lesz helyi szinten megvizsgálni azokat a beavatkozásokat, amelyeket a magyarországi törvényi szabályozások biztosítanak a nők számára. Ilyenek pl.: családi adókedvezmény, szja mentesség háromgyermekes anyáknál, CSED Extra, GYED Extra igénybevétele településünkön, ezek pozitív hatásainak kiértékelése.											
2	Ideális családmódel	A többgyermekes családok segítése, támogatásokkal, felzárkóztatási programokkal, az egyedülálló kiskorú gyermeket nevelő szülők segítése az igénybe vehető szociális, egészségügyi ellátásokkal.	Rövidtáv: a hátrányban lévő családok, egyedülálló szülők számbavétele, az igénybe vehető támogatásokról tájékoztatás (eü. szolgáltatásra való jogosultság, ápolási díj, gyermektartásdíj állam általi megelőlegezése, RGYK, GYET, lakhatási támogatás, egyszeri támogatás, a nevelési, oktatási intézményben biztosított felzárkóztató programok...), ételosztások, közkonyha Középtáv: igénylések segítése Hosszútáv: az igénylők, igénylési esetek számbavétele	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, SZSZK, Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció, Gazdasági Program, Költségvetési Koncepció	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia	A nehéz helyzetben lévő anyák felvilágosítása, bevonása a rendszerbe, tájékoztatás nem csak a támogatásokról, hanem az életvezetést segítő programokról, valamint kulturális programokról.	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, intézményvezető, elnök	2028.12.31.	Rövidtáv: felmérés, igénylési lehetőségek száma, igénylők száma Középtáv: a támogatási határidők érvényességi idejének nyomon követése Hosszútáv: az igénylők, igénylési esetek számbavétele	Humán: családsegítő, önkormányzati ügyintézők, civil szervezet dolgozói Pénzügyi: Önkormányzati támogatások, állami finanszírozási támogatások, pályázati támogatások	A gyermekét/gyermekét egyedül nevelő nővel, a többgyermekes családjával több irányú kapcsolatteremtés a szociális háló koordinációjával.	nem releváns
	Felülvizsgálat 2025 Fórum 2024. A Családsegítő Szolgálat azon családok számára, akik kapcsolati válságban vannak rendszeres segítséget nyújt, illetve a szülők igénybe veszik a pszichológiai szolgálatot. A probléma az, hogy a havi 1 alkalom, 6 óra időtartam alatt nem lehet rugalmas, azonnali intézkedéseket, beavatkozásokat végrehajtani, gyakran várni kell a következő hónap tanácsadására. A többgyermekes családokra a nevelési-oktatási intézmények is figyelnek, az igénybe vehető kedvezményekre felhívják a figyelmüket. A szociálisan rászoruló kisgyermekes családoknál gyakori az egyedülálló szülői nevelés. E szülők felvilágosítása a kedvezmények igénybevételenek lehetőségéről fontos feladatunk. A Nagycsaládosok Egyesülete Tótkomlóson évek óta jól működik, viszont településünkön nem minden nagycsaládos tagja az egyesületnek. Az egyesületben való részvétel önkéntes, tagdíj befizetéssel jár.											

3	Ne legyünk áldozatok!	Az áldozattá válás felismerése - Hova fordulhatok? - Kitől kaphatok segítséget? A testi és lelki erőszak felismerése családon belül és az áldozattá válás kockázatának csökkentése	Rövidtáv: felhívások, tájékoztatások az áldozattá válásról, a segítségnyújtás elérhetőségeiről, urna elhelyezése (kérdések, problémák felvetése anonim módon) Középtáv: felvilágosítások, előadások, mit tehetünk a kiszolgáltatottság ellen (az urnával azonos helyen a konkrét esetekre vonatkozó segítségnyújtási lehetőségek kifüggesztésre kerülnek) Hosszútáv: rendszeres tájékoztatás, a segítség vonala és szórólapok folyamatos feltöltése	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, SZSZK, Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció, Gazdasági Program, Költségvetési Koncepció, Bűnmegelőzési Program	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia	A rendőrség által és a központi prospektusokon kívül helyi tájékoztató lapok készítése, ahol a helyi segítségadás elérhetőségei is szerepelnek, előadások szervezése - felismerés – ki tud segíteni – lelki terápia igénybevételéhez segítségadás.	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, családgondozó Önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ	2028.12.31.	Rövidtáv: szórólapok összeállítása, begyűjtése, kihelyezése (orvosi rendelő, védőnői szolgálat, családsegítő szolgálat, nőközpont) Középtáv: felvilágosítások, tájékoztatások számbavétele, szórólapok, előadások biztosítása, anonim problémák száma, tesztek kiértékelése, okok megszüntetése érdekében új szórólapok készítése (erőszak, alkoholizmus a családban...) Hosszútáv: az eredményesség feltétele a naprakész, folyamatos tájékoztatás	Humán: ügyintézők, szakemberek (előadások) Pénzügyi: önkormányzati, pályázati Technikai: szórólapok, tesztek, felmérések, plakátok, jogi megoldások keresése	Bizalom, intimitás, a névtelenség megtartása, a segítők megfelelő kommunikációja.	nem releváns
...												
	Felülvizsgálat 2025. 2024. HEP-Fórum A családon belüli erőszak vonatkozásában nagy a látencia. Az elsődleges probléma az, hogy amennyiben egy nőt, akár fizikai, akár pszichológiai bántalmazás ért, ő szégyellni fogja. Szégyellni fogja a saját baráti társaságánál, a saját családjánál, a rendőrség előtt pláne. A rendőrség csak akkor tud lépni, akkor tud nyomozást indítani, ha az adott személy a magánindítványát erre vonatkozóan előterjeszti. Egy büntetőeljárásnál az egyik legnehezebb dolog a kollégáknál, a bizonytalan, vagy az olyan sértett, aki visszatáncolt, és esetleg a hamis tanúvallomást lesz azért, hogy a későbbiekben a párját mentse. 2025. májusban az áldozatsegítő központ által közzétett plakátot helyeztük ki. „Van segítség!” címmel, melyen az éjjel-nappal hívható ingyenes telefonszám és a segítségadás formái találhatók. Jegyzői gyámhatósági feladat a családvédelmi koordináció. 2023-ban intézkedés a Békéscsabai Áldozatsegítő Központ jelzése alapján történt. A megfelelő tájékoztatás mellett a bántalmazott és a bántalmazó szülővel jegyzőkönyv felvételére, valamint a családban nevelkedő kiskorú gyermekekre tekintettel az Oroszházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központja és Családsegítő Szolgálat a Tótkomlói Területi Irodájának megkeresésére került sor a szükséges intézkedések megtétele érdekében. Az ügyben érintett intézményeket, szerveket, a hivatal tájékoztatta, egyben felkérte adják meg a szükséges szakmai segítséget. 2024-ben intézkedés 4 alkalommal történt. 2 esetben jegyzőkönyvek felvételére került sor. 1 alkalommal a gyámhatóság megkereste az ügyben érintett intézményeket, akik a szükséges lépéseket megtették, erről értesítették a hatóságot. 1 alkalommal illetékesség hiányában iratanyag áttételére került sor. Az ügyben érintett intézményeket, szerveket, a hivatal tájékoztatta, egyben felkérte – amennyiben a felek igénylik - az erőszak megelőzése, vagy megszakítása érdekében adják meg a szükséges szakmai segítséget.											

	IV. Az idősök esélyegyenlősége											
1	Idősek támogatása	Településünkön az idős lakosság jelentős része alacsony jövedelemmel rendelkezik, az idős lakosság száma városukban nő.	A szociális háló összefogásával felmérni az alacsony jövedelemmel rendelkező idősök körét, támogatások igénybevétele Rövidtáv: az érintettek felkutatása, támogatási lehetőségek ismertetése Középtáv: igénylések benyújtásának segítése, érvényességi határidők figyelése Hosszútáv: igénylések benyújtásának segítése, érvényességi határidők figyelése	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, SZSZK, Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció, Gazdasági Program, Településfejlesztési Stratégia	Időügyi Nemzeti Stratégia	A rászorulóknak felkutatása, segítése, az adható támogatási formákkal az életminőség javítása.	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, önkormányzati és egyházi Idősek Otthonának vezetői, önkormányzati és egyházi Idősek Klubja vezetői Önkormányzat, Idősek Otthonai	2028.12.31.	Rövidtáv: az igénybe vehető támogatásokról történő tájékoztatás bővítése Középtáv: az igénybe vett támogatások érvényességi idejének figyelése, a támogatásban részesülők száma Hosszútáv: az igénybe vett támogatások érvényességi idejének figyelése, a támogatásban részesülők száma	Humán: gondozók (tanyagondnok, gondozónők...) önkormányzati ügyintézők Pénzügyi: önkormányzati, állami támogatás, egészségügyi támogatás (OEP) Technikai: szórólapok és a helyben szokásos módon történő hirdetés	Tájékoztatás, kapcsolattartás, gondozás	nem releváns
Felülvizsgálat 2025. Településünkön az idős lakosság jelentős része alacsony jövedelemmel rendelkezik, az idős lakosság száma városukban nő. Két szociális szolgáltatást nyújtó intézmény működik településünkön, egyházi és önkormányzati fenntartásban. Fórum 2024. A Tótkomlói Evangélikus Szeretetszolgálat a beruházásokról adott tájékoztatást. A Fő út 43. alatti ellátási helyen sikerült egy 50 kW-os napelem rendszert kiépíteni, aminek már most látszik az eredménye, hiszen felére csökkentek a villanyköltségeket. A Luther utcán a Koppány János házban nyílászáró felújítás történt és ott is egy napelem rendszer került kiépítésre. Idén elindult második alkalommal a szenvedélybetegek lakhatásának támogatása, 14 szenvedélybeteg tudja ezt jelenleg igénybe venni. Jövőre tervezik egy női támogatott lakhatás elindítását, mert úgy látják, hogy van erre is igény. A gondozottak létszáma az év folyamán 260-270 fő között van. Kapacitásproblémákkal küzdenek. A házi segítségnyújtás során ellátottak elsőbbséget élveznek, amennyiben az otthonba kerülés lehetősége felmerül. A Tótkomlós Szociális Szolgáltató Központnál az idősök bentlakásos otthonában volt egy energetikai fejlesztés, megtörtént az akadálymentesítés is. Napelem rendszer telepítése, fűtésrendszer, nyílászáró csere, külső szigetelés, mozgáskorlátozott fürdőszoba fejlesztése történt, illetőleg belső felújítás, festés, mázolás valósult meg. A bentlakásos intézménybe nehéz a bekerülés, nagy a várólista körülbelül 50 fő.												
2	Elmagányosodás	Az idősök körében magas az egyedül élők száma. A magányosság a nehéz anyagi helyzet következtében gyakori az elszigetelődés, kiszolgáltatottság, leépülés.	Rövidtáv: a szociális háló segítségével felmérni az idős egyedül élők körét, tájékoztatás a város által idősök számára biztosított napközbeni ellátásokról, az ingyenes és kedvezményes szabadidős, kulturális programokról, a civil szervezetekben történő aktív részvételről, tájékoztatás az	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, SZSZK, Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció, Gazdasági Program, Településfejlesztési Stratégia	Időügyi Nemzeti Stratégia	Az elmagányosodás megszüntetése érdekében az idős emberek bevonása különböző programokba, a város által biztosított idősök számára kedvezményeket nyújtó lehetőségek igénybevétele (ingyenes-kedvezményes belépőjegyek), a kiszolgáltatottság,	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, önkormányzati és egyházi Idősek Otthonának vezetői, önkormányzati és egyházi Idősek Klubján vezetői Önkormányzat, Idősek Otthonai	2028.12.31.	Rövidtáv: tájékoztatási esetek száma, civil szervezetek bemutatkozása Középtáv: a probléma feltárások száma, a programokon résztvevők száma Hosszútáv: közös programok száma, felvilágosítások száma	Humán: családgondozók, tanyagondnok, civil szervezetek önkormányzati, Pénzügyi: önkormányzati, intézményi (ingyenes, kedvezményes belépők) Technikai: szórólapok és a helyben szokásos módon történő hirdetés	Tájékoztatás, kapcsolattartás, gondozás	nem releváns

			áldozattá válás elkerüléséről és a vagyonvédelemről Középtáv: szórólapok, részvétel Hosszútáv: közös kapcsolatok kialakítása			áldozattá válás elkerülése érdekében tájékoztatás hogyan védje meg otthonát, önmagát						
	Felülvizsgálat 2025. Az idők sok szempontból kiszolgáltatott helyzetben vannak. Egészségük gyakran megromlik, mozgásuk korlátozottabb, és nem mindig tudnak megfelelően védekezni a veszélyek ellen. Egyre gyakoribb probléma, hogy csalók besurrannak az idők lakásába, például vízóra-leolvasóra vagy szerelőre hivatkozva. Az idős emberek bizalmasak, és sokszor nem mernek gyanakodni. Nemcsak fizikai térben, hanem az online világban is ki vannak téve a bűnözőknek. A kiberbűnözés, például az adathalászat vagy a hamis nyereményjátékok, gyakran célzottan próbálják becsapni az időseket. Mivel sokan nem jártasak a digitális eszközök használatában, könnyebben bedőlnek az internetes csalásoknak. Előfordul, hogy banki adataikat adják meg ismeretleneknek, vagy letöltenek kártékony programokat. A megelőzés és a tájékoztatás nagyon fontos. A családtagoknak és a szociális munkásoknak figyelniük kell az idők biztonságára, és segíteniük kell őket eligazodni a veszélyek között. A társadalom felelőssége, hogy védelmet nyújtson a legsebezhetőbbek számára. 2025. március 27-én a Tótkomlósi Rendőrőrs és a Helyi esélyteremtés rendezésében bűnmegelőzési előadás került megrendezésre a Városi Könyvtárban „Előzzük meg az áldozattá válást!” címmel. 2024-ben és 2025-ben a polgármesteri hivatal hirdetőtábláján, Tótkomlós honlapján és a Komlósi Hírmondóban jelentek meg plakátok, melyek elsősorban az idők figyelmét hívta fel arra, hogy ne váljanak áldozattá, hogyan kerüljék el az internetes csalásokat, hogyan védjék önmagukat és otthonukat a csalóktól. A legfontosabb, merjenek segítséget kérni! Fórum 2025 A Tótkomlósi Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat az idők életében számos olyan programot szervez, amellyel elkerülhető az elmagányosodás. Az idők aktív részvétele az időskori demencia kialakulását is késlelteti. Gasztronómiai napokat szervez, ahol az idők, nyugdíjasok sütnek, főznek. Találkozókat, kiállításokat rendeznek, ahol elsősorban az idős korosztály a bázis, akik a szlovák kultúrát és hagyományokat átadják a fiatalabb generáció számára.											
3	Világháló	Az idők otthonában új teret nyithat a számítógép, az internet használata, a város életéről a saját problémái megoldásához információhoz jut, fontos a családi kapcsolattartásban is, napi szinten meglátogathatja gyermekeit, unokáit elektronikus úton.	Rövidtáv: felmérés, tájékoztatás képzésekről Középtáv: képzések Hosszútáv: internet használata	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, SZSZK, Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció, Gazdasági Program, Településfejlesztési Stratégia	Idősügyi Nemzeti Stratégia	A számítógép használata az interneten történő kapcsolatteremtés, információk megkeresése, elérhetőségi utak elsajátítása.	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, családgondozó, önkormányzati ügyintéző Önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ	2028.12.31.	Rövidtáv: igénylők körének száma Középtáv: képzéseken résztvevők száma Hosszútáv: felmérés útján a felhasználók száma	Humán: szakemberek Pénzügyi: önkormányzati, pályázati Technikai: eszközök biztosítása, szórólapok, tesztek	Kommunikáció, motiváltság	nem releváns
...												
	Felülvizsgálat 2025. Az előző időszakban az időseket az internet használatra segítettük. A felülvizsgálattal érintett időszakban azonban az internetes csalásokra, azok elkerülésére hívtuk fel figyelmüket. 2025. március 27-én a Tótkomlósi Rendőrőrs és a Helyi esélyteremtés rendezésében bűnmegelőzési előadás került megrendezésre a Városi Könyvtárban „Előzzük meg az áldozattá válást!” címmel. Az előadáson a szakemberek felhívták a figyelmüket arra, hogy ne dőljenek be az e-mailben küldött nyereményeknek, az olcsó áru kínálatnak! Ne rendeljenek megbízhatatlan webshop felületekről, ügyeljenek az utánvétes rendelésnél! Telefonos hívásokra ne adják meg bankkártyájuk számát, PIN kódját! A bankok e-mailben sosem kérnek személyes adatot. Az előadók megtörtént esetekkel illusztrálták azokat a csalásokat, amelyeket a lakosok környékünkön elszenvedtek. Sokszor felhívták a figyelmünket arra, hogy ami gyanúsnak látszik, az gyanús is!											

	V. A fogyatékkal élő személyek esélyegyenlősége											
1	Adatgyűjtés	Fogyatékkal élők számbavétele a helyi lakosság körében.	Rövidtáv: a fogyatékkal élők körének felmérése Középtáv: megfelelő tájékoztatás a részükre adható támogatásokról, igénybe vehető eszközökről a közlekedésben, a mindennapos életben Hosszútáv: adatbázis létrehozása	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, SZSZK, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Gazdasági Program, Költségvetési Konceptió, Mozgáskorlátozottak Egyesülete Programja	Országos Fogyatékkal élő Program	Az egyenlő esély megteremtése érdekében az adható támogatásokról felvilágosítás, támogatás iránti kérelmek benyújtása az illetékes hatóságok felé, a helyi Egyesületbe való belépés a segítségmegadás érdekében (segédeszközök igénylése, parkoló igazolvány igénylése, akadálymentesítés az otthonukban, fürdőszoba átalakítása...).	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, intézményvezetők, háziorvosi asszisztensek, elnök Önkormányzat, Szociális Szolgáltató Központ, Egészségügyi Intézmények, Idősek Otthona, Mozgáskorlátozottak Tótkomlói Egyesülete	2028.12.31.	Rövidtáv: a fogyatékkal élők számbavétele Középtáv: a tárgyi eszközök igénylése környezet kialakításának segítése Hosszútáv: adatbázis kialakítása, kezelése	Humán: szakemberek segítségadása Technikai: elektronikus út, telefon, megbeszélések	Kapcsolat-teremtés	nem releváns
2	Szebb környezet, járhatóbb utak	A fogyatékkal élők számára megközelíthetővé tenni a településen lévő üzleteket, pénzügyintézeteket, intézményeket. Útpadkák, járdák, akadálymentesítése, parkolási lehetőség	Rövidtáv: város bejárása „mozgáskorlátozott szemmel” Középtáv: probléma beazonosítását követően az alacsony anyagi ráfordítással megvalósítható akadálymentesítés (útpadkák elbontása, szegélyek elsimítása, lehetőség szerint járda szélesítés...) Hosszútáv: járhatóbb utak, parkolóhely bővítés megfelelő helyen (orvosi rendelő közelében)	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, SZSZK, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Településfejlesztési Konceptió, Településfejlesztési Stratégia, Településrendezési Terv, Gazdasági Program, Költségvetési Konceptió, Mozgáskorlátozottak Egyesülete Programja	Országos Fogyatékkal élő Program	Odafigyeléssel kevés anyagi forrással élhetőbb környezetet biztosítani a fogyatékkal élők számára. Pályázati lehetőségek bevonásával akadálymentesítés a város területén.	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, elnök Önkormányzat, Mozgáskorlátozottak Tótkomlói Egyesülete	2028.12.31.	Rövidtáv: a fogyatékkal élők közlekedéséhez szükséges útvonalaknál a felmerülő akadályok számbavétele Középtáv: a fogyatékkal élők alapvető ügyintézési helyekre való eljutásához, bejutásához szükséges feltételek kialakítása Hosszútáv: járhatóbb utak, barátságosabb környezet	Humán: önkormányzat ügyintézői, az Egyesület tagjai Pénzügyi: önkormányzati támogatás, pályázati forrás Technikai: műszaki mérések	Odafigyeléssel a közlekedésben – kis anyagi ráfordítással – akadálymentes környezet kialakítása. Nyilvántartás az elvégzett és a szükséges munkákról.	nem releváns

Felülvizsgálat 2025. A fogyatékkal élő személyek esélyegyenlőségének megteremtése és biztosítása alapvető társadalmi cél, amely a jogegyenlőség, az emberi méltóság és a befogadó közösség értékein alapul. Településünkön a megváltozott munkaképességűek részére a Főnix MMK Nonprofit és Közhasznú Kft. (2093 Budajenő, Szőlőhegyi u. 8.) biztosít munkalehetőséget. A munkavállalás feltétele, hogy dolgozók rehabilitációs ellátásban részesüljenek. Jelenleg is 100 főt foglalkoztat két műszakban, csomagolástechnikával, dobozolással foglalkoznak. Azoknak a dolgoznak, akik mozgásukban korlátozottak, napi szinten gondoskodnak a munkahelyre és otthonukba történő szállításukról. 2024. májusban átadásra került a felújított Tótkomlói Művelődési Központ és Városi Könyvtár, ahol az akadálymentesítés is megtörtént. A Szociális Szolgáltató Központnál az idősek bentlakásos otthonában az energetikai fejlesztéssel egyidejűleg megtörtént az akadálymentesítés is. Erre nagy szükségük volt, mert nagyon rég történt felújítás. 2024. december 5-én megrendezett HEP-Fórumon az alábbi intézkedések célok kerültek megfogalmazásra: A Gyermejköléti szolgálat ismét jelezte, hogy problémát jelent a bejárás az intézménybe, hiszen aki tolókocsival vagy mopeddel érkezik, nem tud eljutni az ő bejárati ajtójukhoz sem, illetve az első ajtót csak lépcsőn lehet megközelíteni, a hátsó ajtót pedig évek óta nem lehet kinyitni. Nem csak a mopedeseket érinti már, hanem a babakocsival érkezők sem tudnak bejutni. 2025. Fórum Tótkomlós város víziközmű-rendszer kiépítéséhez kapcsolódó rekonstrukciós munkálatok – útburkolat helyreállítás, kátyúzás keretében két utca aszfaltozása történt meg a Baross Gábor és a Kereszt utcában. 300 m² alapterületnek megfelelő aszfalt került a teljes belterületi utak kátyúiba. , 2025-ben a helyi önkormányzat által működtetett közfoglalkoztatási programban 140 m² monolit járda kiépítse valósult meg.-													
3	Segíts az irodán túl is!	A fogyatékkal élők hivatalos ügyintézésében történő segítségadás az ügyfajta ismertetésétől a kérelem benyújtásáig.	Rövidtáv: a fogyatékkal élők adatgyűjtése (megjelölt beavatkozási terület intézkedési címe) alapot szolgál ahhoz, hogy tájékoztassuk az őket érintő ügyfajtákról, azok igénybeviteléről Középtáv: az ügyintézés során (indulástól érkezésig) a segítség megadása családsegítők bevonásával, szükség esetén szállítással, a helyszínen szükség esetén személyes felkereséssel (a fedett folyosón) Hosszútáv: az ügyintézés során (indulástól érkezésig) a segítség megadása családsegítők bevonásával, szükség esetén szállítással, a helyszínen - szükség esetén - személyes felkereséssel (pl. a fedett folyosón), speciális ügyek intézésében szükség esetén jelnyelvi tolmács biztosítása.	Helyi rendeletben szabályozott támogatások, SZSZK, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió, Gazdasági Program, Költségvetési Konceptió, Mozgáskorlátozottak Egyesülete Programja	Országos Fogyatékos-ság-ügyi Program	A fogyatékkal élők ügyintézésében a speciális kapcsolatteremtés, érzékenyítés ügyfajtáktól függően ügyintézők tájékoztatása, szakmai képzése.	Polgármester, az intézkedésben részt vevő partnerek: Képviselő-testület, elnök, családgondozó, tanyagondnok, ügyintézők Önkormányzat, Mozgáskorlátozottak Tótkomlói Egyesülete, Szociális Szolgáltató Központ	2028.12.31.	Rövidtáv: igénylők számbavétele Középtáv: igénylők sajátos lehetőségeinek figyelembevételével eljutás, bejutás biztosítása, kérelmek ügyfélközpontú átvétele Hosszútáv: igénylők sajátos lehetőségeinek figyelembevételével eljutás, bejutás biztosítása, kérelmek ügyfélközpontú átvétele, speciális problémák speciális ügyintézése	Humán: szociális háló dolgozóinak összefogása Pénzügyi: a működési feltételek adottak a hatékony közreműködés nem pénzügyi feltétel (érzékenyítés)	A közreműködő intézmények, személyek, szakemberek jó kapcsolata, információ átadása.	nem releváns	

...												
	Felülvizsgálat 2025 Településünkön mind az intézmények dolgozói, mind a polgármesteri hivatal dolgozói, mind a szociális hálóban dolgozók megadják a szükséges segítséget a fogyatékkal élők ügyintézésében, rugalmasan kezelik problémáikat, gyakran lakásukban keresik fel az arra rászorulókat, segítik őket problémáik megoldásában. A polgármesteri hivatalba érkező mopedes ügyfeleket akár a kapu bejárában fogadják és segítik őket ügyeik intézésében.											

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

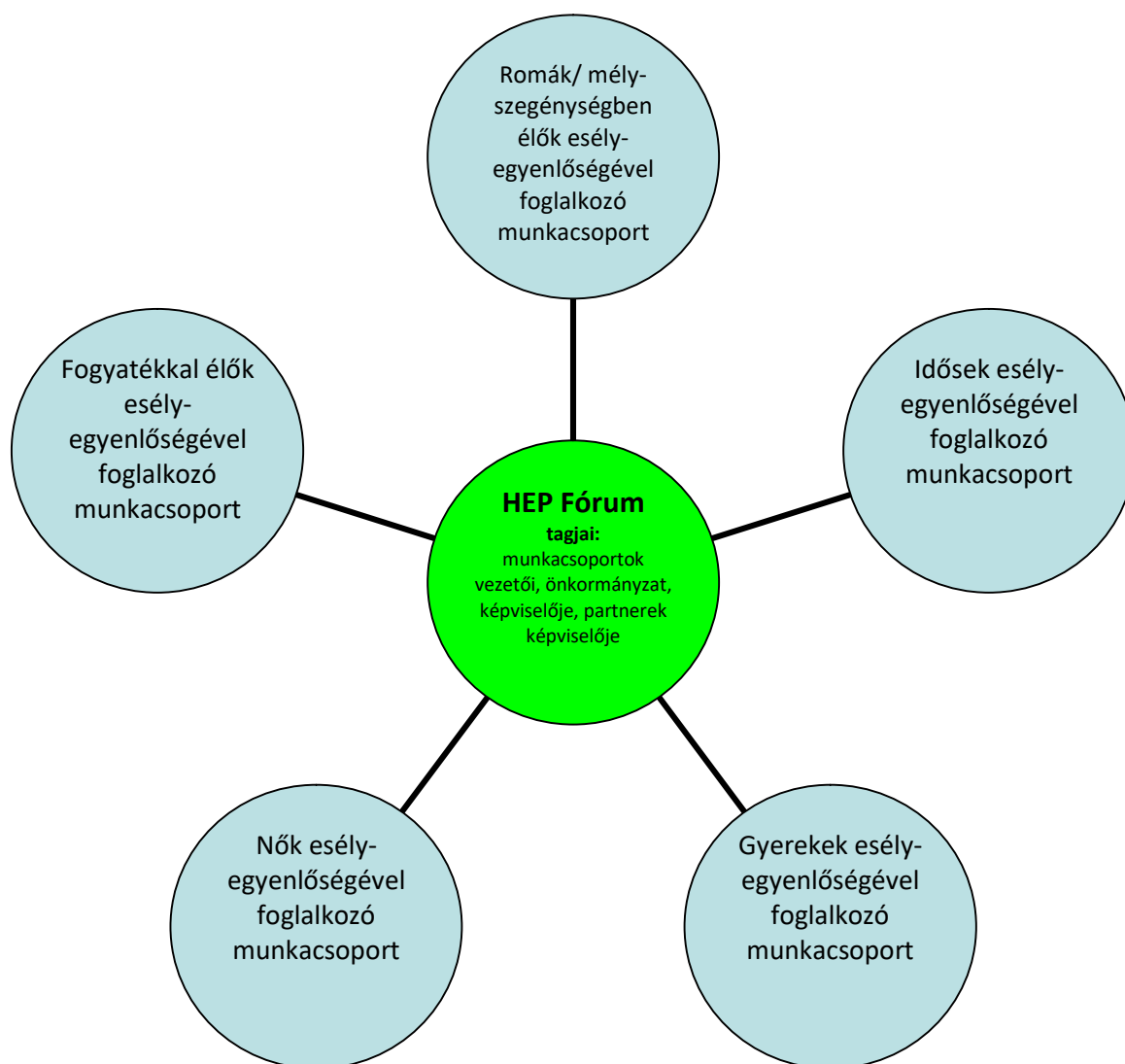
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása

- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Tótkomlós Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Tótkomlós Város Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 9/2023. (I.26.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- 1. számú: HEP elkészítését segítő táblázatok
- 2. számú: képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Tótkomlós, 2023. január 26.

aláírás
Zsura Zoltán János
polgármester

A Tótkomlós Város Önkormányzat 2023. évi Helyi Esélyegyenlőségi Programjának anyagát partnerei ismerik és annak megvalósításában tevékenyen közreműködnek.

Tótkomlós, 2023. január 26.

partner aláírás
Kovácsné Csiszár Klára
Tótkomlósi Szociális Szolgáltató
Központ, intézményvezető

Tótkomlós, 2023. január 26.

partner aláírás
Karaszné Belán Márta
Orosháza Kistérség Gyermejjóléti
Központja és Családsegítő Szolgálat
családgyógyász

Tótkomlós, 2023. január 26.

partner aláírás
Malyáné Lestyán Anna
óvodavezető

Tótkomlós, 2023. január 26.

partner aláírás
Dr. Kormányos László
jegyző

Felülvizsgálat 2025

I. A Tótkomlós Város Helyi Esélyegyenlőségi Program Felülvizsgálatának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Tótkomlós Város Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Program Felülvizsgálatát (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 155/2025. (X.29.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

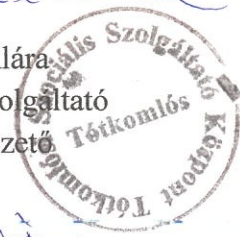
- 1. számú: A Tótkomlós Város Helyi Esélyegyenlőségi Program Felülvizsgálat – 2025
- 2. számú: Indikátorok
- 3. számú: képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Tótkomlós, 2025. október 29.

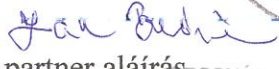

aláírás
Zsura Zoltán János
polgármester

A Tótkomlós Város Önkormányzat 2025. évi Helyi Esélyegyenlőségi Program Felülvizsgálatának anyagát partnerei ismerik és annak megvalósításában tevékenyen közreműködnek.

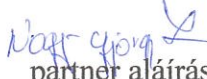
Tótkomlós, 2025. október 29.

partner aláírás
Kovácsné Csiszár Klára
Tótkomlói Szociális Szolgáltató
Központ, intézményvezető

Tótkomlós, 2025. október 29.

partner aláírás
Karaszné Belán Márta
Orosháza Kistérség Gyermekjóléti
Központja és Családsegítő Szolgálat
családgyógyász

Tótkomlós, 2025. október 29.

partner aláírás
Nagy-György Irma
óvodavezető

Tótkomlós, 2025. október 29.

partner aláírás
Dr. Kormányos László
jegyző

K I V O N A T

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testületének

2025. október 29-i

rendes, nyílt ülésén készült jegyzőkönyvéből

A döntéshozatalban résztvevők száma: 8 fő.

A képviselő-testület 8 igen szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül hozta meg az alábbi határozatot:

155/2025. (X. 29.) kt. határozat:

***Tótkomlós Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi
Programjának felülvizsgálata***

Tótkomlós Város Önkormányzat Képviselő-testülete az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (4) bekezdésében foglaltaknak megfelelően Tótkomlós Város Helyi Esélyegyenlőségi Programját felülvizsgálta és a felülvizsgálat eredményeként átdolgozott Helyi Esélyegyenlőségi Programot és annak részét képező Intézkedési Tervet elfogadja.

Felelős: Zsura Zoltán János polgármester

Határidő: azonnal

Kmf.

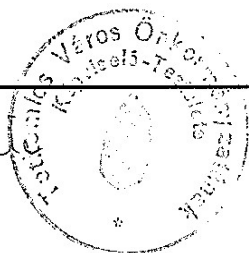
Zsura Zoltán János s.k.
polgármester

dr. Kormányos László s.k.
jegyző

Kivonat hitelül:

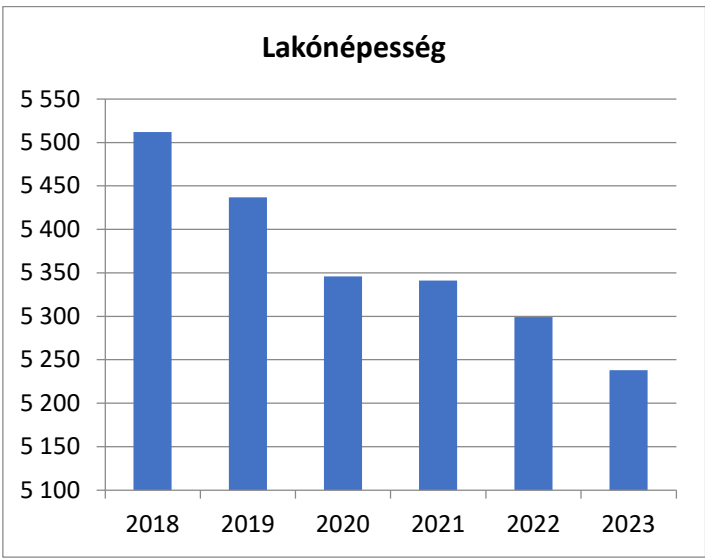
Tótkomlós, 2025. október 29.

Kiss Ottilia jegyzőkönyvvezető

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2018	5 512	bázis év
2019	5 437	98,64%
2020	5 346	98,33%
2021	5 341	99,91%
2022	5 299	99,21%
2023	5 238	98,85%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

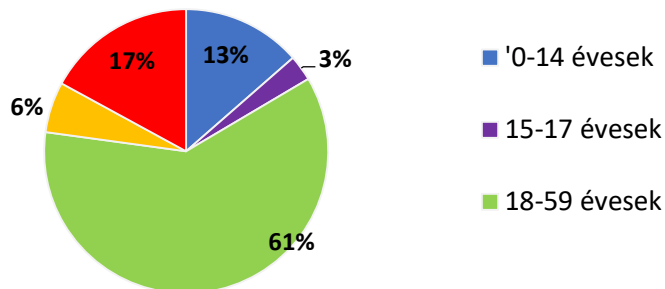

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2021)

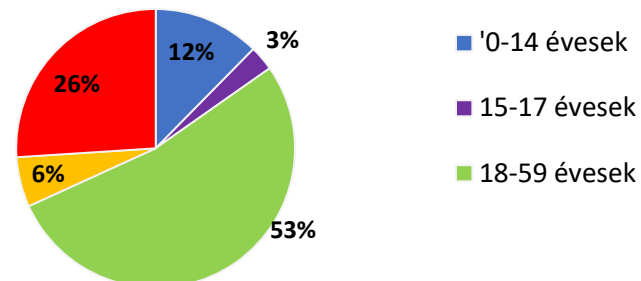
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	2 757	3 008	5765	47,82%	52,18%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			130	2,25%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	374	372	746	6,49%	6,45%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	81	87	168	1,41%	1,51%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	1 672	1 592	3264	29,00%	27,61%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	160	174	334	2,78%	3,02%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	470	783	1253	8,15%	13,58%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

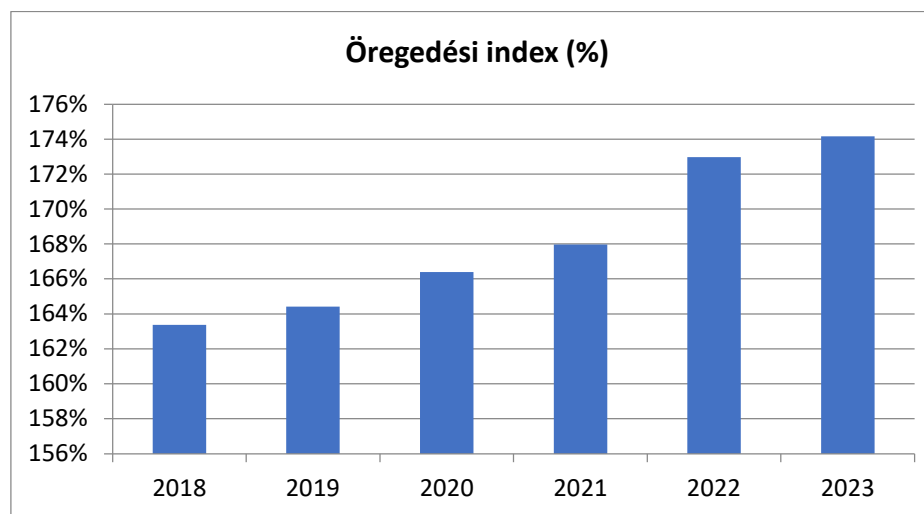

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	1 186	726	163,36%
2019	1 220	742	164,42%
2020	1 228	738	166,40%
2021	1 253	746	167,96%
2022	1 254	725	172,97%
2023	1 247	716	174,16%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2018	-2,17
2019	-2,92
2020	-3,34
2021	7,67
2022	3,38
2023	-3,99

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

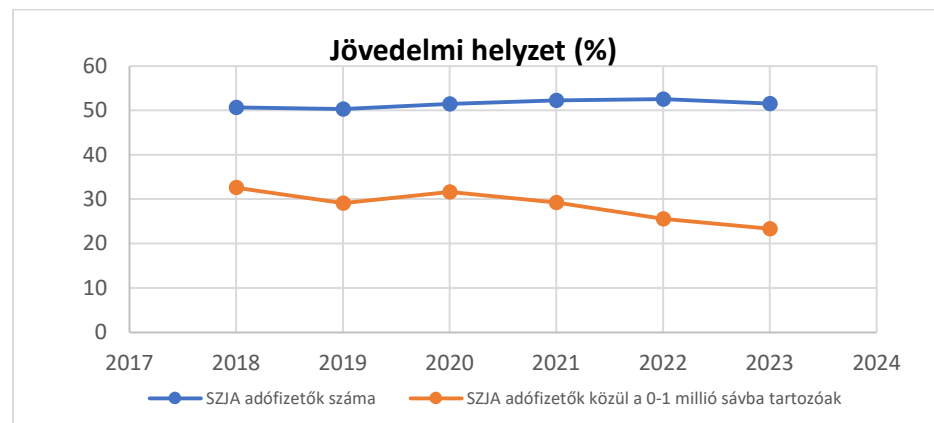
5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2018	-8,48
2019	-11,33
2020	-12,43
2021	-9,73
2022	-13,91
2023	-8,92

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

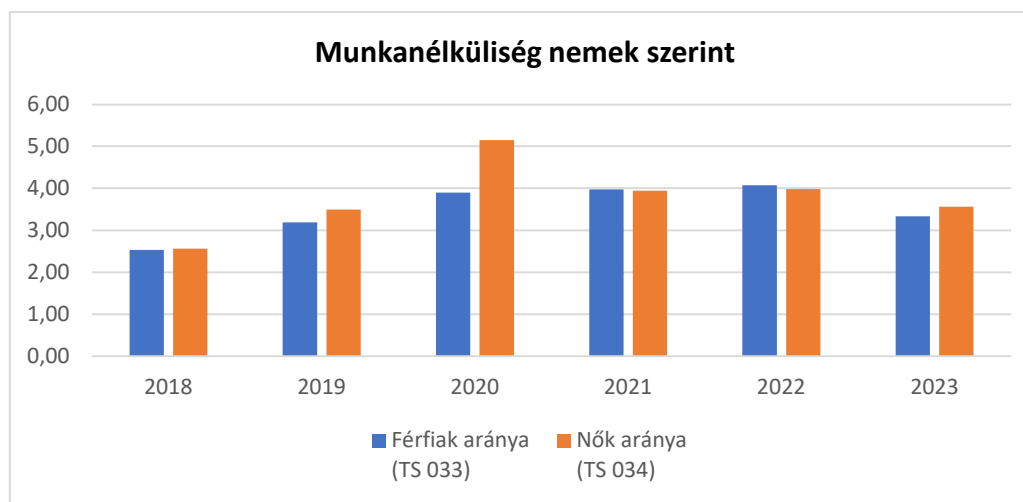
3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2018	50,68	32,61
2019	50,32	29,09
2020	51,43	31,59
2021	52,25	29,25
2022	52,57	25,55
2023	51,52	23,35

Forrás: TeIR, KSH Tstar

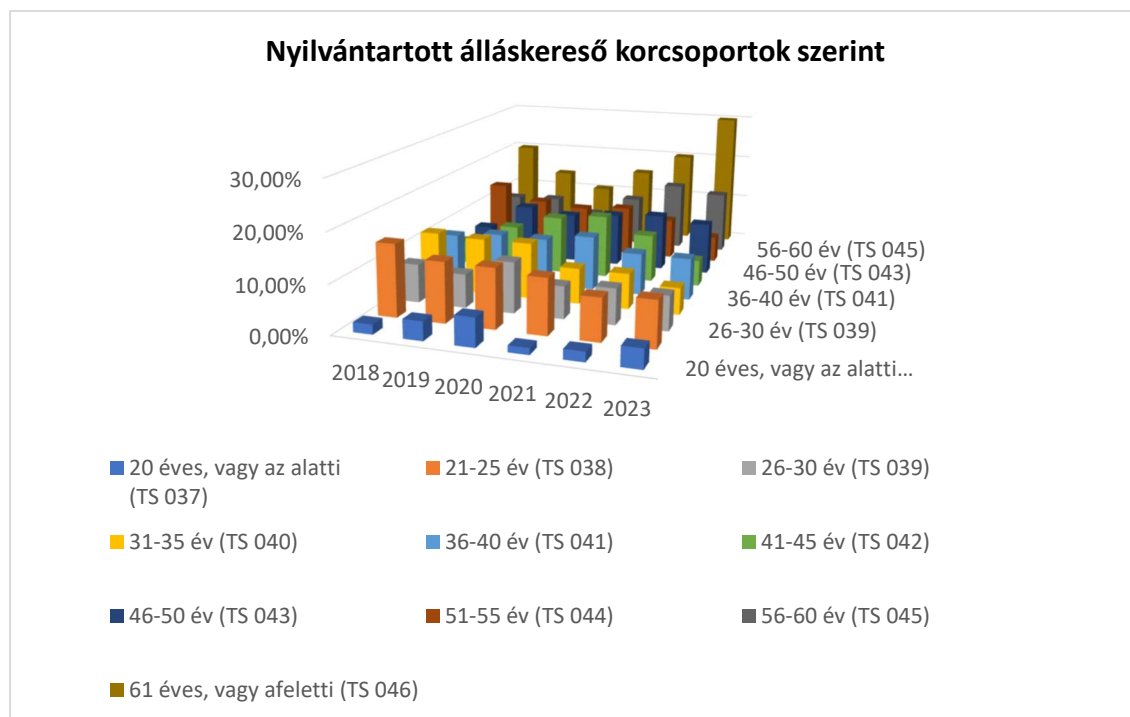
3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2018	2,53	2,56	2,55%
2019	3,19	3,49	3,34%
2020	3,90	5,15	4,53%
2021	3,97	3,94	3,96%
2022	4,07	3,98	4,03%
2023	3,33	3,56	3,45%

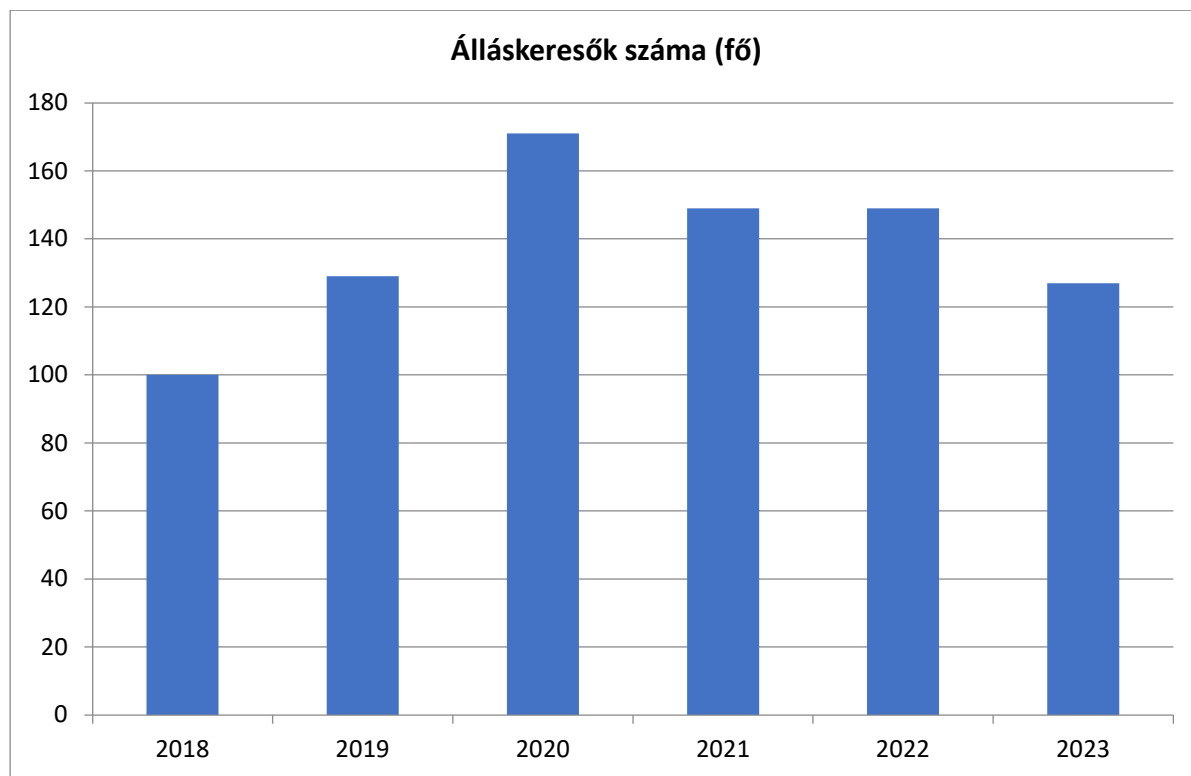
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	100	129	171	149	149	127
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	2,00	5,00	10,00	2,00	3,00	5,00
	%	2,00%	3,88%	5,85%	1,34%	2,01%	3,94%
21-25 év (TS 038)	Fő	15,00	16,00	21,00	17,00	13,00	12,00
	%	15,00%	12,40%	12,28%	11,41%	8,72%	9,45%
26-30 év (TS 039)	Fő	8,00	9,00	18,00	10,00	11,00	9,00
	%	8,00%	6,98%	10,53%	6,71%	7,38%	7,09%
31-35 év (TS 040)	Fő	12,00	15,00	20,00	11,00	11,00	7,00
	%	12,00%	11,63%	11,70%	7,38%	7,38%	5,51%
36-40 év (TS 041)	Fő	9,00	13,00	17,00	17,00	13,00	11,00
	%	9,00%	10,08%	9,94%	11,41%	8,72%	8,66%
41-45 év (TS 042)	Fő	5,00	12,00	21,00	20,00	15,00	7,00
	%	5,00%	9,30%	12,28%	13,42%	10,07%	5,51%
46-50 év (TS 043)	Fő	6,00	15,00	18,00	17,00	18,00	14,00
	%	6,00%	11,63%	10,53%	11,41%	12,08%	11,02%
51-55 év (TS 044)	Fő	14,00	14,00	17,00	16,00	13,00	7,00
	%	14,00%	10,85%	9,94%	10,74%	8,72%	5,51%
56-60 év (TS 045)	Fő	9,00	12,00	11,00	16,00	22,00	17,00
	%	9,00%	9,30%	6,43%	10,74%	14,77%	13,39%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	20,00	18,00	18,00	23,00	30,00	38,00
	%	20,00%	13,95%	10,53%	15,44%	20,13%	29,92%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

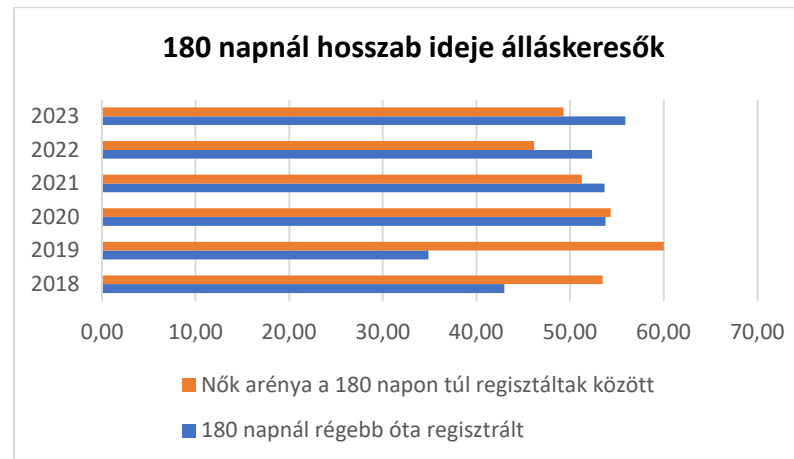

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	43,00	53,49
2019	34,88	60,00
2020	53,80	54,35
2021	53,69	51,25
2022	52,35	46,15
2023	55,91	49,30

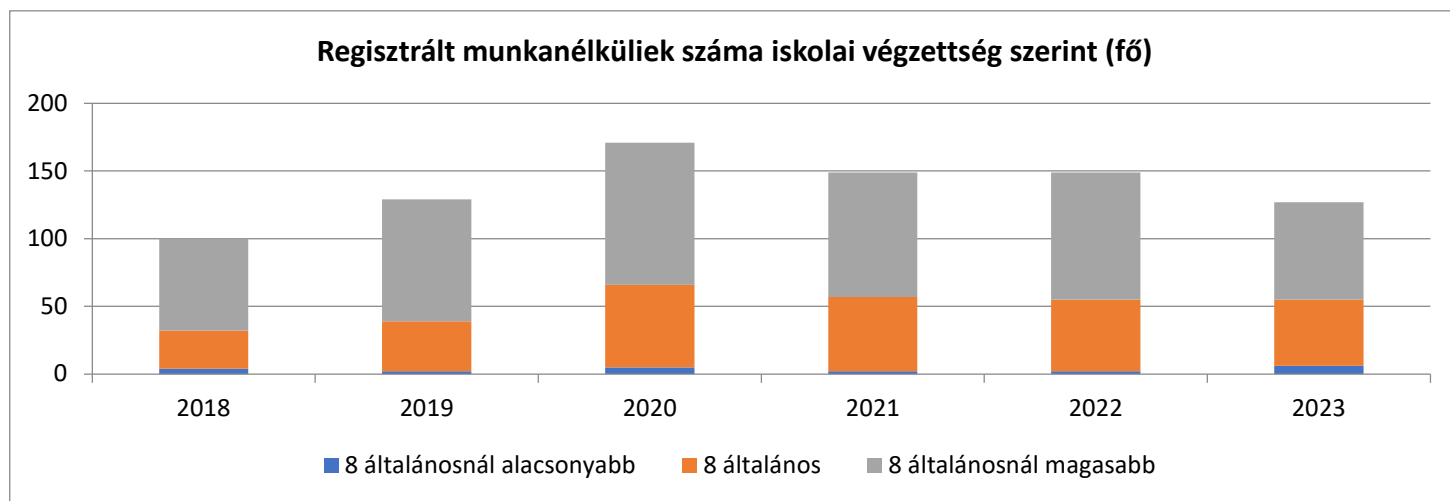
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma iskolai végzettség szerint

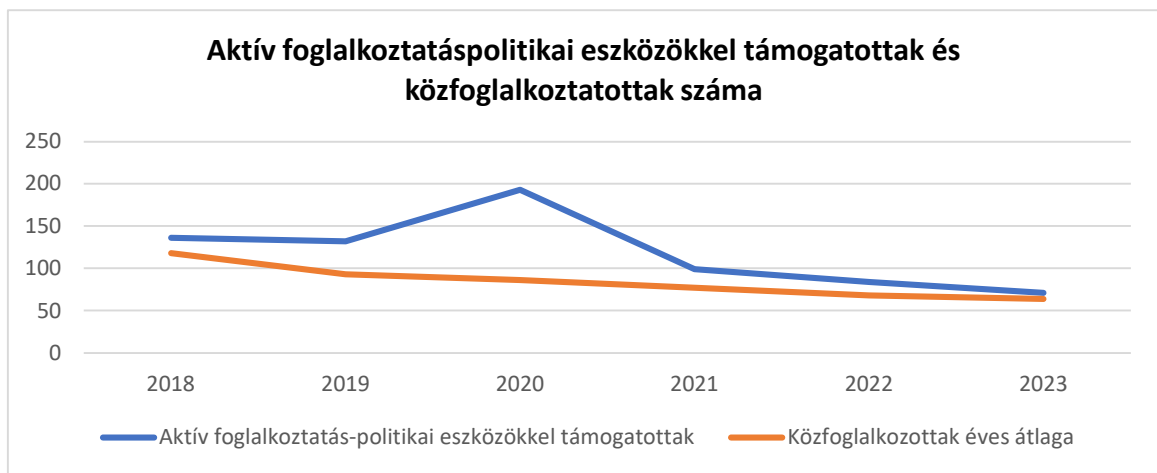
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	100	4	4,00%	28	28,00%	68	68,00%
2019	129	2	1,55%	37	28,68%	90	69,77%
2020	171	5	2,92%	61	35,67%	105	61,40%
2021	149	2	1,34%	55	36,91%	92	61,74%
2022	149	2	1,34%	53	35,57%	94	63,09%
2023	127	6	4,72%	49	38,58%	72	56,69%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

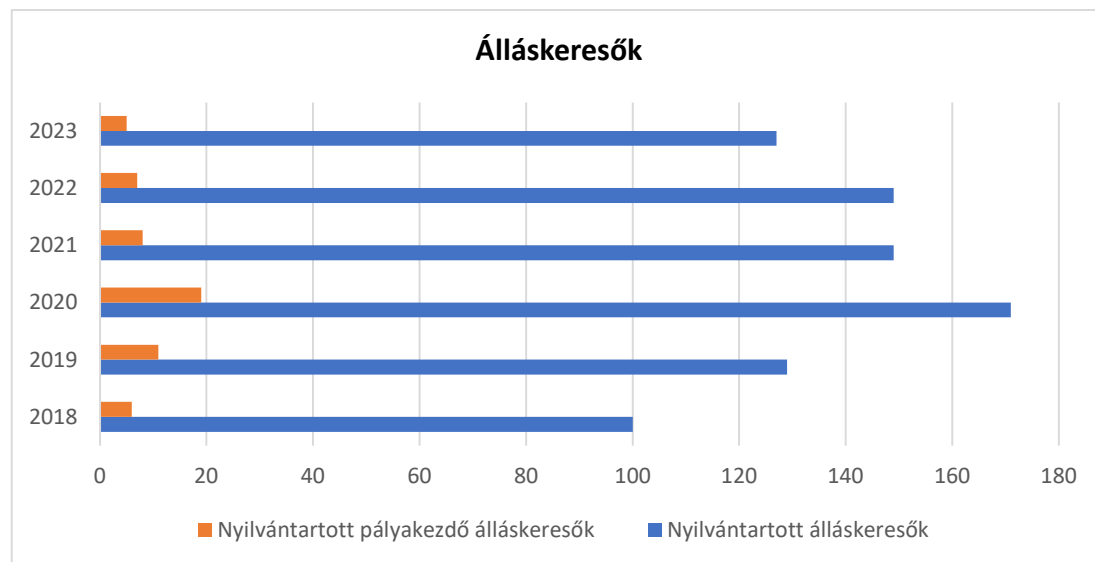
3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2018	136	118
2019	132	93
2020	193	86
2021	99	77
2022	84	68
2023	71	64

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

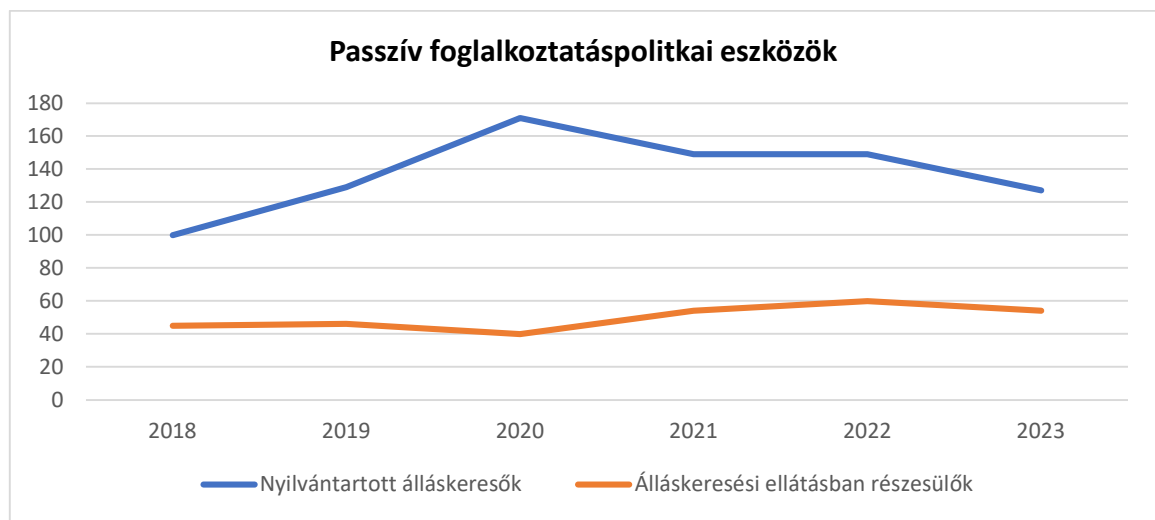
3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2018	100	6
2019	129	11
2020	171	19
2021	149	8
2022	149	7
2023	127	5

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

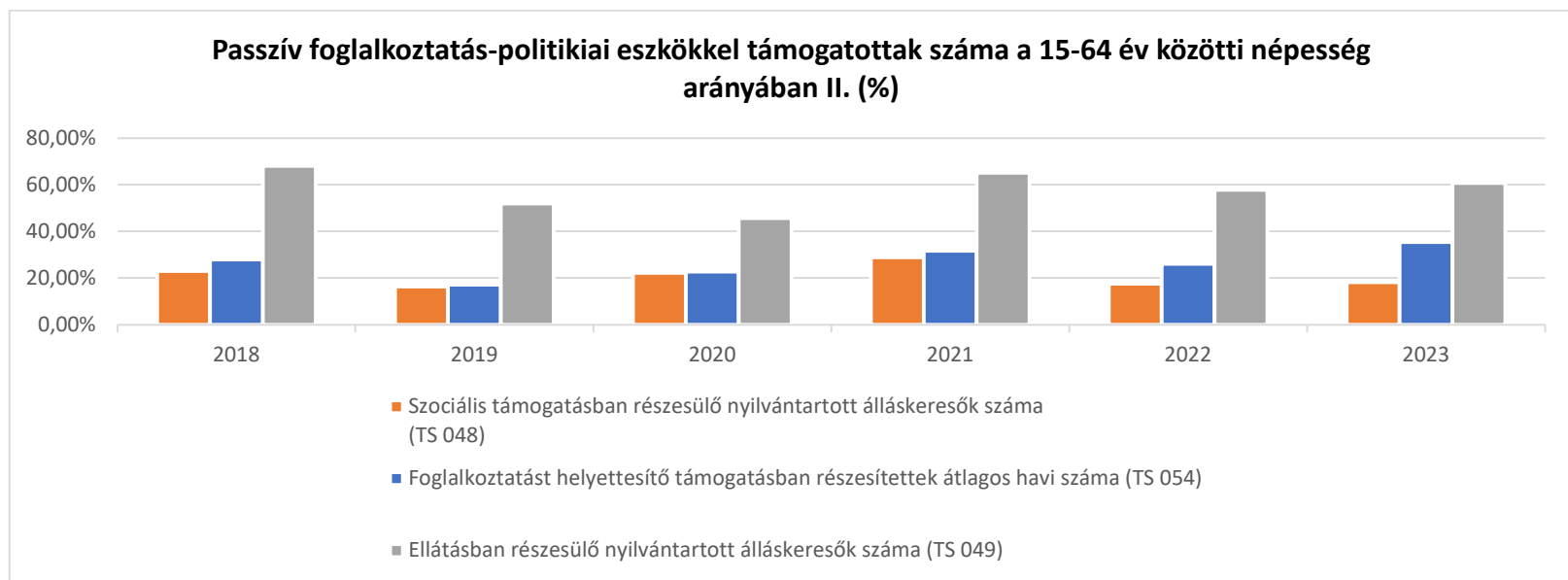
3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	100	2,78%	45	45,00%
2019	129	3,71%	46	35,66%
2020	171	5,06%	40	23,39%
2021	149	4,46%	54	36,24%
2022	149	4,49%	60	40,27%
2023	127	3,88%	54	42,52%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

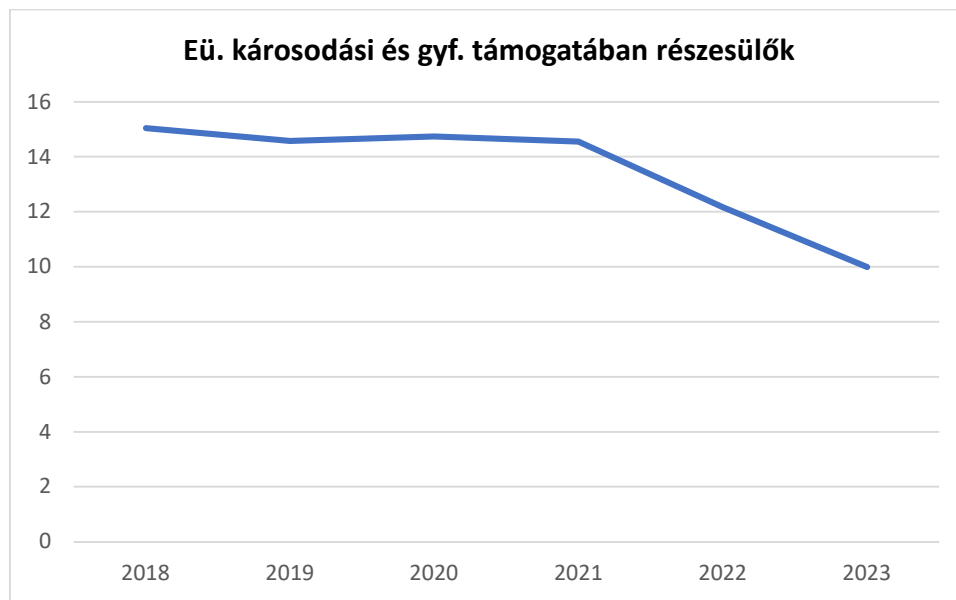
3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	23	23,00%	28	27,92%	68	68,00%
2019	21	16,28%	22	17,15%	67	51,94%
2020	38	22,22%	39	22,68%	78	45,61%
2021	43	28,86%	47	31,56%	97	65,10%
2022	26	17,45%	39	26,03%	86	57,72%
2023	23	18,11%	45	35,30%	77	60,63%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2018	15
2019	15
2020	15
2021	15
2022	12
2023	10

Forrás: TeIR, KSH

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2018	2899	0	0,00	41,29	77,23	95,96
2019	2895	0	0,00	41,35	78,10	96,27
2020	2891	0	0,00	41,37	78,90	96,16
2021	2887	0	0,00	41,32	80,53	96,47
2022	2855	1	0,35	36,04	82,07	97,55
2023	2854	0	0,00	36,05	82,66	97,76

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2018	237	8
2019	249	9
2020	261	35
2021	231	305
2022	141	277
2023	131	267

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2018	0	4	1	2	182	44,59
2019	0	4	1	2	181	27,40
2020	0	4	1	2	149	31,67
2021	0	4	1	2	128	27,74
2022	0	4	1	2	157	25,76
2023	0	4	1	2	157	22,07

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	20 700
2022	54 300
2023	58 200

Forrás: Önkormányzati adat

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2021)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
n.a.	igen	3 150	5

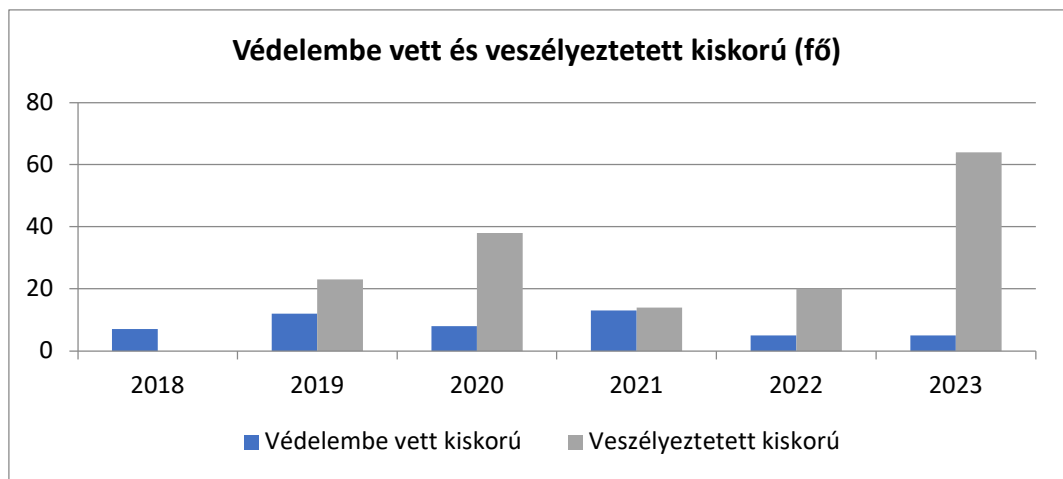
Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	2 757	3 008	5765	47,82%	52,18%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			130	2,25%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	374	372	746	6,49%	6,45%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	81	87	168	1,41%	1,51%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

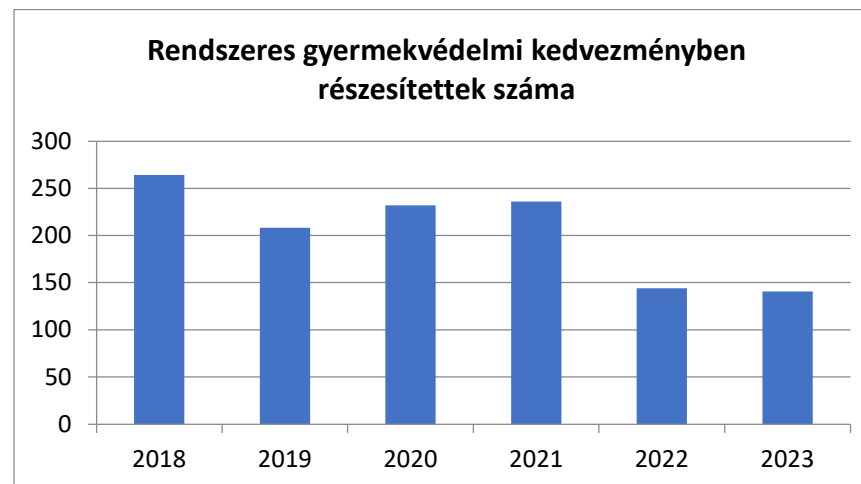
4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2018	7	n.a.
2019	12	23
2020	8	38
2021	13	14
2022	5	20
2023	5	64

Forrás: TeIR, KSH Tstar

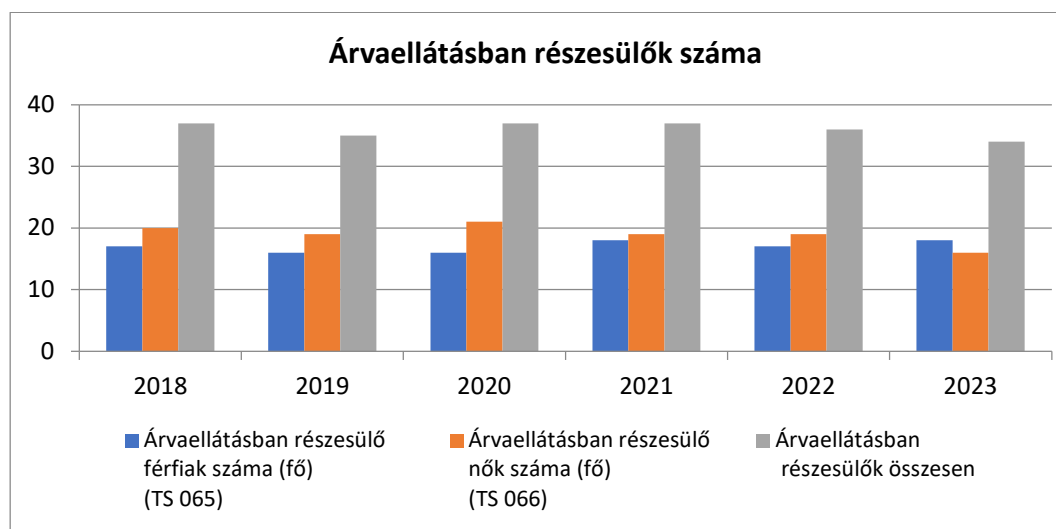
4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2018	264
2019	208
2020	232
2021	236
2022	144
2023	141

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

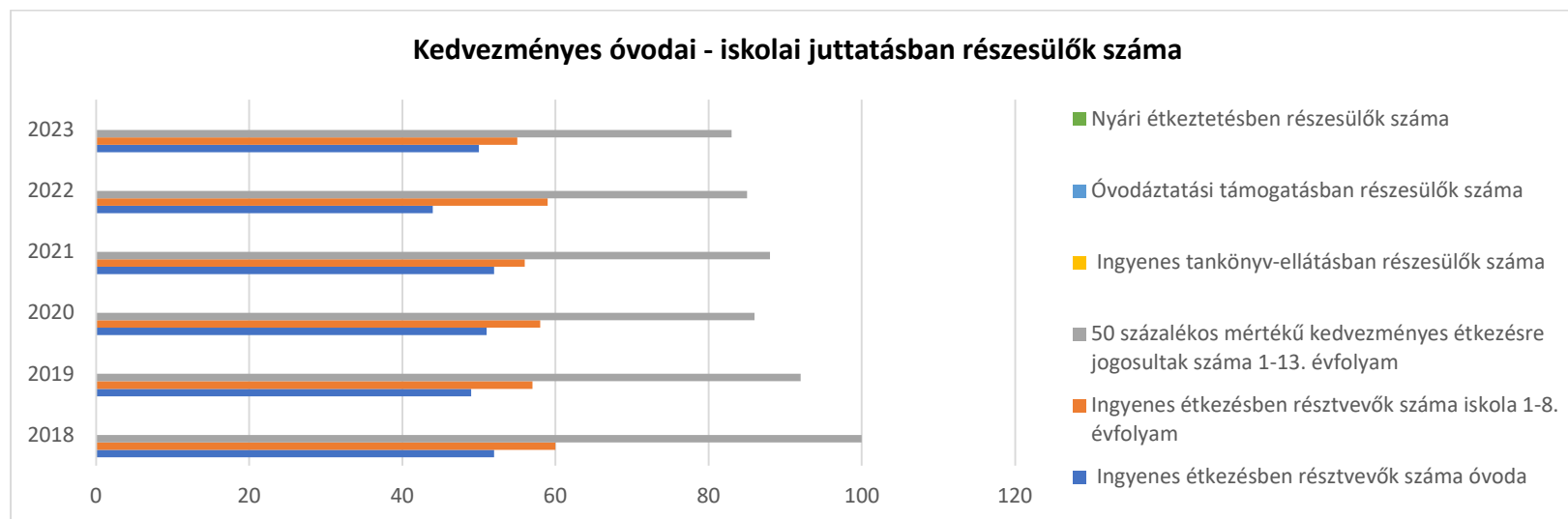
4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2018	17	20	37
2019	16	19	35
2020	16	21	37
2021	18	19	37
2022	17	19	36
2023	18	16	34

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

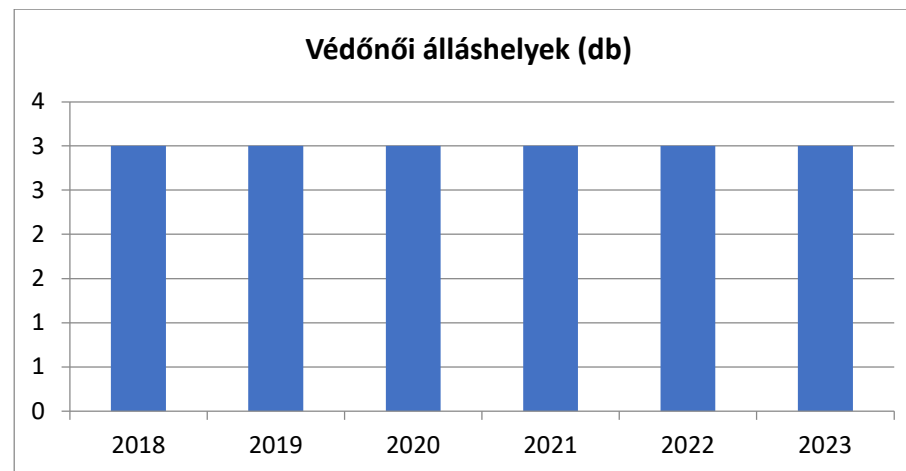
4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)			
Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam
	Fő	Fő	Fő
2018	52	60	100
2019	49	57	92
2020	51	58	86
2021	52	56	88
2022	44	59	85
2023	50	55	83

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

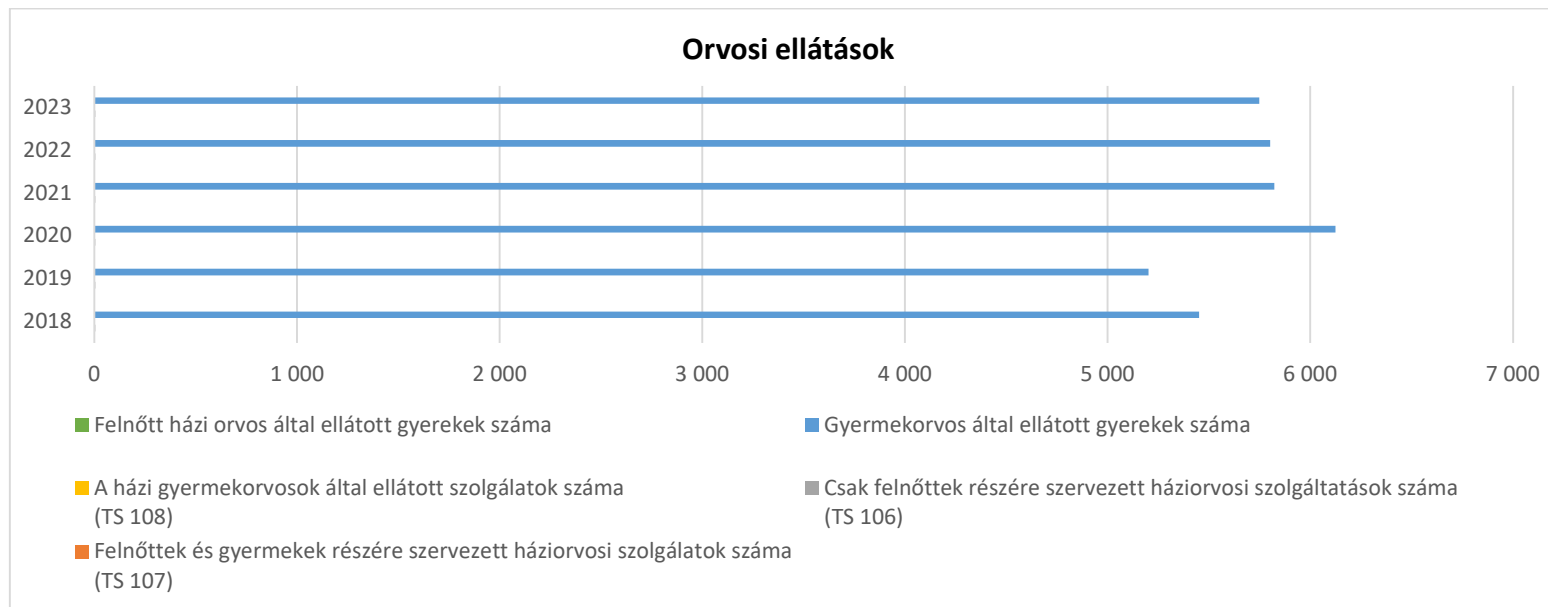
4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2018	3	152	50,67
2019	3	131	43,67
2020	3	120	40,00
2021	3	111	37,00
2022	3	120	40,00
2023	3	126	42,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

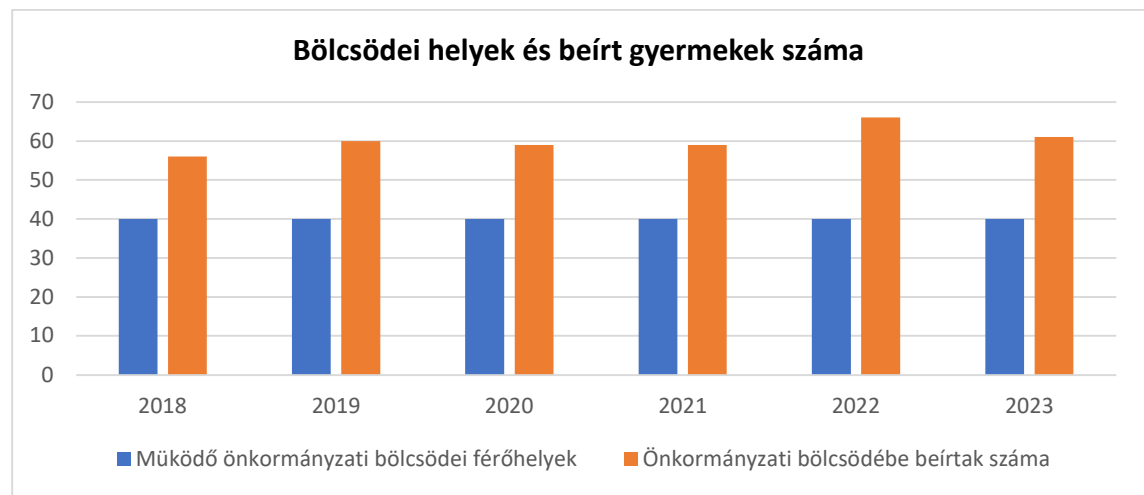
4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2018	0	4	1	5452	n.a.
2019	0	4	1	5201	n.a.
2020	0	4	1	6125	n.a.
2021	0	4	1	5823	n.a.
2022	0	4	1	5802	n.a.
2023	0	4	1	5748	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	40	56
2019	40	60
2020	40	59
2021	40	59
2022	40	66
2023	40	61

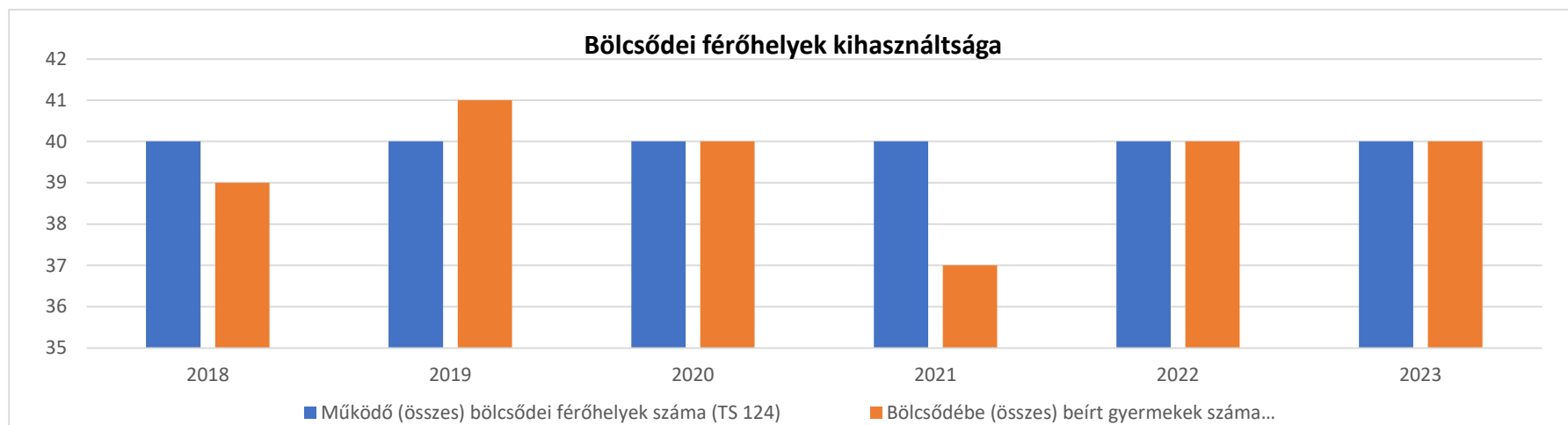
Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

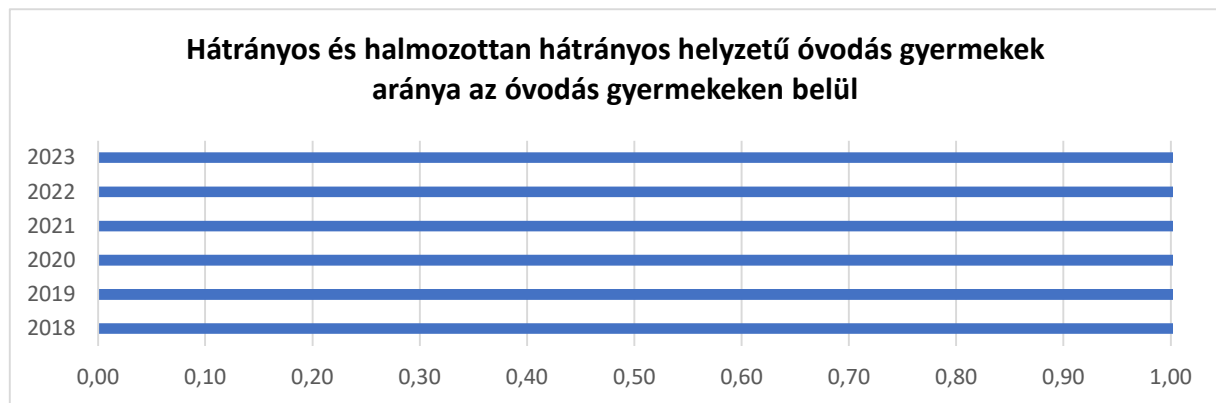
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	40	39
2019	0	0	0	0	0	0	40	41
2020	0	0	0	0	0	0	40	40
2021	0	0	0	0	0	0	40	37
2022	0	0	0	0	0	0	40	40
2023	0	0	0	0	0	0	40	40

Forrás: TeIR, KSH Tstar

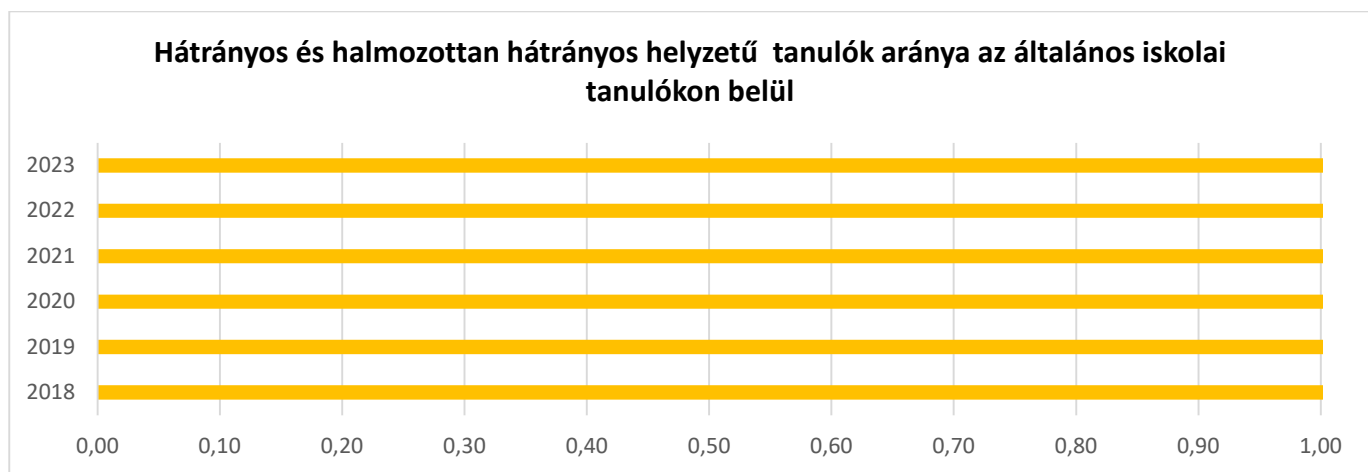
4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2018	160	16	10,00
2019	167	13	7,78
2020	172	4	2,33
2021	186	7	3,76
2022	163	4	2,45
2023	155	2	1,29

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2018	459	57	12,41
2019	468	38	8,11
2020	434	47	10,82
2021	434	48	11,05
2022	432	48	11,11
2023	430	43	10,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

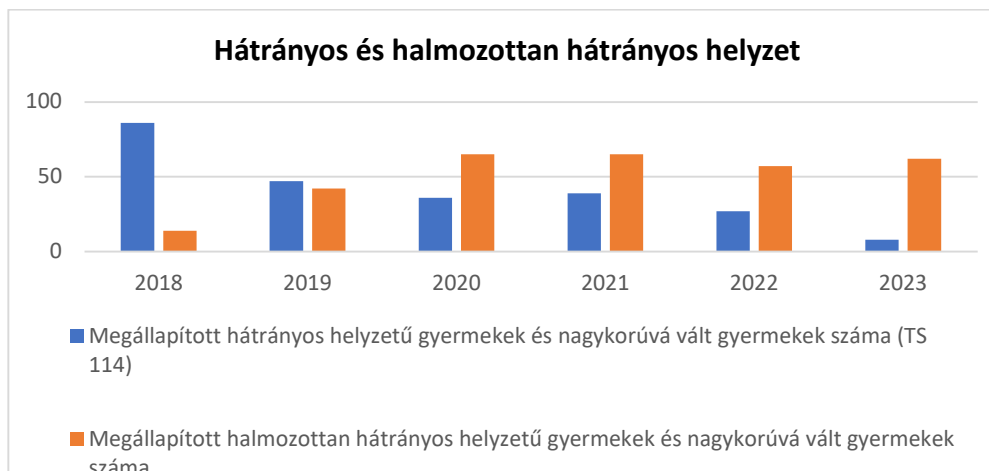
4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	10	10	0	n.a.	0	n.a.
2019	10	10	0	n.a.	0	n.a.
2020	8	9	0	n.a.	n.a.	n.a.
2021	8	8	0	n.a.	n.a.	n.a.
2022	12	2	1	n.a.	n.a.	n.a.
2023	9	5	1	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

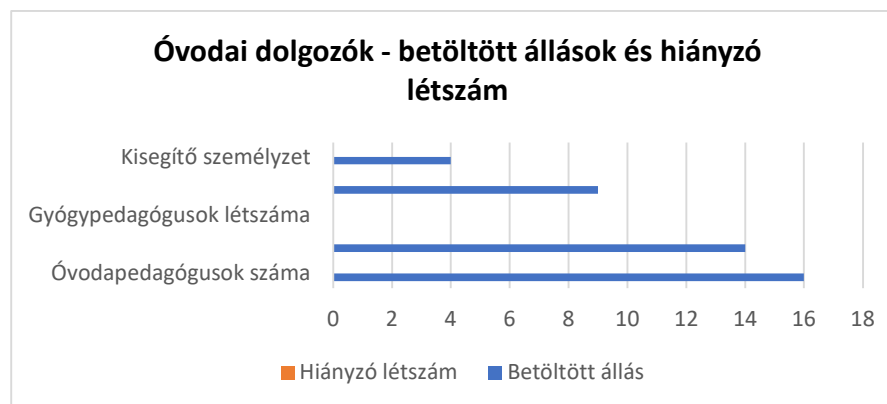
4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2018	86	14
2019	47	42
2020	36	65
2021	39	65
2022	27	57
2023	8	62

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)		
ÓVODAI ELLÁTOTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	3	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	2	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	225	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	9	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6	17
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	10	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	16	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	14	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	9	0
Kisegítő személyzet	4	0

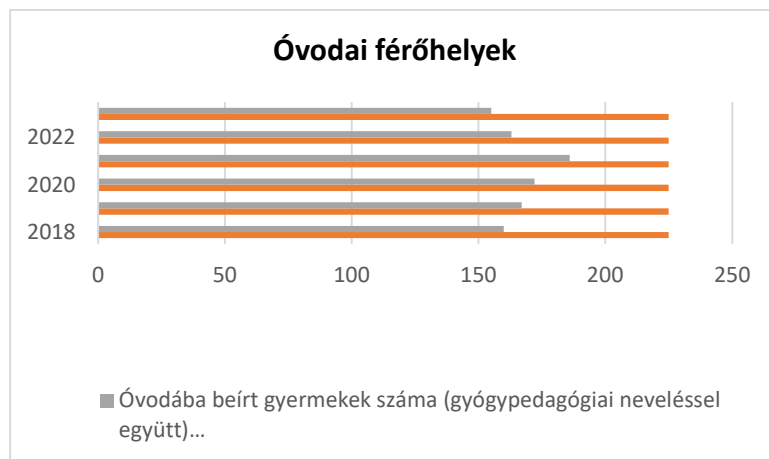
Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

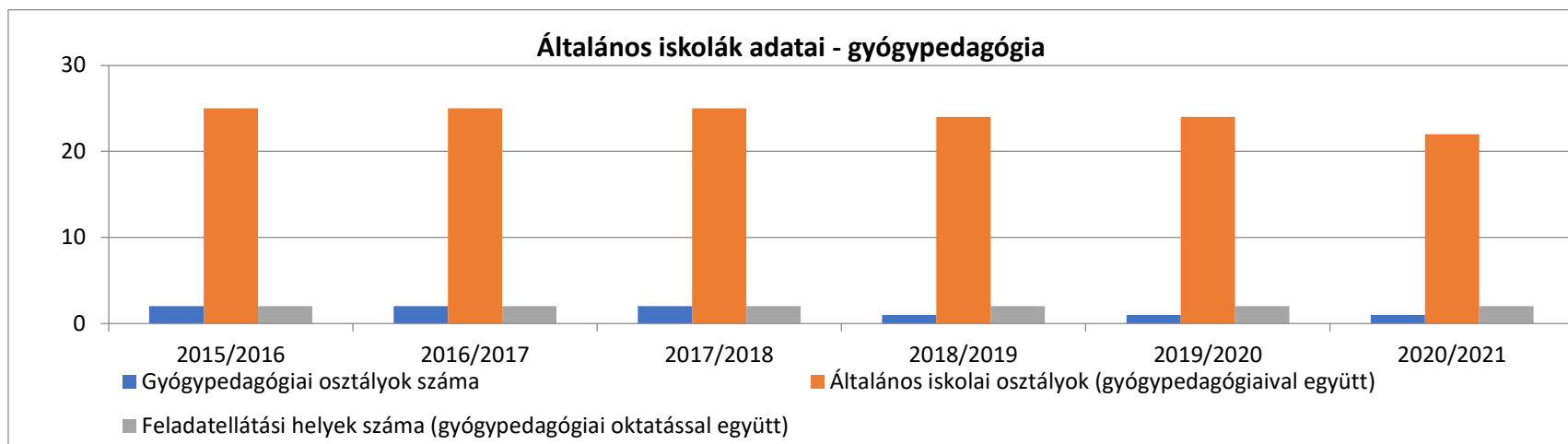
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2018	n.a.	8	225	3	160	0	0	20
2019	n.a.	8	225	3	167	0	0	21
2020	n.a.	8	225	3	172	0	0	22
2021	n.a.	8	225	3	186	0	0	23
2022	n.a.	8	225	3	163	0	0	20
2023	n.a.	8	225	3	155	0	0	19

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2018	2	25	2	18,16	11,23
2019	2	25	2	18,36	17,43
2020	2	25	2	18,56	17,46
2021	1	24	2	18,00	14,81
2022	1	24	2	17,88	12,35
2023	1	22	2	18,91	15,87

Forrás: TeIR, KSH Tstar

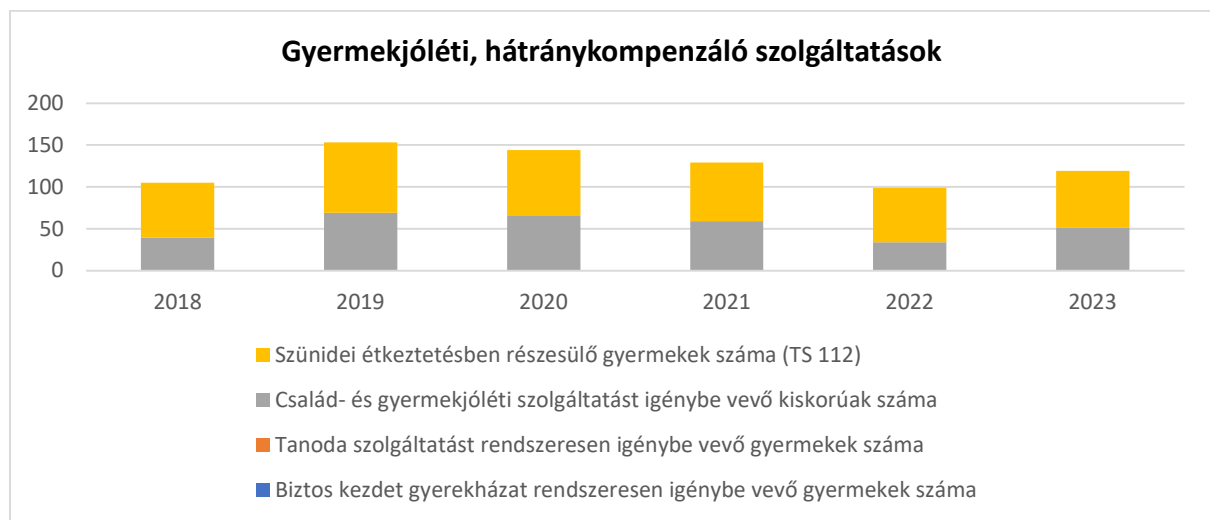
4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2018	69
2019	54
2020	62
2021	73
2022	61
2023	70

Forrás: TeIR, KSH Tstar

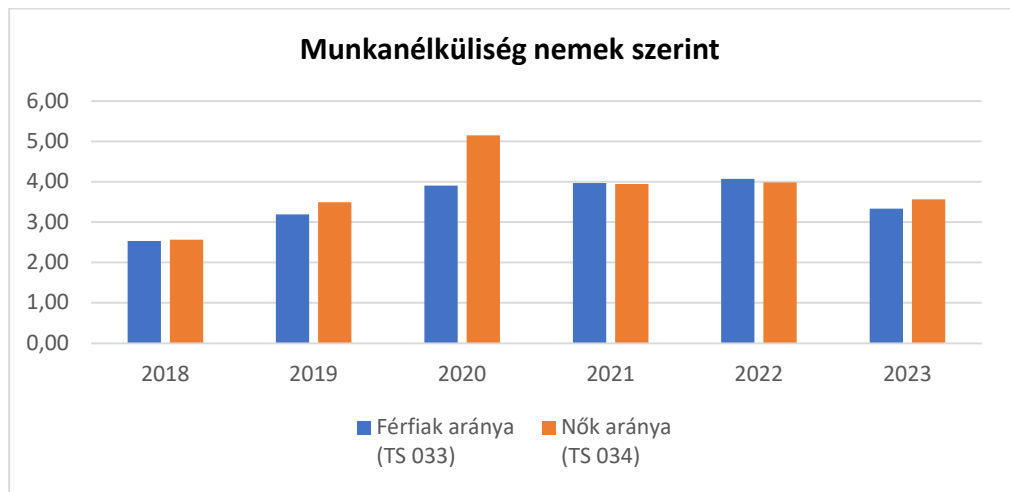
4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2018	n.a.	n.a.	39	66
2019	n.a.	n.a.	69	84
2020	n.a.	n.a.	65	79
2021	n.a.	n.a.	59	70
2022	n.a.	n.a.	34	65
2023	n.a.	n.a.	51	68

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

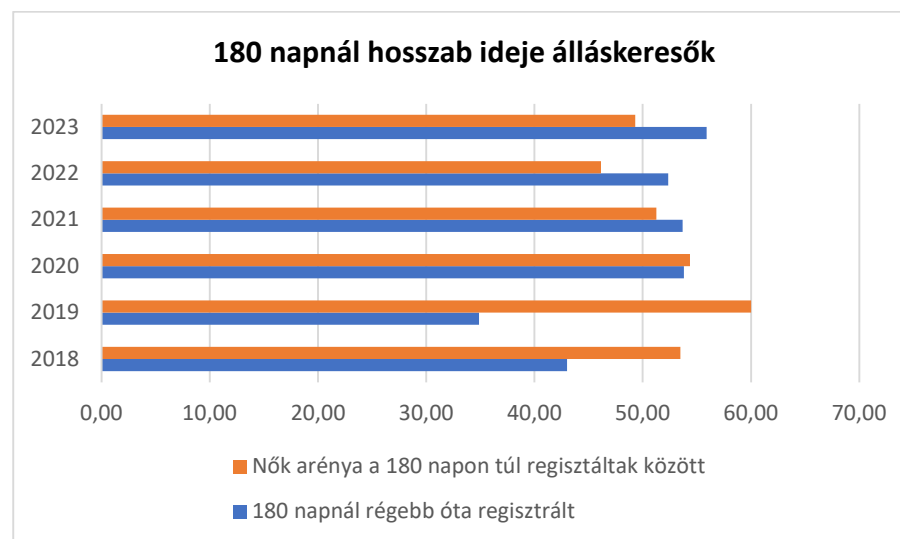
5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2018	2,53	2,56	2,55%
2019	3,19	3,49	3,34%
2020	3,9	5,15	4,53%
2021	3,97	3,94	3,96%
2022	4,07	3,98	4,03%
2023	3,33	3,56	3,45%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

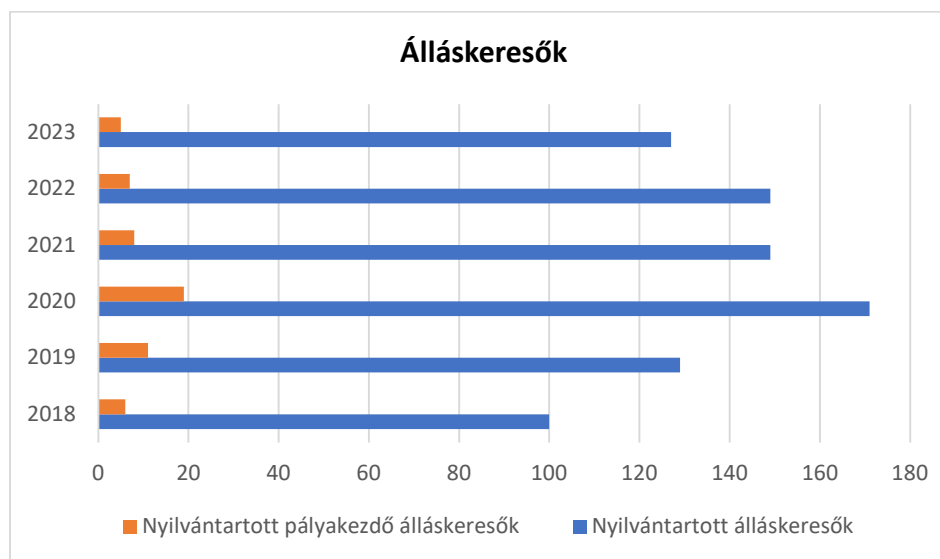
5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	43	53,49
2019	34,88	60
2020	53,8	54,35
2021	53,69	51,25
2022	52,35	46,15
2023	55,91	49,3

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

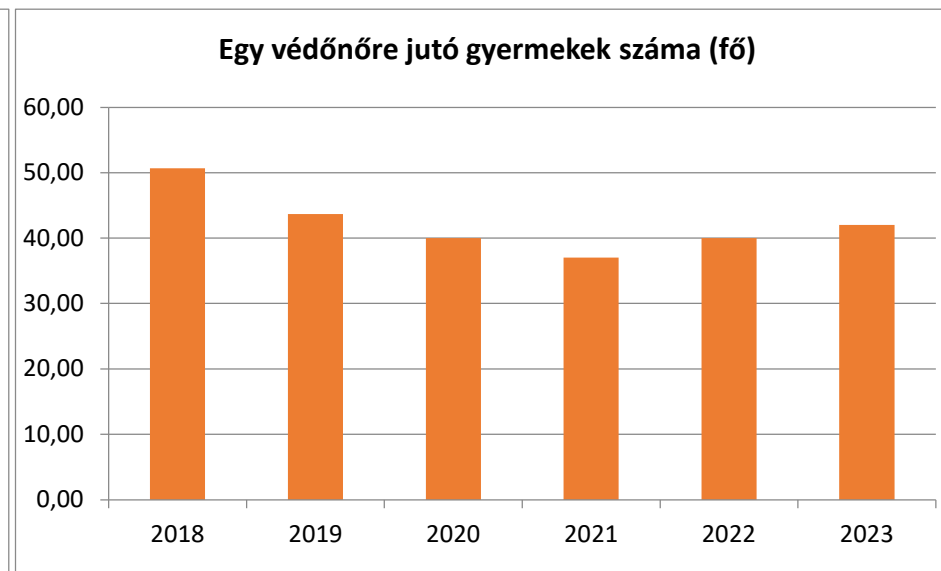
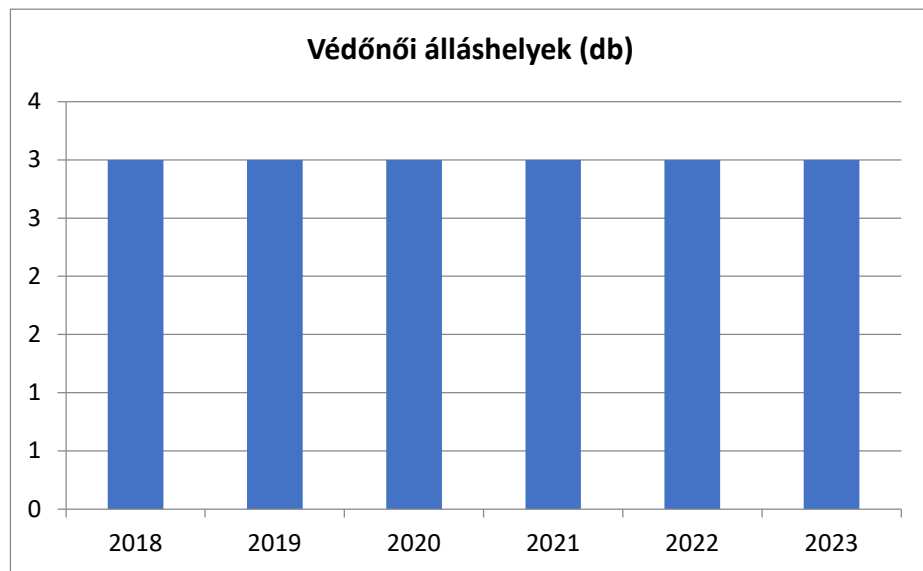
5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2018	100	6
2019	129	11
2020	171	19
2021	149	8
2022	149	7
2023	127	5

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

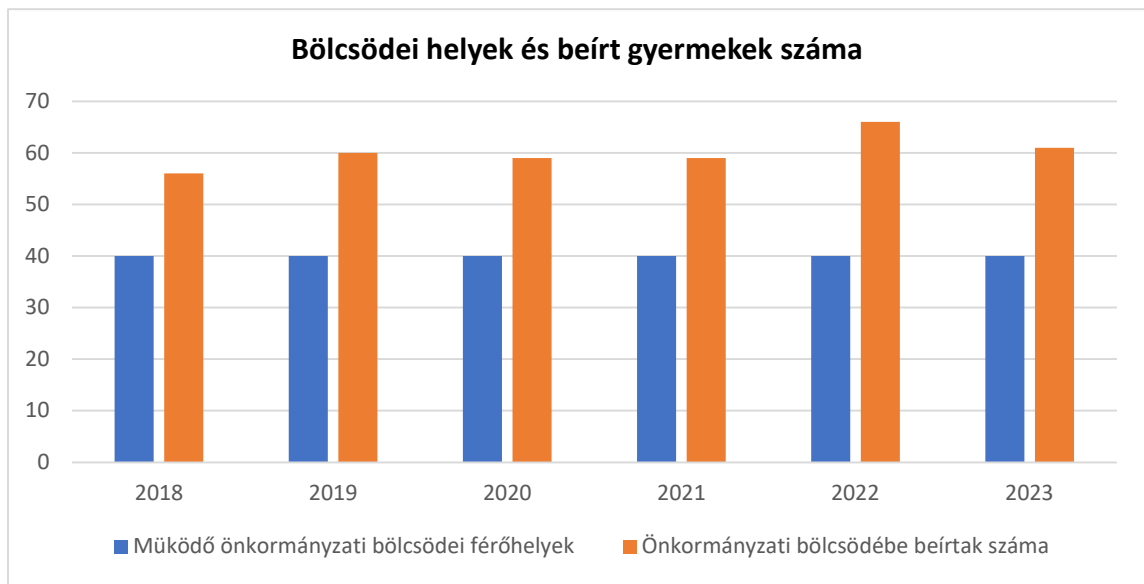
5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2018	3	152	50,66666667
2019	3	131	43,66666667
2020	3	120	40
2021	3	111	37
2022	3	120	40
2023	3	126	42

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	40	56
2019	40	60
2020	40	59
2021	40	59
2022	40	66
2023	40	61

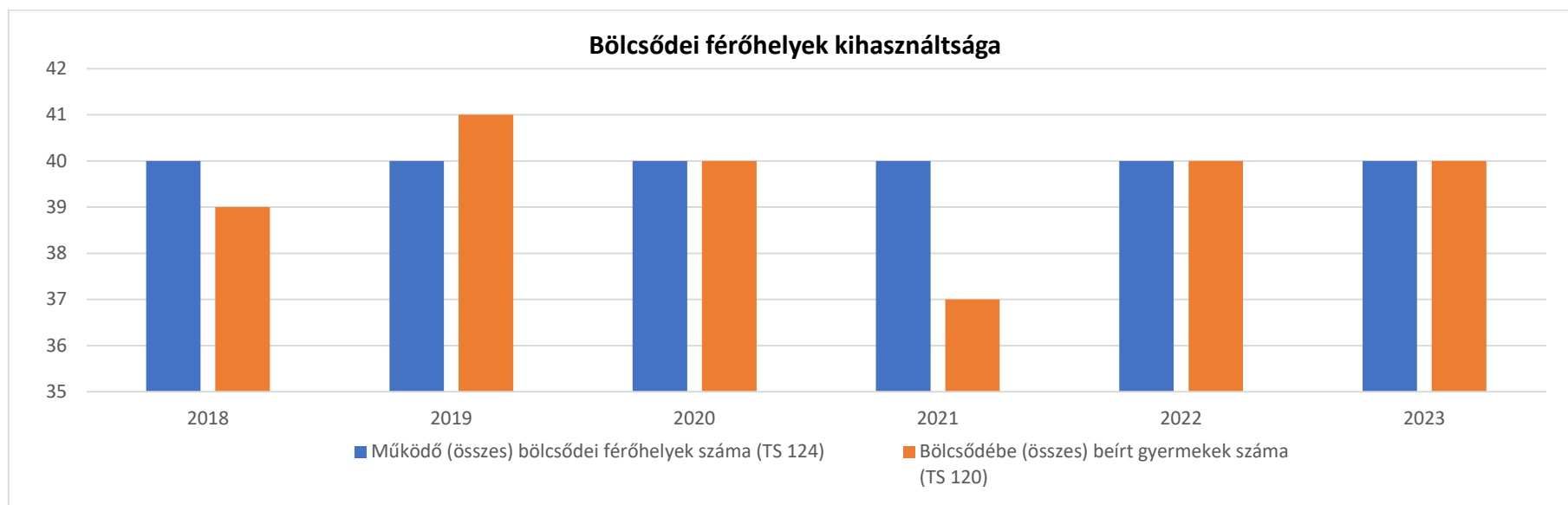
Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	40	39
2019	0	0	0	0	0	0	40	41
2020	0	0	0	0	0	0	40	40
2021	0	0	0	0	0	0	40	37
2022	0	0	0	0	0	0	40	40
2023	0	0	0	0	0	0	40	40

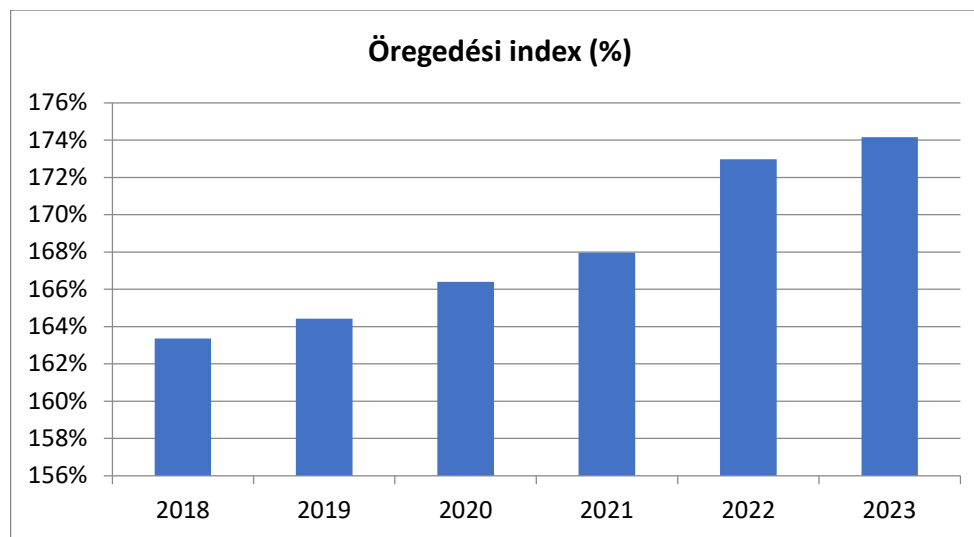
Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

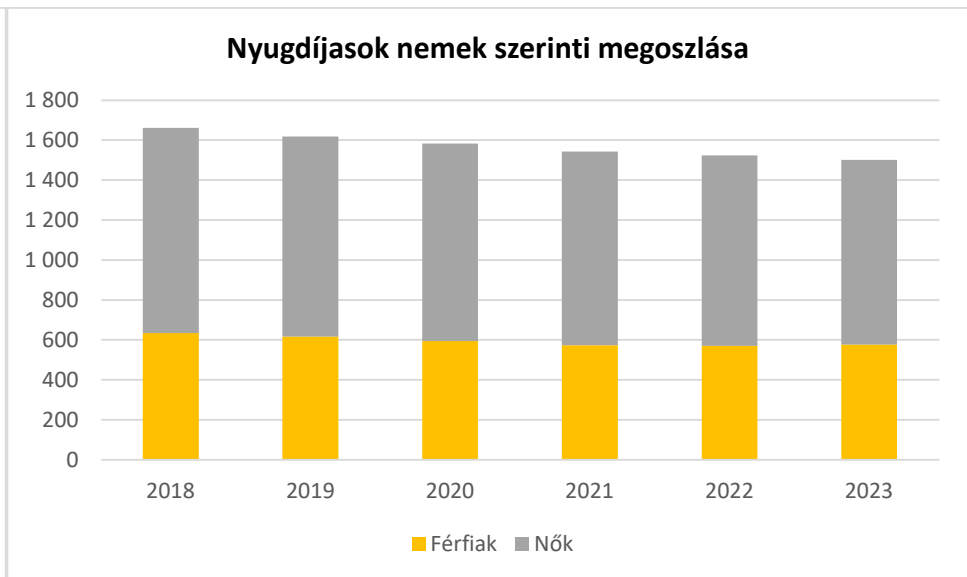
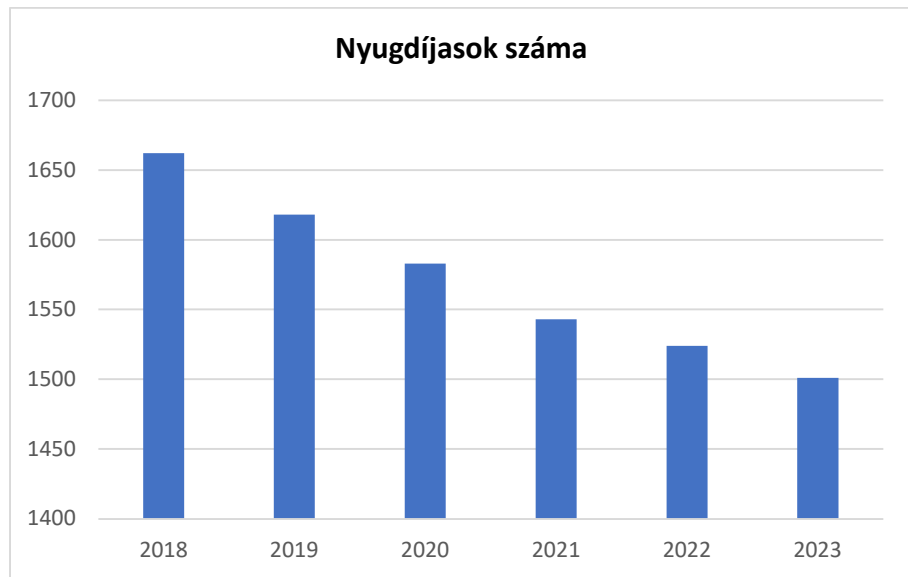
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	1 186	726	163,36%
2019	1 220	742	164,42%
2020	1 228	738	166,40%
2021	1 253	746	167,96%
2022	1 254	725	172,97%
2023	1 247	716	174,16%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	634	1 028	1662
2019	617	1 001	1618
2020	595	988	1583
2021	574	969	1543
2022	571	953	1524
2023	576	925	1501

Forrás: TeIR, KSH Tstar

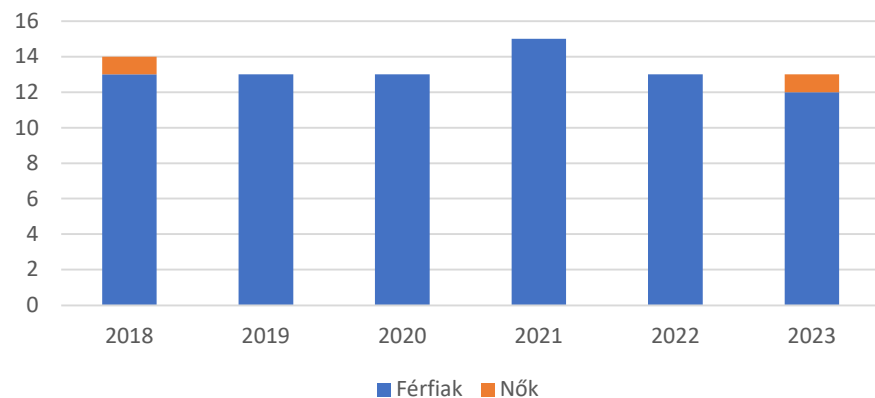

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

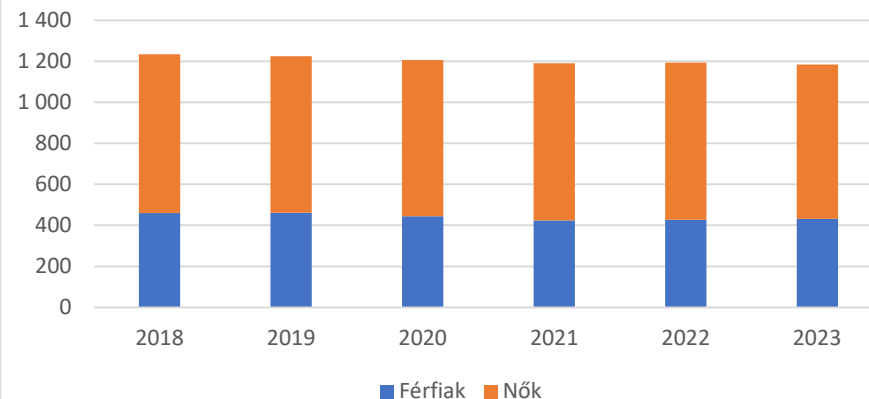
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2018	13	1	460	774	3	66	6
2019	13	0	462	762	2	62	7
2020	13	0	444	761	2	59	8
2021	15	0	424	766	3	52	9
2022	13	0	427	766	3	44	8
2023	12	1	431	753	2	35	10

Forrás: TeIR, KSH Tstar

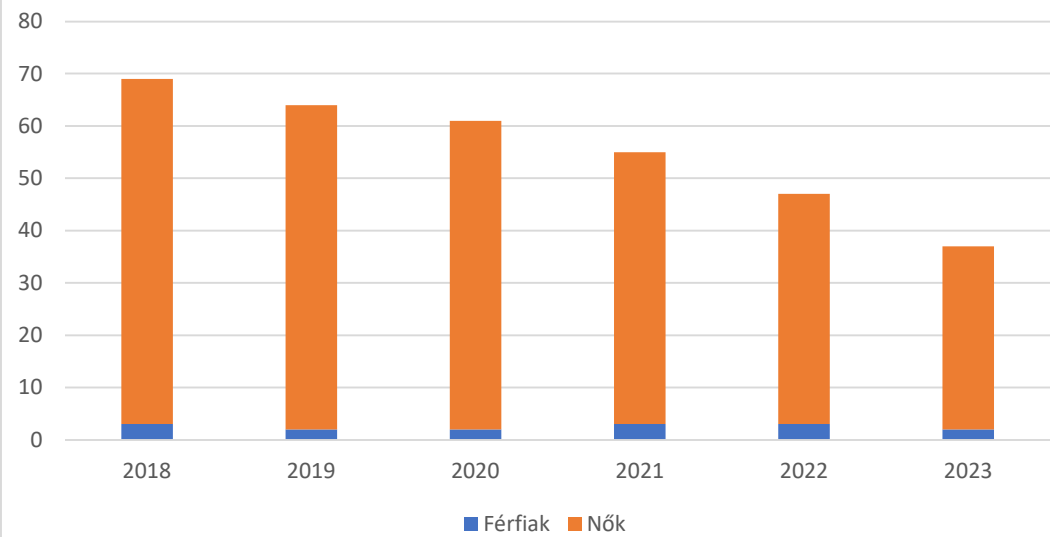
Életkoron alapuló ellátás nemek szerint

Öregségi nyugdíjban részesülők nemek szerint

Özvegységi nyugdíjban részesülők nemek szerint

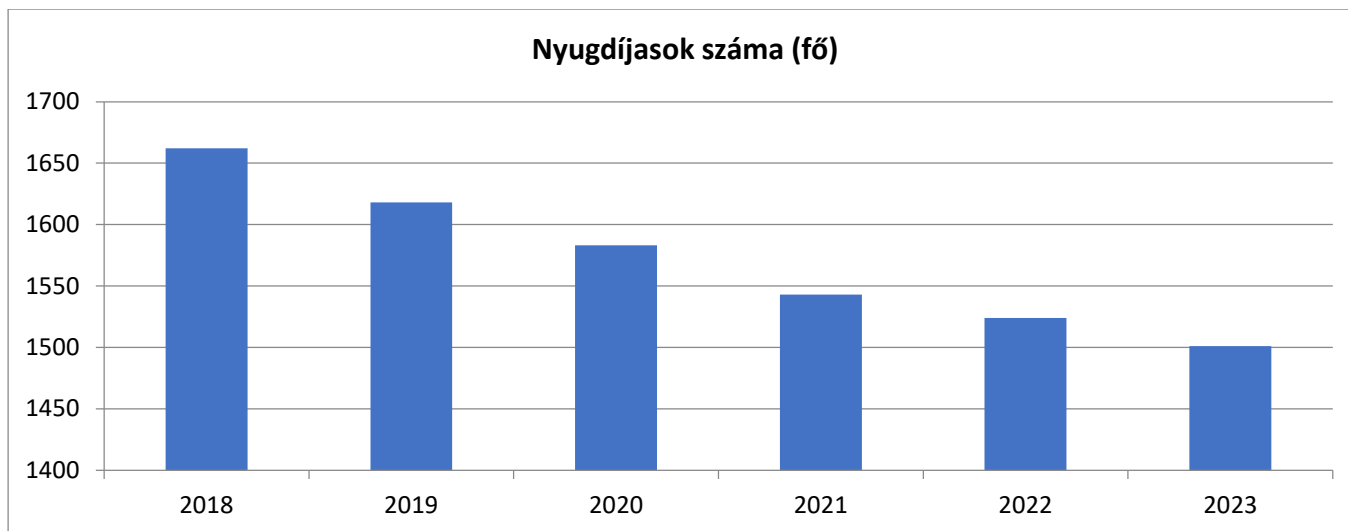

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	100	129	171	149	149	127
41-45 év (TS 042)	Fő	5	12	21	20	15	7
	%	5,00%	9,30%	12,28%	13,42%	10,07%	5,51%
46-50 év (TS 043)	Fő	6	15	18	17	18	14
	%	6,00%	11,63%	10,53%	11,41%	12,08%	11,02%
51-55 év (TS 044)	Fő	14	14	17	16	13	7
	%	14,00%	10,85%	9,94%	10,74%	8,72%	5,51%
56-60 év (TS 045)	Fő	9	12	11	16	22	17
	%	9,00%	9,30%	6,43%	10,74%	14,77%	13,39%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	20	18	18	23	30	38
	%	20,00%	13,95%	10,53%	15,44%	20,13%	29,92%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	634	1028	1662
2019	617	1001	1618
2020	595	988	1583
2021	574	969	1543
2022	571	953	1524
2023	576	925	1501

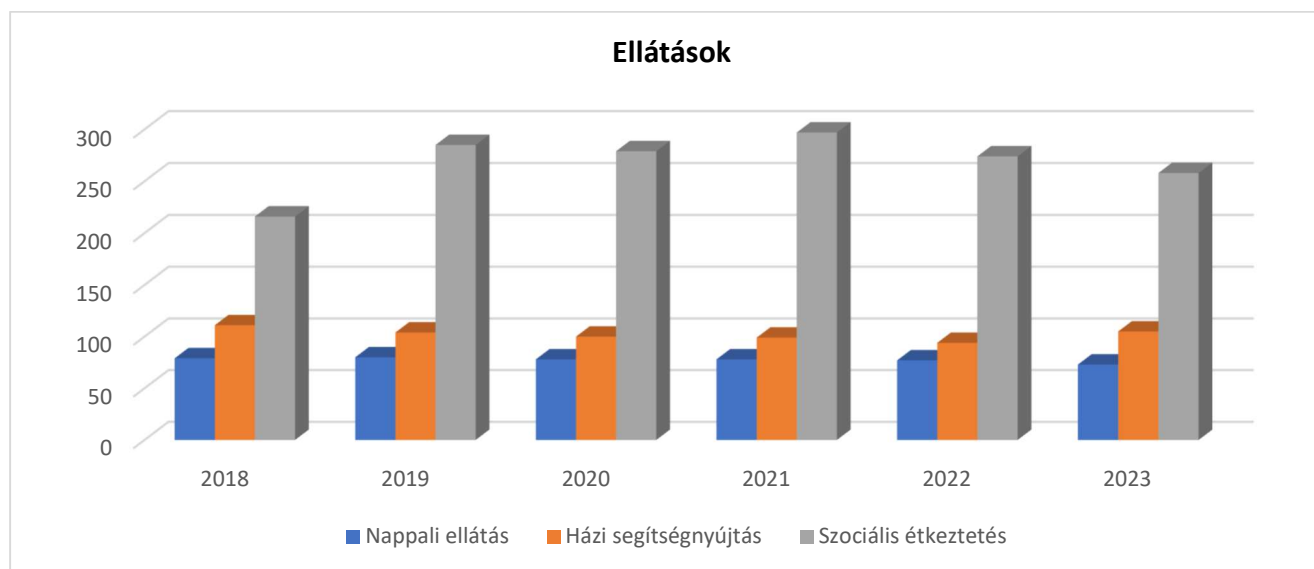
Forrás: TelR, KSH Tstar

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

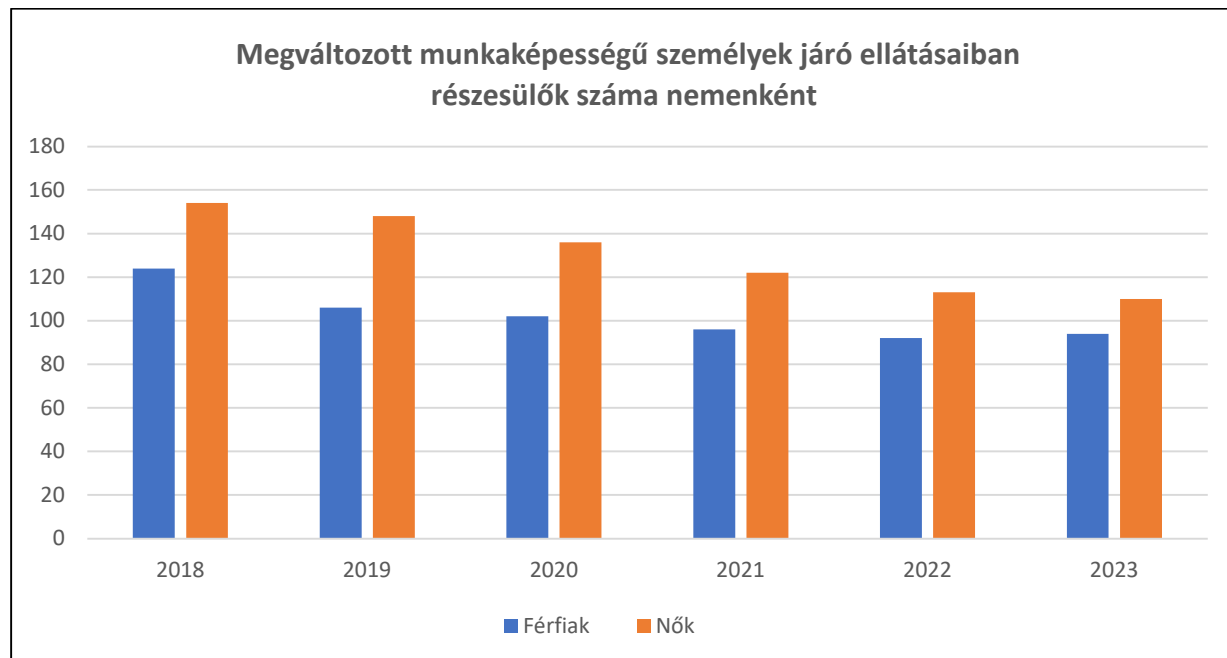
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2018	1 186	79	111	216
2019	1 220	80	104	285
2020	1 228	78	100	279
2021	1 253	78	99	297
2022	1 254	77	94	274
2023	1 247	73	105	258

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2018	124	154	278
2019	106	148	254
2020	102	136	238
2021	96	122	218
2022	92	113	205
2023	94	110	204

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2018	0
2019	0
2020	1
2021	0
2022	3
2023	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

